Biblioteca Municipiului
SALA DE LECTURĂ

românia – țara muncii, țara dreptului muncii și țară a valorilor omenești

ANUL XXIII — NR. 18 (986) — 27 APRILIE 1974

flacăra

OCTAVIAN PALER
DRUMURI PRIN MEMORIE

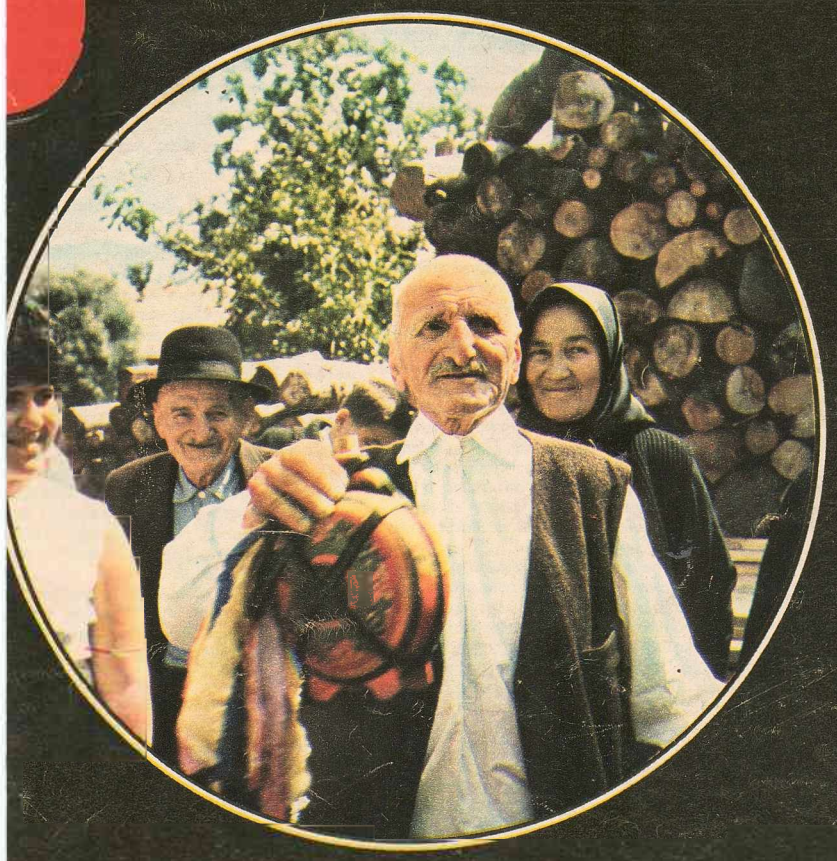

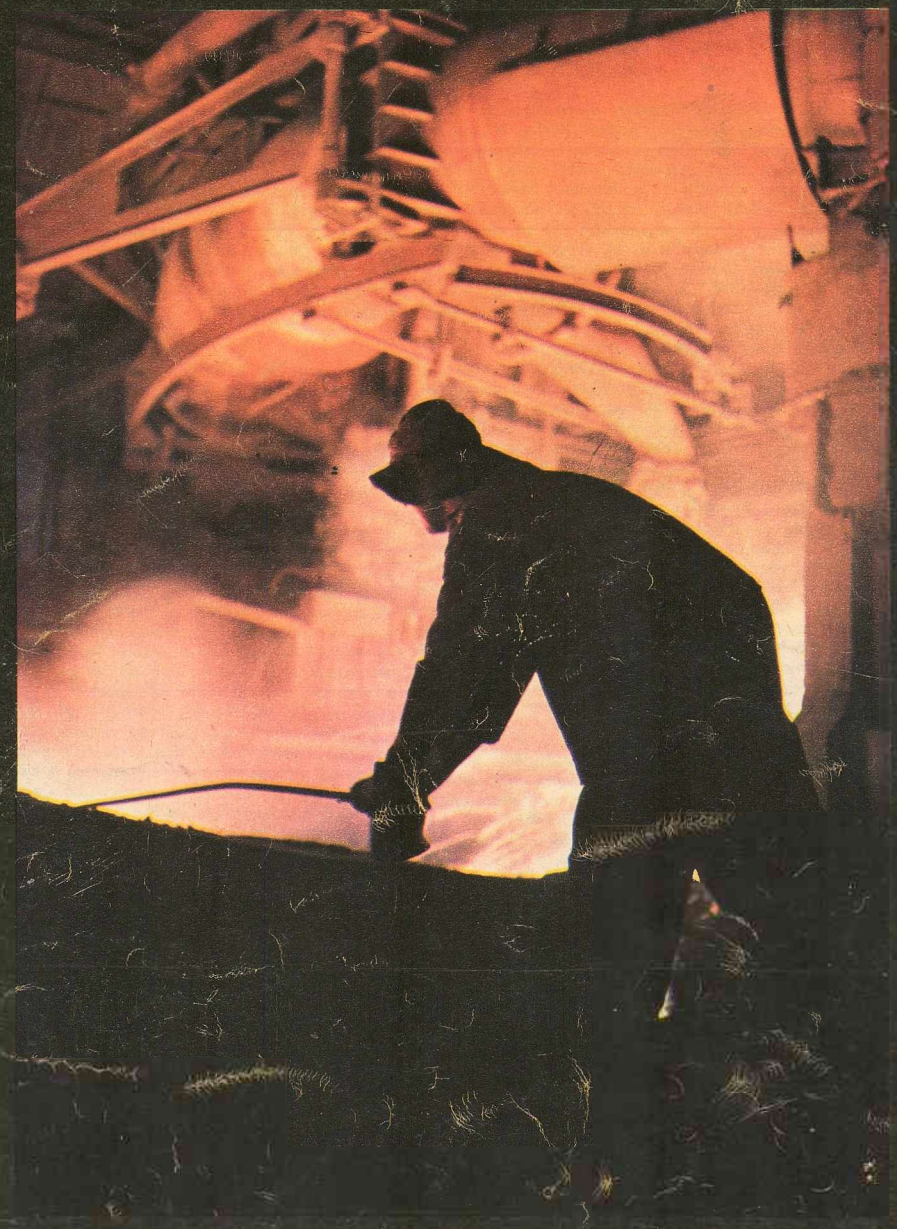

Roman serial: Niște țărani • Pot avea dreptate amîndouă părțile • Jurnal de șantier • Tranșeele alimentației publice • Studenții și muzica • Litoralul pe ușa de serviciu • Poster Flacăra numărul 2 • Un poet nou • Cel mai vestit orășel american • Cronica teatrală

români celebri: caius iacob
AUTORUL PRIMELOR STUDII ROMÂNEȘTI DE AERODINAMICĂ SUPERSONICĂ

Tudor I. Nicolae din comuna Coșești, satul Leicești, județul Argeș, ne scrie din Geoagiu-Băi. E prima dată cînd mă găsesc într-o astfel de stațiune, afirmă el. Cadrul e pitoresc, condițiile de cazare și de alimentație satisfăcătoare, ca și tratamentele medicale. Se mai văd însă și lucruri mai puțin mulțumitoare la Geoagiu-Băi. Deși sînt destule coșuri pentru hîrtii, vizitatorii stațiunii aruncă ambalajele dulciurilor, țigărilor etc. la tot pasul, pe străzi, pe alei și peluze. În incinta parcului există un hleșteu, în momentul de față un fel de depozit pentru borcane goale, anvelope scoase din uz și alte diverse deșeuri. Cel mai respingător aspect îl prezintă însă grupul sanitar aflat în incinta parcului. E greu de crezut că gospodarii stațiunii nu au observat pînă acum starea în care se află.

*

«Pentru o boală grea sînt internat în clinica O.R.L. din Tîrgu Mureș – ne scrie **Boldizsar Tibor,** membru al C.A.P. din comuna Ocland, județul Harghita. Acum cîteva zile am suferit o operație. Pentru o lungă perioadă de timp voi rămîne internat în clinică și o bună parte din capacitatea mea de muncă s-a pierdut». Avînd 6 copii, Boldizsar Tibor cere sprijin pentru angajarea soției sale, specificînd că «munca de femeie de serviciu la una din instituțiile din comună ar fi pe măsura posibilităților ei».

Din răspunsul Consiliului popular al județului Harghita: Pentru a veni în sprijinul familiei, s-a căutat posibilitatea încadrării soției lui Boldizsar Tibor ca îngrijitoare la una din unitățile aflate în raza comunei Ocland, dar toate posturile de îngrijitoare sînt ocupate și ca urmare cererea nu a putut fi rezolvată favorabil. S-a indicat petiționarului să-și îndrume soția și copiii mai mari să semneze un angajament la Cooperativa agricolă de producție din Ocland, ca forță de muncă în agricultură, deoarece această unitate are lipsă de forță de muncă și oferă posibilități reale de asigurare a existenței familiei.

*

Bogatu Tasache, domiciliat în Moldova Veche, bl. 4, sc. 4, et. III, salariat al Întreprinderii miniere Moldova Nouă, ne scrie despre grupul social al minei în care lucrează. Sînt aici trei guri de exploatare – mina centrală, Suvorov, sectorul «Florimunda» și sectorul «Vărad». Dacă la primele două grupurile sociale sînt situate la 25–30 metri distanță de gura galeriei, la Vărad, grupul social (vestiar, dușuri, birouri administrative) se află la peste 2 kilometri de mină. Punînd la socoteală cei 1 730 metri de galerie prost întreținută pînă la ieșirea din puț – pe care căruciorarele se tamponează, se dezleagă, deraiază – și întîrzierea autobuzelor I.G.O., drumul la și de la grupul social durează foarte mult. Mulți mineri renunță și merg direct acasă, îmbrăcați în hainele de lucru, pline de praf și de noroi. Dar nici acasă – arată cititorul Bogatu – mulți nu au apă caldă. S-a motivat că apa nu are destulă presiune ca să urce la etajele 3 și 4.

*

Medicul veterinar **Cîndea Romulus,** cu domiciliul în orașul Negrești, județul Vaslui, a fost repartizat după absolvirea facultății în circumscripția Todirești, pe raza actualului județ Vaslui. În anul 1965 a fost transferat în interesul serviciului la Negrești, județul Vaslui, ca șef al subcentrului de reproducție și selecția animalelor. Un an mai tîrziu s-a căsătorit și soția a cerut repartizarea la Negrești, tînăra familie făcîndu-și mutația definitivă aici. Din anul 1967 au un copil. La începutul anului 1970, cînd s-a trecut la o formă superioară de organizare a muncii în agricultură prin înființarea fermelor în C.A.P.-uri, postul doctorului Cîndea a fost desființat. A cerut să fie încadrat la ferma zootehnică a C.A.P.-Negrești. Dar, spre surprinderea sa, Direcția agricolă județeană nu i-a aprobat cererea. Pe postul cerut de cititorul nostru a fost încadrat un inginer agronom, iar doctorul Cîndea a fost transferat la circumscripția Vulturești, la 9 kilometri de familie. Trebuie arătat că în Negrești doctorul cîștigase stima oamenilor, comuniștii alegîndu-l secretar al unei organizații de bază și membru în Comitetul comunal al P.C.R. În 1972, circumscripția din Negrești rămînînd vacantă, doctorul Cîndea a cerut din nou transferul în acest post, care i-a fost din nou refuzat. Mai mult decît atît, nu i s-a eliberat adeverința pentru a se prezenta la concursurile pentru posturile publicate oficial. «Toate acestea – ne scrie Cîndea Romulus – m-au făcut să cred că oricît m-aș pregăti, eu nu voi avea șanse de a promova prin concurs și oricîte cereri de transfer voi face nu vor fi aprobate».

Din răspunsul Comitetului județean Vaslui al P.C.R.: Direcția generală pentru agricultură, industrie alimentară și ape Vaslui, analizînd situația tovarășului Cîndea Romulus, medic veterinar, l-a transferat la Complexul de vaci Negrești, unde lucrează ca medic epizootolog.

*

Țipordei Savel, str. Dr. Pasteur nr. 61, ap. 7, București, relatează că în 1970 s-a mutat într-una din camerele apartamentului în care locuiește o bătrînă, Ștefănescu Venera, ocupînd spațiul deținut pînă atunci de fiica ei, Răduț Elena, care și-a construit un apartament proprietate personală în str. Dr. Leonte nr. 40. Bătrînica aceasta, ne scrie Țipordei Savel, e imobilizată, încuiată în casă, fiind bolnavă mintal. De 8 ani (deci nici în timpul cînd aici a stat fiica ei) în această cameră nu s-a făcut curățenie generală. Acum camera a devenit un adevărat focar de infecții. În plus, cînd bătrîna este în criză noaptea, nu mai sînt posibilități de odihnă pentru ceilalți locatari. Atît fiica bătrînei cît și ginerele ei sînt ingineri. «Consider că nu este uman, afirma Țipordei Savel, ca în zilele noastre o mamă, fie ea chiar și bolnavă mintal, să trăiască în mizerie, în timp ce fiica ei locuiește la confort sporit».

*

102 salariați (cu semnături lizibile, în original), locuind în cartierul Titan, ai Institutului de cercetări și proiectări pentru echipamente termoenergetice (I.C.P.E.T.) și ai Întreprinderii de mașini grele București (I.M.G.B.) – ambele situate în Berceni – semnalează dificultățile transportului în comun cu autobuzul nr. 102. Salariații I.C.P.E.T. și I.M.G.B. pierd pe drum între o oră și jumătate și două ore, în loc de 30-35 minute cît ar fi normal, călătorind cu mașini supraaglomerate, care creează un pericol permanent de accidente. Cititorii noștri propun o seamă de măsuri pentru îmbunătățirea circulației pe această linie.

Răspunsul Întreprinderii de Transporturi București: Aspectele semnalate de cititorii dumneavoastră în legătură cu deservirea călătorilor ce folosesc vehiculele liniei de autobuze 102 au fost analizate cu colectivul liniei și cu factorii de răspundere din autobaza respectivă. În viitor, pentru a se evita astfel de situații, s-au luat măsuri pentru intensificarea controlului, îmbunătățirea circulației și întărirea disciplinei, iar un cadru tehnic de specialitate urmărește modul de desfășurare a deservirii pe linia 102. De asemenea, la capetele de linie au fost repartizate organe de control cu mai multă experiență în muncă, pentru luarea de măsuri mai energice împotriva personalului de bord care se abate de la normele de serviciu. În prezent, se studiază înființarea unei linii de autobuze între Cartierul Titan și I.M.G.B. (Berceni) și se fac demersuri pentru obținerea acordului de a se circula prin noua arteră creată din bd. Ion Șulea la bd. Energeticienilor. De asemenea, în cursul trimestrului III 1974 se vor lua măsuri de înlocuirea actualelor vehicule de pe linia 102. Pînă atunci se acționează în continuare pentru asigurarea unor condiții de transport mai bune.

*

«În curînd va veni vara, anotimpul celei mai intense activități sportive, timpul de care vlăstarele noastre tinere trebuie să profite ca să devină mai rezistente mîine. Dar unde să facă sport? — întreabă **Vrînceanu Dumitru,** str. Chimiei, bl. D 4, sc. C, ap. 90, Piatra Neamț. Ce au făcut cei care răspund pentru aplicarea Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea educației fizice și a sportului? Ce se întreprinde în afară de crosuri?» Cititorul nostru propune publicarea unei hărți în care să figureze ștrandurile autorizate de Sanepid, precum și o relație statistică privind metri pătrați de luciu de apă pe cap de locuitor. Și, în primul rînd, să fie privită cu mai multă atenție și spirit de răspundere situația copiilor care ies în vară debili, sănătatea generațiilor viitoare fiind unul și același lucru cu sănătatea copiilor de azi.

*

Mărculescu Valeria din orașul Cîmpina, str. Sondei nr. 4, bl. 1, ap. 38, scrie prezentîndu-și situația și mărturisind o nedumerire. A fost salariată la I.C.S. Mixt Cîmpina ca muncitoare. Pe 26 ianuarie 1974 i s-a desfăcut contractul de muncă cf. articolului 30, litera a, din Codul Muncii. Și-a găsit un post la Fabrica de ciorapi-Cîmpina, dar I.C.S. Mixt nu i-a aprobat transferul, comunicîndu-i-se că nu beneficiază de acest drept. Jurisconsultul fabricii de ciorapi i-a spus că această decizie a I.C.S. Mixt este greșită. Mărculescu Valeria e purtată pe drumuri de la o întreprindere la alta și nu mai știe care din ele are dreptate în cele susține.

Din răspunsul Comitetului orășenesc Cîmpina al P.C.R.: Cele sesizate sînt juste. Tovarășa Mărculescu Valeria a fost angajată de întreprinderea de ciorapi Cîmpina începînd cu data de 1 martie 1974 și se bucură de toate drepturile legale prevăzute în legea nr. 1, încadrîndu-se în termenul de 90 zile drept la transfer și angajare.

*

«Cu mulți ani în urmă, subsemnatul — ne scrie **Al. Străoneanu Balas** din Cluj — am inițiat, sesizînd forurile în drept, renovarea posibilă a monumentului Mihai Eminescu de la Constanța. Propunerea am adresat-o unor instituții centrale, organe de presă, inclusiv Uniunii scriitorilor. Ceva mai tîrziu, într-un articol de presă («România literară» nr. 2 (14) 9.I.1969) arătam importanța și necesitatea lucrării: «...ridicat cu decenii în urmă, monumentul a fost desigur inițiativa unui cerc mai restrîns de admiratori ai poetului (...) Astăzi litoralul românesc arată cu totul altfel. Și se pare că, raportat la construcțiile ridicate în ultimii ani, proporțiile monumentului nu mai corespund. Monumentul a fost ridicat în condițiile de atunci, cu totul altele decît cele de astăzi. Soclul a fost durat din piatră poroasă care, după cum se poate constata, nu rezistă intemperiilor. Iată pentru ce soclul ar putea să fie refăcut din marmură sau granit...».

Încă de la început, în 1964 (adresa nr. 38832) Comitetul pentru cultură și artă (pe atunci) Constanța răspunde: «Propunerea dumneavoastră privind refacerea soclului statuii M. Eminescu din Constanța a fost pusă în discuție încă de la prima sesizare. Pentru realizarea acestei lucrări în anul 1964 nu sînt fonduri planificate, aceasta urmînd a se executa din fonduri centralizate și cu avizul Comitetului de stat pentru cultură și artă». Insistînd, răspunde afirmativ și Comitetul de stat pentru cultură și artă, cu adresa nr. 19591/8.II.1966: ...«Nu am reușit să vă informăm cu noi amănunte asupra problemelor care au constituit un timp frumoasa noastră corespondență. La Ipotești se depun străduințe. La Constanța anul acesta se va placa soclul cu marmură...»

Cei în drept își vor reaminti poate de această problemă, vor reflecta asupra importanței pe care o prezintă și vor dispune.

În prima parte a scrisorii sale, profesorul **Căpitan Gh. I.** din Arad, str. Renașterii nr. 73, apreciază în cuvinte calde pagina «Români celebri» (exprimîndu-și și dorința — greu de satisfăcut în momentul de față din lipsă de spațiu — ca fiecare din aceste prezentări să fie însoțită de o fotografie mare). Apoi, cititorul nostru ridică o altă problemă, din categoria celor numai în aparență mărunte. Becurile (de 60V — 30W — E.27) ale aparatelor de proiecție, ale trusele de optică geometrică, din dotarea școlilor generale și liceelor, nu pot fi înlocuite dacă se ard. Cititorul nostru afirmă că în comerț nu se găsesc. Întreprinderea «Didactica», Ministerul Energiei Electrice, Fabrica de becuri Fieni, Baza de aprovizionare a Ministerului Educației și Învățămîntului au răspuns negativ solicitării sale. Problema a fost ridicată și de alte cadre didactice, la cercul pedagogic al profesorilor de fizică din Arad.

*

14 cetățeni de pe str. Unirii din Bocșa, județul Caraș-Severin, și-au construit case proprietate personală. În numele lor ne scrie **Toma Nicolae,** domiciliat la nr. 31 al acestei străzi: «Din toamna anului 1971 ne-am mutat în casele noastre, spune cititorul nostru, dar nici pînă în prezent nu avem trasă pe stradă linie de curent electrică. La circa 250 de metri, casele sînt conectate la rețeaua de electrificare, cetățenii au tot ce le trebuie, televizoare și mașini de spălat, deoarece Bocșa este un oraș electrificat de aproape 15 ani».

Din răspunsul Consiliului popular al județului Caraș-Severin: Extinderile de rețele electrice stradale și de iluminat public, în orașe, sînt investiții care se finanțează și se execută de către Întreprinderea de Rețele Electrice — Timișoara. Aceste investiții se planifică cu 16 luni înaintea anului de investiție, în baza cererii consiliilor populare orășenești, și se protocolează de către Consiliul popular al județului Caraș-Severin, Direcția tehnică-investiții, cu I.R.E.-Timișoara. Pentru strada Unirii din Bocșa, nici în anii anteriori și nici pentru 1975 nu a fost cerută extinderea acestei rețele electrice stradale. În urma sesizării făcute și cu acceptul conducerii I.R.E.-Timișoara a fost introdusă în protocolul reactualizat această poziție de investiție, care va fi nominalizat pe anul 1975 în funcție de fondurile de investiții ce se vor aloca de către Ministerul Energiei Electrice.

*

Întîmplarea relatată de **Mereuță Radu** din Galați, Tiglina 3, bl. B 11, ap. 7, nu e foarte recentă. Pe 27–28 decembrie 1973 a cumpărat pentru pomul de iarnă al copilului său și pentru un nepoțel un joc «Cine știe răspunde», produs de cooperativa «Unirea» din Petroșani. Jocul e prevăzut cu un bec electric care se aprinde cînd copilul identifică exact animalele, plantele etc., reprezentate pe un mic panou, cu denumirea lor, scrisă alături. «Din nefericire, arată Mereuță Radu, cînd căutai desenul corespunzător cuvîntului «urs» găseai un tigru sau o cămilă». Pe data de 4 ianuarie cititorul nostru a împachetat cele două jocuri și le-a expediat pe adresa producătorului, însoțit de o scrisoare — nu de felicitare — către serviciul C.T.C. Întreprinderea însă n-a răspuns scrisorii sale.

Răspunsul cooperativei «Unirea» Petroșani: Conform chitanței nr. 804/20.III.1974, am expediat tovarășului Mereuță Radu două bucăți jocuri, care au fost verificate de organul C.T.C. Menționăm că jocurile ce au fost cumpărate de Mereuță Radu nu au fost defecte, însă tovarășul nu a folosit jocurile conform desenului de pe copertă. De asemenea, vă informăm că întîrzierea rezolvării sesizării se datorește faptului că în acea perioadă nu am avut cutii (ele fiind executate de cooperativa Cartonajul-București), iar jocurile presupuse defecte la primirea de către noi erau deteriorate ca urmare a transportului. Am comunicat de asemenea tovarășului Mereuță Radu unele precizări cu privire la funcționarea în bune condiții a jocurilor.

*

«Am citit acum aproape un an, în ziarul «Secera și ciocanul», la rubrica «Scurt și cuprinzător», o notă în care se punea problema spațiilor verzi în orașul nostru și amenajarea lor în locuri de joacă pentru copii» — scrie **Marinescu George** din Pitești, str. M. Kogălniceanu nr. 1. Cititorul nostru observă că lipsei locurilor de joacă pentru copii i se adaugă lipsa unor terenuri unde elevii să poată juca fotbal, volei, tenis sau ping-pong. În schimb, străzile sînt transformate, de la orele 20 la 23, în terenuri de joc cu mingea, spre nemulțumirea cetățenilor care vor să se odihnească. În centru, de dimineață și pînă noaptea tîrziu, grupuri de tineri, băieți și fete — cărora le-ar sta mai bine să-și vadă de carte — bat «strada mare» de la un cap la altul.

O altă problemă pe care o pune cititorul nostru din Pitești este cea a consultațiilor medicale pentru elevi și studenți. De cînd s-a dat în folosință noul spital din cartierul Savana, ei nu mai au acces la consultațiile circumscripțiilor medicale, fiind repartizați la Policlinica 1 Mai, unde bonurile trebuie reținute cu 3–4 zile înainte. Ceea ce, în unele cazuri, nu e tocmai indicat.

Răspunsul Comitetului municipal Pitești al P.C.R.: În legătură cu problemele ridicate de tovarășul George Marinescu în această scrisoare, o bună parte din ele sînt adevărate. S-au luat măsuri pentru îmbunătățirea bazei materiale sportive, pentru renovarea dispensarelor școlare etc. Tovarășul George Marinescu este cunoscut ca un cetățean activ, el a ridicat aceste probleme și la «Tribuna cetățeanului», instituită trimestrial la Pitești, urmînd ca în măsura posibilităților, problemele sesizate să fie ameliorate.

*

Preluăm, în rîndurile de mai jos, pasaje din scrisoarea cititoarei noastre **Boga Iolan,** în vîrstă de 75 de ani, cu domiciliul în Brașov, strada Republicii nr. 36, ap. 7. «Sînt bătrînă și infirmă de picioare. Am un singur fiu, rămas orfan de tată de mic, pe care l-am crescut cu mare greutate, cosînd cu acul. Fiul meu s-a însurat la vremea cuvenită și și-a întemeiat o familie. În anul 1965 s-a mutat la mine cu soția. Aveam o cameră și bucătărie, iar ei prin schimb au obținut o cameră. Ne-am apucat de renovări, dar din păcate aceste renovări au durat prea mult, iar nora mea n-a mai putut suporta deranjul și a plecat, în 1968, la mama ei. Fiul meu, pe atunci funcționar, a intrat în relații de concubinaj cu o colegă, divorțată, cu doi copii peste 14 ani. A adus-o în casă cu cei doi fii ai ei, neglijînd-o și uitînd-o pe soția lui legitimă. După trei luni în care a făcut tot felul de promisiuni, această femeie a început să ordone cine și cînd poate intra în casă, să dea adevărate spectacole, cu scandaluri cum n-au văzut vecinii mei de 30 de ani. Fiul meu i-a propus să plece, ca să se poată reîntoarce soția lui. I-a propus și niște locuințe, dar ea nici n-a vrut să le vadă. Fiul meu a fost nevoit să
fața instanței, dar a ieșit un adevărat dez
rece ea a ridicat niște pretenții ireale, afi
renovat casa și a costat-o 10 000 lei, cînd
renovarea s-a terminat în 1969, iar ea a
în 1971. Procesul a durat 1 an și 4 luni, făr
să o scoatem din casă. Eu și fiul meu tr
de calvar, zilnic mă insultă și mă amenință
Știe că sînt în vîrstă și sufăr de hiperte
îmi face tot felul de șicane și mă sperie
să mor, nimeni nu o va acuza că m-a ucis

*

Muscalu Petre, str. Poiana nr. 68,
se referă la poluarea orașului cu praf
«Fabrica ne-a amăgit cu promisiuni, u
că se va termina cu poluarea la 1 ianuari
scrie cititorul nostru. Legea privind protect
înconjurător nu este respectată, praful
— continuă el — pomi fructiferi, grădin
locuințele și interiorul lor. Fenomenul a luа
Oare copiii noștri n-au dreptul să respire
întreabă Muscalu Petre.

**Din răspunsul Consiliului popula
țului Prahova, Direcția sanitară:**
marnic și împrejurimile continuă să fie
micropulberile emanate de Fabrica de cim
nic, cu toate că s-au luat de către condu
prinderii o serie de măsuri de absorbție a a
În preocuparea colectivului de conducere s
grija de a se găsi o soluție care să ducă
poluării atmosferei, dar metodele aplicate
încă rezultatele scontate.

*

Ca urmare a publicării în paginile revi
a serialului «Viața romanțată a unui ingi
brevete de invenții», **Institutul politehni
ghe Gheorghiu-Dej» din Bucureș**
un răspuns în care sînt contestate afirma
în articolele care au alcătuit serialul.
mai jos partea finală a acestui răspuns:

«În legătură cu afirmația făcută în
revista «Flacăra», potrivit căreia ing. Io
fi gîndit, efectuat și redactat lucrarea d
a tovarășului Oprea (este vorba de prof
docent Florea Oprea, decanul facultății de
n.n.), menționăm că această pretenție
ridicată cu mulți ani în urmă de Ion Criș
urma unei analize făcute la Centrul un
partid, s-a ajuns la concluzia că preten
fondată.

Impresia noastră este că serialul din r
cără» a fost redactat pe baza unor inform
rale date de inginerul Ion Crișan, trăgîn
concluzii pripite cu privire la conducerea
și la organizația sa de partid. Părerea
că în asemenea situații ar fi fost bine să
ambele părți. Felul acesta de a proceda
mai ales cînd una din părți este o instituți
mînt superior cu frumoase tradiții și —
— și cu unele contribuții importante la
cadrelor de specialiști necesari econom
naționale».

Academician Rac

*

Popescu D. Nița din comuna Tu
Ibănești, județul Brăila, a absolvit clasa
nu și-a putut continua studiile în comună,
tînd încă liceu. «Sînt oameni la noi în c
nu au nici opt clase terminate, afirmă
Nița, și au serviciu», arătînd că ar vrea
serviciu în comună sau chiar în altă par
o meserie.

**Din răspunsul Consiliului popula
țului Brăila.** La scrisoarea numitei P
prin care a solicitat sprijin ca să urmeze
calificare, informăm că Direcția pentru
muncă și ocrotiri sociale a județului Br
forțelor de muncă, i-a recomandat următ
Cooperativa «Arta populară» Brăila, țesă
tura românească de bumbac București
I.T. București, taxator, șofer pe taximetre
În caz că petiționara se va hotărî să se
tr-una din meseriile sus-menționate, D.P.
repartiza pentru calificare.

*

Profesorul pensionar **Bălășescu N.** di
strada Aprodul Purice numărul 1, ne tr
rînduri închinate foloaselor plantării
pomilor. «Pomii sînt ființe — spune dînsu
viață, se hrănesc din pămînt și din aer
bioxidul de carbon și degajînd oxigen, i
vieții. Dacă sînt roditori, fructele lor sînt
recomandate de medici pentru păstrarea
prelungirea vieții. Dacă sînt neroditori
verdeața, umbra și lemnul lor. Florile lor îm
aerul, ne fac viața mai frumoasă. Roditori
tori, pomii cresc oriunde îi plantăm și îi
curți, pe ulițe sau străzi, în grădini. Pla
formă de perdele opresc furia apelor și a
prezența pădurilor influențează favorabil
făcut plantații pînă și în pustiul Saharei.
scrie N. Bălășescu — mai ales pe lîngă
planteze cît mai mulți pomi, dar să-i și
jească, să nu le rupă ramurile, să nu le crest
Iar la începutul primăverii, aș propune să s
închinată «Serbării pomului» — atît la o
ales la sate».

---

*Precizăm că în articolul «Lasă, ai tu o
dar ești sănătos», apărut în nr. 12 al
16 martie 1974, s-a făcut o confuzie. În p
care a fost vizat directorul stațiunii ex
legumicole Buzău, de fapt nu este vorba d
Drăguț Gheorghe, ci de inginerul Maxim
de șantier la Întreprinderea județeană de
montaj.*

«FLACĂRA» nu ia în considerație scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți

RUNDA A DOUA A UNUI FRUCTUOS DIALOG ROMÂNO-COSTARICAN

NICOLAE CEAUȘESCU - JOSÉ FIGUERES FERRER

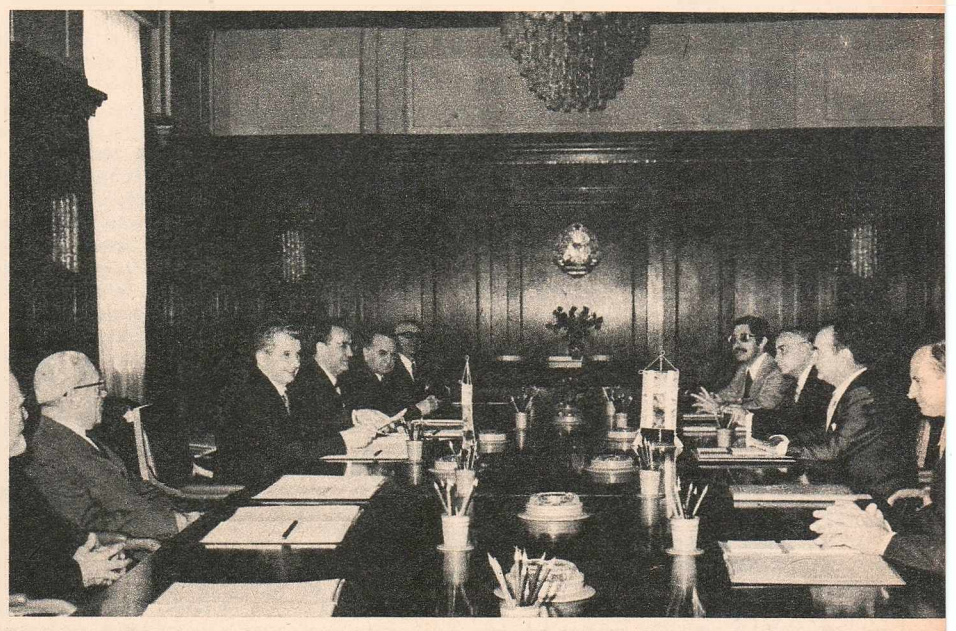

edintele Republicii Costa Rica, José Figueres Ferrer, a întreprins în cursul săptămîni o vizită oficială de prietenie în țara noastră, la invitația președintelui cii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu.

riindu-se în cadrul bunelor relații de prietenie și colaborare statornicite între a și Costa Rica, pe linia unui fructuos dialog a cărui importantă primă rundă a : în septembrie 1973, cu ocazia vizitei efectuate în Costa Rica de președintele Ceaușescu, vizita președintelui José Figueres Ferrer a prilejuit o rundă a doua dialog care a dat un nou impuls colaborării dintre cele două țări, în interesul reci- ontribuind la cauza înțelegerii internaționale.

condensată, o expresie semnificativă a dialogului dintre cei doi conducători de

i avea posibilitatea, în această scurtă vizită pe care o faceți în România, să cunoașteți alizări ale poporului român pe calea făuririi societății noi. Veți înțelege mai bine de ce român este ferm hotărît să facă totul pentru a-și apăra independența și suveranitatea ă, pentru a-și făuri viața sa liberă, așa cum o dorește. El face aceasta pentru că a timp de sute de ani dominația străină și știe din propria sa experiență, din suferințele a trebuit să le îndure, dar și din luptele pe care le-a dus împotriva asupririi străine și de clasă, că pentru a-și putea făuri o viață liberă trebuie să fie el însuși stăpîn pe sale.»

NICOLAE CEAUȘESCU

dorit însă să folosesc această perioadă a mandatului meu pentru a exprima guvernului ului român sentimentele noastre, pentru a vorbi despre faptul că un conducător ilustru contemporane socialiste, președintele Ceaușescu, a făcut călătoria în țări din America lucînd, prin fapte și prin cuvinte, misiunea de apropiere de la ființă umană la ființă de la un popor la un alt popor.

r persoane care m-au întrebat de ce venim în România le-am răspuns: Mergem în care a inițiat o nouă societate și care a cunoscut o mare renaștere să ne adăpăm din inspirației sale, să ne educăm, să învățăm.»

JOSÉ FIGUERES FERRER

30 DE ANI DE ISTORIE NOUĂ

românia-țara muncii, țara dreptului muncii și țară a valorilor omenești

și iarna, și vara și duminica

Cînd i-am spus tovarășei Petruța Constantinescu, președinta cooperativei agricole de producție «Zorile» din Fierbinți, în inima Bărăganului, că n-am venit s-o întreb cum stă cu grîul și porumbul, cu sfecla și floarea-soarelui, cu orezul, orzul și tutunul, cu legumele și furajele, cu tineretul taurin și loturile semincere, cu plantele medicale, mușțarul, coriandrul și degețelul, cu livada de pomi și via, cu porcii, vacile și tineretul bovin aflat la îngrășat, cu păsările, oile, puii de carne — că toate se fac la «Zorile»! — m-a privit mirată și m-a întrebat:

— Atunci... de ce?

S-a uitat la mine și mai mirată cînd i-am replicat:

— Așa, ca să vă întreb ce gîndiți despre muncă?

Dar mirarea a trecut repede și a cedat locul unei expansivități neașteptate, unui adevărat monolog despre muncă și rosturile ei, cu atît mai prețios cu cît era rostit de o femeie simplă din inima Bărăganului, cu sufletul generos și mîinile bătătorite.

S-o lăsăm, așadar, pe Petruța Constantinescu să-și depene monologul, poate cam dezlînat, dar oglindind o experiență de o viață. Monologul a început în biroul sărăcăcios al președintei — de ce sărăcăcios, vă veți lămuri mai tîrziu — a continuat pe cîmp, apoi în șaretă, pe străzile Fierbinților, sub o ploaie torențială și, în fine, acasă la președintă; el a dăinuit ca un ecou, în mine, mult după ce am părăsit Fierbinții. Mă tot urmăreau cuvintele ei: «pe mine munca m-a crescut». Pe ea și pe ceilalți oameni harnici ai Fierbinților, «că așa ni se spune de cînd mă știu: oamenii harnici ai Fierbinților din Bărăgan, că doar ne aflăm în mijlocul Bărăganului...»

— De cînd mă știu, Fierbinții au fost renumiți ca sat de oameni harnici. La noi, omul cultivă și ultimul petec de pămînt. Uitați-vă: pînă și în curtea gospodarului a intrat plugul. Și cînd s-au copt roșiile, îi vezi ducîndu-le la punctul de colectare cu căruța, cu cărucioarele, cu bicicleta, pe niște suporturi speciale: omul merge alături, roșiile pe bicicletă. Dar roșiile, legumele nu sînt totul; avem o producție diversificată, ne dezvoltăm tot mai mult. Și se întîmplă un fenomen interesant: navetiștii care se duceau să lucreze la București încep să se întoarcă la C.A.P. Ei își spun: «De ce să nu stau acasă și să mănînc ciorbă caldă? De ce să mă scol la trei dimineața și să n-am perna mea sub cap? La gospodărie, iei cîte 20 de saci de porumb, coceni pentru vacă, s-a dat și lucernă în acord global, zahăr pentru sfeclă...» Oamenii își fac socoteala și o parte, cel puțin, ne roagă să-i primim înapoi.

Să revin la mine. Munca la cooperativă este viața mea. Vă rog să mă credeți, mă feresc de vorbe mari. Nu-mi plac discursurile, la ședințe fac propuneri concrete, nu mă îmbăt cu vorbe. Există un limbaj al muncii care e universal. Eu nu știu franțuzește, nu știu englezește, n-am decît șapte clase, dar munca îmi înlesnește să leg prietenii, să înțeleg pe truditorii de pe alte meleaguri. La noi la Fierbinți s-a abătut și o delegație de femei din Congo. Noi tocmai atunci aveam un lot experimental cu sămînță de roșii Bizon-10, pe care le fecundam cu eprubeta. Congolezele s-au arătat foarte interesate și apoi s-au pus pe vorbă despre ale lor. Și din Tunisia a venit o delegație de femei, care ne-au povestit despre agricultura din țara lor. Odată ne-a vizitat ministrul de interne al Tanzaniei și a cerut să-i dăm și lui ceva de muncă, așa, ca să ne amintim de el. Ne-am aflat în încurcătură, apoi am găsit soluția: să planteze un măr. Pomul l-am îngrijit, a crescut frumos. Vedeți, așa ne înțelegem cu străinii: munca ne unește.

Acum, la C.A.P. lucrurile merg bine. N-a fost totdeauna așa, la început am tras tare, dar greul a trecut. Dorința mea cea mai vie e ca oamenii să fie mulțumiți. Nici noaptea nu dorm, ca să aranjez lucrurile cum e mai bine. Acum C.A.P.-ul a scăpat de datoriile contractate pentru investiții și trăim pe picioarele noastre. Am dat oamenilor ce le-am promis și aceasta mă face fericită. În 1974 am reușit ca absolut întreaga suprafață, toate cele 3 865 hectare ale noastre, să fie date agriculturii. Dacă vremea se va menține favorabilă — și pînă acum a plouat destul — avem speranțe mari.

Mie mi s-a încredințat muncă de conducere, dar prin aceasta nu înțeleg că trebuie să zac în birou. Dealtfel, fiindcă veni vorba de birou: ați văzut ce sărăcăcios e. Avem 29 milioane lei producție globală, dar pentru sediu nu mă îndur să cumpăr nimic. Totul să meargă la oameni, nu în covoare persane și în fotolii plușate, așa gîndesc eu. Și apoi, la birou nici nu e bine să stai prea mult. Doar noaptea vin la sediu, cînd iscălesc actele. Dimineața la patru mă scol, la cinci mă duc la sectorul zootehnic, apoi la S.M.A. ca să le dau planul, la șase mă înființez la sediu: de mine dau contabilul, inginerul, cooperatorii cînd vin acolo dimineața. Apoi plec iarăși pe teren, din fermă în fermă.

La treierat mă urc pe «Gloria»... Vreau să spun, mă urc pe combina «Gloria»; las să se umple buncherul bine, cu 2 000 kg, așa cum scrie la carte, și-i dau drumul. La combina C_1 leg și încarc sacii, la fel ca bărbații. Ridic vagoane întregi! Dacă oamenii văd că și președinta pune mîna, parcă altfel muncesc. La sfeclă, încarc de asemeni. La sapă, pun și eu mîna, arăt cîtă densitate să lase. În campanie, număr tractoarele. Zici că sînt 20 pe cîmp? Atunci să văd 20!

Astă-vară venise cineva de la minister în control. L-am luat și pe el pe cîmp, căci nu ieșea socoteala tractoarelor. Am făcut scandal și m-am certat cu directorul S.M.A., că așa sînt eu: rea de gură și mă aprind repede, de zici că-s cuptor de pîine. Dar știți de ce? Fiindcă eu cred că munca de răspundere înseamnă răspundere, altfel nu se poate.

Pe leneși nu-i iert. «Măi, frățioare, dacă n-ai muncit, dacă nu ți-ai făcut normele stabilite la adunarea generală pentru acordul global, pe care și tu le-ai votat, atunci nici n-o să ai». Așa e drept.

Eu în ultimii 14 ani n-am lipsit o zi de la muncă. Adică, să nu mint: am fost 18 zile la Herculane pentru tratament, dar și atunci stăteam ca pe ghimpi și dădeam mereu telefon la Fierbinți. Boala nu mi-a trecut, am o spondiloză care mă supără. Dimineața la dispensar îmi face injecții cu novocaină în șira spinării, apoi mă duc la arie; acolo iau buline și mai înșel durerea. Adevărat, am obosit și eu un pic, simt că nu mai am 20 de ani, dar dacă toată viața am muncit, n-o să mă las acum, la 44 de ani, cînd mai sînt atîtea de făcut!

Și să nu credeți că iarna e mai ușor decît vara. Trebuie să te îngrijești de transportul bălegarului, de împărțitul suprafețelor de angajamentele în acord global, de alcătuirea planului, de aprovizionarea cu piese, cu furaje, cu îngrășăminte și cîte și mai cîte. Și dacă nu plec eu după ele, cine? Primul în funcție, primul la lucru, așa înțeleg eu, și iarna, și vara și duminica, la fel ca în restul săptămînii. În agricultură nu există duminici. Dacă nu controlezi zi de zi ți-ai dat foc la valiză. Ceea ce contează este permanența, să te afli mereu în mijlocul oamenilor, să-i dădăcești, dacă trebuie. Pe chiulangii nu-i iert, stau pe capul lor. «Nu mai ține, frățioare. Să ne înhămăm la treabă!».

Au fost nopți cînd nu dormem nici un pic. Nu zic că-i bine, dar s-a întîmplat, fiindcă eu nu sînt numai președintă, ci și femeie, soție, mamă, bunică. Și munca mea de gospodină, cine mi-o face? De cîte ori nu frămîntam aluatul noaptea tîrziu și nu dereticam pînă m-apucau zorile, dacă altfel nu se putea! Noroc de bărbatul meu, că e om înțelegător. Și el trage, alături de mine. În C.A.P. el e omul care aduce ploaia, omul cu irigațiile, dar acasă munca e pe din două: cine sosește primul, acela face treaba în gospodărie.

Așa ne împărțim noi trebile acasă. Cînd eu, cînd el, la cratiță, altfel n-am scoate-o la capăt. Am sărbătorit nunta de argint, avem și un nepot. Unicul nostru băiat e student la medicină veterinară la Iași, și nora, e tare harnică și săritoare... E agentă veterinară, are grijă de casă, de copil, de toate. Așa e la noi, toată lumea muncește. Pînă și tata, deși acum e bătrîn. Cu el a fost o istorie: i-am propus să ia post de paznic — că de, avea drept la muncă mai ușoară după o viață de trudă — dar a refuzat: «Nu, draga mea, eu mă duc la muncă. Să nu zică oamenii că președinta și-a aranjat neamurile. Și apoi, nu-s făcut să fiu paznic!» Și așa, tata e și azi muncitor la ferma de legume, sectorul I din Grecii de Jos. Așa că, vedeți dumneavoastră, toți muncim — dar ne și veselim. Trăim bine, avem de toate, casă nouă, mașină de spălat, televizor. Cu mîinile noastre le-am făcut.

Dacă m-ar povățui cineva să mă astîmpăr, s-o las mai încet cu munca, n-aș putea. E ca și cum mi-ar spune să nu respir. Știu că nu mai sînt așa de tînără, dar nu mă las. Și apoi port o răspundere față de oamenii care m-au ales președintă. Trebuie să dau exemplu, să fac dreptate.

Acu' să mă iertați, nu mai pot sta de vorbă. Mi-au fugit bobocii din curte și cu apele astea, îi găsesc palancă, dacă nu alerg după ei. O să înghețe mititeii și ce rău mi-ar părea! Treizeci de boboci, o mîndrețe...

Și din cauza bobocilor monologul s-a întrerupt. Petruța Constantinescu, președinta cooperativei agricole de producție «Zorile», membră în comitetul județean P.C.R. Ilfov, membră în biroul județean al Frontului Unității Socialiste, membră în biroul Uniunii județene a cooperativelor agricole de producție, membră a Uniunii naționale a cooperativelor agricole de producție, deputată în Marea Adunare Națională, s-a repezit după bobocii fugari și a lăsat neîncheiat monologul, deși, sînt convins că mai avea multe de spus despre rosturile muncii, despre oamenii harnici ai Fierbinților din inima Bărăganului.

LIONEL NIȚESCU ■

o pasiune care ține cît viața

Roman Laza împlinește în august 48 de ani și este originar din Pecica, de lîngă Arad, dar despre Aradul adolescenței nu-și aduce aminte prea multe. Era un oraș curat, rememorează, oamenii erau veseli și am văzut cîteva meciuri mari de fotbal, pe vremea lui Petchovski, Băcuț cel mare și Reinhardt.

Raportată la locul în care ne aflăm, în Aeroportul Otopeni, în sala radarului de supraveghere, discuția aceasta pare nițel nelalocul ei, dar nu este, Roman Laza, controlor de zbor, și-a terminat ziua de muncă și acceptă să se destăinuie pentru noi, deși — hai s-o recunosc de la bun început — nu prea înțelege bine ce rost are o asemenea lungă destăinuire.

Îl întreb de cînd datează întîlnirea sa cu aviația, primește întrebarea cu chipul zîmbitor, apoi se întunecă, nu pricep imediat despre ce este vorba în această schimbare, dar Roman Laza mă lămurește, cu vorba domoală, de bănățean, care lungește sfîrșitul de cuvînt și zice futbal în loc de fotbal: în 44, am luat contact cu planorismul, apoi am făcut școala militară și am devenit zburător. Zice zburător și se întunecă, abia acum detectez tristețea de adineaori, repetă, am fost zburător, și vorba asta îmi place, amintindu-mi de un circ din copilărie, pe nume Bernea, ai cărui acrobați la trapez erau trecuți pe afiș — în orașul copilăriei mele — cu numele de zburători. Continuă: aviația cochetează cu mulți, dar le dă satisfacții la puțini. Sigur că am nostalgia zborului, pînă în 60 am tot zburat, acum nu mai zbor, dar de cîte ori am ocazia, amintesc că am fost aviator adevărat. Și-apoi, toți zburătorii care nu mai urcă în carlingă au regretul în inimă și în sînge.

Fac eforturi să schimb discuția. În cele din urmă reușesc, nu, să nu înțeleg greșit, nostalgia este una, iar satisfacția muncii este alta. Din 1961, de cînd lucrează în controlul traficului aerian, ca navigator principal de dirijare, Roman Laza a găsit timp să-și iubească meseria și s-o prețuiască așa cum se cuvine. De fapt, în ce constă meseria aceasta?, îl întreb. Scoate niște caiete, cîteva hărți, rigle, se înarmează asemenea unui arhitect și începe să-mi explice: aici se află regiunea terminală de control București și aici avem — adică au, înțelegeți — responsabilitatea asigurării securității și ritmicității zborurilor.

Asta e foarte greu?, mă interesez.

Nu-mi dă nici un răspuns. Nici albă, nici neagră. Îmi spune însă că are de supravegheat peste 200 de mișcări în 24 de ore, că marea greutate constă în faptul că în zona noastră — adică a lor, înțelegeți — toate avioanele urcă sau coboară și că o singură manevră întîrziată schimbă întreg ansamblul de decizii valabil și pentru ceilalți. Îmi explică, școlărește, că există două feluri de radar, unul de supraveghere și altul de aterizare, că între două avioane aflate la aceeași înălțime, distanța minimă trebuie să fie de zece kilometri, că meseria asta care este foarte frumoasă și foarte interesantă solicită extraordinar. Noi luăm hotărîrile în fracțiuni de secundă, completează, de aceea gradul de responsabilitate este extraordinar. De pe pămînt, răspundem și de piloți și de pasageri și se întîmplă să avem uneori de dirijat șase avioane în același timp. Socotiți că șase avioane, Il-uri să zicem, înseamnă șase sute de vieți omenești... Nu e chiar ușor să răspunzi de vieți omenești. Uneori, hotărîm și pentru piloți, le dictăm manevrele pe care trebuie să le execute și le aprobăm — sau nu — pe cele solicitate din carlingă.

Vorbește simplu, dar grav, cu vorba plină de încordare, grea. Încerc o dive îl întreb dacă nu cumva controlorii de șefii piloților. Desigur, glumesc, dar Laza ia cuvintele acestea foarte în ser miră de ele. Nici vorbă de așa ceva. Nu șefi, le sîntem prieteni. Adesea piloții aterizare după șase ore de zbor, sînt și nu au chef de nimic, fiind doar foarte trați, reacționînd aproape ca niște comenzile venite din turn. Asta este nu ai timp să stai pe gînduri. Ei sînt, z plictisiți, morți de oboseală adesea, și a controlor de zbor, ai datoria să-l simți de la mansă, să-l ajuți să pună avionul pămînt. Pe unii îi cunoaștem după cum gura. Ne știm de ani de zile, așa că foarte greu să intuim cînd nu sînt î cînd timpul nefavorabil sau oboseala i necomunicativi, mai ironici. Abia atun vine tactul celor ce dirijează traficul. L ca la «noapte bună, copii», calm, p chiar, oamenii înțeleg despre ce este odată ajunși în aeroport ne dau telef mulțumească.

Tovarășe Laza, zic, care este partea dificilă din această meserie?

Uzura. Ore în șir trebuie să stai foa într-o încordare uneori supraomenească este eroismul muncii noastre, un erc nim, dacă vreți. Mintea trebuie să n ca un lagăr cu aer, să ne meargă fără Totul trebuie prevăzut cu o fracțiune d mai devreme, căci fiecare schimbare generează la rîndul ei alte schimbări. fel de șah uriaș jucat cu cîteva avioan

Uneori vă e greu?

La început mi-a fost, acum m-am deși în meseria aceasta vîrsta are un important, ca peste tot în aviație. Într poți concentra la treizeci de ani și în cincizeci. Totul seamană cu o cursă cît ajungi mai aproape de capăt, cu ati mai obosit. Așta este și cazul meu, a treizeci și trei de mii de dirijări, un sesc, dar îmi revin imediat, pentru c derea este extraordinară și pentru c datoria mea să-mi fac datoria.

După douăsprezece ore de lucru Roman Laza, care este căsătorit di membru de partid din 1967, are d patru de ore libere. L-am întrebat c facă cu ele. Afară e frumos, l-am auzit, scot fetele la plimbare, la șosea. Una dentă la Automatică, a doua e încă Liceul «Caragiale», mi-au spus că în du asta vom ieși să ne plimbăm împreu o să avem timp să traversăm Herăstrău rașul.

Și mîine, tovarășe Laza?

Din nou în turn. E bine că am d patru de ore libere, dar mă cam După vreo optsprezece, simt nevoia s la aeroport. Mă cheamă munca, mi meseria. Aviația asta, din aer sau de p e boală grea și lungă. Ține cît viaț

OVIDIU IOANIȚ

și nu-mi pare rău după nimic

Începutul n-a fost ușor, îmi spune. I zece ani nu-și aduce aminte să se fi încă dată. Alerga peste cîmp, sărea peste g tăia pe fundul gîrlei, plîngea nițel și ap o mînă de țărînă peste rană. N-a împl cinci clase elementare. Mari și late, fa necaz. I-ar fi plăcut să urmeze mai dar n-a fost chip. Vine dintr-o familie săraci, lipiți pămîntului, cu opt guri cu un petec de pămînt care nu scot Își aduce aminte că nici n-avea nevoie la școală. Era suficient, zice, să bag un lut și să iau o bucățică, era gata cret să scriem pe tăbliță. Dealtfel, pe at prea ziceam cretă. Îi ziceam tibișir.

Mă aflu în casa maistrului Lițan, Davidești, la numărul 38 undeva la capă Rahova al orașului. Casă bătrînească cu o curte mică și verandă, cu un gard vopsit. Nora lui Radu Lițan trebălui sufragerie, nepotul se încurcă printre bunicului, maistrul îl mîngîie pe părul soarbe din cafea și-și aduce aminte. Cu își aduce aminte, cu greutate și par plăcere, vremuri trecute, zice, vremur mai bine să le lăsăm în plata domnul le lasă și reia: nu mi-a plăcut tîmpl schimbat-o. Eu eram învățat de mi muncesc, să trag din greu, că așa ne c

spеti, că munca dă mulțumire omului și
. Noi am muncit de mici. Dar tîmplăria
ea ușoară pentru corpul meu, zău așa,
oare la ureche, că am un metru și optzeci
e nouăzeci de kilograme. Era prea ușoară,
eam rindeaua cînd mă opinteam, și nici
ănoasă nu era. Atunci m-am luat de meca-
am intrat la patron. La Voinea. N-am
rea mult că m-am dus la Malaxa, adică
ești tînăr și nu prea știi cum era cu
e astea. «Republica» de astăzi este Malaxa
i. Eu trebăluiesc prin uzină din 1938, din
am văzut uzina asta a mea și la bine și la
ind lovită de război, cînd înfrumusețată
nca patriotică, mă rog, o cunosc așa de
ncît aș fi gata să fac o prinsoare că mă pot
prin ea, noaptea, legat la ochi, fără să
măcar un scaun.
o clipă, apoi îmi arată lentila din stînga
elarilor pe care-i poartă. Vezi matale,
i, eu nu stau bine cu un ochi. Pur și simplu
funcționează. E orb. Eram la Voinea cînd
irit un șpan, că pe vremea aceea nu exista
ția muncii ca astăzi. Nu auzisem de așa
Trebuia să te ferești de unul singur și
doamne ferește, cădea beleaua pe capul
ebuia să le tragi tot singur, ca un cîine.
ıu-mi pare rău că am pierdut ochiul, n-o
crezi, dar nu-mi pare prea rău, eu m-am
cat la viață și cu o singură vedere, doar
pot să conduc mașina regret. Avem o
ă, eu și cu fi-miu, am luat-o în '67. dar
at la volan se urcă numai el, eu am vederea
njenită.
treb cum e cu inovațiile, cum se face că
cu numai cinci clase elementare și cu un
ochi, un om plecat de la țară, dintr-o
nevolnică, a ajuns să realizeze peste o
e inovații, îl întreb asta, și Radu Lițan
ușor capul, a mustrare poate, sau a mira-
e știe, de vreme ce-l aud zicînd doar atît:
-i, cum să nu se poată! E simplu, conti-
zîmbește domol. Mie mi-a plăcut întot-
ı tehnica și am simțit mereu că am «con-
în capul meu. Nu-mi tihnea mie cum
o mașină, o ascultam, mă dădeam pe
ea cu binișorul căci, înțelegi matale, o
e uneori ca un om. Trebuie să știi s-o
oi o desfăceam, o gîndeam cu mintea mea
mbam pe ici pe colo, adaptam cum se
Să nu crezi că e cine știe ce scofală să
zi niște mandrine cu aer pneumatic sau
să concepi în întregime o mașină, cum
acum cu una de injectat manșoane. Nu,
e învață munca. Eu așa am fost și așa o
, mi-a plăcut să muncesc, n-am putut să
clipă locului, ba cu munca la filetaj, ba
nca obștească, ba acasă, pe bătătură, că
tot am avut cîte ceva de lucru și nu prea
ididit. Pentru cît vreau eu să muncesc și
ı cît mă lasă puterea, cred că nici nu-mi
o viață de om. Acuma, cu munca de
și de sindicat m-au lăsat mai liber, că
st suferind cu varicele. Dar înainte am
și ca secretar de partid pe secție și ca
ısabil de sindicat. Oamenii s-au înțeles
u mine, că am știut întotdeauna să pre-
munca altora, strădania lor, și-apoi mie
ıe să cred că nimic nu-i unește mai tare
ıeni decît respectul față de muncă, dorința
ıce ceva care să rămînă.
dincolo de geam se aude un ciocănit.
zgomotul unui fierăstrău. Maistrul tre-
zîmbește, explică: fi-miu, zice, nu poate
o clipă locului. E calificat ca meseriaș și
ște mîini de aur. Ce visez noaptea facem
ună a doua zi. Uite, nu demult ne-am
rat un cazan pentru baie, unul d-ăla de
rivește la butelie. L-am dichisit noi, l-am
t și acum merge ca pe roate, facem baie
eva decît la baia comunală. Mă înțeleg
u fi-miu și cu ai lui, noră-mea e temeie de
, bănățeancă, ne avem foarte bine și trăim
inci, cu nevastă-mea și nepotu-miu, în
e, că doar oameni sîntem.
ıc vorba despre uzină. Ehe, continuă, s-a
ıat uzina, munca e tot mai pretențioasă
nile tot mai moderne. Matale te descurci?,
eb. D-apăi cum, ba bine că nu. Vin spe-
i cu mașinile noi și eu sînt numai ochi
:hi, îmi iau notițe și după ce nu mai rămîne
i pe lîngă mașinărie o studiez, caut s-o
ş. Unii mai rîd că iau notițe, doar că a
zi vin la mine să mă întrebe ce e de făcut
ıozitivul cutare. Pe unii, pe cei mai destoi-
ıbrica îi trimite la specializare și mie îmi
chestiunea asta. Eu țin să meargă oamenii
i și pe urmă să se întoarcă mai deștepți,
se întoarcă la muncă și nu la hîrțoage.
nneata nu te-ai gîndit niciodată să ceri să
la specializare?, îl iscodesc.
iodată, zice. De mine e nevoie musai în
uneori îmi trimit și mașina să mă ia
să, mai lucrez și cîte o jumătate de normă
s, așa că n-am eu timp de plecat. În plus,
place să mă țin pe lîngă casă și nici nu sînt
ıs. Am crescut în uzină o grămadă de
ori, unii au ajuns maiștri sau ingineri,
i i-am mai atins cu cîte o palmă, recunosc
am împins pe toți să învețe, să se facă
ıi cu știință de carte și cu omenie. Uite,
ul secretar de partid al uzinei, Bădilă,
Bădilă, a fost lucrător la mine, îl cunosc
și cu multă minte în cap, parcă simt că am făcut ceva, că n-am trăit degeaba, ca un egoist. Așa am fost întotdeauna, «intenționat» să văd oamenii ridicați, să facă și alții ce fac eu, ba mai mult, ca să-mi ia și mie din cap anumite probleme care mă frămîntă. Gheorghe Ciubuc și Virgil Cociorhan, maiștri și ei, au lucrat la mine în secție și-acum mă salută cu respect. Cînd zic ei «să trăiești, nea Radule», simt cum mă înalț și-mi vine să chiui de mulțumire.

S-a făcut amiază, de dincolo răzbate miros ațițător de varză. Sau de sarmale. Radu Lițan s-a încălzit: asta nu înseamnă că dacă muncim bine, și eu și cei patruzeci de oameni din secție muncim vîrtos, asta nu înseamnă că sîntem chiar ușă de biserică. După o lucrare bună ne mai zăbovim la un șpriț, pe Călărași, ne cinstim și discutăm despre meserie și despre viață. Ei mă-ntreabă, eu răspund, și nu fac pe nebunul, le povestesc viața mea de om simplu care a ajuns să fie stimat tocmai datorită muncii, ba chiar recompensat, pentru că, înțelegi matale, n-o să am eu niciodată atîta știință la cuvinte cît să povestesc mîndria care m-a cuprins în '72, cînd șeful țării m-a chemat pe mine, Radu Lițan, născut din țărani săraci, și mi-a înmînat titlul de Erou al Muncii Socialiste. O să mă crezi, n-o să mă crezi, dar eu cînd am ajuns acasă am plîns de fericire.

Ești fericit, nea Radule?

Eu zic că sînt. Toată viața mi-am petrecut-o în uzină, îmi cunosc colegii de muncă mai bine decît pe frați, ne stimăm reciproc, cu dragoste unii de treaba celorlalți. Cu etatea o duc bine, nu sînt nervos, așa că sînt fericit.

Și nu-ți pare rău după nimic?

Îmi pare rău doar că n-am avut mai mulți copii și că sînt prea multe hîrțoage pe lume. Apoi încă o dată vă spun, nu sînt invidios și țiu să meargă oamenii la școli, că asta nu e doar spre binele lor, ci și al nostru.

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

o istorie din cartierul de vest

El și ai lui locuiesc în cartierul «Vest» al Ploieștiului. Numele său e Petre Stroe. S-a născut la 14 iulie 1934, în Slănic Prahova. Mama a fost și este casnică. Tatăl a fost miner, acum e pensionar. În 1957 Petre Stroe a absolvit Institutul Politehnic din București și s-a angajat ca inginer stagiar la Fabrica de rulmenți din Bîrlad. A fost repartizat «la exploatare» și perioada de trei ani în care a lucrat acolo o socotește bună și necesară pentru formarea oricărui inginer. La Bîrlad i s-a asigurat locuință și anii aceia constituind o frumoasă amintire. Apoi, în 1960 s-a transferat la Uzina «1 Mai» din Ploiesti, ca inginer proiectant. A urcat niște trepte firești pentru un om care are talent, își iubește meseria și muncește zdravăn: proiectant principal, șef de proiect, șef de atelier de proiectări sau potrivit ultimei denumiri a acestei funcții — șef de colectiv. În paranteză fie spus, din pricina unor reorganizări proiectările au trecut de la uzină la Institutul de proiectări și cercetări utilaj petrolier, dar munca, pentru Petre Stroe, a rămas în esența ei exact aceeași. La Ploiești, uzina i-a asigurat condiții excelente de realizare profesională dar, în pofida unor promisiuni repetate, nu i-a asigurat și o locuință. Petre Stroe s-a căsătorit și timp de șapte ani a stat cu soția și cu prima lor fetiță într-o mansardă; apoi a stat cu soția și cu cele două fetițe ale lor într-o casă particulară; pentru ca în 1969, mulțumită noilor reglementări legale, să-și cumpere un apartament de trei camere într-unul din blocurile din cartierul «Vest». Soția, profesoară de limba română, fire veselă, opusă aceleia reținută a inginerului, a știut să-i asigure acestuia un cămin liniștit, în care el a putut să-și continuie și finalizeze și dincolo de orele de serviciu ideile de creator în ale tehnicii. Și așa — nefiresc de firesc, de simplu, de curgător — s-a făcut că inginerul Petre Stroe a lucrat, bineînțeles ca participant, în diverse colective, la mai bine de o sută de proiecte; așa s-a făcut că proiectele în care a pus inteligență și suflet și inginerul Petre Stroe s-au materializat în utilaje căutate și preferate pe piața externă; așa s-a făcut că beneficiarii străini au cerut prelungirea contractelor privind livrarea de către noi a unor asemenea utilaje; așa s-a făcut că instalația de prevenire a erupțiilor, proiectată și de inginerul Stroe, a obținut o medalie de aur la Leipzig; așa s-a făcut că în 1970 inginerului Petre Stroe i-a fost acordat Ordinul Muncii clasa III-a; așa s-a făcut că a fost trimis în repetate rînduri, ca specialist, în Uniunea Sovietică, Polonia, Cehoslovacia și India; așa s-a făcut că omul acesta îți spune fără nici o șovăire că muncește «nu împins» ci cu pasiune și poftă, că se socotește împlinit, vizavi de destinul său și că are satisfacții morale datorită muncii, datorită aprecierii obștești pe care a dobîndit-o tot prin muncă, precum și datorită căsniciei sale.

Deci, pînă aici, o foarte sumară biografie a unui om al muncii care trăiește într-un cartier într-o întreprindere din partea de sud. S-ar părea că nu mai e nimic de adăugat. Cu excepția unei singure întrebări pe care mi-a pus-o inginerul Petre Stroe chiar de la începutul întîlnirii noastre, întrebare care de fapt e un mare răspuns, o mare afirmație:

— De ce ați venit tocmai la mine? Sînt foarte mulți la fel de conștiincioși și foarte mulți în viața cărora toate-s la fel de normale.

NELU IONESCU ■

dumneavoastră nu vă odihniți niciodată?

— De unde aveți cicatricea?

— Din copilărie. M-am suit pe roata căruții, am căzut și m-am izbit cu fruntea de un lemn.

Dumitru Georgescu, sau «nea Mitică», sau «nea Mituș» cum îi mai spun cei de la Întreprinderea mecanică Muscel, se agită necontenit prin cameră, ia cîte un scaun pe care îl mută mai încolo, aprinde țigară de la țigară, mototolește pachetul rămas gol, dă telefon cuiva să-i aducă un alt pachet «dar repede, că altfel e jale».

— Mai mult de 15 minute nu stăm de vorbă, mă avertizează el de la bun început.

Am stat de vorbă două ore, vreme în care Dumitru Georgescu m-a implorat în repetate rînduri să-i dau drumul, «că doar nu e legat», să se ducă în atelier, «că dacă îi las pe ăia singuri acolo îmi fac o comedie de te lasă cu gura căscată» și mi-a zis că «mie nu-mi trebuie ziariști și alte chestii de astea». A fost nevoie de multă abilitate ca să-l conving să rămînă și să nu plece trîntind furios ușa.

— Am venit de la Brașov în Cîmpulung Muscel cu o valiză de lemn. Aveam atunci 32 de ani și ce-am găsit aici, mamă-mamă. Numai niște ziduri de la o fostă fabrică de hîrtie. Pe aici, prin curtea asta unde acum sînt plantați mii de trandafiri, erau atunci doar rîpi cu bălării unde foiau șerpii.

— Ce s-a fabricat la început?

— Am început cu produse mai mărunte: lacăte, broaște, vermorele. Apoi ringuri, piese de schimb auto, motoare.

— Sînteți membru de partid?

— Da. Din '46. Și aș putea spune că am participat la toate acțiunile organizate de partid în perioada aceea. Eh, cîte n-ar fi de povestit!

— Povestiți!

— Ce să spun? Luam cu noi o felie de pîine și o bucată de brînză și porneam să facem propagandă comunistă prin sate. Și plecam pe jos. Băteam județul de mă usturau tălpile iar noaptea cădeam mort de oboseală.

— Era atît de greu?

— Puțin zis greu. De cîte ori n-am luat bătaie de la oamenii lui Brătianu. Eram noi înarmați dar nu foloseam armele. Noi foloseam doar «metoda convingerii».

— Și cum se desfășura acțiunea de propagandă? Țineați ședințe?

— Ce să ținem ședințe? Mai ales la început! Nu, luam deoparte cîte un om și-i spuneam: «Măi omule, Partidul Comunist Român vrea cutare și cutare.» Nu-l lămuream dintr-o dată. Veneam din nou, îi spuneam iarăși pînă cînd omul se dumirea și venea lîngă noi, trăgîndu-i și pe alții cu el. Abia mai tîrziu am pornit să organizăm ședințe.

— Dar ce făceau de fapt dușmanii Partidului Comunist Român?

— Ce nu făceau? La o secție de votare din comuna Godeni au tăiat odată firele de telefon dintre Godeni și Cîmpulung Muscel. Vroiau să facă numărătoarea voturilor după placul lor, dar nu le-a mers. Am ajuns acolo la timp și am restabilit ordinea.

— Cînd era asta?

— Nu mai țin minte. Imediat după război.

— La ce acțiuni de amploare ați participat?

— Îmi aduc aminte cum am luat cu asalt primăria atunci cînd a căzut guvernul Rădescu. Am intrat în clădire, fără ca soldații să îndrăznească să tragă, deși aveau mitraliere.

Nea Mituș rămîne pe gînduri. Apoi oftează. și îmi spune:

— Ce alte amintiri mai aveți din perioada aceea?

— În '48 am ajuns asesor popular. Timp de nouă luni de zile. Judecătorul, procurorul erau oameni cu carte multă. Noi, cei doi asesori, judecam după cum credeam că e omenește. Citeam piesele dosarului și ne formam și noi o părere. Întotdeauna le spuneam judecătorului și procurorului: «Mai pe îndelete cu textul legii, ca să înțelegem și noi».

— Apoi?

— Treptat, treptat uzina a început să crească. Din '57 fabricăm mașini de teren. S-au făcut atîtea tipuri că nici nu le mai țin minte. Mă bucur grozav de cîte ori citesc despre întreprinderea noastră. Citesc cu lupa ziarele.

— Cu lupa? De ce?

— Ia, ochelarii ăștia nu mai sînt buni. Trebuie să-i schimb, nu mai văd cu ei. Dar n-am avut vreme să mai merg și la doctor.

— Cum arată ziua dumneavoastră de lucru? de două ori ocol prin atelier, îmi fixez în minte tot ce e de făcut. Îmi fac o cafea strașnică și îi aștept pe oameni la lucru. La șase și jumătate vin și ei și le spun cum stă treaba. Către orele 17-18 plec acasă.

— După cîte am înțeles, vă place mult să munciți.

— Toată lumea lucrează într-un fel sau altul. Dar mie îmi place să văd și dacă e satisfăcător sau nu ce am făcut. Pînă nu sînt eu convins că lucrurile merg bine, n-am liniște.

— Dar ce înseamnă totuși munca pentru dumneavoastră?

Dumitru Georgescu tace o clipă surprins.

— Știți că nu m-am întrebat niciodată? Nu știu ce să vă spun. Pentru mine munca e ca și o distracție. E ca atunci cînd mănînci cu poftă. Nemuncind, zic eu, nici nu poți trăi. De aia nu pricep cînd uneori băietanii ăștia îmi dau de furcă. Am venit 600 de inși de la Brașov, în '44. N-aveam nici de unele. Dormeam prin subsoluri, mîncam te miri ce. Unii veneau de la gară pînă la uzină pe jos. În fiecare dimineață. Și nu se plîngea nimeni și toată lumea era mulțumită că își agonisește bucata de pîine. Eram flămînzi și îmbrăcați prost, dar eram totuși fericiți că am scăpat de război, că făurim și noi prin truda noastră o lume cum n-a mai fost. Uzina noastră pare acum ca o floare. I se și zice dealtfel «uzina dintre brazi și flori». Și mă uit cîteodată la un copilandru de douăzeci de ani. Mama-l spală, mama-i dă de mîncare, mama-l culcă. Înainte nu erai sigur de locul tău de muncă. Patronul te putea da oricînd afară. Azi totul e garantat de lege. Atunci mai mult pe gratis lucrai. Astăzi ai toate de-a gata. Și școală, și post asigurat. Numai bunăvoință să ai. Și puțin obraz pentru cîte ți se oferă. Dar îi vezi pe băietanii ăștia, pe unii dintre ei, nu zic de toți, că strîmbă din nas și s-au obișnuit numai să ceară dar nu să și dea.

— Ați învățat pe mulți dintre ei meserie?

— Din 6 000 de inși cîți sîntem aici, 5 000 mă salută. Îmi zice cîte unul: «Noroc, nea Mitică», îi răspund și eu dar mi-e rușine că nu mai știu cine e.

Acu', pe cîți dintre ei i-am învățat meserie, nu mai știu.

— Sînteți aspru cu cei pe care îi aveți în subordine?

— Nici blînd nu sînt. Îmi plac oamenii corecți. Să fie ordonați, să fie disciplinați. Cine nu-i așa, l-am ars. Niciodată n-am dat cu parul, dar cu gura le zic de le merg fulgii.

— Ce faceți de obicei în concediu?

— În concediu? Pînă acum șapte ani n-am plecat niciodată în concediu.

— Cum, n-ați plecat în concediu?

— Uite-așa. Mă duceam acasă, stăteam o zi, două și pe urmă mă întorceam la uzină. Ce să fac? Unde să mă duc? Viața mea e aici. Înnebunesc cînd mă gîndesc că ies la pensie. Ăștia, tinereii, îmi spun: «Nea Mituș, de-acum te duci și matale la pescuit». Rîd și ei, dar ce-i în sufletul meu, vai și-amar. Dacă stă degeaba, omului îi intră boala în suflet.

— Dar nu vă odihniți niciodată? Nu vă distrați?

— Sîmbătă seara, de ani de zile, îi spun femeii: «Constantino, mîine stau acasă». Și totuși, tot mă reped încoace, măcar 2-3 ore. Dacă nu pot să stau, ce vreți să-mi faceți?

— Și totuși, cum de se face că rezistați așa de bine? Are și odihna rostul ei.

— Eu, tovarășe dragă, la ora nouă seara sînt la orizontală. Poate să fie la televizor orice. Eu mă culc și nu mai știu nimic pînă dimineața.

— Dar programul ăsta rigid, după care viața dumneavoastră se desfășoară mai mult în uzină, nu înseamnă sărăcire a sufletului omenesc?

— Muncind, omul e mai bogat sufletește decît dacă bate bulevardele. Nu credeți?

— Ba da. Dar își are rostul ei și o plimbare.

— Nu zic nu. Cel mai mult îmi place să mă duc la meciurile de fotbal. Altfel, nu ies în oraș decît ca să mă tund.

— Dar nu vă trimite soția după cumpărături?

— A, nu, asta nu. Îi spun nevestei: «Ăștia sînt banii, fă ce știi cu ei. Mai păstrez eu ceva deoparte pentru o țuică sau o bere, dar asta e altă poveste. Rămîne între noi. Eu știu ce trebuie să fac ca să nu sufere producția! Nevasta știe ce trebuie ca să meargă bine casa!

— Îl cunoașteți, desigur, pe directorul întreprinderii, Victor Naghi. Cum vă împăcați cu el?

— Ne știm de mulți ani. Îmi place să lucrez cu el, chiar dacă uneori mă mai scutură. Odată m-a dus în sera uzinei și mi-a dat un buchet de flori. Era ziua nevestei mele. E adevărat însă că la poartă, portarul nu m-a lăsat să ies cu florile.

— Ce-o să faceți după ce ieșiți la pensie?

— Acum șapte ani cînd am luat concediu prima oară, m-am dus în satul meu natal. Fratele meu e președintele ceapeului de acolo. Am hotărît să-mi fac o casă în sat. Dar nu prea am bani, așa că de șapte ani tot fac cîte ceva la casă și ea tot nu se mai termină. Totuși, parcă nici nu mă trage inima să plec la Jugureni. Nu mă mai cunoaște nimeni. Prietenii din copilărie nu i-am mai găsit. O să fiu acolo un străin. Toți au să se întrebe: «Cine mai e și ăsta?»

GEORGE ARION ■

trofeul e din crom-nichel; omul e din cel mai nobil metal

Despre Alexandru Nagy auzisem că a cîștigat «Trofeul minerului» la începutul anului 1974. Am dorit să-l cunosc, dar, întîmplător, n-am putut să vin la întîlnirea pe care ne-am fixat-o la telefon. Așa că, în loc să discut cu el la exploatarea minieră Nistru — sectorul 3, mina 11 Iunie, unde Alexandru Nagy este artificier, l-am găsit pe culoarele Institutului de subingineri din Baia Mare. Alexandru Nagy este un tînăr de 28 de ani, blond, cu ochii căprui. Vorba lui e domoală, învăluitoare, de om care nu se pripește niciodată și face lucrurile numai după ce a chibzuit temeinic, iar cînd se apucă de ele le încheagă pentru ca să nu mai aibă moarte. Ne-am strîns mîinile cu putere și am mers într-un amfiteatru liber.

— Aș fi vrut să vă întîlnesc în mină, îmbrăcat în haine de lucru, nu neapărat în acest costum, cu cămașa curată și cu nodul cravatei strîns atent.

Alexandru Nagy surîde gîndindu-se probabil cît de grijulie îi este soția.

— Eu sînt același și acolo, în mină, unde e praf și e zgomot și e curent și aici unde e liniște și oamenii sînt corect îmbrăcați.

Discutăm o vreme despre familia lui. Mai are o soră care lucrează la stația de preparare a minereurilor și un frate la exploatarea minieră Băiuț. Alexandru Nagy stă cu familia la Băiuț dar lucrează la Nistru. Pînă acolo ajunge cu un trenuleț subteran. «Merg la locul de muncă pe sub pămînt», glumește el. Și tatăl lui a lucrat în mină. Timp de 27 de ani. Are acum 63 de ani, se ține însă tare pentru că a dus o viață foarte ordonată. S-a îngrijit să mănînce bine, a stat mult în aer liber. «De la el am învățat și noi, copiii, să fim cumpătați». Alexandru Nagy e necăjit pentru că o nepoată a suferit un accident. Îl mai necăjește și copilul lui căruia nu-i plac poeziile.

Treptat, în convorbirea noastră apar termenii tehnici. Alexandru Nagy povestește în cuvinte calde despre meseria sa, despre ce se petrece într-o mină, îmi ia din cînd în cînd stiloul și îmi face cîte o schiță ca să înțeleg mai bine.

— Dumneavoastră sînteți artificier. Nu știu exact cît de complexă este munca unui artificier dar presupun că ea înseamnă o mare răspundere.

— Da, artificierii sînt oameni priviți cu mult respect în mină. Într-o vreme, ei erau aleși numai dintre minerii în vîrstă, cu mai multă experiență. Pe mîna lor se dă materialul exploziv pe care trebuie să-l manevreze cu multă grijă, altfel cine știe ce se mai întîmplă.

— Și totuși, se întîmplă?

Alexandru Nagy rămîne o clipă cufundat în sine, încercînd parcă să-și aducă aminte ceva.

— Sînt multe eșecuri și greșeli pînă înveți o meserie. Îmi amintesc că odată am trecut printr-un loc pregătit pentru «pușcare». Dacă treceam cîteva clipe mai tîrziu, astăzi nu mai vorbeam împreună. Altă dată, pe cînd eram coborît cu un cablu într-un puț, era să se întîmple o nenorocire. În «tinerețe» eram mai curajos. Acum sînt mai prudent.

— Ați intrat în mină la 19 ani. Ați fost vagonetar, ajutor de miner, miner și acum artificier. O să vă mai poată «încuia» cineva atunci cînd veți deveni subinginer sau poate chiar inginer?

Alexandru Nagy se gîndește îndelung.

— La început am regretat că n-am reușit, după terminarea liceului, să intru la Institutul de mine de la Petroșani. Dar acum, după ce am străbătut toate treptele, socotesc că e mai bine așa. Altfel văd lucrurile. Deși îmi place mai mult partea teoretică, îmi place mult să studiez, mă ajută enorm faptul că știu ce este o mină și cum se lucrează înăuntru. De aceea, nu cred că vreun miner ar putea să mă încurce, așa cum au ei obiceiul uneori să încurce pe cîte un nou-venit, care poate n-a coborît decît de cîteva ori într-o mină și nu știe nimic altceva în afară de cele predate la cursuri.

Îl privesc pe Alexandru Nagy uitînd să-i mai notez cuvintele. Prezența lui mă liniștește, prin siguranța cu care îmi vorbește, prin seriozitatea lui.

— Spuneți-mi ceva despre evenimentul care a provocat întîlnirea noastră de azi: cîștigarea «Trofeului minerului».

— Vedeți, eu n-am dorit să particip la concurs. Mă gîndeam că o să lipsesc de la școală, că o să rămîn în urmă cu materia. Nu sînt eu cel mai bun student din anul I dar sînt foarte conștiincios. Stau în banca întîi și notez toate explicațiile profesorilor. De aceea, cînd oamenii mi-au spus: «Du-te Nagy, și adu trofeul la noi», am luat totul în glumă. Pînă la urmă, m-au convins și m-am dus la Petroșani. Am fost primiți foarte frumos acolo. Dar nici prin gînd nu-mi trecea că o să cîștig eu.

— Cîți ați participat la concurs?

— Patruzeci.

— Și cum s-a desfășurat concursul? Cei de la minele de cărbune deoparte, cei de la minele celelalte în altă parte?

— Nu. Meseria de miner e aceeași și într-o mină de cărbune și într-o mină unde se extrage, de pildă, aur, argint, zinc, plumb. Mai ales în ce privește partea teoretică. Așa că ne-au pus pe toți sub același «clop».

— Ei, și cum a fost?

— După proba scrisă mă aflam pe locul 6 cu 85 de puncte. Pe primul loc era Vasile Pop, de la Rodna, cu 92 de puncte. A urmat proba orală, care s-a ținut pe o scenă, în fața publicului. Trebuia să răspundem, într-un interval de timp, la niște întrebări. După proba asta, mă aflam pe primul loc împreună cu Hotea Gheorghe de la Aninoasa. Tot din Maramureș. Ni s-a pus o întrebare de baraj și eu am răspuns bine. Asta a fost totul.

— Ce-a primit cîștigătorul? O diplomă?

— Nu. Un trofeu.

— Din aur?

— Nu. Trofeul e din crom-nichel. Îmi pare rău că nu pot să vi-l arăt. Îl păstrez acasă.

— Sînt utile concursurile acestea?

— Fără îndoială că da. Însă ar trebui însoțite și de o probă practică!

— Deci, pentru doi ani, potrivit regulamentului concursului «Trofeul minerului», îl putem socoti pe Alexandru Nagy cel mai bun miner din țară?

Tînărul din fața mea răspunde cu o modestie în care cred cu toată ființa:

— Nu. Asta în nici un caz. Poate numai așa, pe hîrtie. Doar sînt alții mai buni decît mine.

GEORGE ARION ■

o fată cum îmi place

Un oltean din satul Gornovița, comuna Balta. Șef de brigadă la cuptorul tineretului. A devenit reșițean încă din anul 1958, cînd a început școala profesională. Este căsătorit. Are o fetiță. Cîți ani are fetița? Chiar și asta vreți s-o știți?! Da, chiar și asta, că doar n-o fi un secret! Nu, nu-i un secret. Are un an și opt luni și o cheamă Valentina și e foarte, foarte frumoasă. Bineînțeles, îl aprob eu, dar mă gîndesc și la fetițele mele. Văduva Ion rîde, dar în aceeași clipă se aude un șuierat lung și pe gura cuptorului ies zeci de flăcări galbene și roșii, cu cîteva nuanțe verzui. Parcă o locomotivă uriașă iese de sub presiune. Pe platforma oțelăriei, în dreptul cuptorului năbădăios, curge realmente un rîu de lavă, o pastă incandescentă. «Cuptorul își varsă zgura. Asta-i bine, asta înseamnă că va fi o șarjă scurtă și bună, cu oțel de calitate». Dar cum veți aduna mormanul acesta de zgură? «O ajutăm să se răcească și apoi o tragem cu macaraua. Macaraua are un fel de plug cu dinți, adica o grapă, sau o greblă». «Un plug ca o greblă?!» «Da, îmi zice Văduva, e ca o greblă, dar aici i se spune plug». Ne mirăm amîndoi și Văduva pleacă pe platformă.

Goleț Ion, secretarul comitetului uzinal U.T.C., care îmi spunea încă de la început că la cuptorul tineretului treaba nu merge bine, ci foarte, foarte bine, îmi spune acum, aici, în cabina de comandă, că anul trecut șeful cuptorului, adică Văduva Ion, a fost trimis, ca un fel de recompensă, în R.F.G., pe teme de specialitate, mai ales că s-a trecut la fabricarea unor noi mărci de oțel. «Știți, adaugă Goleț, Văduva este și student în anul III la drept, la cursul fără frecvență». Consemnez, desigur, acest aspect important și văd că lîngă noi, în cabina de comandă, macaragiul Apostol Nicolae mănîncă tacticos «pită și slană». E ceva mai în vîrstă, așa că îl întreb cum se înțelege el cu băieții de la cuptorul tineretului. «Mă înțeleg foarte bine cu ei, toți sînt băieți de treabă, dar mie-mi place cel mai mult de Pură Nicolae. Nu că-l cheamă tot Nicolae, ca și pe mine, dar băiatul acesta este tot timpul vesel. Nu-i tace gura deloc și scoate o mulțime de snoave și glume, că uiți de toate cele și rîzi». Evident că doresc să-l cunosc pe omul care face haz de necaz, sau haz, pur și simplu. De felul lui, Pură Nicolae este clujean din comuna Cășeiu și este oțelar de-acum 12 ani, adică are 29 de ani, ca și Văduva Ion. Aflu cu surprindere că el nu prea are multe motive de veselie, dar asta nu înseamnă că trebuie să stea toată ziua încruntat, de parcă i s-ar fi înecat toate, absolut toate corăbiile. «Mai mult fac pe veselul, că am și eu necazurile mele, adică eșecuri...» Ce fel de eșecuri? «Chiar și aici, la oțelărie, uneori nu vin căldările, iar șarja stă. Apoi sînt și eșecurile mele de... burlac, vreau să spun că nu mi-am găsit și eu o fată, așa cum îmi place mie, dar nu-i nimic, o găsesc eu. Apoi mai sînt și distracțiile, unde busola cam stă la zero». Cum adică la zero? «În timpul liber e o plictiseală... parcă sîntem prea liberi. N-avem și noi un club la cămin. Se zice că se face, dar pînă atunci mai e. Tot e bine că s-a făcut o bibliotecă. Dar nu e bine că prea e departe cantina de cămin. Se zice că la restaurantul «Intim» se va face o cantină-restaurant. Noroc cu fotbalul, mergem toată ziua pe stadion». Îl ascult cum vorbește și, drept să spun, nu mi s-a părut prea vesel dar cred că omul devenise atît de necăjit și pentru că eu îl întrebasem la începutul discuției, dacă mai are aici, la Reșița, pe cineva din Cășeiu, un consătean. «N-am pe nimeni din satul meu, sînt singur-singurel, dar nu pot zice că sînt străin. Eu cred că am devenit reșițean și mai cred că de aici, de la oțelărie, am să ies la pensie».

Un alt tînăr oțelar, are numai 24 de ani, dar este elev în anul III la liceul seral și vrea să devină subinginer, ramura utilaje siderurgice, se numește Cenade Ion și este bănățean, din satul Saravale, județul Timiș. Merge des acasă și asta face să-i fie tare dor nu de părinți și frați, ci de o plimbare cu mașina cumnatului. «De distracții nu prea am timp, învăț toată săptămîna, dar sîmbăta merg la teatru, că-mi place foarte mult teatrul, iar duminica merg la fotbal».

Între timp se reîntoarce în cabină și Văduva Ion și-mi spune că totul e în regulă cu zgura. Nu știu cum fac și-l întreb dacă îi este dor de satul lui. Îi este dor de tot satul, «mă seacă dorul după bunică-mea, are 92 de ani și eu știu că ea m-a crescut, dar ea nu poate veni la Reșița, cum vin taică-meu și maică-mea. O văd doar cînd merg eu pe-acasă. Îmi aranjez concediul cam pe la vremea cositului. Îmi place tare mult la coasă. Neamurile mele se uită la mine cu multă mirare. Ne luăm la întrecere, cine coseşte mai mult și mai repede, dar nu se poate ține nimeni după mine. Dar și eu, după 2-3 zile, exact cînd termin tot locul de coasă, mă simt de parcă m-ar fi bătut cineva cu maiul. Toate oasele mă dor. Dacă ar mai fi ceva de cosit, cred că și un copil m-ar întrece, dar noroc că în trei zile termin și, gata, rămîn cel mai bun cosaș».

Iată-l deci pe Văduva Ion — ucenic la școala profesională, oțelar, șef de brigadă, elev al liceului seral, două săptămîni de specializare în R.F.G. și student — plăcîndu-i încă foarte mult munca la coasă («sînt niște mișcări foarte vechi, eu zic că le port în sînge, și mai este și sunetul acela de iarbă tăiată, apoi iarba cum cade sub coasă, și de obicei mai bate și vîntul ca o boare») și iată-i și pe ceilalți colegi ai lui («de ce să le zic subalterni?») trăindu-și fiecare viața lui, cu problemele lui, dar preocupați în aceeași măsură ca treaba de la cuptorul tineretului să nu meargă bine, ci foarte, foarte bine, așa cum îmi spunea Goleț Ion la începutul acestui reportaj.

VICTOR NIȚĂ ■

viitorul îi strigă pe nume!

Desigur, se spune despre tineri că le place să se privească în oglinzi înrămate cu flori, dar ar trebui să se spună și că tinerilor le place să se privească unii pe alții în ochi și să-și arate cît se poate de direct culoarea ochilor, să-și arate cu voce tare gîndurile, adică lumina ce luminează acea culoare a ochilor lor. Și nu este, cred, pentru ei, gîndul, decît nervul optic, esențial, care-i ajută să vadă mai mult, să vadă mai departe, să vadă mai clar. Precum toți cei 150 de absolvenți — promoția 1974 — ai Facultății de automatică a Institutului politehnic din București, care, într-un fel de legămînt, au hotărît: **«Sub semnul ideilor și sentimentelor care ne animă în anul terminării facultății, ne punem întreaga noastră viață!».**

Desigur, se spune despre tineri că nu ar percepe solemnitatea spectacolului unic al curgerii timpului, și aceasta tocmai pentru că au prea mult timp în fața lor. Dar trebuie să se mai știe și că, mult mai mult timp decît pot avea ei într-o viață, mult mai mult timp, așadar, există în urma lor. Conștiința că o columnnă de umbre îi poartă deasupra unui pămînt: **«Sîntem dăruiți unei inestimabile comori de istorie în care momentele anonime, alături de faptele de glorie, capătă pentru noi o valoare absolută. Am crescut din trunchiul în care tăria biruitoare a sevelor a condensat legătura de pămînt a dacilor, mîndria romanilor, curajul, demnitatea și înțelepciunea celor trei țări române și ale domnitorilor lor. Sîntem fiii unei țări care încununează dragostea, aspirațiile și sacrificiul unui popor cu un mare destin».**

Desigur, se spune despre tineri că ei au un fel al lor de a vorbi care nu exclude cuvintele mari, dar trebuie să se mai spună și că, pentru ei, cuvintele mari au înțelesuri în orice caz mai multe și în orice caz mai bogate decît cele ce s-ar cuprinde într-un simplu dicționar: **«Este sfîntă datoria de a participa cu toate puterile noastre pentru desăvîrșirea idealului a două milenii de luptă, de a ridica România pe cele mai înalte trepte ale civiliz progresului.**

Desigur, se spune despre tineri că e fel de sentiment panoramic al întregii l dar trebuie să se mai spună și că acest se este de fapt o reprezentare nu a un trăite oricum ci a unei vieți care numai clară conștiință a responsabilităților îș cîștiga o valoare: **«Sîntem conștienți dicile pe care ni le pot ridica în cale și oamenii, dar vom lupta cu hotărî tru înlăturarea lor. Exemplul nost sonal va constitui reflectarea dir credinței în victoria finală a efortu în slujba adevărului în știință și în socială».**

Desigur, se spune despre tineri că ei d ră lumea de fiecare dată cu o oarecare dar trebuie să se spună și că lumea descoperă pe ei, pe tineri, cu o oareca re, cu un oarecare gust al surprizei. Pr va întîmpla și cu acești absolvenți ai poli bucureștene, ingineri și cercetători, propriul lor viitor îi strigă de pe acum p și pe nume pe care țara le așteaptă.

DUMITRU ELI

madarasz baci știe locul fiecărui lucru

«Dacă te duci la Caransebeș, la Balta caută-l pe Madarasz baci», îmi spunea u de redacție.

Am bătut la poarta casei cu nr. 203 di nie» (așa i se spune cartierului), apoi a o sonerie și am apăsat pe buton.

«Haideți înăuntru!»

Două camere transformate în muze ce-i aici, e făcut de mine». Pe pereți, tablouri de lemn. Peisaje naive, o casă, cerul, un pom, un rîu, un podeț, luna reastră luminată, balerine, scene din Un desen stîngaci, trădînd mai mult i decît talentul într-ale picturii. Dar o im realizare meșteșugărească. «E o mun migăloasă. Fiecare bucățică de furnir fiartă în culoarea ei. Și eu nu știu să dese bine.»

Pe etajere, pe mese, pe scaune, pe st înșirate o sumedenie de fotolii, scăunel te, garnituri de mobilă, cuiere, șezlo toate reproduse în cel mai mic ami scara de 1/5. Nu știu cum să-l fac să vo Bătrînul tace și îmi dă, rînd pe rînd, fie chetă. Eu o iau, o privesc și mă mir. Da să-l fac să vorbească. Îmi arată o sume casete de o frumusețe greu de explicat te. Fiecare obiect pare să fie o adevăr terie. Drept să spun, nu eram surprins ce vedeam pentru că știam dinainte întîlni, realizată în machetă, toată produse a Combinatului de la Balt încă din anul 1935, cînd maistrul tîmpl rasz Emeric se angajase la vechea fabrică Mă surprindea tăcerea acestui om și mi mîinile care tremurau, tremurau. «Și asta mare, tot dumneavoastră ați făcut-o tot ce se vede. Eu, cu mîna mea. Cînd e nic, i-am făcut și sorei mele o garnitură d Se mărita și i-am făcut și eu un cadou. S are o fetiță de 18 ani și i-a dat ei mobila. e la fel de bună».

Începe să vorbească, îmi zic. «Și cu atîtea casete?» «Le fac cadou la prie venit de la artizanat, din Caransebeș, cumpărat foarte multe. Apoi, ei le «Și cu scăunelele și fotoliile și măs faceți?» «Le țin aici, pentru mine. Am pentru fabrică și pentru minister, la ex lor. Mi-au mulțumit și mi-au și plătit știți că tare greu se fac. Mai repede fac u mare, sau un fotoliu mare. La astea mici migală și se cere mult timp, că eu am ele scule mici și vechi, nu ca mașinile fabrici.» Ca să-mi arate cum face dînsu machete, mergem în atelier, un fel de sau magazie unde mi se pare că domi haos deplin. Dar Madarasz baci știe locu lucru. Niște scule mici, ca pentru copii. mă ca nu cumva să rupă ceva cu mîinile lu rătoare. «Și cum reușiți, cu aceste m tremură, să faceți niște lucruri așa de n gingașe?» «Cînd muncesc, cînd fac cev mîinile nu mai tremură. Ele trebuie să m tot timpul». «Ați fost maistru tîmpl sînteți pensionar și aveți această pa acest talent. Ați învățat pe cineva, ați cuiva această pasiune și acest talent?» de tîmplar am dat-o la mulți. De tovarășului Popa, șeful fabricii de mol de la combinat, sau tovarășului Stroje secretar la partid, la județ, sau la fostul al combinatului, Gurian (nu-și aduce prenumele foștilor săi ucenici) care neau «moșule» și «pionierule». Le tot ce-am știut, că tot așa am primit ș pasiunea nu se dă. Asta o cîștigă, o află

VICTOR N

avea dreptate ndouă părțile?

u despre navetiști. Din nou?! Da, din s-a scris mult despre acest fenomen chiar au fost întocmite numeroase nchete cu caracter științific. Iar cînd s-a a tuturor constatărilor și concluziilor, desigur, măsurile cuvenite pentru a se acestei realități a industrializării. Iată, mnat, pentru început, cîteva declarații a inginerului Olaru Gheorghe, șeful nișcare, regionala C.F.R. București. ă cu colegul meu, inginerul Radu Stelian, ut o comunicare științifică prin care, creșterea în intensitate și complexitate a feroviar, călători și marfă, am propus, alți factori, mai multe măsuri care au vor deveni realitate.

ne din călători sînt navetiști, adică nulțit cu 2 (dus-întors) în fiecare zi. De rd cu întreprinderile și instituțiile acestor am repartizat trenuri scurte în toate cureștiului. Gara Cotroceni, specializată rfă, are două linii pentru 3 000-5 000 Stația București-Nord, grupa Barbu, are i, dintre care majoritatea scurte (noi o masivă dezvoltare a acestor gări care trenurile de navetiști). În Gara de Nord ut 10 trenuri scurte. Trenurile lungi nu ri în stațiile mici, apropiate de București. tarea aglomerării, în Gara de Nord am ai multe case de bilete, același bilet procurat de la mai multe case. În sezon r funcționa case mobile, amenajate pe re Constanța se va trece prin gările ăneasa, Pantelimon, iar legătura dintre ia și Moldova se va face prin Ploiești. timizarea condițiilor de călătorie, planul e al trenurilor se va face în două variante, i vară. Ceea ce, pe mine personal, mă ă, este faptul că deseori noi, ceferiștii, ostrofați pentru neregulile restaurantelor Aceste restaurante nu sînt în subordinea le produc un mare haos, un aspect neplă- că dacă ele ar fi conduse de noi, am eași recunoscută disciplină ceferistă și n cadru mai plăcut pe peroanele noastre. ect care ne îngreunează munca este acela urile de informații C.F.R. cetățenii se că nu avem timp să le oferim informații cu uristic, sau de orientare în București. Aș ături de eforturile și intențiile noastre nedierea unor deficiențe pe trasee, să se mva, și aceste două aspecte».

ltumit inginerului Olaru Gheorghe și, ntea de a-mi exemplifica — cum călă- m se comportă și ce condiții au nave- -a îndrumat către inginerul Epure Ion, ciului călători. Din informațiile dînsu- nginerului Nicolae Ion de la divizia de flăm că în anul 1973 vagoanele de nave- ferit deteriorări de peste 100 000 lei, manifestînd o deosebită «apetență» chipamentul electric al vagoanelor care traseu, ne spune Nicolae Ion, intră la curățenie curentă, iar fiecare ă o dată pe an la R.P. (Reparație planiîncă o dată pe an la curățenie radicală. parcului nostru de vagoane, 50 la sută ate trenurilor scurte.» «Dar, spun eu, etiști se plîng de condiții deosebit de Da, avem și noi partea noastră de vină, revista dumneavoastră, noi facem un ent la adresa acelor navetiști care rup, ezechipează și brutalizează vagoanele De la plutonierul de miliție T.F. Melinte n — printre altele! — că un grup de la un liceu industrial a distrus o stație care în valoare de 15 000 lei.

zut trunurile cînd pleacă din gara ului. Am asistat la un adevărat asalt de enare aproape sălbatică. Am văzut renuri la întoarcere. Arătau ca niște năituite. Adevărată metaforă a unei umplite. Canapele sfîșiate, geamuri crăpate, instalații electrice distruse, nitare sfărîmate, perdele rupte, murezeală. Peste cîteva ore, aceste trenuri orate, reamenajate. Urma un nou

ul Tăune Andrei, adjunctul șefului de Gara de Nord, recunoscînd că există le deficiențe, își exprimă cîteva inteăreri. «Sînt anumiți oameni la care e egală cu un proces de necivilizare! ce unii nu vor să înțeleagă că navetismul diție și un statut consimțit, și nu altfel. e, la asemenea atitudini se dedau și re se pretind a avea studii superioare».

reproducem și din plîngerile unor

nostru, nr. 1016, are dese întîrzieri. 6,45, sosește la 7,40-7,45 (Bădulescu or mecanic la Grivița roșie). Nu sînt umai trei vagoane pentru navetiști. geamuri, se rup uși, canapele. Aglo- are. Ca să ocupăm locuri, venim aici, Simbăta e omor, nu alta. Mai ales în avele. (Covei Dumitru, încărcător la arie»). Sosim acasă dublu de obosiți. Tot obosiți sosim și la serviciu. Facem 75 kilometri în picioare, după serviciu, pînă la Vlașca, timp de trei ore, în frig și aglomerație. (Arsan Marin, încărcător triaj, «16 Februarie»). În clasa mea mai sînt cinci navetiști, iar din satul meu, Perișor, fac naveta 20 inși. În sala de așteptare e murdar, nu sînt locuri, sînt mulți vagabonzi, se fumează. Vagoanele sînt murdare și neîncălzite. (Ștefan Gheorghe, elev la Școala profesională C.F.R.).

Deci principalele doleanțe ale navetiștilor ar fi reducerea aglomerației și suplimentare cu vagoane a trenurilor de scurt parcurs. «*Din acest punct de vedere, ne spune inginerul Tăune Andrei, sîntem, uneori, depășiți. Există o mare fluctuație de trafic, iar dacă trenul are un anumit tonaj, nu poate primi nici un fel de suplimentare. Problema trebuie rezolvată pe un front mai larg, cu contribuția unor factori superiori. Pot spune că, din partea noastră, există tot interesul de a fi operativi, dar nu cred că o deficiență, mai mare sau mai mică, poate scuza și poate determina ieșirile mai sus amintite*».

De la Boris Enache, ceferist de peste 30 de ani, tehnician principal la exploatări feroviare, aflăm, prin intermediul celor 15 revizori controlori, numele cîtorva navetiști și călători cărora li s-au completat procese-verbale pentru atitudine și comportare necorespunzătoare: Popescu Adrian Oswald, Călin Adriana, Grosu Ioan, Gavrilă Aglaie, Tîncă Nicolae, Pronca Dumitru, Vasile Marin, Ciocănel Constantin, Ceapă Ion, Soare Alexandru și Elisabeta (soție), Arhire Iulian ș.a.

Deci, încă o dată, navetiștii acuză C.F.R.-ul, iar C.F.R.-ul acuză navetiștii, și, pentru că noi n-am vrut să elucidăm «dilema», ci doar s-o prezentăm, întrebăm și noi, la rîndul nostru, pot avea dreptate, amîndouă părțile? Credem că răspunsul va fi dat de navetiști și C.F.R. după o reconsiderare reciprocă a atitudinilor.

VICTOR NIȚĂ ■

fotbaliștii însă au nevoie de dulceață și tandrețe

E adevărat, la nouă seara eram în pat, dar nu-i nimic absurd în asta pentru că mersesem aproape toată ziua cu fel de fel de trenuri cu legături proaste între ele și oboseala își spunea cuvîntul.

E adevărat, tot pe la ora aceea au început, cu un etaj mai jos, strigătele acelea cumplite, dar nici în asta nu-i nimic absurd pentru că de cînd e lumea și pămîntul o femeie terorizată țipă sfîșietor.

E adevărat, am ieșit din cameră și am coborît scara îmbrăcat doar cu pijamaua și tot adevărat este că pe culoarul de la etajul întîi mai erau ieșiți din camere și alți bărbați îmbrăcați tot numai cu pijama, ba unul chiar avea un obraz ras și celălalt doar săpunit, dar nici în asta nu-i nimic absurd pentru că țipetele femeii aceleia ar fi făcut pe orice bărbat să uite de cravată.

E adevărat, femeia era lividă, i se citea groaza în privire și pe chip, vocea îi era pierdută, într-un cuvînt femeia aceea era la un pas de leșin, dar nici în asta nu-i nimic absurd pentru că întreaga scenă te făcea să înțelegi că abia scăpase dintr-o tentativă de viol.

E adevărat, bărbatul acela cu scurteică de blană, văzîndu-ne adunați atîția pe culoar, nu vroia să iasă din camera femeii, iar cînd a făcut-o și noi l-am întrebat ce caută în hotel, a vrut să fugă făcîndu-și loc printre noi, dar nici în asta nu-i nimic absurd pentru că firesc este să-ți aperi pielea.

E adevărat, băiatul de la recepția hotelului a vrut să mușamalizeze chestia, luîndu-i buletinul bărbatului cu scurteică, pretinzînd că ar avea și acesta o cameră în hotel și asigurîndu-ne că dacă-l lăsăm cu el, îl va duce direct la miliție, dar nici în asta nu-i nimic absurd pentru că oricine se zbate să liniștească spiritele într-o casă de a cărei liniște și ordine el răspunde.

E adevărat, noi, bărbații fără scurteică dar în pijamale l-am băgat în camera celui care se bărbierea pe bărbatul fără pijama însă cu scurteică și l-am ținut acolo pînă a venit un milițian, dar nici în asta nu-i nimic absurd pentru că după ce-o auzisem și mai ales după ce-o văzusem pe femeia aceea năucită de neprevăzut și tremurînd de groază ne cuprinsese pe toți o stare de indignare.

E adevărat, unul dintre noi, ăștia cu pijamale, între timp se îmbrăcase și ne-am lămurit că era ofițer dar nici în asta nu-i nimic absurd pentru că cineva trebuia să-i dea un pahar cu apă și să-i spună niște vorbe de liniștire femeii aceleia, or asta, firește, implica o ținută mai decentă.

E adevărat, milițianul care a venit să-l ia pe barbatul cu scurteică și pe care băiatul de la recepție îl dădăcise în prealabil, a făcut o micro-anchetă curioasă, punîndu-i întrebări numai femeii, și uitînd să-și noteze numele măcar unul, unul singur, al vreunuia dintre noi, martorii în pijamale, dar nici în asta nu-i nimic absurd pentru că și un organ de miliție poate avea stări emotive.

E adevărat, mi-am notat eu numele și adresele cîtorva dintre acei care văzuseră lucrurile și tot adevărat este că bărbatul cu scurteica mi-a atras atenția de cîteva ori că «un rău poți să-l faci foarte ușor», dar nici în asta nu-i nimic absurd pentru că pe cît eram eu de indignat de fapta lui, tot pe atît el avea interesul să mă potolească.

E adevărat că fata venită în orașul acela în delegație îl cunoscuse pe bărbatul cu scurteică și e adevărat că îi deschisese ușa camerei sale dar nici în asta nu-i nimic absurd pentru că bărbatul, minute în șir — au auzit limpede vecinii — bătuse și insistase și o rugase să-i deschidă și să-i împrumute niște bani pentru că n-avea cu ce plăti o consumație făcută jos la restaurant, deci reușise prin minciună și viclenie să o facă pe fată să-i deschidă ușa.

E adevărat că bărbatul acela cu scurteică este căsătorit dar nici în asta nu-i nimic absurd pentru că legal există și această posibilitate a stării civile a oricărui cetățean.

E adevărat că bărbatul acela cu scurteică avea domiciliul în orașul cu pricina și n-avea ce căuta în hotelul nr. 1 al localității, dar nici în asta nu-i nimic absurd pentru că el făcea parte din echipa locală de fotbal și — știut este — că spre deosebire de muncitori, țărani și intelectuali, fotbaliștilor le este îngăduit totul.

E adevărat că președintele clubului sportiv cu nume glorios din acea capitală de județ s-a enervat într-o asemenea măsură, încît mi-a spus că îl va critica pe fotbalist în presa locală, dar fără să-i mai și dea numele și-n plus în meciul în deplasare din duminica următoare «nu-l va dezbrăca», dar nici în asta nu-i nimic absurd pentru că se enervase și comandantul miliției locale care a ajuns pînă acolo încît să-i telefoneze președintelui clubului sportiv și să-i spună: «De data asta nu mai merge, îi dau o amendă!»

Repet, nimic din toate cele de mai sus nu frizează absurdul. În schimb este total absurd ceea ce am vrut să fac eu: adică să pun pe hîrtie întîmplarea și să adaug la sfîrșit că nu-i pot uita chipul, glasul și întreaga atitudine a femeii aceleia terorizate, că mă gîndesc că și surorile și soțiile noastre mai pleacă prin delegații, că echipe de fotbaliști sînt mai peste tot, că dacă nu era într-un hotel plin de bărbați în pijamale femeia aceea degeaba ar fi țipat, că prea îi iubim toți pe fotbaliști în loc să iubim fotbalul și că pentru orice altă ființă omenească responsabilă decît un fotbalist s-ar fi pornit un proces penal în toată puterea cuvîntului. Noroc însă că președintele clubului sportiv mi-a atras atenția că băiatul cu scurta e unul din cei mai cuminți din lot, că nu i-a creat niciodată astfel de probleme, că tocmai acum căsnicia lui trece printr-o criză și că «a-l populariza» printr-un articol ar fi nepedagogic, pentru că mai mult l-ar zdruncina pe bietul băiat.

De aceea nu mai scriu articolul acela plin de indignare și-n schimb le mulțumesc președintelui clubului sportiv «Gloria» Bistrița, Jean Pădurariu, și fotbalistului sensibil Tiberiu Tudora că au țipat la timp și m-au oprit să săvîrșesc fapta aceea absurdă care-mi trecuse prin minte.

NELU IONESCU ■

alți bani, altă bătaie de cap

Se pare că articolul nostru «Mucegăiește un tezaur» a țintit unde trebuie și s-au simțit vizați cei ce erau vizați, încît s-au reluat lucrările la construcția noului local pentru muzeul de artă din Bacău. Construcție cu descîntec și, se pare, și cu cîntec. S-a descîntat vreo doi ani — lucrările au fost începute în 1971, apoi întrerupte în '72 și '73, și reluate de curînd, în '74. De ce s-au întrerupt pot exista motive întemeiate, financiare să zicem — deși o lucrare cînd se execută este aprobată, finanțată, este cuprinsă în planul de investiții, se urmărește finalizarea ei... — *dar de ce s-a aprobat atacarea lucrărilor după un asemenea proiect?* Aici intervine absurdul. Și cîntecul. Și încă ar fi bine dacă acest «cîntec» s-ar dezlănțui *acum*, cît mai repede, cînd nu e chiar totul ireparabil. De ce să ne amintim prea tîrziu că n-am făcut bine un lucru; ca să-l refaci e infinit mai scump! *La ce și cui i-ar folosi apoi regretele că muzeul de artă din Bacău nu e ceea ce trebuie și că putea fi extraordinar?* În plus, pare-ni-se, este singurul oraș din țară unde se construiește de la temelie un local pentru muzeu! Viciile proiectului sînt literalmente absurde și ne fac să ne întrebăm cum a putut gîndi așa ceva un arhitect și cum a putut aproba beneficiarul — Comitetul județean al culturii și educației socialiste — produsul... negîndirii lui? Să începem cu amplasarea edificiului. De ce să acopere fațada muzeului de istorie una dintre cele mai frumoase case din Bacău, cu o arhitectură specifică — ea însăși monument de artă — cu o deschidere bine studiată spre parcul din față? Spațiu era destul, terenul din str. Karl Marx nr. 63 permitea amplasarea noului lăcaș într-un raport estetic cu vechea clădire, cu o alternanță de volume între ele, în așa fel încît, fiecare să-l pună în valoare pe celălalt și să invite la asociații, ori disociații de... istorie a arhitecturii. Pe scurt, puteau constitui ele însele un colț muzeal al orașului. Desigur, aici nu se mai poate interveni; din păcate tehnica încă nu ne poate ajuta să luăm, ca în filmele de animație, între degete, fie și într-o macara, clădirea, și s-o mutăm ceva mai încolo. Deci, fie! Intrînd înăuntru, te întrebi însă dacă proiectanții au știut că această construcție este destinată unui muzeu de artă, adică unui lăcaș unde vor fi expuse picturi, tablouri ce au nevoie să fie prinse de pereți și care mai trebuie să fie și privite de oameni. Două hale, una peste alta; cea de la parter cu cîțiva atîlpi de susținere a planșeului. Au fost ignorați în calcul tocmai pereții, adică exact spațiul vital al unui muzeu. Din cei patru pereți, unul este tăiat de o ușă exact la mijloc, cel din dreapta și cel de vizavi e intersectat de ferestre pe verticală, care lasă puțin loc liber între ele și, «de-a dreptul genial», pe cel din fața ușii, cînd ai zice, în sfîrșit, un perete intact unde te poți desfășura cu pictura (tablourile, desigur), s-au amplasat, la o distanță considerabilă de sol, în șir, unul după altul, pe toată lățimea lui, calorifere! Și uite așa, din două săli imense nu se poate utiliza nici jumătate din spațiul mural. Acum, alți bani, altă bătaie de cap! Să se acopere ferestrele! Sperăm că edificiul nu va fi recepționat cu acele calorifere spînzurate pe pereți (o fi vreo năstrușnică idee de sculptură suprarealistă; arhitectul o fi auzit că dacă la muzeele de arte moderne din lume se expun tinichele și cutii de conserve pe post de sculpturi, de ce n-ar fi luate — ca în anecdota cu nebunul și galoșul — și niște biete calorifere drept sculpturi?) Dar atunci va trebui refăcută instalația de încălzire. Alți bani, altă bătaie de cap! Cine le suportă?

Din buna intenție a unor economii, a gosporesculul calcul că tot se acoperă, s-a hotărît ca pereții să rămînă la beton. Nu s-au prevăzut zugrăveli, tapete ori alt acoperămînt mural. Este însă un asemenea finisaj, adică o asemenea lipsă de finisaj, încît simpla nivelare a glodurilor va costa încă mult, darmite să se expună «anemonele» lui Luchian?!

Ieșind, vezi, afară, în stînga, o scăriță îngustă ca pentru un amvon, ce duce spre o bănuită pivniță, ale cărei minuscule ferestre sînt escamotate de o placă de beton, precum cele de la balcoane. Este intrarea spre depozitul muzeului și ne e greu să ne imaginăm cum și cine va putea să introducă pe aici, pe scară, ori prin ferestrele liliputane pînze de dimensiuni mari. Adică gen Păcală: ferestre din belșug unde nu trebuiau și absente unde erau absolut necesare!

Așa că, vor mai trebui cheltuiți mulți bani și multă imaginație pentru ca această construcție să ajungă la... *destinație*. Absurd, nu?!

CICI IORDACHE ■

calul de dar nu se caută în dinți, ci în unele cărți

Sînt un naiv, n-am încredere în absurd. În romane, în teatru, de acord. Absurdul cu kilogramul. Dar într-un ghid turistic? Imposibil.

— Încearcă totuși, mi-a spus un prieten din orașul Bistrița. Sună la numărul 15 pe Bulevardul Republicii și te vei convinge.

«Imposibil», am repetat în gînd, dar am mers la locul indicat. Casa, e drept, nu aducea deloc a școală normală, trecută, prezentă sau viitoare. O casă banală pe «Strada Mare», pentru o familie-două.

— Poate totuși a fost aci o școală normală înainte de război, căci de fapt doar aceasta afirmă cartea — continuu eu discuția.

Sun și iese o bravă gospodină.

— Doamnă, în casa unde locuiți a funcționat vreodată o școală normală?

— Da de unde, păcatele mele. Aici a stat un fabricant de teracote. Dealtfel, în Bistrița nici nu-mi aduc aminte să fi fost vreodată o școală normală. Și aci trăiesc de cînd mă știu.

M-am predat. Abia în dimineața următoare am înțeles logica absurdului — cine n-o știe: și absurdul are o logică a lui — pe cînd mă plimbam pe Bulevardul Republicii din Năsăud.

E drept, puțintel cam stranie pentru autorii unei cărți ca aceea publicată în 1973 de Editura pentru turism, sub titlul «Pe urmele istoriei contemporane», autori: I. Lupescu, H. Rabinovici, I. Don.

L-am întrebat pe prietenul meu:

— Și totuși, cum se explică?

— Eh! Noi nu sîntem decît bieți provinciali...

...Nu e totdeauna un dezavantaj să ai acest statut. Uneori te simți chiar mîndru și fericit.

Cîteva zile după întîmplarea relatată mai sus, un alt «biet provincial», de data aceasta din Suceava, m-a rugat să mulțumesc autorilor articolului «Suceava» din «Micul Dicționar Enciclopedic» (1972), care, la pagina 1624, a făcut un cadou de preț orașului și întregului județ. Stă scris acolo negru pe alb: «În județ există un teatru de stat».

Interlocutorul meu avea lacrimi de fericire în ochi:

— S-a împlinit un vis de-al nostru. Ne tot zbăteam, ne tot frămîntam... și cînd te gîndești ce simplu a fost totul. Acum avem și propriul nostru teatru de stat. E drept, nu e prea încăpător, adică exact spațiul ocupat de propoziționea «În județ există un teatru de stat». Că altundeva decît la pagina 1624 din dicționar un asemenea teatru nu și-a deschis încă porțile în județul Suceava.

— Da, e cam micuț teatrul dumneavoastră — am recunoscut eu. Dar, vorba ceea, calul de dar nu se caută la dinți.

LIONEL NIȚESCU ■

sanda toma

E un Păcală al teatrului românesc. Nu o Păcăliță, nu un loctiitor al inteligenței. O inteligență plenară, integrală. Și pentru că pe seama lui Păcală circulă diverse legende, pe seama Sandei Toma circulă legenda — sînt sigur că adevărată, deși legendă — că a ieșit prima la un test psihologic de «măsurare» a materiei cenușii, test la care au participat numeroși actori și actrițe.

Un critic de teatru din România, bineînțeles femeie, scria despre Sanda Toma, găsind o fericită imagine, că are o minte ca un brici. Un critic de teatru francez, domnul Gautier de la «Le Figaro», care o văzuse la Paris în rolul lui Daisy din «Rinocerii» de Eugen Ionescu, se declara impresionat de «forța, violența, senzualitatea, sălbatică și instinctivă» cu care personajul feminin, interpretat de actrița română, se rinocerizează.

Doi poli contrari de apreciere, întrucît inteligența și violența instinctivă par a se exclude. Nu, pentru că Sanda Toma ne păcălește. Ea nu e ea. E altcineva. Cine?

Știați că întruchiparea lui Essie în «Discipolul diavolului» de Shaw, cea care debuta în 1956 la Teatrul Național din Craiova, a jucat pînă acum, în mai puțin de 20 de ani, peste 40 de roluri? Roluri mari, roluri mici — de toate pentru toți — plimbîndu-se prin Shakespeare, Caragiale, Wilde, Goldoni, Cehov, Shaw, Molière, E. Șvarț, Ionescu, Sebastian, Al. Mirodan, Eugen Barbu, Radu Cosașu, D. Solomon, ca într-un univers cu o mie de fețe, în întîmplări care de care mai năstrușnice.

Lucian Giurchescu o caracteriza astfel: «Ca regizor, mă simt tentat s-o distribui pe Sanda Toma aproape în toate rolurile. O «văd» jucînd orice. Comedie și dramă, compoziție și travesti, realist și grotesc, clasic și modern... Pentru că Sanda Toma are geniul teatrului».

Chiar dacă e muta Kattrin din «Mutter Courage», rol pe muche de melodramă, ochii ei scapără și cenzurează emoția facilă. Insinuantă și picantă în Goldoni sau Beaumarchais, grațioasă și ingenuă prințesă în «Umbra», distinsă și elegantă doamnă în «Cher Antoine», solistă a serii în «Insula», cu o privire calină sau cinică, răsfățată sau sacrificată, malițioasă sau tandră, hazlie sau melancolică, realistă sau visătoare, Sanda Toma se joacă și ne joacă feste. Ca un spiriduș care ne scapă printre degete.

Această mare și neobosită muncitoare de pe scenă, despre care ai impresia că nu trebuie să facă nici cel mai mic efort pentru a intra în rol, posedă o teribilă armă, în vocea ei cu clopoței de argint, în ochii ei șăgalnici, ispititori: umorul.

Umor de Păcală, dar un umor extrem de feminin, cerebral și jucăuș, lucid și ironic, un umor grațios și dulce, cu o sensibilitate distilată savant, plin de subtilitate, de farmec, de vinoncoa.

Un umor care aruncă o geană de lumină în tragedie și care rafinează comedia.

ION MIHĂILEANU ■

zodia taurului de mihnea gheorghiu

Ascultînd interesantul și actualul text al acestei piese m-am întrebat de ce noul Național nu a fost inaugurat cu **Zodia Taurului?** Existau toate motivele pentru ca epopeea Vladimirescului să fie preferată spectacolului **coupé**, neconcludent, după părerea noastră, pentru nici unul din cei doi autori: Delavrancea și Baranga. Dincolo de replicile celor două acte, există un mesaj străveziu, bine pus în pagină de către autor, dovadă că **Zodia Taurului** găsește o largă audiență în public, la multe luni după premieră. Mihnea Gheorghiu, ca un adevărat specialist în problemele cinematografiei și teatrului, reușește să reconstituie într-un scenariu dramatic, modern, povestea vieții Domnului Tudor, istoria tragică și pilduitoare culeasă din analele epocii. În linia Hașdeu, Negruzzi, Iorga, autorul reușește să aducă în contemporaneitate un erou de baladă, valorificînd semnificațiile esențiale și permanente ale luptei pentru libertate și independență duse de către români de-a lungul vremurilor.

O răceală programatică îl stăpînește pe autor, orice patetism fiind cenzurat din dorința de a umaniza un personaj complex, nu lipsit de slăbiciuni, dîndu-i o dimensiune nouă: cea a politicianului Tudor Vladimirescu, mai curînd un revoluționar conștient decît un exaltat. Spre deosebire de alți autori, Mihnea Gheorghiu nu-și demitizează eroul, prin crearea unor situații insolite sau a unui limbaj brechtian. Tudor Vladimirescu nu are nimic din personajele convenționale ale altor dramaturgi care se folosesc de numele și de destinul unor oameni însemnați pentru a denatura însăși istoria pe care vor s-o ilustreze. Cu bună-știință, Mihnea Gheorghiu își intitulează piesa: reportaj dramatic, și într-o măsură foarte mare respectă această etichetare prin fragmentarea acțiunii într-o alură cinematografică și prin prezența activă a **corespondentului austriac**, nu numai raisonneur al piesei, ci un incitator la descifrarea sensurilor absconse ale textului dramatic. Poate că unele lungi recitative ale eroului principal, ale lui Metternich, Capodistria și ale prințului Osmar, ar fi trebuit înlocuite prin replici scurte și electrizante, într-un montaj mai teatral, dar, în cele din urmă, explicitarea minuțioasă a dedesubturilor politice reține în întregime atenția publicului, care și subliniază cu aplauze fraze în care sînt recunoscute probleme actuale.

Cu abilitate, Mihnea Gheorghiu prezintă omului din stal, prin ingenioase secvențe suprapuse, jocul de culise al eminențelor cenușii europene dispuse să joace ca pe o tablă de șah soarta unor națiuni mici, sacrificînd aspirațiile spre libertate și independență ale acestora, cu un cinism care se pare că este caracteristic pentru marile puteri nu numai în epoca anilor din jurul lui 1821.

În acest angrenaj subtil și încărcat de primejdii potențiale Tudor Vladimirescu nu este conceput la modul monumental ca la alți dramaturgi, autorul construindu-l ca pe un gospodar al revoluției sale, plin de bun-simț țărănesc, revoluție din nefericire terminată cu un eșec, din pricina trădării. Deliberat, Mihnea Gheorghiu insistă pe chibzuința lui Tudor Vladimirescu, pe capacitatea lui de a căuta împăcarea unor tendințe contrarii către care îl duc alianțele sale. Regretabilă în acest sens rămîne uciderea lui Ioniță din Urdari, fost haiduc, într-o situație aproape neverosimilă, mai multtivă și neconvingătoare, prin sublimitatului și interpretarea excelentă a Dragănu. Și pentru că vorbim despre momemorabile ale dramei lui Mihnea Ghear trebui subliniate încă două scene ce mîne multă vreme în memoria spectatorua nopții de Înviere, care aduce în scenă doare simbolul resurecției viitoare a popular, precum și scena finală a Domnului Tudor, rezolvată magistral, cinematografic, cu o mare economie de ce de către regizor.

În totalitate, spectacolul Naționalului lipsit de măreție deși spectatorul ar o prezență mai vie a unui fior liric ca completat în mod fericit personajul -al piesei. Spun asta, întrucît prezența a Mariei Samurcaș și a Mariei de la Gonumai schițele unor personaje care ao mai mare culoare piesei.

Regia lui Mihai Berechet s-ar putea sa fost ingenioasă pe tot parcursul celeacte, folosind mijloacele mecanice exale noii scene a Naționalului, pentru efecte notabile. Îi reproșăm lipsa deunele scurtări ce s-ar fi cerut a fi făcute precum și lipsa de supraveghere a jocmonei Bondoc, care a luat o notă preaIodramatică în interpretarea Mariei Sa. Ar fi putut fi evitate și unele proverbe excesiv de către personaje, precum și figurației care pe o scenă atît de mare vizibilă. Decorul unic al piesei a fost cede Florica Mălureanu cam simplist, prginarea unor cripte suprapuse, care drînd, prin jocul de lumini, saloane deViena, arhondarice de mănăstire în conspiră, sau ancadramente votive da ne gîndim la final. Cu o mai mare varmijloace scenografice (scena o îngădui nu ar fi avut decît de cîștigat. Costuschimb, semnate de aceeași Florica Mălau impresionat prin sobrietate și acDacă ilustrația muzicală a lui Carmen Păsne-a plăcut, coregrafia Valentinei Mfost șteargă și nesemnificativă. Aș mai smachiajul lui Jean Romaniță și Vladimirne-a prezentat un Tudor Vladimirescu catral, cam aducînd cu Cuza, la impresia atribuind și costumația.

Și acum actorii: spectacolul a fost dorprezența sobră și distinsă a lui Alexandrutriad în rolul lui Capodistria, de interpmagistrală a lui Geo Barton în părintele și de Draga Olteanu, care a rezistat tede a rusticiza textul autorului, conturînnant personajul Maria de la Gorj. Mi-ade asemenea Ovidiu Iuliu Moldovan înnich, Mihai Fotino în corespondentul George Motoi în Iordache Olimpiotul, Petruț în Brîncoveanu, Traian Stăn Gîrbea și Emil Liptac în Samurcaș. Aț Vrabie în Ipsilanti, șters Răducu Itcuș idin Udari; așa și așa Liviu Crăciun îdonschi. Au mai jucat Elena Sereda, IgoAlexandru Hasnaș.

În rolul principal, Florin Piersic a dterpretare onorabilă lui Tudor Vladitextele strigate neservindu-i totdeauefortul vizibil de a-i da o amplă sono

EUGEN BARI

filmul de animație. încotro ?

Mostră de «kitsch» în filmul de animație.

Nu de foarte mult timp, o vizionare a filmelor de desen animat efectuată la cinematograful «Doina» (cinematograf, dealtfel, cu profil pentru cei mici și excelînd printr-un personal de serviciu extrem de civilizat și cumsecade!), m-a făcut să mă întreb — împreună cu cei circa zece spectatori minusculi aflați în sală cu părinții — dacă nu cumva animația românească a devenit nu un debușeu cinematografic, ci chiar o afacere. O afacere, ocolită sistematic de către presă, copioasă însă pentru autori, din punct de vedere material, firește!...

Eram convins că filmul de desen animat reprezintă o zonă, anume, a umorului: eram convins că aici, în desenul animat, se pot spune lucruri grave despre ceea ce facem sau dorim noi de fapt; mai eram convins că această *a opta artă* reprezintă o cale, un acces și totodată o metodă spre curmarea unor racile sociale. Că, în fine, desenul animat românesc poate și trebuie să fie o modalitate *de gîndire!* Chiar și cinematografică. Or ,ce văd?!...

«Zîna de cerneală» — un film scris și făcut de Iulian Hermeneanu — deschide, nu cu brio, programul de filme pentru copii: un elev se transformă, pe rînd, într-o pasăre, apoi într-un urs (care construiește stupi, pentru a primi de la albine miere...!?), apoi într-un greiere, apoi într-un... etc. Stupid, și mai ales sec acest film, aproape la fel de stupid ca și «Petrică și încă cineva» (scenariu și regie: Ștefan Munteanu) care, folosind o grafică apropiată de domeniul absurdului — fără justificare însă, fiind teribil de ieftină! — îi face pe micitatori» să întrebe: «Mamă, da' ce-i a

«Dan Năzdrăvan», comis de Ion Trplesnește retina cu urmăriri gen «cc(deși se pare că acțiunea se petrece prinfanarioților). Nell Cobar, distinsul nostrturist, ne mîngîie cu un «Alo, aici Mihacare nu fetița, ci cățelul ei joacă — ndecît penibil — rolul principal; Olimteanu încearcă să ne ametească cu un «wnumit «Dixy», iar Bob Călinescu ne generozitate interioarele studioului săcular, pozînd drept «guest star»-color.

Cinematografia de animație românădevenit se pare, un debușeu penibil «satisfăcător» — al unor versați comerțului. Într-ale prostului comalte cuvinte, cu niște produse ce ar pchiar și neatingînd valoarea unor DisMcLarren! — să dovedească proba unucultură. Pentru că filmul de animație, de animație pe care îl dorim — care scu hohote de rîs o sală de copii, sau cu lsală de maturi — poate și trebuie să fie ucultură. Un act de cultură generos prităte, tonic prin causticitate, rapid — exrapid — prin rîs.

In nici un caz însă, pictură de gang sau Așa cum îl vedem a fi astăzi!

H. PATRA

el mai estit răşel merican

lew York şi te gîndeşti numaidecît la ri, de aceea ţi se pare neverosimil ca statului New York să fie un orăşel Albany, aproape patriarhal, fără clădiri de etaje. Şi totuşi este aşa. Oamenii ut să-şi întemeieze reşedinţele nu în iclop, ci în localităţi mai modeste unde i calmul lasă să se desfăşoare mai rod-ai clar activităţile publice. De aceea, Statelor Unite este Washingtonul şi York-ul, a Germaniei Federale este şi nu München-ul.

ıny totul pare obişnuit. O universitate ultramodernă şi proaspătă, ridicată ă, face parcă oraşul şi mai mic. Pe bule-are decurg tacticos, fără emfază, casele de stil colonial, au de obicei la faţadă o metal, aidoma scărilor de incendiu, ırci direct din stradă la etajul unu sau ri, printr-un balconaş cu flori, în apar-Mi s-a părut pitorească această intrare , prin intimitatea lor, prin stereotipia tă, străzile mi s-au părut de-a dreptul

t aer cazon-colonial şi, paradoxal, poe-ai aşterne şi o colorată tentă exotică, pentru culorile tari, cu prăvălii gen care ţi se oferă fel şi fel de drăcii: tici, cactuşi, colivii cu ciripitoare din lci, ilustrate cu felicitări lirice special pentru onomastica părinţilor, bunici-ţilor, prietenilor din copilărie.

este totuşi capitala statului New York guvernator este senatorul Nelson er, iubitor de artă, cu plăcerea de a expoziţii, a prefaţa cărţi, într-un me-dern care iese din pragmatismul oame-afaceri. Palatul administrativ al statu-al se cheamă Capitoliu, el suplinind eţie, block-nausurile semeţe. Este o ră de artă această clădire ce se impu-a Louvre-ului prin simetrie şi aşezare i armonioase.

construită în timpul războiului civil, ra de temelie pînă la darea în folosinţă -se aproape 30 de ani. Americanul, simţ al banilor (chiar timpul e bani) ă sec că întreaga operă a clădirii a costat 25 000 000 de dolari. Un fragment (palier şi scări) al clădirii se cheamă realmente «Un milion de dolari», după suma cheltuită pentru zidirea lui. Scump, dar face! Îmi aduc aminte de Aurel Vlaicu ardeleanul, care în faţa Louvre-ului năucit de frumuseţe a murmurat că palatul trebuie să fi costat mult.

Urcăm cu un lift vechi, îngust dar elegant, pe pereţii căruia sînt anunţate orele de audienţă la diferite servicii administrative. Iată o democraţie care începe încă din lift şi te urcă la etaj am zis eu spre hazul frumos şi sănătos al tinerei americance, ghidul nostru. Lămuririle încep şi ele tot în lift. Aflăm că acest palat a fost clădit în întregime prin muncă manuală, fără să se folosească absolut nici un mijloc de mecanizare. Pentru nevătămarea cu nimic a ţinutei artistice pe care clădirea o are în toate articulaţiile ei. Că, dealtfel, de la piramide încoace, au fost construite multe minuni ale lumii, fără nici un mijloc de mecanizare, am văzut biserici fără nici un cui, temple dintr-un singur copac, sculpturi megalitice cioplite rudimentar (printre ele figurînd, se pare, şi Sfinxul dintre Babele din Carpaţii noştri).

La ridicarea Capitoliului din Albany au lucrat peste 600 de sculptori italieni şi englezi, în marmură americană, italiană, scoţiană, germană şi belgiană. În onyx de Mexico şi în granit de Meine. Întregul palat este un formidabil ritm al sculpturilor, scările, holurile, tavanurile, pereţii decurgînd din marmură în marmură într-un tot unitar în care clasicul roman, neogrecul şi goticul se întrepătrund armonios. Labirintul este intim şi ospitalier prin prezenţa altor materii mai calde, între care lemnul cu esenţe exotice aduse de peste mări şi ţări dar şi al pieilor de Cordoba din fotolii, al pluşurilor din covoare pe care, vorba poetului, calci ca-n puf de îngeri. Un orologiu cumpărat din Franţa merge după fusul orar Greenwich pentru că Statele Unite au interese pe toate fusele orare de pe pămînt.

Pe un coridor, spre cabinetul lui Nelson Rockefeller, sînt pictate portretele foştilor guvernatori ai statului New York ce au ocupat cabinetul Capitoliului. Citim, printre ei, numele lui Grover Cleveland ctitorul oraşului Cleveland, al lui Theodore Roosevelt şi al lui Franklin D. Roosevelt, înţeleptul preşedinte din perioada celui de al doilea măcel mondial.

Pe un covor şi pe un vitraliu vedem stema statului într-o alegorie compusă cu mult spirit practic. Peste munţii statului New York răsare soarele, ceea ce (ni se explică) înseamnă puterea banului, expresia belşugului. La poalele munţilor, două corăbii închipuiesc portul New York, în speţă plămînii prin care statul american respiră în exterior, pieţele de desfacere. Zeiţa Justiţiei, legată la ochi pentru imparţialitate, ţine în mînă cîntarul dreptăţii, iar sus, peste globul pămîntesc, un vultur îşi deschide aripile spre viitor, spre mai bine, aşa precum, pe banderola de la baza stemei, ne spune şi inscripţia: **Excelsior.**

Intrăm liberi, nestingheriţi în chiar biroul guvernatorului. Patru scaune în stil renascentist stau în faţa mesei apăsat modeste, pentru discuţiile statale. Alături este biroul liderului minorităţii parlamentare. Iată apoi şi Sala Adunării Generale, unde cei 50 de reprezentanţi ai statului votează legile. Căci legile sînt felurite de la un stat federal la celălalt. Într-un stat pedeapsa cu moartea este posibilă, într-altul e interzisă. Aşa se întîmplă că un criminal odios ca Mason n-a fost pus pe scaunul electric. Diferenţele, din sfera gravă, decurg pînă în detaliile capilare: acelaşi pachet de ţigări sau de gumă de mestecat au alt tarif în statul New York sau, să zicem, în Ohio.

În sala Adunării Generale, sus la cucurigu, publicul poate asista la şedinţe numai dincolo de un geam din material incasabil.

— Nici glontele nu-l pătrunde — ne spune frumoasa doamnă care ne ghidează.

— De ce? întreb, surîzînd. De ce acest geam?

— Ca să întrebi dumneata — răspunde ghidul, cu acelaşi surîs turistic.

În fine, jos, în ultimul hol, macheta viitorului oraş Albany. Schematică, tocmai ca la noi şi ca pretutindenea. Să nu ne punem pe critică, fantezişti, la constatarea că noile noastre cartiere seamănă între ele astăzi cînd pe întregul planiglob funcţionalitatea primează în toate. Cine mai construieşte astăzi, într-un stat oricît de bogat ar fi el, palate somptuoase cu multe spaţii, impracticabile? Nimenea. Nici chiar Statele Unite, o ţară foarte bogată. Însuşi acest Capitoliu de care vorbirăm astăzi, ar fi fost imposibil de construit, căci nimeni nu mai aruncă, în America, 25 000 000 de dolari pe o idee artistică. Dimpotrivă, cele două blocuri din oraşul New York, ce depăşesc ca înălţime celebrul **Empire Building** de pe **Avenue a cincea**, sînt destinate pînă la amănunţime spaţiului comercial cum numai ochiul japonez al constructorului putea să departajeze. Ele sînt urîte, cubice, ca de pe altă planetă suprageometrizată. Sau poate însăşi planeta noastră a devenit altă planetă care se urcă pe verticală, într-un stil standardizat, rîzînd cu hohote de acolo, dintre nori, de toate cele şapte şi apoi şaptezeci şi şapte de minuni ale lumii.

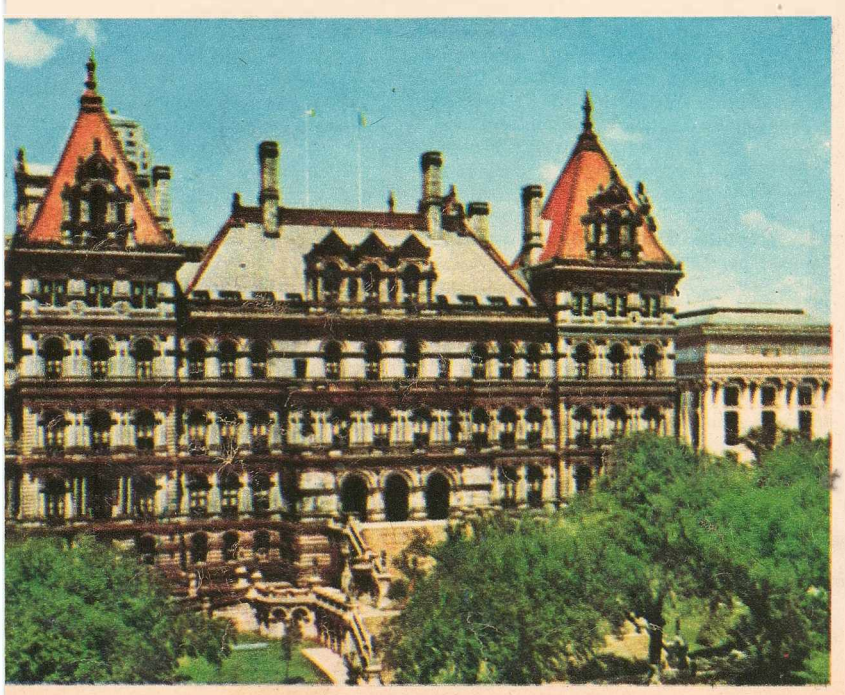

A şaptezeci şi opta minune a fost însă aşa-zisul miracol românesc care, pe linia teatrelor pentru copii, a fost pe primul loc în competiţia pe care asociaţia internaţională a acestor teatre (ASITEJ) a localizat-o, în 1972, la Montreal în Canada şi la Albany în Statele Unite. Teatrul «Ion Creangă» din Bucureşti, pornit creanga prin lume cu frumoasa piesă «Snoave cu măşti» de Ion Lucian — (piesă despre Păcală) a făcut presa americană şi canadiană să ţîşnească în elogii ca şampania în spume, spre mîndria tricolorului românesc. Rar mi-a fost dat, chiar în patria mea, să asist la un asemenea succes cu douăzeci de minute de aplauze. Meritul nostru dar şi al setei de frumos pe care o are publicul de acolo.

Pe această planetă reconstruită, oraşelul Albany se încăpăţînează să existe în tiparele lui primare, uşor sofisticate, înainte de a fi dat şi el la retopit şi înainte de a fi molipsit şi el de zgîrienori pentru ca faima-i de astăzi, Capitoliul, să devină o piesă de muzeu anostă şi liliputană.

Compozitorii au început deja să compună cîntece mereu mai triste despre tristeţea marilor blocuri.

AL. ANDRIŢOIU ■

un om cere un muzeu

Mi s-a adresat, nu demult, o scrisoare dintre care nu mi-a fost dat, ca ziarist, să primesc multe. Un om cere un muzeu. Evident, nu pentru sine (ce să facă un om cu un muzeu?), ci pentru orașul său. E ca un cerc de simboluri, e ca un titlu de roman. Pentru frumusețea acestui gest rar (pe om îl doare absența din oraș a acelui loc unde, din cînd în cînd, te poți retrage ca să uiți de existența ta imediată, materială, plutind prin istorie și frumusețe) m-am deplasat în județul Bacău, așa cum mă invita semnatarul scrisorii, Matias Sandu, ca să rezolv, dacă se poate, reîntoarcerea acasă, la Tîrgu Ocna, a unui muzeu risipit. Localnic și întrucîtva fondator — a donat și colecționat piese — Matias Sandu relatează că la Tîrgu Ocna a funcționat încă înainte de război un nucleu muzeistic de păstrarea căruia, în anii conflagrației, intelectualii orașului s-au îngrijit, uneori cu riscuri. Ulterior, odată cu devenirea orașului Tîrgu Ocna reședință de raion, muzeul a fost redeschis. «A fost înzestrat cu mobilier nou, vitrine etc. și îmbogățit cu noi exponate din diverse domenii...» prin donații de la cetățeni. Dar odată cu crearea noului oraș Gheorghe Gheorghiu-Dej, muzeul a fost transferat acolo. După cîțiva ani, specifică autorul scrisorii, s-a înființat, în compensație, la Tîrgu Ocna, o Galerie de artă care s-a desființat și ea după o prea scurtă durată. «Vă mai dau o informație, îmi scrie Matias Sandu. Pictorul Ion Diaconescu este fiu al orașului Tîrgu Ocna. Oare, lucrărilor sale nu le-ar sta mai bine în Galeria de artă a orașului?»

La Comitetul județean al culturii și educației socialiste Bacău, după o ușoară tentativă de infirmare a existenței oficiale a unui muzeu la Tîrgu Ocna — «pe undeva o fi fost o colecție» — toată lumea și-a amintit că în 1960 în acest oraș ființa într-adevăr un muzeu, dar cam eclectic, mai mult un punct muzeistic, avînd cîteva obiecte de arheologie, monede, ceasuri... neavînd însă un profil bine închegat. Pe baza indicațiilor Consiliului culturii și educației socialiste ca fiecare oraș să se profileze muzeistic, și cum dezvoltarea orașului Gheorghe Gheorghiu-Dej ca municipiu impunea crearea unui centru cultural de greutate, s-a constituit aici un muzeu în adevărata sa accepțiune, de istorie și arheologie, unde au fost transferate acele piese din Tîrgu Ocna insuficiente a constitui o colecție de sine stătătoare. Pînă aici, nimic rău. Muzeele cer și sacrificii, cer și generozitate iar patriotismul trebuie să depășească granițele localului, fără să-l infirme pe acesta. Ce s-a întîmplat cu galeria oferită prin compensație este mai grav, este realul punct nevralgic al problemei, și se cere reconsiderată. Dar cauzele desființării ei sînt la dumneavoastră acasă, tovarășe Matias. Din respect pentru orașul în care s-a născut și a trăit o vreme, amintiți-vă, retrospectiva Ion Diaconescu s-a deschis, la inițiativa profesorului Iulian Antonescu, și a rămas cel mai mult timp, în amintita Galerie de artă, clădire renovată și amenajată din fondurile Comitetului județean al culturii și educației socialiste. A fost o revelație pentru oraș. Se adunase, printr-o muncă laborioasă, tablou cu tablou, de la cele existente în Galeriile naționale și în Muzeul județean la cele din colecțiile particulare. Dar steaua galeriilor s-a stins repede și a început să cadă. De ce? S-a demonstrat cu perseverență că pe tîrgocneni nu-i mai interesează, s-a prezentat la județ, de către organele locale, o statistică potrivit căreia în trei ani a fost vizitată doar de 100 de persoane! Galeria a fost închisă în perioada de iarnă — cu un program restrîns de vizitare, ore în care ghidajul îl făceau, prin rotație, voluntar, cadrele didactice. Dar fără foc, Consiliul popular orășenesc nu a asigurat fonduri pentru încălzirea localului și pentru un supraveghetor — pînzele se deteriorau (ori ele au nevoie de o anumită temperatură și umiditate ca să viețuiască în timp). Apoi, același for, a ajuns la concluzia că localul nu e bine utilizat și cum starea clădirii bibliotecii orășenești era mai mult decît precară s-a hotărît mutarea acesteia în locul galeriei, promițînd Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă că se vor destina în schimb două alte localuri mai mici. Salariații respectivi s-au făcut că n-au găsit, au mutat galeria de artă *fără aprobarea forului județean de resort* într-o singură cameră — e adevărat, în centrul orașului — dar și mai inadecvată. Constatîndu-se că piesele se deteriorează, pentru salvarea lor au fost mutate la Muzeul din Gheorghe Gheorghiu-Dej. Adevărul acesta este. Perspective de redeschidere a galeriei, sau a unei expoziții permanente Ion Diaconescu, așa cum propuneți, sînt. Muzeul județean de istorie și artă este oricînd gata să ofere orașului din patrimoniul său pînzele Diaconescu, dacă primăria va asigura un spațiu corespunzător și un post de îndrumător. Conducerea Comitetului județean al culturii și educației socialiste va face toate demersurile necesare la Direcția muzeelor pentru aprobare, va asigura baza științifică și metodologică. Și cu îndrumătorul de muzeu se poate rezolva ușor. Cum refacerea monumentului de pe Măgura (mărturie a eroismului ostașilor noștri în luptele de apărare din primul război mondial de pe linia Mărășești–Oituz–Măgura) e aproape gata, același îndrumător poate prelua ghidajul și custodia acestei expoziții. Soluții se găsesc dacă se caută. Iar dacă tîrgocnenii își doresc, cum e și firesc, acasă pe pictorul lor, ar fi bine să-i caute o casă. Ajutați primăria să o descopere. Să nu uităm că Tîrgu Ocna capătă tot mai mult caracter balnear și turistic, iar perspectiva de unificare cu vestita stațiune Slănic îi va mări faima și numărul vizitatorilor. Deci, un argument în plus ca să-și recapete ceea ce a pierdut.

CICI IORDACHE ■

aria calomniei cîntată la galați

«Stau și mă mir și mă frămînt, cine a coordonat toate aceste lovituri: întîmplarea oare! Să primești toate deodată: citație, invitație la procuratură, la miliție?! De ce nu sînt lăsat în pace, de ce îmi zdruncină sănătatea, nervii și liniștea familiei niște oameni care nu știu sau nu vor să verifice cu atenție și cu răspundere această calomnie...

De aceea v-am scris rugîndu-vă să mă ajutați în a scoate dreptatea și adevărul la lumină...»

Acesta este finalul scrisorii nr. 1218 din 19.03.1974 trimisă pe adresa redactorului șef al revistei «Flacăra» și semnată Ion Ioniță, Aleea Școlii nr. 11 — Galați.

Am stat și noi și ne-am mirat și ne-am frămîntat pentru ce nu știți cine este «autorul» acestor lovituri și calomnii din moment ce din conținutul scrisorii reiese clar: «*Nu știu ce acțiuni a întreprins tovarășul Benone Pușcă și ce rol are în această poveste* (poveste despre drumurile pe care e pus semnatarul scrisorii — n.n.), *dar îmi dau seama că, fiind secretarul Primăriei, ca jurist și fost procuror, îi stă la îndemînă să se răzbune pentru acest articol*».

Ne-ați precizat și cînd și de cine e semnat și unde a apărut articolul în care, datorită unei scrisori a dumneavoastră, tovarășe I.I., a fost criticat Benone Pușcă!

Am citit și noi articolul și după cîteva zile de la primirea scrisorii eram la Galați pentru «*a scoate adevărul la lumină*» deoarece gîndeam, și vom gîndi întotdeauna, că presa nu este creată să facă vreun rău oamenilor nevinovați, că aceștia nu trebuie lăsați ca niște frunze în vîntul răzbunărilor celor pe drept criticați.

Iată-ne deci, în biroul secretarului Primăriei pentru a afla adevărul. «*Nenumăratele drumuri*» la Consiliul municipal s-a dovedit, din cîteva cuvinte, că era *unul!* Negăsindu-l pe tovarășul Benone Pușcă ați aruncat cartea poștală, prin care erați invitat să vi se rezolve cazul, în obrazul unei tinere funcționare și i-ați spus vorbe urîte. Apoi ați pus mîna pe pix și hîrtie și ați scris la ziar.

Să revenim la alt paragraf din scrisoarea dumneavoastră: «*La 2 zile după publicarea articolului* (din Scînteia 22.03.73, semnat de Nicuță Tănase) *am fost chemat de tov. B. Pușcă și amenințat cu codul penal că aș fi insultat instituția*»...

Într-adevăr, aici tovarășul B.P. și-a «recunoscut greșeala», adică a recunoscut că după insulta adusă tinerei funcționare a trecut cu vederea și peste altă insultă, pe care v-a amintit-o punîndu-vă la dispoziție cîteva rînduri din cererea pe care ați adresat-o Consiliului municipal Galați!

Începuse să iasă adevărul la lumină. Doar de aceea ne-ați chemat, «*să demascăm așa cum ne învață partidul, dacă vom constata lucruri necinstite*» (observați că vă citez destul de frecvent).

Acum să discutăm despre casă tovarășe I.I.; povestea nu mai e așa de romantică, de delicată cum ne scrieți. Ați cumpărat o casă, frumoasă într-adevăr, cu gîndul că veți scăpa foarte repede de chiriași, deși ați declarat negru pe alb «*Menționez că nu voi ridica pretenții pentru evacuarea chiriașilor*», după care urmează semnătura. Cum însă chiriașii nu și-au găsit altă casă, ați găsit dumneavoastră o soluție! Beneficiind de «un cîine lup personal și rău» l-ați legat lîngă ușa chiriașilor. Aceștia s-au văzut nevoiți să apeleze la ajutorul organelor de miliție. Ați spus că ați legat cîinele acolo de teamă să nu vi-l otrăvească cineva, că ați mai auzit de astfel de cazuri. Nu v-a crezut însă nimeni. Acum cîinele stă inofensiv în altă parte și e tot bine merci, sănătos și nevătămat!

Da, tovarășe I.I., vă pune calomnia pe drumuri, vă zdruncină sănătatea, nervii și liniștea familiei și de toate acestea e de vină tovarășul B.P. care nu v-a obligat să dați o casă liberă și un apartament cu patru camere pentru două camere într-o casă ocupată de chiriași. În dorința sa de «răzbunare» secretarul Consiliului municipal a pus de cîteva ori în discuția ședințelor de birou cererea dumneavoastră (îndreptățită în momentul de față și după părerea noastră) de a vi se rezolva necesitățile de spațiu locativ. (Pentru că într-adevăr e greu să trăiască 6 persoane plus fata care vă îngrijește de copii numai în două camere). Sperăm, alături de dumneavoastră, să vi se rezolve cît mai urgent problema, și mai sperăm ca pînă atunci să vă vindecați de mania persecuției și mai ales de... calomnie!

ILIE TUDORA ■

P.S. Seara m-ați întîlnit *cu totul întîmplător*, și m-ați rugat să dau un telefon la televiziune tovarășului F.B. de la emisiunea «Reflector» unde ați trimis o scrisoare, la fel cu aceea pe care ne-ați trimis-o și nouă, ca să le spun să nu mai vină pentru cazul dumneavoastră la Galați. Vă rog să mă scuzați că am uitat tovarășe I.I., dar cine știe, poate la lumina «Reflectorului» ieșiți cu mai puține pete... **I.T.**

un om vinde lozuri și plînge

Doi oameni m-au așteptat de la prînz pînă la ora opt seara la hotel. Cu o răbdare și cu o resemnare care mi-au strîns inima. O mamă împreună cu fiul său, infirm de la vîrsta de trei ani. Acum el are 30 de ani și merge tîrîndu-și piciorul stîng iar mîna stîngă îi este paralizată. Ne-am așezat tustrei pe scaunele din hol și Alexandru Dragoș, al cărui chip pare al unui bătrîn, a pornit să-mi povestească necazul său. Mama lui îl asculta cu ochii în lacrimi și doar din cînd în cînd ofta.

— Am făcut șapte clase elementare, și-a început istorisirea Alexandru Dragoș. După aceea, nu știam încotro s-o mai apuc. Vroiam neapărat să fac o școală, ca să am o meserie, dar nu mă primeau nicăieri. Prin Ministerul Sănătății am intrat la Școala specială tehnică horticolă din Nedelea, județul Prahova. Parcă mi s-a dat atunci un bulgăr de aur. Am urmat acolo patru ani.

— Unde ați fost repartizat după școală?

— Nu am fost repartizat nicăieri. M-am angajat ca muncitor la I.A.S. ferma 7, Remetea Chiuarului. M-am descurcat cum am putut și eu. Nu m-am dat în lături de la muncă niciodată.

— La ce anume lucrați?

— La pomi.

— Ei, și pe urmă?

— În 1970 am fost dat la legumicultură. Și apoi n-am mai avut post permanent. Și eu m-am găsit fără nici un sprijin.

— Unde ați stat pînă atunci?

— La părinți. În comuna Posta.

— Sînteți căsătorit?

— Din 1971. De atunci m-am mutat la nevastă, în comuna Ciocotiș.

— N-ați mai lucrat nicăieri în perioada asta?

— Ba, cum să nu. Am lucrat ca sezonier pe ici, pe colo. Dacă n-aș fi infirm... Dar care cum mă vede se ferește de mine. Zic că n-au post. Cine mi-a dat ceva de lucru, mi-a dat mai mult de milă. Dar eu n-am nevoie de mila nimănui. Vreau numai să cîștig cinstit o bucată de pîine pentru mine și nevasta mea.

— Dar la forțele de muncă ați fost?

— Am fost. Am fost și la cooperativa invalizilor. Au zis că n-au nimic pentru mine. Că la ei se fac coșuri din nuiele. Eu, cu o singură mînă, cum să mă descurc?

— Dar n-ați încercat și în altă parte?

— Cum să nu! M-am angajat tot sezonier, la C.A.P.-Fînață. Un sat vecin cu Ciocotiș. Aveam în grijă 30 de viței. Dar n-am putut să fac față, să-i îngrijesc și să le dau de mîncare.

— Ar trebui să se găsească un post potrivit pregătirii dumneavoastră.

— Aș munci orice, numai să mă ajute puterile. Și dacă se poate, să fie mai pe lîngă casă. N-am altă pretenție decît să știu că am un loc de muncă permanent.

— Acuma lucrați undeva?

— De-o săptămînă am autorizație să vînd lozuri în Tîrgul Lăpuș. Tot temporar. Zilnic mă duc de la Ciocotiș cu autobuzul la Tîrgul Lăpuș. Mi-am luat și abonament.

Vînd numai pe stradă. Bat străzile de la un capăt la altul. În restaurante n-am voie să intru. Mă dau afară chelnerii. Să nu stric cheful consumatorilor. Uneori merg pe stradă și mă podidește plînsul.

Am mers a doua zi la Direcția agricolă a județului Maramureș. Am discutat cu tovarășul director general adjunct Cocoșilă Merișor care a spus că se va ocupa de cazul lui Alexandru Dragoș și că în măsura în care îi stă în putință, îi va da o rezolvare favorabilă. Să vedem. Pînă atunci însă nu pot uita că de ani de zile un om încearcă să-și cîștige dreptul la muncă solicitînd audiențe. Pînă atunci însă nu pot u străzile din Tîrgul Lăpușului un om vin și plînge.

GEORGE AR

„nu știm pe cine avem cu protecția muncii“

Un grup de muncitori de la d I.C.R.M.-I.C.R.T.I., secția Buzău-Dră invitat în scris redacția să trimită la lo muncă «un delegat ca să vadă căci noi r ceea ce vă scriem mai jos: în toate c nu avem nici un fel de căldură (... și sîn ziua vineți de frig), nu avem vestiare, apă (... ne aducem de acasă cu sticle), toalete, nu știm pe cine avem cu muncii, să vadă și el cum se lucr de unde distribuim mărfuri pentru muncii de la țară din tot județul».

Nu eram așteptați, totuși am pu cu coada ochiului cîțiva muncitori buc între ei că ne văd veniți așa, tam-n scrisoarea lor în mînă. Aveam să ne c imediat că sesizarea era întemeiată și tut rezolva ușor la fața locului, de cât depozite. O mentalitate ciudată însă, persecutați, le paraliza orice inițiati dem de ce: pînă nu demult, depozite ale I.J.E.C.O.O.P.-ului; acesta a tre predea, păstrîndu-și unul singur și c proprietar; nu mai puțin de cinci u locuiesc (vorba vine) aici și în loc s umăr lîngă umăr pentru remedieri necesare se uită una la alta dînd di așteptînd să vină «cineva» (mai ales rul) să le mătură prin curte. Pentru lucru care îți sare în ochi aici este apoi ambalajele rupte risipite în curt cutiile nestivuite. Nu, nu putem fi a surzi încît să pretindem în asemene cu trafic de mărfuri atît de intens s de curat ca la primărie. Dar nici chi faci pe chiriașul cu mătura altuia. totuși chiriașii? Iată-i: Alimentara, (textile), I.C.R.M. (metalo-chimice), Cooperația orășenească. În cadrul ac tăți lucrează aici 265 de salariați, d 56 sînt femei. Muncesc din greu, pen munca nu este ușoară, și ei știu și în lucru. Nu înțeleg însă, și au tot dre înțeleagă, de ce nu se face nimic pe nirea condițiilor în care se manipule Este frig în orice anotimp, în depozit pășești pe ciment ca pe un ghețar, cîț tori cară lăzi. Pentru șeful depozit răsul Mircea, și pentru cîțiva funcțio este însă nu numai suportabil, dar apr «E cald în birouri, ni se spune, și în c este, nu-i vina noastră, instalație ar racordată. E de vină proprietarul, I.J.E. Aceleași păreri au și Ungureanu de secție) și merceologul principa Bine, bine, spunem, poate deocam poate aproba să se facă racordul de dar credeți că în hala asta, în fața ăstora își poate schimba un muncitor lucru? Ce, astea sînt vestiare, cutiile în frig? Ni se explică pe îndelete că vin cu hainele de lucru pe ei.

— Dar cu grupul sanitar? (Cab bine zăvorîte cu lacăte!)

— E o greșeală, din construcție, r nează de la început.

— Dar cele din curte? Murdare, ir

— Și cu apa de băut? E adevărat acasă?

— Nu, asta nu-i adevărat. Aven față o cișmea.

— Și, ce credeți, muncitorii nu ar și ei un birou pe aici în care să poată să-și muște limba de curent și de fri

— Vai, cum să nu, dar le e rușine birou.

Sigur că da, mai că le e rușine, mai c mai cu lacăte la cabinele toaletelor, m derea unei conducte de apă plesnite repari, o închizi! ?), mai fără mătură și podărești poți privi cu nepăsare prin biroului cum se chinuie alții. Da, d asta este prea scurtă astăzi, iar prin unui birou poți să te uiți și din afară dinăuntru. Noroc că a venit primăv

IULIAN N

P.S. Arătînd o receptivitate pe care s-o subliniem, conducerea I.J.E.C.O. ful depozitului I.C.R.T.I.-Ploiești au timp să ne parvină răspunsurile lor sîntem informați de remedierile ime au fost făcute în întîmpinarea dolean care ne-au scris.

raCul

AIE SĂPTĂMÎNALĂ DE AVANGARDĂ NR 10

UMOR INVOLUNTAR

lu uitați, luna aprilie este luna ondulațiilor permanente. ıei, grăbiți-vă, mai sînt doar cîteva zile!
e-ar fi să înlocuim cunoscutele luni din calendar cu luna turilor, luna ondulațiilor permanente, luna preparatelor peşte, luna preparatelor culinare etc.?

UMOR LA TRIBUNAL

reşedintele: De ce n-ați venit la celelalte termene?
- Fiindcă sufăr de rezematism, uite am şi certefat medical.

*

- Vă rugăm să ne spuneți pentru ce nu se înțeleg?
- Domnule trebonal şi iubită stanță, ei îşi dau pentru tă, că el umblă după femei şi după alte puncte de vedere.

*

reşedintele: Să ne spuneți, ce-au realizat cei doi soți în pul căsătoriei?
- Onorată comisie, în timpul cît au fost amîndoi, Safta şi ulae ei au făcut: doi miei, trei oi, un cîrlan, un butoi de izeci de vedre, o tocitoare de şaptezeci de vedre şi o ıță.

*

- Cine provoacă certurile?
- Cine altul decît el, care are dorul de-a o bate pe nevastă ıai suferă şi de boala geloziei şi de o boală conjugală d-a d-acasă.

*

- Pentru ce vrea reclamanta să se despartă de soț?
- Pentru că fantele are o legătură extracasnică recoltată trecut la Mangalia, de pe plajă. Cînd nevasta a aflat de ava asta, a mers şi i-a zis ce cată la Carmen, c-aşa o cheamă lihania aia, care l-a priponit la ea şi el i-a răspuns: «E bine nă simpt bine aici» — apoi au plecat pe litoral, el cu aia, mai tîrziu s-a combinizat cu ea.

*

- Ştiți pentru ce se ceartă cei doi soți?
- Da. Fiindcă ea zice că e mai cultă că e penichiuristă.

*

- Dar reclamanta îl îngrijea pe soț?
- Nu-l amenaja deloc.
- De unde ştiți?
- Pentru că sînt bună prietenă cu cartea de imobil şi am ıt.

*

- Ce ocupație aveți?
- Particular redusă, pe picior mic.

*

- Sînteți rudă cu reclamantul Gheorghe Iliescu?
- Nu, domnule preşedinte. Nu mi-e mamă, nu mi-e frate.

*

- Cu ce se ocupă?
- E mare porumbar, semînțar şi pescar, vinde semînțe de rea-soarelui, creşte porumbei de rasă pentru piață şi peşti ıanici d-ăia colorați.

Spicuiri din volumul în curs de pregătire «D-ALE TRIBUNALULUI» de TUDOR CRĂCIUN

TRĂIAN FURNEA

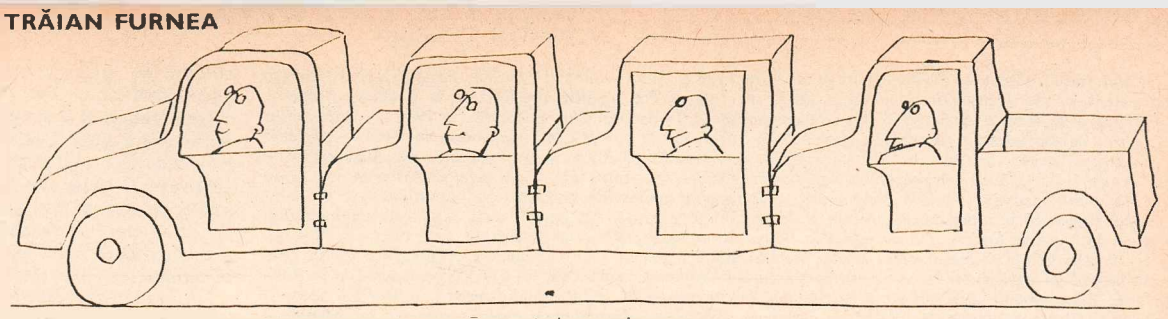

Posturi de conducere.

DE-ALE MELE

Putem cînta mai frumos sau mai urît decît privighetoarea, dar **ca privighetoarea** nu.

●

Mă gîndesc cu groază la ritmul în care ar fi evoluat omenirea dacă şi Icar ar fi fost adeptul zicalei «întinde-te cît ți-e plapuma».

●

Pălăriei nu-i pasă nici de viață, nici de moarte, deşi se pleacă în fața amîndurora.

●

Şi acum să văd pe unde o să scot cămaşa, zise hoțul. Şi pînă la urmă, o scoase pe poartă.

●

Păi tu ştii, mă, cine sînt eu?, îl întrebă condamnatul pe călău.

●

Naivitatea e o prostie cu stagiul nesatisfăcut.

●

Fiecare om ascunde în el pe propriul său duşman, zise canibalul, mîngîindu-se mulțumit pe burtă.

●

Nu orice babă care creşte două pisici se poate numi Baudelaire.

●

«Oh, tineretul de azi!...» Vorbe pe care le rostesc mii de generații de tineri îmbătrîniți.

GIUSEPPE NAVARRA ■

DE LA HA LA Z

— Unde ți-e carnetul de note?, îl întreabă tatăl pe băiețelul său, elev în clasa a III-a.
— L-am împrumutat lui Cezărică. Vrea să-i sperie pe părinții săi.

●

— De ce ai cumpărat un aparat de radio vechi?
— Vreau să prind o informație de anul trecut!

●

— Ascultă dragă domnule — se adresă la repetiție dirijorul, tenorului în timp ce-şi agita bagheta — nu uita că ai de cîntat aria toreadorului şi nu a taurului.

●

Un scoțian se adresează soției sale, care zace în pat grav bolnavă:
— Dragă, eu mă duc s-aduc medicul. Dacă între timp simți că ți se apropie sfîrşitul, stinge te rog lumina.

●

— Tată, ce sînt sîrmele astea din dreapta şinei?
— Sîrme de telegraf.
— Atunci de ce nu-s sîrme şi pe stînga?
— Pe-acolo trece telegrafia fără fir.

●

— Ce vîrstă aveți, doamnă?
— Am văzut treizeci de primăveri!
— Şi în ce an ați văzut-o pe ultima?

●

— Arăți de parcă ai avut un accident de cale ferată.
— Exact. Cînd treceam prin tunel, în loc să sărut fata, am sărutat pe taică-su.

●

— Poți să-mi dai un exemplu de animal de care şi leul se teme?
— Leoaica, tovarăşe profesor.

Întrebăm Fabrica de ciorapi şi tricotaje Apollo dacă pe tichetul care poartă şi ştampila C.T.C.-ului scrie mărimea 26–27,5 trebuie neapărat ca un ciorap să fie 26 altul 27 sau amîndoi la fel?

OCTAVIAN COVACI

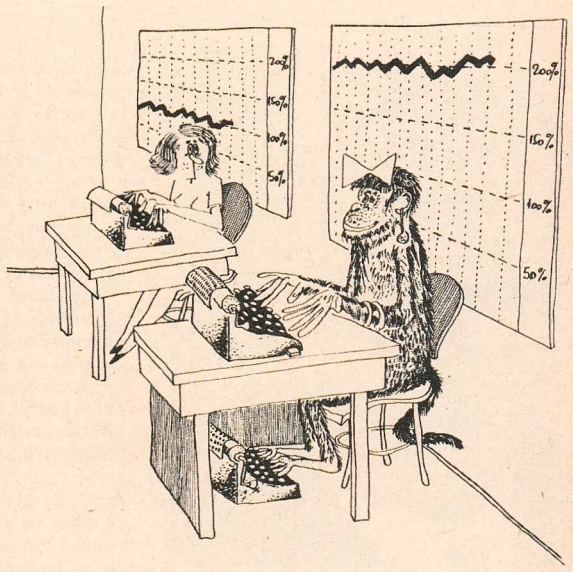

ANTON DRAGOŞ

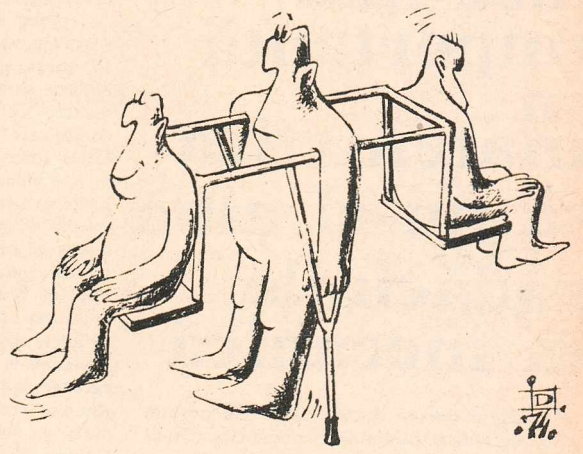

Un om deştept doarme într-un ceas cît doarme un prost într-o noapte.

DORIN DINCULESCU ■

DAN BUDICĂ

Caius Iacob, născut la 29.III.1912 la Arad. Între 1928 și 1931, urmează cursurile Facultății de științe din București, devenind licențiat în matematici. Bursă de studii la Paris pentru specializare în mecanica fluidelor. În 1935, teza de doctorat la Sorbona. Asistent universitar la Timișoara, Cluj, București. În 1943 — conferențiar la Catedra de matematică generală și geometrie a Facultății de științe Cluj, Timișoara. În 1948 — profesor de mecanica fluidelor la Cluj, în 1951 — profesor de mecanica fluidelor la Universitatea din București. Din 1954 devine șeful Catedrei de mecanica fluidelor și teoria elasticității, mai tîrziu șeful Catedrei de mecanică generală, hidrodinamică și teoria elasticității. A întreprins numeroase cercetări de hidrodinamică, de aerodinamică subsonică și supersonică, precum și de mecanică generală. Are peste o sută de lucrări originale. Rezultatele obținute de Caius Iacob au intrat în literatura de specialitate internațională. Este citat de către numeroși matematicieni și mecanicieni străini printre care S.I. Pai în «Fluid Dynamics of Jets», A. Oudart care își intitulează un capitol din lucrarea dedicată jeturilor «Metoda riguroasă a lui Ceaplighin-Iacob» de G. Birkhoff și E. Zarantonello care vorbesc despre «lema lui Iacob» de H. Villat, Th. Kármán, J. Leray, L.I. Sedov și mulți alții. Dintre numeroasele lucrări de amploare publicate: «Introduction mathématique à la mécanique des fluides», (Editura Academiei și Editura Gauthier—Villars, Paris 1959); Tratat de mecanică teoretică (1971). Rezultate ale cercetărilor sale au apărut în «Teoria dell'ala nell'Aerodinamica subsonica piana» (1969). A reprezentat România la numeroase manifestări științifice internaționale. A conferențiat la Universitatile din Moscova, Tbilisi, Kiev (1960), Madison Syracuse, Maryland (1962), Paris, Lille, Strasbourg, Toulouse, Marseille, Grenoble (1963), Berlin, Roma, Torino, Milano, Manchester, Liverpool (1964), Belgrad (1966), Florența, Roma, Napoli (1969), Udine (1970).

nu există idee mai importantă în matematică să nu-și aibă rădăcinile în mecanică

Profesorul doctor docent St. I. Gheorghiță l-a numit «înaltă piramidă a mecanicii». Omul considerat astfel este de o timiditate și de o modestie care numai la semeția unei piramide, la semeția coloanei care sprijină un domeniu de activitate, nu fac să te gîndești.

Perioada 1928–1932 a fost extrem de importantă pentru evoluția aerodinamicii. Pe vremea aceea, avioanele se pregăteau să depășească viteza de 500 km/oră. Apăruseră probleme noi. Trebuia studiată influența compresibilității aerului. Pînă la viteza menționată, aerul se comportă cu oarecare aproximație, ca un mediu incompresibil. La viteze mai mari, devenea însă compresibil, oamenii de știință nu cunoșteau solutiile unei asemenea probleme. Doi mari aerodinamicieni, Ludwig Prandtl și H. Glauert au început s-o studieze. Utilizau însă metode aproximative, obțineau rezultate la fel. În 1933, un român în vîrstă de numai 21 de ani începe să cerceteze și el aceeași chestiune de aerodinamică, în cazul marilor viteze subsonice, depășind 500 de km pe oră. Licențiat în matematici al Facultății de științe din Bucuresti, o absolvise strălucit cînd nu avea decît 19 ani. Caius Iacob rezolvă problema cu soluții exacte. In 1935 susține teza de doctorat la Sorbona. Fusese bursier în capitala Franței, se specializase în mecanica fluidelor. A fost unul dintre elevii preferați ai celebrului Henri Villat, avîndu-l profesor, printre alții, pe Louis de Broglie. Din 1933 pînă în 1939 dezvoltă teoria jeturilor la mari viteze subsonice. Lucrările sale atrag atenția. Theodor Kármán le semnalează în 1935 la Congresul Internațional Volta (ținut la Roma), consacrat studiului mișcărilor aerodinamice la mari viteze. În același an, H. Villat spunea: «*Lucrările pe care domnul Iacob a reușit să le termine în timpul șederii sale la Paris și cele pe care le-a elaborat după aceea sînt de o valoare considerabilă, încît acum e imposibil, pentru savanții care se ocupă de hidrodinamică, să le ignore*». În 1940, Academia de științe din Paris îi decerne premiul «Henri de Parville» pentru ansamblul cercetărilor sale asupra mișcării fluidelor compresibile. Rezultatele obținute și publicate de către Caius Iacob pînă la începerea celui de-al doilea război mondial devin repede cunoscute și utilizate de mai mulți cercetători, în special de cei americani, în perioada aceea de intensă dezvoltare a aerodinamicii. Continuă drumul. Întreprinde cercetări de aerodinamică la viteze egale cu ale sunetului și la viteze supersonice. Este autorul primelor studii românești de aerodinamică supersonică (1948). Se ocupă de matematică pură, de mecanica fluidelor și de aerodinamică.

Profesorul Iacob vorbește calm, articulează bine ideile ca un logician, atent și la acuratețea exprimării. Dacă după ce trece de o idee i se pare că n-a găsit pentru ea cea mai potrivită formă de prezentare, revine pentru a nu rămîne nimic știrbit din substanța ideii. Face parte dintre cei care au cultul fiecărui lucru bine făcut. Mecanica îi place precum o ființă vie. De cîteva ori se duce la tablă și desenează unele chestiuni care l-au preocupat în decursul vremii. Profile de aripi de avion, conflictul dintre aripi și aer, studiul mișcărilor în jurul profilelor de aripă. Ce se întîmplă cu aerul din jurul unei aripi de avion? Cu aerul peste care se năpustește aripa de avion, cu aerul care susține aripa avionului, cu aerul sfîșiat de către aripa care îl taie nebună cu o viteză mai mare decît a sunetului. «*Cînd un corp se deplasează în aer cu viteză subsonică, un telefon misterios parcă anunță aerul. Aerul reacționează ca un avertizat și se dă la o parte. La viteze supersonice aerul nu e avertizat. Se produce un șoc paralel cu obiectul care se deplasează*». Ce presiuni, ce rezistențe, ce relații complicate! «*Încă din timpul războiului,* zice Caius Iacob, *A. Busemann, aerodinamician german, a elaborat o teorie a mișcării supersonice in prezența unei aripi de formă triunghiulară. Teorie reluată de către americanul J. Stewart,mi-am dat seama că eu aș putea să simplific toată povestea și mai mult,să extind teoria la aripi delta și la aripi de formă mai generală reprezentată printr-un con aplatizat. Am rezolvat toate astea, rezultatele sînt utilizate de atunci în tehnica aeronautică*». În modestul său birou de șef al unei catedre de la Universitate, cel mai frumos lucru sînt portretele marilor bărbați de știință strînși ca la un fel de sinod al mecanicii mondiale: Galileo, Newton, Euler, Lagrange, Jucowschi, H. Villat, Ceaplighin, D. Pompei, V. Vîlcovici. Sînt zeii lui Caius Iacob. Dintre aceștia, Villat și D. Pompei i-au fost profesori. «*Prin cursuri captivante, ei m-au atras spre domeniul cercetării. Aproape fiecare mi-a deschis gustul pentru ceva, pentru o teorie, pentru o aplicație. Cînd am dat examen cu Villat la Paris, el m-a întrebat de lucrările lui Ceaplighin. Mulțumit de răspunsurile mele, Villat mi-a cerut pe loc să încerc extinderea metodelor lui Ceaplighin, promițîndu-mi, în caz de reușită, prezentarea cercetărilor la Academia de științe din Paris. Acest lucru avea să se întîmple peste două luni de la examen. Izbutisem, el mi-a prezentat lucrările într-o luni și simbătă erau tipărite, asta fiind pe atunci regula la Academia din capitala Franței*». Caius Iacob cercetează și descoperă independent, în paralel cu Tsien si Kármán, formulele de evaluare a coeficientului de presiune a aerului în zborurile vecine cu viteza sunetului, care au permis calcularea forței de susținere a aripii de avion. În știință, unele probleme la ordinea zilei sînt abordate concomitent de către cercetători care nu știu nimic unul despre celălalt. Caius Iacob și Tsien și-au publicat amîndoi rezultatele în 1939, aveau să afle însă unul de altul abia după război. Tsien lucra în Statele Unite și i-a displăcut mult vestea că nu are singur paternitatea studiilor acelora.

Ca profesor, Caius Iacob subliniază că mecanica și matematica s-au dezvoltat în paralel, dînd astfel, exemplu și celorlalte științe (fizica, biologia, chimia), de avantajul instrumentului matematic. El accentuează că nu există idee mai importantă în matematică să nu-și aibă rădăcinile în mecanică. «*Noțiunea de viteză a condus pe Newton la crearea calculului infinitezimal, problemele balistice exterioare au generat capitolul matematicii numit analiză calitativă a ecuațiilor diferențiale ș.a.m.d. La rîndul lor, noțiunile mecanice au evoluat, s-au abstractizat, s-au rafinat grație puterii și subtleții matematicii*». Profesorului Iacob îi place să predea cursuri. Regretă că în majoritatea timpului a predat mai mult cursuri de specializare postuniversitare, mai puțin studenților din anii mici. Adică, acelor cărora trebuie să li se deschidă gustul, să-i pasioneze cineva pentru știința mecanicii. «*O lecție de mecanică e destul de greu de făcut. Care să captiveze. O lecție este frumoasă dacă ne face să înțelegem cum au fost intuite principiile mecanicii de către marii ei fondatori: Galileo și Newton, precum și dacă arată cum poate fi creat modelul matematic al fenomenelor mecanice.*

De gradul dezvoltării mecanicii au depins în mare măsură numeroase creații pe care omul aspiră să le realizeze. Cînd mecanica nu era suficient pregătită să susțină, cînd partea ei teoretică era mai puțin evoluată atunci eșecurile au fost adesea dureroase. Începuturile aviației bazate mai mult pe empirism aveau să fie dificile, aveau să ceară eroism și sacrificii în absența și în așteptarea unei teorii veritabile privind sustentația aerodinamică. Aviația începe să facă progrese substantiale abia după ce N.E. Jucowschi (în 1907) și L. Prandt) (în 1917) au pus la punct teoria aripii de avion în cazul vitezelor mici. În 1909 se traversa Canalul Mînecii cu avionul, iar în timpul primului război mondial aviația devenise armă de luptă. Evoluase mult în numai cîțiva ani datorită acumulărilor în planul mecanicii teoretice. «*Toate realizările tehnice moderne avînd la bază mecanica, printre ele și cele din spațiul cosmic, extraordinare și atît de rapid obținute, au fost posibile pentru că mecanica evoluase mult, devenind pregătită să le susțină. Extinzînd toate marile succese obținute de către mecanică, de pildă, cum ar fi, descoperirea prin calcul a planetei Neptun și descrierea cu mare exactitate a mișcărilor din sistemul nostru planetar s-au datorat puterilor mecanicii teoretice. Sigur, în unele direcții aveau să fie necesare și posibilitățile practice de răspuns la îndrăznelile teoretice. Încă din secolul 18 s-a prevăzut posibilitatea teoretică a lansării unor sateliți dar, pe atunci nu se bănuia că va fi posibilă vreodată realizarea primei viteze cosmice. Se cunoșteau condițiile în care un corp ar putea scăpa de atracția pămîntului și deveni satelit, asemenea lucruri erau discutate însă doar cu titlul de curiozități. În 1949, încheiam o lucrare intitulată «Condițiile necesare transformării în sateliți a corpurilor lansate de pe pămînt». Asemenea probleme teoretice, precum și altele, cum ar fi cele ale Telstarurilor (sateliților staționari) le dădeam ca subiecte la examene studenților clujeni în jurul anului 1950.*

Ansamblul cercetărilor sale de mecanica fluidelor și de aerodinamică profesorul Caius Iacob le-a expus într-un tratat. Se chema «*Introducere matematică în mecanica fluidelor*». «*În 1948 cartea era gata pe trei sferturi. O scrisesem în franceză. Pe atunci, așa ceva începuse să fie considerat cosmopolitism, mi s-a interzis să continuu și abia în 1959 lucrarea aceasta avea să poată fi tipărită într-o limbă de circulație. Lumea științifică internațională a luat astfel cunoștință de ea cu 11 ani mai tîrziu decît data la care fusese redactată, ceea ce a făcut știința românească să piardă niște priorități*». Caius Iacob e de părere că lucrările oamenilor de știință români trebuie tipărite la noi, în revistele și în editurile noastre. Dar ele să apară și în limbi străine de circulație internațională. Să fie astfel tipărite la noi, iar cei din alte țări, interesați să le citească, să le ceară în România. «*Pe cît am putut, așa am procedat. N-am vrut să-mi public rezultatele studiilor mele în străinătate ca mijloc pentru lansarea lor în comunitatea științifică internațională. În timpurile, mi-au apărut lucrări și in afara țării, dar în genere, am preferat să-mi public cele mai bune lucrări în revistele noastre. Acum, a început să se considere că o lucrare românească este valoroasă numai dacă ea apare în străinătate. Nu sînt de această părere, nu-mi place să ne consacre alții. Vreau să ne consacrăm noi mai întîi, pentru asta sîntem obligați să ne editäm acasă lucrările în limbi cu audiență generală. În ultima vreme, am publicat în străinătate numai atunci cînd am fost invitat*».

Caius Iacob consideră mecanica drept una dintre științele cele mai captivante. El apreciază că de la o vreme la noi nu se înțelege suficient rostul și influența mecanicii în sine, precum și importanța ei pentru cei ce vor să aprofundeze chimia, fizica, biologia. «*Am ajuns doar la două semestre de mecanică în 4 ani de învățămînt. Mult prea puțin. La alții e incomparabil mai apreciată, riscăm să fim depășiți. Mecanica trebuie să dețină în continuare un loc important în universități, alături de celelalte științe fundamentale, fizica, biologia, chimia. Specialiștii în mecanică pot fi foarte bine utilizați în producție, în colaborare cu inginerii. Experiența altor țări și a noastră dovedește deosebita importanță a acestui tip de specialist. Cu toate astea, în nomenclatorul specialităților, mecanicianul lipsește. Pe măsură ce industria și știința țării progresează, pe măsură ce apelăm din ce în ce mai puțin la licențe străine, avem nevoie de mecanicieni.* Profesorul Iacob a atras atenția în cîteva rînduri asupra acestor probleme. În fața neînțelegerilor s-a hotărît să dezvolte învățămîntul mecanicii prin resurse proprii, inaugurînd predarea unor cursuri libere neobligatorii.

ROMULUS BALABAN ■

litoralul pe ușa de serviciu

Un supermagazin se aseamănă, în cu supercomplexul turistic pe care-l r litoralul românesc. Cumpărătorul s vitrine, intră, se plimbă de la un eta mîngîie, cu privirea sau cu mîna, balc stofă și cratițele electrice; se autose raionul de confecții; cere, alege, refu pără și pleacă. Dar la subsol, sau în în care se pătrunde prin intrarea de un personal nevăzut trebăluiește, în situații, discută, asudă și asigură pe de la director la dactilografă — fun supermagazinului. Foarte rar cumpără noaște preocupările de fond, plan apropiate și mai depărtate ale celor ca magazinul, ca să zicem așa, din culis

Pentru a reveni la litoral, vom spur mai aceste preocupări de interior ne-a sat mai mult cînd l-am întrebat pe director general adjunct al Centralei Gheorghe Mureșan: ce e nou? Între viza atît noile construcții și amenajări, tările pe linie de deservire în 1974 imediat următori.

Iată ce am aflat. În momentul de față este angajată într-o vastă acțiune de și reînnoire a întregului inventar din de la mobilier la lămpi, covoare, du tența se îndreaptă îndeosebi asupra mai atinsă de vreme, dar și Mangalia lația turistică ce gravitează în jurul e unele retușuri la baza materială. O c de anvergură, implicînd multe zeci d de lei, care se va termina peste do

Asigurarea unui personal de calita însă problema numărul unu! Este vo adevărată armată: 14 500 în alimentaț 7 000 în hoteluri și alte cîteva sute per ținerea parcurilor, spațiilor verzi et problema este mai veche, dar cum diriguitorii centralei?

În fond, dificultatea constă în a cr pare omogenă din mii și mii de oam practic, din 39 de județe, plus Bucureș din aceștia — de ce s-o ascundem? — litoralul doar ca un loc de muncă temp de «muls». Și apoi, din nou acasă context se impun soluții de fond, nu

Anul acesta acestui personal i s condiții de cazare mai bune: cămine dențesc, mai multe camere de hotel 500 locuri doar la Eforie Sud — în ic timp, oamenii se vor permanentiza.

Cazarea nu înseamnă totul. Persona manent în devenire trebuie să i se a primul rînd, locuri de muncă perma pe acum 800 sînt folosiți — în afara — într-o unitate de producție și pre furnizează hotelurilor covoare, cears tre, sticlărie, tapiserie, mobilier reco Avînd sediul la Eforie Nord și ateliere stațiune, unitatea a intrat, în 1974, în an de funcționare. Așadar, personalu se poate califica aci într-o a doua mes lelă, prinzînd noi rădăcini pe litoral.

O noutate — am putea spune, de n tată — este introducerea unei alime rationale, mai științifice. Care obișnuit rantelor și cantinelor de pe litoral n teşte de sosurile lungi, de chifteluțele de rîntașul spornic — dar nu la să servite cu generozitate în toiul verii, legumele și fructele proaspete erau

Conducerea Centralei «Litoral» n o cotitură în acest sector. A fost el nou rețetar — 400 rețete de bază, 60 variantele — care declară război ex grăsimi, sosurilor grele, rîntașurilor. nizează ca untura să fie total înlocuită să fie amestecat cu margarină — n după cum se știe, cu... arterele no lista așa-numitelor materii prime se v oțetul, bulionul, coloranții alimentar condimentarea realizîndu-se cu ro nucușoară, cimbru, ienibahar.

În 1974 și în anii următori se intenț se desfacă pe plajă tot mai multe produ in pungi — deci alimente gata porționa cîntărite, mai igienice și mai ușor de

Da, la cotele turistice ale anului 1 «foamea e cel mai bun bucătar» neces tante corective. Nu numai foamea. după cum am văzut, nu sînt impl serviciile în restaurante, ci deservire complexul turistic al litoralului. *Răm ca orientările schițate mai sus să pr* Vara aceasta mulți din cititorii reviste se vor putea convinge personal cum rile și care va fi bilanțul aventurilo Neagră, ediție 1974.

LIONEL NIȚ

...anii în stațiuni

...care seară, după masă, în jurul lui moș ... — Voicu S. Neaga, din Ungheni-Argeș — ...ge o mulțime de oameni. Moșu' are 67 ... mustață albă și un cojocel de care nu se ...e niciodată, chit că au fost zile în această ...ară cînd termometrul a înregistrat chiar ... Se spun glume, nu bancuri, rețineți ...ța, moșu' e-n vervă, lumea aplaudă, ...moșu', așa, zi mai departe! Și Voicu ...ga nu se lasă de două ori rugat, doar ...litoriul său, de pe-acum format, și glu... ...ontinuă, și-apoi se-ncinge jocul — a ... nu se știe de unde un acordeonist — ... nostru îi arde o bătută ca pe la el, în ...se vede de la o poștă că se simte bine, că ...entul îi prieste. Fiindcă ne aflăm la ... în mijlocul stațiunii și la doi pași de ...peste somnoros lacul Ursu. Nu-i nici ...ară, dar nici iarnă, o vreme în doi peri, ...nit o undă de căldură, de-au trebuit ...i să-și lepede paltoanele, cojoacele, mai ...ăciulile, că nu se știe, te ia un curent ...uce naibii tratamentul. Eu însă cred că ...nai mult un pretext, doar știe toată ...ă un *ceapist* care se respectă nu renunță ... căciulă primăvara, oricît de aiurită ar ...ea, are el semnele lui. Așa se face că în ...zile de căldură nebună, la Sovata, între ...ratamente, vezi defilînd un număr apre... ...e căciuli, năframe, dar și scurte îmblă... ...i cojoace fără mîneci. Și cei care au rîs ... urmă au fost tot ei, țăranii veniți la ...ent, fiindcă după 2-3 zile — aflu — a ...le pe Munții Harghita, așa, o răcoare, ...mai bine îți venea să pui pe tine ceva ...călduros.

Smeu e dintr-o comună de lîngă Giur-Daia. N-a putut obține prin *ceapa* bilet ...ament, așa că a venit prin O.N.T. la ...III — adică 6, 7 femei într-o cameră cu ... toaletă pe coridor, dar ce contează, ...ant era să ajungă la Sovata la băi, care, ...mea știe, au efecte terapeutice de stai ...ucești. A luat o cursă pînă la București, ...o personalul pînă la Blaj — așa i-a spus ...a de la agenție — și după încă vreo ...e a ajuns în stațiune. Adică București— ...m șase ore, și Blaj—Sovata (114 kilo... ...încă cinci ore. Total, socotiți și dumnea... Dar nu contează! Important este — ...? — să te tratezi pentru a te simți per... ...oi unde mai pui că o țărancă tînără ... mai bine la o călătorie, poate pentru ...cesiv de obositoare, doar toată lumea ...e antrenată de pe cîmp.

...e că nu există «sezoniști» mai docili, ...elegători decît țăranii. N-am auzit să ...pretenții absurde, sînt mulțumiți de ...a meselor, de felul cum au fost cazați. ...e că aș dori să fie mai exigenți, mai ...ioși, dar n-am descoperit la nici unul ...ei — și erau la Sovata în tratament, ...zile de început de primăvară cam 280 ...ani — acea psihologie a turistului și ...stului», cum vreți să-i spuneți, care ...e, și în multe cazuri, pe drept cuvînt, ...eficieze de servicii ireproșabile. Și știți Fiindcă, cel puțin pînă-n prezent, marea ...ate a țăranilor vin în stațiuni nu pentru ...dihni, ci pentru tratament. Chiar așa. ...adevăr elementar care pînă acum îmi ... l-am aflat încă la Predeal unde — naivul ... — căutam *ceapiști* la odihnă. «Îi găsiți ... dar nu la odihnă», a venit răspunsul. ... vara țăranul lucrează, toamna, așijde... ...na, prin curte după treburi. Și poate ...ore februar și martie, cînd simte jun... ...mai ascuțite în umăr sau picior, vine la ... la tratament — bineînțeles, dacă *ceapeul* ...erat bilet.

...vrea să se înțeleagă cumva că s-ar prac... Sovata un tratament discriminatoriu, ...ție de poziția socială a fiecăruia. Găsești ...i la confort de categoria A și la confort 1, ... văzut chiar și la 3. Este apoi de reținut ...că tratamentele, indiferent de natura ...fac la timp, riguros, fără coadă și nervi ...e părți. Și din nou îi întreb: mulțumiți? ...l același răspuns: cum de nu? avem tot ...trebuie! Și-mi dau seama că oamenii ... sînt sinceri, deloc timorați, doar că ...ză sănătatea poate mai mult decît alții, ...ea fără de care nu poți ieși la cîmp, la ... vie ori la coasă. Restul, adică diverse ...ște, pentru care alții ar face mare caz, ...tează.

...nulțumită de felul cum se poartă lumea ...neata în stațiune? Femeia, tînără, voi... ...nă privește, așa, dintr-o parte, după ...ni răspunde aproape agresiv: d'apăi ... Vreau să aflu cum o cheamă și din ce ...i de fel. Nu-mi răspunde. De ce? Să ... bărbatu-miu. Ce să nu afle? Că a intrat ...ă cu un bărbat (?!). Doar atît îmi spune ... Bistrița-Năsăud și că e prima femeie din ...nisă la tratament la Sovata. Asta, da, ...t scrie!

Seara, după-masă îl reîntîlnesc pe moș Voicu. Tot în vervă, tot înconjurat și aplaudat. În parc, pe bănci, femeile stau de vorbă, în liniște, cuviincios. Alte cunoștințe de-ale mele, țărani din Argeș, Mureș ori Alba, se plimbă — pentru a cîta oară? — pe strada principală. Ne salutăm — aici toată lumea se salută, se cunoaște — și-i întreb ce fac? Au vrut să vadă un film, dar fiindcă erau prea puțini spectatori, operatorul n-a dat drumul proiecției. Și n-ați zis nimic? Ce să zicem, o fi avînd și el dreptate, săracul!

Într-adevăr, va mai trece vreme pînă cînd *ceapiștii* se vor comporta precum ceilalți cetățeni în vacanță!

MIHAI HETCO ■

bine că mai există papuci zburători!

Este și nu este spitalul lui Jean Bart. Nu mai există Porto Franco, nici vechea Comisie europeană a Dunării, nici spitalul care funcționa pe lîngă ea. Și totuși, într-un fel, spitalul a rămas. Bombardat în timpul războiului, el a fost reconstruit, iar azi, după ultimele sau penultimele reorganizări, poartă titulatura de secție exterioară a Spitalului unificat din Tulcea.

Intrînd pe poartă și ignorînd aceste avataruri administrative, resimțeam o anumită emoție la gîndul că poate pe aceeași alee pășiseră și comandorul Eugen Botez și doctorii cei buni și cei răi evocați în «Europolis» și de mult petrecuți din această lume.

Discuția cu doctorul Iulius Țîrcovnicu, șef de secție și chirurg apreciat, m-a readus la realitatea cenușie.

— Tovarășe doctor, Sulina are o situație specială. Unele ierni ea rămîne izolată cu lunile. Spitalul, așijderea, și trebuie să vă descurcați cu forțe proprii. Aveți o cazuistică deosebită care decurge din acest specific?

— Nimic deosebit.

— Orice colectiv de muncă are, de obicei, problemele sale, greutățile și bucuriile sale. Dar unitatea pe care o conduceți?

— N-avem nici o problemă.

...Cam așa a decurs întreaga discuție.

Am mulțumit interlocutorului meu. La urma urmei, chirurgul vorbește cel mai bine cu bisturiul, dar discuția nu m-a ajutat în conturarea unei păreri și doar pentru aceasta bătusem atîta drum. Întîmplător, în acel moment în spital se aflau puțini bolnavi. De ce să nu întreb pe localnici ce gîndesc despre spitalul *lor*? Sulina e un orășel doar de trei mii de locuitori și mulți dintre ei — dacă nu ca bolnavi, cel puțin pe post de... mame — tot vor fi trecut pe la această instituție.

Am întrebat gospodine și piloți maritimi, pe casiera de la C.E.C. și pe ospătara de la unicul restaurant din oraș, am discutat cu unul și cu altul și mi-a făcut plăcere să aud cuvinte de laudă la adresa personalului medical și a taciturnului său șef.

Din păcate, mai sînt și umbre. Iată ce mi-a relatat Anne Marie Suciu, de la Administrația fluvială a Dunării de Jos. Femeia vorbea cu năduf și o înțeleg.

«În noaptea de 3 spre 4 septembrie 1973 mă simțeam tare rău. Eram alarmată: fiind gravidă la începutul lunii a opta, nu venise încă sorocul! Și totuși, noaptea, la unu jumătate mi s-a rupt apa. M-am dus la spital, la maternitate. Greu de crezut, pe pat nici un cearșaf! M-am întins pe pătură. Vă dați seama, o femeie în situația mea, așezată direct pe o pătură... A venit apoi medicul de gardă. Singura lumină o dădea o lampă de gaz, care mirosea îngrozitor.

Medicul a vrut să ia stetoscopul și aparatul de măsurat tensiunea, dar nu știu cum și de ce, ele erau puse *sub cheie* în dulăpior. Oare noaptea e interzis să naști, să ai tensiune?

Doctorul s-a înfuriat, a spart geamul dulăpiorului unde se aflau aparatele și m-a consultat; apoi i-a spus asistentei să-mi facă o injecție. Dar aceasta se afla abia în practică și nu făcuse în viața ei o intravenoasă. Nu nimerea vena și pace, așa că am renunțat la injecție, de comun acord.

Între timp fusese chemată moașa Maria Nicolau, care locuia aproape. Nimic, nici o mișcare!

Am auzit cuvinte șoptite:

— Du-te și cheamă moașa.

— Degeaba, nu vine în toiul nopții.

Soțul meu s-a dus personal s-o caute, dar n-a avut nici el mai mult succes: Maria Nicolau a venit abia a doua zi dimineața și, culmea, tot ea a explodat:

— Cine a spart dulăpiorul? Ce e cu cioburile astea?

I s-a explicat. Atunci a ridicat tonul:

— Cine e aia? Ce e aici? Maidan? Ești pe bulevard? Vagaboandă!

Și gîndiți-vă la starea mea, un caz grav, naștere înainte de termen. Moașa se înfuriase și, pentru că pusesem rochia pe un pat vecin, gol. Cearșaf tot n-aveam, dar asta n-a deranjat-o defel! I-am spus:

— Eu plec; nu mai nasc aici să știu bine că...

— Nu pleci nicăieri, te închid sub cheie. Auzi, nebuna vrea să plece!

Să fi fost o enervare de moment? Se pare că la Maria Nicolau un asemenea comportament nu este chiar atît de rar. Oricum, eu am fugit acasă, unde m-a consultat doctorița Ileana Iacob, de la dispensarul orașului. Dîndu-și seama de gravitatea situației, a chemat imediat salvarea maritimă și am plecat la Tulcea cu «papucul zburător» — așa-i spunem noi vasului de salvare. Acolo, la spital, după 12 ore de chinuri, am născut un băiețel firav de două kilograme și jumătate. Aveam un cerc vînăt în jurul gurii cînd a venit pe lume Octavian...»

O ascultam pe Anne Marie Suciu și mă gîndeam cu părere de rău că și astfel de lucruri se petrec la spitalul atît de frumos gospodărit pe care-l vizitasem în aceeași dimineață. Firește, un asemenea fapt — pe care l-am relatat în speranța că s-au luat sau se vor lua măsuri ca să rămînă izolat — nu poate anihila munca restului personalului sanitar, curățenia exemplară pe care eu însumi am văzut-o acolo și spusele altor foști pacienți.

— Dacă nu era Țîrcovnicu, eu nu mai trăiam azi — mi-a relatat bătrînul pilot Petrică Snihur. S-au ciocnit două pilotine și cilindrul a intrat în mine. Curgea sîngele ca dintr-o putină. Ce mai, eram pe ducă. Două săptămîni am zăcut. Doctorul m-a îngrijit și m-a salvat.

...Cînd am plecat spre Tulcea, în zorii zilei, mă gîndeam, pe vas, nu la noaptea de 3 spre 4 septembrie, ci la nea Petrică și la ceilalți cetățeni ai orașului care au vorbit de bine despre spitalul din Sulina. Fiindcă așa e omul: pune binele înaintea răului.

LIONEL NIȚESCU ■

atmosfera tot noi o facem

«Ar fi bine în cămin. Avem unde sta, căldură, apă caldă, lenjerie care se schimbă la două săptămîni, chirie acceptabilă, dar nu toată lumea, toți cei care vin aici, înțeleg să profite de acest lucru și să se comporte civilizat. Atmosfera tot noi o facem...» (Vîrtej Nicolae — sudor — Vulcan, 23 de ani).

Că atmosfera o fac oamenii, dincolo de condițiile existente, ne-au convins cîteva cămine din București între care am constatat un mare decalaj. La «Policolor» fetele și băieții fac casă bună, deși se găsesc în aceeași clădire și nu-i desparte decît un hol. Nu la fel înțeleg să conviețuiască locatarii complexului social «Ferentari» (condițiile existente și locuința gratuită ar impune). Serenadele nocturne, sticlele, pietrele aruncate în geamurile fetelor sînt frecvente. Atunci cînd ființa adorată se arată nesimțitoare la asemenea serenade și nu se lasă convinsă să coboare se apelează la argumente mai puțin romantice: forța, bătaia. În stare de ebrietate, coalizați în cete de 5–10 începe asaltul. În toiul nopții se iscă o hărmălaie care pune tot complexul în picioare. Lucrurile devin mai grave atunci cînd «victoria» în asemenea bătălii nocturne se lasă, pentru apărătorul «onoarei», cu leziuni corporale, ca în cazul portarului Florea Albie: «Sînt în proces cu cîțiva indivizi din ăștia care se îmbată și vin noaptea să intre cu forța în blocul fetelor. Dar vinovate sînt și ele pentru că încurajează asemenea apucături».

La căminul uzinei «Vulcan» (din Calea Rahovei) atmosfera nu-i mai puțin îmbietoare. Mizerie pe holuri, mizerie în camere, gunoi aruncat la uși, deși coșul se găsește la numai cîțiva metri, uși forțate, cu urme lăsate de întîrziații în stare de ebrietate, cîteva flori ofilite ici-colo care nu au fost udate de săptămîni. În schimb pereții sînt pavoazați cu chipul idolilor: Alain Delon, Florin Piersic.

La atare condiții, se mai adaugă anumite insecte care pricinuiesc necazuri locatarilor și fac necesare dese dezinfecții. Modul de organizare pe linie administrativă este deficitar. O lipsă totală de autoritate.

«Mulți indivizi care stau aici nu lucrează: chiulesc, sparg, fură și nu se iau măsuri ferme împotriva lor. Majoritatea se complac în mizerie. Ce să fac eu și cîțiva ca mine împotriva celor 300, mai ales cînd nici conducerea căminului nu ne sprijină. Cînd vine vreo inspecție se știe: camerele 60 și 34» (Mantu Marin, strungar, Vulcan).

Se pare că nu numai conducerea căminului, dar și conducerea uzinei, și chiar organizația U.T.C. nu se preocupă serios de acești tineri. O dovadă grăitoare în acest sens: președintele pe cămin este tocmai secretarul U.T.C. pe uzină!

«Ei sînt de vină», ne spune administratorul Buntea Florea.

Și totuși nu numai ei sînt de vină. Faptul că acești tineri doresc să aibă un club unde să-și instaleze televizorul și că s-au oferit în acest sens să presteze nenumărate ore de muncă voluntară e cît se poate de demonstrativ. Li s-a promis un spațiu existent în spatele căminului, dar totul a rămas la stadiul de proiect, de promisiune. De asemenea faptul că sînt nemulțumiți de cei care dirijează căminul, de activitatea clubului și de cantina uzinei, ne arată că uzina, preocupată exclusiv de producție, neglijează unele probleme de viață ale tinerilor muncitori.

Am invitat pe administratorul căminului, eventual conducerea uzinei «Vulcan», la un schimb de experiență în problema căminelor cu cei de la «Danubiana», «7 Noiembrie» sau cu vecina lor apropiată «Electromagnetica». Căminul «Electromagneticii», situat la numai cîteva sute de metri, ne este prezentat chiar de către un căminist de la «Vulcan». Ambianța interioară, curățenia, perdelușele, fețele de masă, mobilierul inspirat, bunul-gust au constituit un șoc pentru el! Se poate deci și altfel. Nimic nu ar stînjeni viața tinerelor muncitoare de la «Electromagnetica», dacă tavanul mucegăit din camere (deși căminul este dat în folosință de numai trei luni) nu ar face aerul greu de respirat! Neglijența din partea constructorilor, atît în instalațiile interioare, cît și în estetica exterioară a căminelor pe care am întîlnit-o la «Vulcan» precum și la complexul social «Ferentari», este o culpă nu numai pentru constructori, dar și pentru exigența beneficiarilor, adică întreprinderile amintite. Deși căminul de fete al Fabricii «7 Noiembrie» nu se bucură de un local nou (ni s-a comunicat că în curînd, odată cu noua fabrică, va fi dat în folosință și un cămin nou) ca și cel de la «Vulcan», aici am găsit nu numai o curățenie ireproșabilă, dar și o comuniune colegială, prietenească între tinerele muncitoare. Mutația sat-oraș nu se produce fără socuri. La cei 17, 18, 20 de ani, fetele găsesc în Popa Paula, administratoarea căminului, un suport moral, o mamă ca la oraș.

Elena Burgui care locuiește în cămin de patru ani ne spune: «Aici sîntem singure, departe de familie, se ivesc pentru noi tot felul de probleme de viață. Simțim nevoia să spunem ce ne doare, să știm dacă-i bine sau rău ceea ce facem. Sau să știm cît e de rău ceea ce nu facem. Și tovarășa Popa este confesorul și sfătuitorul nostru. Sîntem foarte atașate de dînsa».

«Eu locuiesc aici și asta mă ajută mult, îmi spune Popa Paula. Sînt de dimineață pînă seara cu ele. Le cunosc foarte bine. Încerc, aș spune încercăm, să le formăm o anumită conduită. Fetele învață multe în cămin. Viața le impune igienă, gospodărie, comportare civilizată. S-au aranjat pe schimburi. Evident, e vorba de schimburile de la uzină. Se gospodăresc singure, gătesc cu aragazul și astfel fac economii. Fetele mele sînt cuminți, mai tîrziu de ora unsprezece nu se vine în cămin și cred că asta spune multe. Apoi fabrica, prin tovarășa director adjunct Stancu Ecaterina și prin organizațiile U.T.C. și de sindicat care ne vizitează permanent, ne sprijină mult. Cînd plec în concediu fetele îmi lipsesc. Toată ziua sînt tentată să le scriu vederi. Mai am trei ani pînă la pensie. Nu știu ce o să mă fac fără ele».

Ca și la «7 Noiembrie», aceeași grijă a conducerii uzinei «Danubiana» pentru condițiile existente în căminele muncitorilor. Sînt și unele lucruri să le spunem speciale: «Stau la cămin, m-am calificat într-o meserie, am un loc de muncă stabil. A venit vremea să mă însor și eu, să-mi fac o familie. Cred că am să mă întorc înapoi în sat. Aici n-am nici o perspectivă. E greu de stat cu chirie pentru doi tineri căsătoriți și-apoi nici nu se prea găsesc camere de închiriat. Pe urmă situația noastră a flotanților este cu totul specială. Nu ne putem cumpăra în rate nici măcar un costum de haine (Constantin Tinca, 26 de ani, cazangiu, «Vulcan»).

«Eu cunosc zece asemenea cazuri de muncitori foarte buni, colegi de-ai mei care pleacă din aceleași motive: nu-și pot întemeia o familie aici». (Dobre Vasile, electrician, «Danubiana», 25 de ani).

Conștientă de această situație anacronica, a muncitorilor flotanți care după ce s-au calificat într-o meserie și s-au stabilit la un loc de muncă de comun acord cu întreprinderea și vor să-și întemeieze o familie, uzina «Danubiana» va da în folosință anul acesta un bloc cu 80 de apartamente pentru această categorie de salariați. Și am fost asigurați că este doar începutul unui microraion. Dat fiind că fenomenul este de proporții printre muncitorii flotanți, am dori și credem că sînt necesare cît mai multe inițiative de acest fel.

*

Tinerii din căminele muncitorești sînt fiii și fiicele satului care pleacă la oraș să mînuiască strungul, mașina de țesut, adică asistă și se implică într-un proces uman complicat și uneori sinuos. Veniți aici, în procesul de calificare la locul de muncă, în acomodarea cu oamenii, ei au de luptat nu numai cu poluarea aerului, ci și cu aceea a sufletelor, a minților, cu prejudecățile, cu ei înșiși, luptă în care, pentru «a învinge», trebuie desigur nu numai să cearâ, dar să și ofere.

LUDMILA PATLANJOGLU ■

jurnal de campanie

O înclinație mai veche a poeziei și artelor plastice presupune colaborarea cititorului sau contemplatorului, mai ales pe calea unei noi organizări a materialului artistic, mult schimbată față de cea presupusă de autor. Nu altceva sînt celebrele *mobiles* inventate de Calder și răspîndite apoi în practica tuturor sculptorilor de ocazie. Există însă lucrări bazate pe funcția combinatorie a inteligenței, cum erau niște lemnoaie expuse de curînd la galeriile Apollo de către un tînăr artist. Construite din același trunchi, puteau fi așezate, la alegere, în diverse poziții, sugerînd veselia unei «figuri» ciudate sau grotescul amenințător al unei compoziții teratologice. Nu este vorba, desigur, de o disponibilitate frivolă, ci de multiplele resurse ale unei arte autentice. Cel mai adesea, colaborarea se bazează tot pe motivele cunoscute, cum am putut vedea în interpretarea unei recente compoziții a lui Aurel Stroe. Puși să improvizeze, instrumentiștii reluau temele muzicale obișnuite, doar că șarjau pentru uzul momentului.

Mai semnificativă este împrejurarea transformării autorului în propriul său cititor și comentator, pe calea îngrijirii unei ediții *definitive* sau a altui mod de «colaborare» cu propria sa operă, după ce intrase deja în conștiința publică. Uneori,contribuția devine esențială, atunci cînd scriitorul este înzestrat cu o mare conștiință artistică. Iată cazul lui Geo Dumitrescu, autorul unui *Jurnal de campanie* publicat la Editura *Cartea românească* și alcătuit mai ales din poeme cunoscute din *Libertatea de a trage cu pușca* și din cele două volume de mai tîrziu, *aventuri lirice* și *nevoia de cercuri!* De fapt, avem de-a face cu un nou poet, impresie tulburătoare, pentru că rezonanța versurilor sale este de multe ori inedită, cu o notă mai accentuată de causticitate și sarcasm. Nu vreau să spun că aceste trăsături lipseau înainte, dar erau învăluite în poezie adolescentină, iar apoi în generozitate și optimism de învingător. Abia acum poetul are conștiința adevăratei libertăți de a trage cu pușca! Au dispărut parcă jocurile inteligenței și candorile tinereții impenitente, experiențele «de șindrile», cum le numea pe manșeta de la *nevoia de cercuri*. Această schimbare la față s-a făcut cu ajutorul puținelor inedite și a redispunerii întregului material liric, după necesitățile «de campanie». Ciclul *Africa de sub frunte* deschide volumul, cu imaginea obsesivă a oamenilor cangur, care s-au înmulțit în buzunarul de la spate al lumii, și cu motivul: «Numai vești rele mai aștept./ Numai vești proaste mai pot aduce:/ a mai murit un copac,/ a mai plecat o pasăre,/ cineva și-a tăiat sufletul într-un/ ciob de oglindă,/ undeva, în continentul iubirii/ au năvălit oameniicangur...» Tînărul din *Portret* este confruntat cu noi primejdii, inteligența din *Romantism* («Sîntem oameni inteligenți — ți-e mai mare dragul!»), șarja s-a transformat în neliniștea din *Greaua poartă de os*, publicată, dacă nu mă înșel, pentru prima dată în volum și apărută mai întîi în *România literară*, acea publicație vie din anii 1968-69: «Crescuse osul frunții gros, opac,/ o lespede de plumb, pe care viscoleau,/ ca în ținutul Sphyncterland,/ orori gazoase. Adică «spirit» —/ dacă nu ceri prea mult/ de la un biet supus/ al sfîntului Aneroid-Logoditorul.// Se va topi în flăcări verzi? Se va/ încredința, în bubuit voios, persuasiv,/ ciocanului didactic?.../ Ori prăbușit sub propria-i îndestulare,/ va năclăi în plumb/ întreaga germinație a minții? —/ o baltă grea, o baltă lucifericâ/ de plumb...» Expresia jucăușă a devenit imprecație, cu imaginea violentă izvorîtă dintr-o deplină asumare a responsabilității. Vocația polemică discernabilă în *Libertatea de a trage cu pușca*, risipită uneori în elanuri juvenile și în poză nonconformistă, a devenit adevărată conștiință protestatară, împotriva chietudinii și a tenebrelor care împiedică eliberarea definitivă a omului. Starea de poezie se identifică acum cu o stare de veghe spirituală, cu o formă de maximă luciditate, din care nu lipsește tragismul. Geo Dumitrescu este un poet militant, care confruntă în permanență idealurile sale cu realitatea, așa cum au presupus întotdeauna înaintașii. El închină o poemă «Spiritului nepieritor al Doftanei»: «Mă uit prin gratii — unde e afară/ și unde înăuntru?/ Cu cît mai grea e-acolo/ mișcarea-n cerc în jurul unui blid/ decît aici mișcarea blidului înverșunat/ în jurul frunții mele?// la o țigară! — dac-o rupi în două,/ ai să fumezi și mîine./ Și orice rupi în două/ îți mai ajunge pentru înc-o viață...// Întind o mînă prin zăbrele/ spre ochii tăi tăcuți.../ Tu să nu faci la fel. Păstrează-te/ în chinul tău egal, odihnitor,/ în care n-ai nevoie de batistă/ nici pentru ochi, nici pentru tîmple...// Tu numai libertatea ai pierdut-o —/ și nu pentru vecie» *(Scutire)*. Poeziile ocazionale reprezintă tot atîtea prilejuri de confruntare cu istoria, ca în memorabila *Inscripție pe o piatră de hotar*: «Slav aș fi fost, de nu eram latin/ latin aș fi, de n-aș fi fost și dac —/ dar a ieșit așa: să fiu român,/ și eu cu soarta asta mă împac!// Mi-au dat și alții sînge și cuvinte —/ nisipuri galbene trecură-n zbor, purtate-n vîntul Asiei, fierbinte,/ să-ngrașe primitorul meu ogor.// (...) Și nu-i nimic străin — a'mele-s toate,/ dator nu sînt: plătit-am cu prisos! —/ că tot plătind uitucilor la rate,/ cuțitul mi-ajunsese pîn'la os...»

Jurnal de campanie este cartea unuia dintre cei mai importanți poeți ai momentului, un prilej de permanentă confruntare cu noi înșine, cu înălțările și slăbiciunile noastre. Tonul mai decis al autorului vrea să spună, probabil, că sîntem mai datori decît oricînd să veghem la destinul omului. Ca și *Hanibal*, volumul publicat anul trecut de Eugen Jebeleanu, *Jurnalul de campanie* al lui Geo Dumitrescu este cartea angajării totale în istorie, în numele frumosului concret al vieții. «Prea mult pămînt e-n călimară!», strigă el, prea mult pămînt, pentru a evada în aburul de vis al unei poezii evazive. De aceea: «Un abur, fireşte — lumea/ e plină de aburi! Pămîntul/ plutește pe-ntinse culcușuri de nori.../ Dar numai norii oamenilor/ aduc ploaia,/ cei ce rămîn legați de soarta/ pădurilor și-a cîmpului,/ dar norii oamenilor, norii calzi/ ce se alcătuiesc/ din aburul sfînt/ al răsuflării oamenilor./ Numai din ei coboară ploaia,/ din aburul lor ce păstrează/ amintirea lăuntrică, fecundă,/ a roșiei licori ce scaldă/ inima, creierul, sămînța puternică/ a oamenilor.../ Nu-mi cereți, dar, nu vreau și nu pot/ să lepăd din sînge/ fierul greu și culoarea».

AUREL-DRAGOȘ MUNTEANU ■

VORBIȚI ȘI SCRIEȚI ROMÂNEȘTE

prima sau următoarea? (2)

Am făcut considerațiile din nota precedentă privitoare la sensul cuvintelor *primul* și *următorul* pentru a ajunge la o observație asupra felului în care sînt folosiți cei doi termeni în actele concrete de vorbire.

Mi s-a întîmplat ca, fiind în troleibuz, în momentul plecării din stația Piața Rosetti în direcția Universității, să pun întrebarea obișnuită: «Coborîți la *prima*?» Răspunsul primit m-a lăsat nedumerit: «Nu. La următoarea». Deși n-am înțeles dacă cel întrebat urma să coboare la «Universitate» sau nu (menționez că stația «Universitate» este «prima după Piața Rosetti»), n-am mai întrebat nimic și am așteptat să văd ce se întîmplă. Cel întrebat a rămas în troleibuz. Așadar, pentru el, *următoarea* (stație) însemna altceva decît *prima* (stație). Altă dată, am auzit următorul dialog: «— Coborîți la următoarea?» «— Nu. La prima.» M-am uitat să văd ce se întîmplă cu cel care a dat răspunsul: a coborît împreună cu cel care pusese întrebarea, la prima oprire a troleibuzului. S-ar părea deci că, din nou, se face distincția între *prima* și *următoarea* și că distincția este aceeași.

Cînd un vehicul *se află* în stația X sau este plecat din stația X (inutil să atrag atenția asupra faptului că stațiile de pe traseul unui troleibuz reprezintă o serie ordonată de obiecte), *prima stație* nu poate fi decît **identică** cu *următoarea stație*, în conformitate cu explicațiile date cu privire la sensul celor două cuvinte. A spune deci *nu prima stație, ci următoarea* este același lucru cu a spune *nu prima stație, ci prima stație* sau *nu următoarea stație, ci următoarea stație*, ceea ce, în ambele cazuri, reprezintă afirmații contradictorii evidente. Or, se pare că intenția celor întrebați nu era aceea de a deruta pe interlocutor prin afirmații contradictorii. Mai mult, cei întrebați au — după toate aparențele — sentimentul că au dat răspunsul cel mai clar cu putință.

Care ar putea fi explicația acestui fapt:

1. Expresia *nu la prima, ci la următoarea*, este de fapt o expresie eliptică; ceea ce lipsește este *după prima*. Expresia «completă» ar fi deci *nu la prima, ci la următoarea după prima*.
2. Cuvîntul *următoarea* are sensul sau și sensul de «prima după prima» iar cel care spune *nu la prima ci la următoarea*, folosește cuvîntul cu acest din urmă sens.

Prima explicație ni se pare mai plauzibilă, a doua — mai puțin, întrucît nu am întîlnit alte situații în care *următorul* să fie întrebuințat cu sensul presupus sub 1.

Oricare ar fi explicația pe care am accepta-o, un răspuns ca acela aici în discuție reprezintă un caz tipic de exprimare *ambiguă*; mai mult, reprezintă un caz în care ambiguitatea nu este eliminată nici de contextul lingvistic, nici de cel situațional. Că nimic din contextul lingvistic nu ne ajută să interpretăm o expresie ca *nu la prima, ci la următoarea* mi se pare evident. Contextul situațional ne ajută pînă la urmă să înțelegem expresia, însă această rezolvare a ambiguității apare «post factum», adică abia după ce informația pe care am cerut-o nu mai este utilă: înțelegem ce a vrut să înțeleagă cel care ne-a spus că *nu coborî la prima (stație) ci la următoarea*, abia după ce vedem *unde* anume a coborît persoana în discuție. Or, ceea ce ne interesează este să știm unde *va* coborî și nu unde *a* coborî.

Rezultă din cele discutate că grija pentru exprimare nu reprezintă un simplu de «estetic». Exprimarea «îngrijită» este de cele multe ori exprimare *eficientă* din punctul de vedere al comunicării.

EMANUEL VASI

la o aniversare

Se împlinesc, în ultimele zile ale acestei lu ani de la apariția unei publicații — **Tribu** *cărei nume, la loc de cinste în pagina mare d literare și în general a istoriei culturii noa subliniază prin faptul că el a reprezentat un act de proclamare a independenței, origina temeiniciei spiritului românesc, în ideea val puterii de manifestare a acestuia exclusiv coeziunii și a organicității. Se împlinesc, 90 de ani de cînd* **Tribuna** *— care apărea ducerea lui I. Slavici — încerca să răspun deziderat mai vechi, exprimat încă din 1871 gresul studențesc de la Putna, ca românii munți să poată avea un cotidian propriu în ca militeze hotărît pentru unitatea culturală a românilor. Sub deviza mobilizatoare, însc frontispiciu: «Soarele, pentru toți românii, rești răsare», eforturile mergeau «spre org și conservarea și perfecționarea noastră pentru scopul de a ne fortifica intelectualmi ralminte și materialminte», ceea ce, practi semnat operă de promovare și consolidare a co naționale, de apărare a drepturilor român fosta monarhie bicefală. Și, nu mai puțin de în și dezvoltare a literaturii române, văzută c larg cuprinzător al întregului ținut românesc ritul găzduirii cu generozitate în coloanele pe a marilor scriitori de dincoace de munți, după unor reviste ca «Dacia literară», «România l «Convorbiri literare».*

Se poate spune, privind de-a lungul celor 9 de existență ai acestei publicații, că metoda «T a fost aceea a adevărului, a luptei pentru c conștiinței foarte clare a justei valori.

Continuatoare a unor glorioase tradiții, de astăzi merge pe linia aceleiași metode a ad singura care asigură continuitatea unui pentru ca numele acestei reviste să fie dem numele ei.

Cu o personalitate distinctă, rod al unor țiale îmbunătățiri care i-au fost aduse în ultim săptămînalul de cultură care apare la Cl publicație de certă autoritate și aceasta tocm că întrunește și calitatea de a fi una de c Situîndu-și în centrul atenției modul de a contribuție personală la dezbaterea principal bleme ale fenomenului cultural românesc se alcătuiește număr de număr ca o revistă intelectualitate, ceea ce nu exclude unul din bilele ei orgolii: acela de a se adresa nu nu public familiarizat cu o problematică mai c dar și, în același timp, unuia a cărei fam cu complexitatea unei problematici se cere gătită. Așa cum **Tribuna** *și face dealtfel, c cație a faptului că ea interesează desigur in de toate nivelurile, dar, în aceeași măsură, să trezească interesul unei mase cît mai cititori.*

Se cuvin astfel a fi remarcate eforturile u tiv redacțional caracterizat printr-o mare în puterea cuvîntului scris, preocupat de ic movării unei literaturi noi, inspirată din socialistă a țării. Și fie că este vorba de mese rotunde, interviuri sau celelalte mater apar sub titlul unor rubrici, revista reușe remarce, întotdeauna, prin calitatea public

Tribuna *a apărut pentru că a fost nece menținut în timp pentru că a fost, de asem cesară, și continuă să apară din același moti că este o revistă necesară!*

Ideea necesității acestui nume, **«Tribu** *spațiul nostru de cultură, este, cred, cel mc omagiu care se poate aduce revistei de la ocazia aniversării a 90 de ani de existență.*

DUMITRU EL

un poet nou: ilie calmineasa

Poetul acesta e tînăr și vine din Maramureș. A mai publicat în *Flacăra*, ca profesor de literatură. Mi-a trimis un grupaj de poeme, din care — pentru pagina noastră de viață literară (viață să fie și, abia apoi, literară) — am ales acest poem de elogiu și de întrebări adresat lui Ioan Alexandru. Poemul se numește «Împotriva lui Ioan Alexandru». Trebuie să spun că, dintre tinerii poeți actuali cu greu aș alege un altul înaintea lui Alexandru, ca reprezentant strălucit al lirismului substanțial, greu de adevăruri, convingător, tulburător. Din această perspectivă, a dragostei pentru poezia lui Ioan Alexandru, încredințăm tiparului acest poem care neagă din iubire, acest poem din care poetul vizat va fi primul — cred și sper — dispus să aleagă ce e adevărat în ceea ce-l privește. Cititorul va înțelege, el însuși, că un adevărat climat cultural presupune existența unor asemenea dialoguri între poeții mari și cei ce vin, dînd semne clare că ar putea fi mari.

ADRIAN PĂUNESCU ■

împotriva lui ioan alexandru

Te-am slăvit ca pe un astru. Și-am greșit. Și mi-e rușine.
Și cu piatra cinstei mele încord prăștia spre tine.
Din cuvîntul vechi al limbii scot cărbuni ca dintr-o mină;
Eu nu vreau să cînt lumina însă vreau să dau lumină.
După tine, Dan Verona și cu alții mulți o droaie,
Ies în seceta de fapte ca bureții după ploaie
Și duhori purificate din cuvîntul gol emană.
Vai de capul lor, săracii, cum pierd timpul de pomană!
De extazul lor fățarnic prea puțin mă doare-n cot,
Să-i mănînce sărăcia cu extazul lor cu tot!
Dar cînd tu pe tron de fluturi poleiți cu veșnicie,
Peste groapa omenirii cînți orbit de bucurie
Din cădelnița luminii crinizînd dureri divine,
În covata limbii noastre eu frămînt o nouă pîine
Și cînd văd mîna flămîndă îndreptîndu-se spre mine
Las la dracu toată arta și-i aduc un miez de pîine.
«Mîndră, de dragostea noastră
A-nflorit un pom în coastă.»
Auziți ce spune versul? Din iubirea noastră-aș vrea
Să-nfloarească-o nouă lume, să-nflorim și noi în ea.
A-nflori e acțiune și e faptă uriașă,
Din polenul înfloririi sfinții trîntori se îngrașă,
Dar, cînd mierea nu-i făcută pentru buzele divine,
Astăzi noi putem deodată să fim și flori și albine.
Nu extatice descrieri în cuvîntul sterp să sune,
Tot ce-avem mai sfînt al nostru este verb și acțiune.
N-așteptați fila istoriei peste voi să se răstoarne
Ci în palma faptei prindeți verbul românesc de coarne!
Ai ajuns tîrziu la masa unei lumi care s-a stins,
Nu ești numai tu de vină, toți sîntem vrednici de plîns,
Dar decît să-ți sfîrteci limba scoțînd măduva din oase,
Poamele din palma țării sînt cu mult mai glorioase.
Nu încape neamul nostru într-un sac de neputință,
Dacă-avem istoria noastră avem propria credință.
Lasă Biblia sub grindă, iată, un român îți cere
Să ne dai tu noi simboluri — pentru-aceasta ai putere —
Să-nfloriști noi ritualuri și de viață și de moarte
Și să nu-ți mai cauți dorul în pustietăți deșarte
Nici la greci și nici la sînul veșniciei bizantine;
Tu poporul tău întoarce-l azi cu fața către sine.
Copleșit sînt de-a ta artă ca un rob smerit din strană
Dar iubindu-ți frumusețea, neg valoarea ei umană.
De ești astru între aștri și ființă-ntru ființe,
Arde datinile noastre-n vatra unei noi credințe,
Haida jos din podul vremii, locul tău e pe pămînt,
Lîngă fierberea mulțimii unde eu exist și sînt
Și aici sub talpa muncii cugetă din nou să sîngeri
Cu durere omenească nu cu văicăreli de înger
Și să cauți în puterea unei veșnice ambiții
Forma cea mai românească pentru noile tradiții.
Astăzi cei ce n-au viteză nu mai pot să fie mari,
Printre nave călătoare o statuie grea îmi pari,
O rachetă de argilă pe grăbitul cosmodrom.
Ai fost om și ești iubire. Eu sînt om — vreau s-ajung
Trădătorule de geniu, locul tău e într-un sat,
Să-ți găsești copilăria și să uiți ce-ai învățat;
Contemplînd în veșnicie pacea misticului crin
Ești străin de tine însuți și de neamul tău străin,
Lumea ta e răsturnată, frumusețea ta mă doare,
Sîntem un popor de muncă și apoi de sărbătoare.
Astăzi ești la nunta țării al greșelii tale mire,
Te iubesc ca pe-un părinte ce greșește din iubire
Dar decît să scriu o carte zornăind mii de cuvinte
Cu prezentul ei în urmă, cu trecutul înainte,
Eu prefer să stau cu frunza într-un sat bătut de vînt
Să învăț doar zece inimi taina unui nou cuvînt,
Și decît să-ngheț pe-altarul unui semn de întrebare
Prăfuind icoane false cu lumini pustiitoare,
Bucuros pe-un vîrf de munte sau pe-o vale-ntunecat
Eu prefer să fiu legendă și să-mi ard viața toată!
Trupul tău etern și palid iată zace lîngă mine,
Cu puterea cinstei mele te-am lovit. Și mi-e rușine.

ILIE CALMINEAS

rumuri
rin memorie

de OCTAVIAN PALER

columna lui traian

nica pomeriggio, duminică după-amiază. ctorie ca toate duminicile romane. Soa- ina dincolo de Tibru. În Piața Veneția, ă de estetica dubioasă a monumentului r Emanuel II, de un alb agresiv, lăudat cei ce preferă să admire totul decît e, agentul de circulație își dădea obiș- cital de balet cu mîinile. Turiști de pro- pestriță băteau în toate direcțiile via imperiali, privind ca de obicei Roma prin vizorul aparatului de fotografiat, ncile și aleile din partea unde se înalță lui Traian o altă lume, familiari ai ui, probabil, își consuma timpul liber de o intimitate aproape provincială, cuiva care locuiește într-o cameră de ai place să cred că a conversa cu tine o îndeletnicire preferabilă unei discuții nstanță, dar există momente cînd acest și pierde încrederea în sine și formula ilor egiptene apare ca o pedeapsă. pretindea că sînt zile în care frumuse- atului Romei ajunge pentru fericire. că, dimpotrivă, tocmai atunci ne dăm ai bine ce ne lipsește. Niciodată nu nțit străin la Roma ca în duminicile . Căci vine o oră cînd te saturi să camerele de hotel și serile încep să o eroare...

n pe o bancă de piatră uitîndu-mă la Mă gîndeam la numele zgîriate în în interiorul monumentului unde o ă pînă în vîrf. Sînt vechi, chiar de trei- ole. De ce să mă revolte? În definitiv, oduri mai rușinoase de a forța eterni- i rețină numele. Interesant e că aceste i mărturisesc și o atitudine estetică. ito, cînd pasiunea pentru antichitate a ul pasiunii pentru baroc, ele se întrerup pără în epoca de triumf a neoclasicis- m reluat apoi ca de obicei lectura baso- or de pe columnă. Mă persecuta ideea leca din Roma fără să le fi văzut în nsă, privirea și gîndurile aveau mereu nar. Marmura aceea reprezenta pentru eva decît un exemplar de artă romană ui Apolodor. Sînt și eu urmașul acelor constructori ingenioși și luptători virili, deși nu sînt deloc intrepid, dar adversarii romanilor, bărbații ce apărau Sarmizegetusa, mi-au transmis probabil o dragoste mult mai veche. De la ei am ochiul interior căruia cerul frumos al Romei ajungea să-i pară la asfințit ca o rană cum îl vor fi văzut învinșii lui Traian aduși pentru celebrarea victoriei... Într-adevăr, călătoriile m-au obosit sufletește de cîte ori a reînviat în mine un dac prizonier, trezit tulbure și tîrziu în stații de cale ferată al căror nume nu mă interesa, așteptînd cu o vagă alarmă să sosesc în altele, peste un ceas, peste o noapte sau poate după moartea mea... Te naști călător așa cum te naști poet, zicea cineva. Nu mi-a fost dat să mă bucur liniștit cînd zeița Fortuna mi-a fost favorabilă și n-am, bănuiesc, nici priceperea necesară de a mă acomoda. Am satisfăcut însă cel puțin cerința lui Gautier care pretindea că, pentru a călători într-o țară, trebuie să fii străin. Sînt din ce în ce mai convins că grecii l-au inventat pe Ulysse ca să demonstreze că fără o Ithacă interioară orice aventură e fără speranță. Dovadă că statuile lor au murit estetic prin surîs. Ithaca nu este un happy end, este condiția mitului. Iar derivele au un rost cîtă vreme înseamnă un inconfort moral care ne ajută să ne înțelegem mai bine Ithaca subiectivă. Roma m-a întîmpinat ca pe orice român cu destule lucruri familiare, însă, în fața columnei, Tibrul latin curgea în afara sensibilității mele. Singurătatea mea căpăta în cetatea eternă obraz dacic și pe spirala ce urcă spre capitelul doric nostalgii personale se substituiau istoriei... E, poate, unicul monument din Roma pe care l-am văzut cu un ochi virginal, neviciat de lecturi sau de preferințe artistice, deschis asupra marmurei ca asupra munților de-acasă cînd i-am descoperit în copilărie. Zgomotele străzii mă loveau fără să le aud. Sufletește nu mai eram în Roma. Doar umbra mi se lungea pe parapetul de pămînt și piatră ce mărginește Forum Trajani. Vorba lui Camus, străinătatea ne face febrili dar poroși. Căci dacii sculptați pe columnă n-au fost învinși prin sabie, ci prin tristețea exilului lor perpetuu, fie și în marmura de Paros.

pietà

e o durere albă. Și nu doar în sens al culorii marmurei. Durerea din Pietà re pură, exanguă, limpezită de zgura onjuncturilor, aproape diafană, putînd ască moartea cu seninătate, și totuși nsolabilă decît spaima, ca într-un vers Hölderlin care, opunînd alți termeni, esență că e dificil să suporți nefericirea ai dificil fericirea. Albul sculpturii lui ngelo m-a pus, cît am stat la San Pietro ăresc detaliile, într-o condiție vagă și anahoret fictiv. După un timp încerci tul că nu mai e o sculptură, ci un alb , abstract, nemaculat de nici una din le reale ale lumii și căruia tocmai de potrivește numele tuturor. Sau, poate. o pedeapsă a mea ca solitudinea să ească și statuile sănătoase pînă la n care nu mai știu dacă nu cumva îmi ebările ca și cum mi-aș răspunde la ele. vut întotdeauna senzația că mușchii neliniștitului florentin, dacă sînt loviți. arterele statuilor din Grecia antică niciodată sînge, ci o lumină genuină, i, care ignoră orice formă de suferință. ipt al unei zeițe rămîne indiferent, ne- zat, într-atît marmura a devenit ea stare solidă a luminii. Din această robabil, coloanele templelor grecești, nții violeți de pe țărmul ionic al Siciliei, a care coboară spre Taormina, par i de aer colorat. Michelangelo a săvîrșit col invers. A înmărmurit un strigăt prefacă în tăcere, luîndu-i doar haina a sunetului și dîndu-ne în schimb **să-l vedem,** să-l contemplăm aproape aplecat asupra somnului și i-a cioplit marmură, dar «în miezul frunții». ice Paul Valéry, visele aleatorii deschid treaz reușind să ia cunoștință de ele însele: Piatra i-a îngăduit parcă artistului privilegiul de-a o sculpta **și în interior,** acolo unde privirile noastre n-au acces.

Această Pietà e o operă de tinerețe, creată la 23 de ani și singura semnată de el: **Michael Angelus Bonarotus Florentinus faciebat.** Vasari povestește că, întîmplîndu-se într-una din zile să intre în încăperea unde se afla marmura, modelată cu «o desăvîrșire pe care natura cu atîta trudă obișnuiește să o dăruiască doar cărnii», Michelangelo a dat peste un grup de lombarzi care nu mai pridideau cum să laude lucrarea, dar o atribuiau lui Cristoforo Solari din Milano, poreclit Il Gobbo, Cocoșatul. N-a scos atunci nici o vorbă însă noaptea și-a luat dălțile. s-a strecurat înlăuntru însemnîndu-și numele în piatră. Mai tîrziu n-a repetat gestul. Era prea conștient că nu mai era necesar. Sculptorul continuă încă aici înfloriturile unui dulce goticism italian trecut prin Pisano și Ghiberti. Alte Pietà, de la sfîrșitul vieții sale, vor avea suprafețe de liniște spongioasă, capabilă să absoarbă întrebările și să le rețină în această stare. Dar pe cea de la San Pietro Michelangelo putea s-o sculpteze astfel numai tînăr fiind, căci o asemenea durere translucidă ar fi fost imposibilă mai tîrziu în sufletul unui om ce se simțea, ca într-unul din sonetele sale de maturitate, **«carico d'anni e di peccati pieno»...** și cînd scria pe desenul altei Pietà un vers împrumutat din **Divina Commedia:** «nu se știe cît sînge costă»... Nu-l înțeleg pe Stendhal, acru în însemnările despre Pietà, cum nu înțeleg nici admirațiile convenționale, gălăgioase, cînd, de fapt, singurul gînd firesc aici ar fi că noi înșine ne îndepărtăm de naștere și ne apropiem de moarte cu mai multă sau mai puțină demnitate. Pietà aparține acelor capodopere ce nu-ți cer decît tăcere.

villa adriana sau memoria utopică

Villa Adriana, situată la vreo 30 de kilometri de Roma, pe primul contrafort al Apeninilor, unde împăratul Adrian s-a retras în ultima parte a vieții, reprezintă, moral, o insulă. Urmașul lui Traian a poruncit să se reproducă aici, în sihăstria anticului Tibur, tot ceea ce îl impresionase în drumurile sale prin Grecia și Egipt... un teatru grec cu peristilul ionic, zidurile Academiei lui Platon, o mică vale artificială închipuind canalul canopic al Nilului de lîngă Alexandria, un templu închinat lui Serapis de unde provin cele mai multe opere de artă egipteană din colecțiile actuale de pe Capitoliu și din muzeele Vaticanului... Am văzut vestigiile. Era o zi echivocă, între ploaie și vreme frumoasă. Mă gîndesc, însă, că numai într-o climă ambiguă Villa Adriana se arată în elementul ei.

În mod obișnuit ruinele părăsite desfigurează un peisaj. Aici lucrurile se petrec altfel. Natura înfrumusețează ruinele. Mai mult, se creează un fel de duplicitate a regnurilor. Zidurile au căpătat parcă existență vegetală, devenind asemenea pinilor bătrîni ce par să dureze și ei de la început, într-atît s-au solidarizat cu pietrele din jur. Iar lacul îmi părea plin nu cu apă, ci cu o tăcere care seamănă cu apa.

Un capriciu sau teama de solitudine și de boală l-au mînat pe Adrian să se claustreze într-un album exotic și amăgitor? Căci, în ce mă privește, cred în acest paradox al lui Flaubert: amintirile nu populează singurătatea, dimpotrivă, o fac mai mare. Nu pot să cred însă că Villa Adriana trebuia să fie și a fost numai o colecție de duplicate, un act de extravaganță. sau, poate, o nevoie a împăratului de a-și umple orele goale nu doar cu scrierea unei gramatici. Ea a vrut, fără îndoială, să fie mai mult, o memorie de seră, amintiri aduse sub lupă, în captivitatea unui autoexil, pentru ca izolarea să fie totală, de frica propriilor neliniști, într-un efort solitar de a uita această frică. Ceea ce a dorit Adrian să construiască nu era un univers de vis, ci o memorie utopică, edulcorată, recreată după legile visurilor, dîndu-și astfel în ultimii ani ai vieții iluzia că nu se ferea de gînduri, din contră, le aducea aproape, însă ucise în imitații. Scenografie pentru silogisme aleatorii, evaziune retractilă, avînd din nefericire soarta tuturor utopiilor și aceleași rezultate ca vagabondajul disperat în care oricît s-ar deplasa cineva drumurile din urmă rămîn să doară... Castelele clădite din nisipul mort în clepsidre n-au, probabil, nici o valoare dacă «a nu uita» nu înseamnă «a contesta moartea». Îmi închipui acest personaj enigmatic și cultivat, ros de boală, obosit de convențiile rangului imperial, obosit să mai plece la Roma, obosit să se întoarcă, obosit să vorbească, obosit să tacă, obosit să spună fleacuri, obosit să asculte fleacuri, dispus să se mineralizeze între cărți și amintiri selectate, ca într-o armură în care să moară însăși oboseala sa, dezgustat de intrigi și diplomații meschine, rîvnind o iluzie în care să creadă total, care să-l otrăvească încet, să-l elibereze de toate celelalte, să i se substituie... Vîrsta de aur visată de Rousseau nu e desigur apanajul unei inteligențe abia virtuale, dar nu totdeauna inteligența a găsit soluțiile cele mai drepte. Frica de întrebări rămîne la fel de periculoasă ca și curajul de a sfida teama de greșeli... Villa Adriana e opera unui învins, inacceptabilă căci între puterea de a ne aminti și puterea de a visa trebuie să existe un echilibru ca între ziuă și noapte. Pinii fosneau nobiliar, cerul avea culoarea lichenilor uzi și a plecărilor...

Grațios și provincial, actualul Tivoli s-a dezvoltat lîngă Villa Adriana. Mi-ar fi greu să-mi amintesc ceva în plus despre el. E o excursie sumară, o respirație necesară în prezent, între experiența solitarului de la Villa Adriana și fantezia barocă a fîntînilor de la Villa d'Este.

N-am întîlnit nicăieri un parc mai neverosimil. În grădinile construite pe terase simetrice sînt și arbori autentici, dar ei sînt un pretext, un cadru natural pentru arborii fluizi ai fîntînilor care cresc tropicali și luminoși, risipindu-se într-o atmosferă de basme lacustre ce se devoră singure în extaz. Sute de fîntîni, create de artiști diferiți, se reverberează în jur, după ce ai intrat pe poartă, reptile fabuloase de apă se ascund în ierburile putrede de atîta umezeală și țîșnesc apoi agile, fanatice și irepresibile într-un dans posesiv, ce devine treptat somnambulic pentru ca să se oprească iarăși și să reia jocul de la început, tot mai departe de mașinile ce claxonează afară ca să-ți aducă aminte că amneziile se distribuie în rate și se plătesc... «Fîntîna orgă» a fost imaginată de Claude Venard. Cea a «paharului mare», de Gian Lorenzo Bernini. Am trecut pe lîngă ele, pe lîngă «fîntîna Proserpinei», «fîntîna păsărilor», «fîntîna Dianei», cu sentimentul că asistam la un joc de artificii acvatic.

Cerul se întunecase de nori tulburi, aerul devenise sumbru, ajutat și de copacii planturoși din parc, dar sculpturile proteice de apă se compuneau mai departe, derizorii și luminoase. Parcă totul se dizolva și nu mai rămîneau decît trupurile de sirenă ale fîntînilor, melodiile lor monotone, prin care la un moment dat ai vrea să rătăcești la nesfîrșit, cuprins de o beție grea și sonoră a auzului, deși înțelegi prea bine că delirul apei de la Villa d'Este nu depășește sensul unei alte forme de captivitate mincinoasă.

coline toscane

Îmi displace vegetația languroasă, profitoare și răsfățată din pămînturile prea grase. Probabil, de aceea mi-a mers la inimă natura toscană, clară, ascetică, aproape națională, care îi plăcea atît de mult lui Papini, o natură cam franciscană, deloc parfumată, nefăcînd nici un efort să-ți atragă atenția, gîndind ea însăși, alcătuită din lumină arhaică, piatră și chiparoși amari, coline melodioase cu iarbă puțină și fără nici o eroare. Colinele grecești sînt profund deosebite nu prin desen, ci prin atmosferă, deși același soare mitologic plutește și deasupra Toscanei. În ambele reliefuri, pămîntul respinge natural frivolitatea. Însă spre deosebire de epuizarea pămîntului grec, cel toscan e în putere iar melancolia subțire ce-l învăluie are ceva bărbătesc, aparține pietrarilor din Settignano în mijlocul cărora se va fi simțit cel mai bine Michelangelo. Poate chiparoșii poartă vina acestei melancolii sau rocile de cretă, ajunse aproape peste tot la suprafață, iradiind din adînc prin iarbă o lumină avară ca o neurastenie geologică, sau faptul că piatra a constrîns și copacii să fie severi... Peisajul toscan oferă gratuit o lecție de ținută oricui e dispus s-o priceapă.

Piatra ar fi putut să dezoleze peisajul, ea îi dă însă noblețe și un aer de iubire gotică. Numai cerul nu-l egalează pe cel din pînzele lui Fra Angelico. Poate că nici nu i s-ar fi potrivit. Albastrul lui Fra Angelico este ireal și delectabil, de o dulceață nemăsurată, dureros de curat, și ceea ce se spune despre Giotto că plîngea de fericire colorînd mantaua uneia din madonele sale mi-e mult mai ușor să-mi închipui uitîndu-mă la cerurile idilice ale călugărului-pictor din Fiesole pe care nici o stea n-a sclipit vreodată tragic și norii le-au ocolit, lăsîndu-le cu infinita lor blîndețe deasupra tuturor amăgirilor.

Nu-mi pot închipui destinul Florenței de primă capitală a Renașterii într-o altă geografie decît cea toscană, cum nu realizez privirea Sfinxului fără să fie împăienjenită de nisipurile din deșert. Dar în această rigoare se însinuează uneori o tristețe secretă care mi-a dat aproape de fiecare dată senzația că printre chiparoșii toscani aș putea zări brusc silueta uscată și sublimă a lui Don Quijote ce mă persecută de la o vreme tot mai insistent... În **Meditații despre Don Quijote,** Ortega y Gasset citează la un moment dat o observație din Kant. Acesta spune că turcii obișnuiesc să caracterizeze țările prin care trec după viciul cel mai vizibil și că, procedînd astfel, el ar alcătui un asemenea tablou: Țara modelor (Franța), Țara proastei dispoziții (Anglia), Țara strămoșilor (Spania), Țara fastului (Italia), Țara titlurilor (Germania). În ce privește Italia, Toscana dezminte tabloul lui Kant. L-ar putea reabilita cu prisosință Veneția și nu numai ea, însă printre colinele toscane Don Quijote și-ar fi aflat, poate, unul din puținele locuri de refugiu dacă n-ar fi existat Spania. Nu cred că greșesc față de singurătatea șiroind de lumină a Toscanei.

(Din volumul «Drumuri prin memorie — Italia», în curs de apariție)

avionul cu glorie

Într-un anumit fel, trebuie să recunosc, a tunat și i-a adunat. De unde vin și cum de s-au întîlnit? E mîndria *Cenaclului Flacăra* că i-a făcut să se regăsească, iar pe unii, pe cei mai tineri, să se găsească pe vîna aceluiași elan curat. Acum, cînd cenaclul nostru se află într-o scurtă pauză, ne-am gîndit să oferim foarte numeroșilor noștri prieteni (ale căror invitații adresate Cenaclului Flacăra au atins cifra de 60) acest poster, după ce întîiul poster, dedicat remarcabilei echipe timișorene «Phoenix», s-a bucurat de un mare succes. Să-i fotografiem și pe ei în fața aceluiași semn de circulație — «Pe aici nu se trece!» — la care, ca la un zid, au fost duși întîi Ilie Năstase și apoi handbaliștii noștri campioni mondiali? Nu era bine. Să-i fotografiem posedați la modul fals de instrumentele la care cîntă de obicei? Parcă ne-a fost jenă. Ne-am gîndit să-i aducem la umbra zgomotoasă de leu mîrîitor a unui avion (e drept, aflat în dotarea alimentației publice). Sperăm să ne achităm de două datorii: una față de cititorii noștri, care ne-au cerut deseori fotografii ale celor pe care-i îndrăgesc dintre artiștii contemporani și alta față de tinerii noștri prieteni, adunați ca după tunet în jurul *Cenaclului Flacăra*, în mod frățesc, dezinteresați sub raport material, însă interesați în cel mai înalt grad de o artă a omului, a adevărului, de o artă frumoasă. Sigur, ei nu sînt decît unii dintre prietenii noștri, unii dintre membrii *Cenaclului Flacăra*. Le dedicăm acest poster în speranța că și acest omagiu al revistei care patronează cenaclul îi va întări pe ei și-i va deștepta și pe alții la ideea că nimic nu e mai sfînt pentru un artist decît să se dedice prin arta lui compatrioților cu care e contemporan, să încerce să lumineze sufletele deseori înnegurate de griji ale celor ce iau contact cu această artă.

Să începem deci de la stînga la dreapta: întîiul din fotografie este Alexandru Mica, ale cărui balade observăm că încep să fie aduse la cunoștință publicului cu insistență și de Radioteleviziune. Paradoxul face ca acest cîntăreț de muzică populară românească să fie doctorand în literaturi orientale. Lîngă el se află Irina Loghin. Cîntă. Seamănă cu Liz Taylor și cu mama sa. Urmează Mircea Vintilă, student la construcții, și Dan Chebac, student la metalurgie, despre care putem afirma că au fost cu adevărat lansați de *Cenaclul Flacăra*. Din necesitatea de bun echilibru cromatic, am hotărît să facă parte din poster și Emilia Cristoiu, din formația «Catena», vînzătoare la un magazin de discuri. Motociclistul cu alură de aviator și cu colțuri capilare à la Salvador Dali se numește Mihai Stan și este actor la Teatrul Giulești. Urmează cuplul Vali și Carmen, ale căror plete asemănătoare ne obligă să precizăm că Vali Sterian, student la filozofie, este al doilea, iar Carmen Cula, studentă la arte plastice, apare în fotografie mai la stînga. De marginea revistei se reazemă Cornel Ionescu, profesor de muzică, colaborator al paginii noastre de muzică tînără și foarte celebru muzicuțist român. Sosiți cu întîrziere, Erika Jozsa, crainic TV, și Carol Horvath, student la Conservator, n-au mai încăput în fotografie și au fost așezați, printr-un vechi procedeu (folosit uneori și în scopuri murdare) de către fotograful nostru pe aripa avionului.

Însă un poster e un poster. El e valoros prin cei prezenți în el, dar e interesant și prin absenții lui. Cum am putea trece cu vederea absența lui Florian Pittiș din acest poster, cînd el a fost atît de prezent la mai toate cenaclurile noastre? Posterul nostru numărul trei va intenționa să fie un poster al absenților de azi. Deocamdată semnalez prezența acestei echipe de artiști tineri, ca pe un lucru îmbucurător. Mă gîndesc din nou că exemplul lor ar putea fi molipsitor și pentru alții. Avem atîta artă adevărată de adus la cunoștința contemporanilor! Acolo unde n-avem, avem de creat artă adevărată! E bine să ne aducem aminte că în acele locuri din lume în care a existat artă mare și deschisă spre oameni a existat și omenie, a existat și dreptate, au existat urmași sănătoși. Într-o țară a muncii, arta nu e doar un hobby, adică arta se așază între marile necesități ale spiritului. Munca serioasă cere artă serioasă, așa cum setea profundă cere o apă curată.

Dedicăm acest poster muncii și artei, pornind de la ideea că făcută serios, angajat, arta este ea însăși o nobilă și frumoasă muncă.

ADRIAN PĂUNESCU ■

despre „modestia“ lui camil petrescu

Prima: inițierea unei anchete în rîndul cititorilor, cerîndu-le să dea numele principalelor figuri ale poporului nostru, din trecut, apoi din prezent cîte două nume de poeți, prozatori, critici literari, autori dramatici, artiști dramatici, pictori, sculptori, arhitecți, publiciști și ziariști, oratori politici, medici, ingineri, oameni de știință, intelectuali. Au întrunit cel mai mare număr de voturi pentru trecut Ștefan cel Mare, Alexandru Ioan Cuza, Tudor Vladimirescu, Kogălniceanu și Caragiale, iar pentru prezent poeții Tudor Arghezi și Minulescu, prozatorii Ioan Al. Brătescu-Voinești și Mihail Sadoveanu, criticii G. Ibrăileanu și H. Sanielevici, dramaturgii Camil Petrescu și Mihail Sorbul, actorii Ion Manolescu și Ion Brezeanu, pictorii I. *(sic)* Tonitza și I. *(sic)* Băncilă, sculptorii Han și Späthe, arhitecții Petre Antonescu și Gr. Cerchez, ziariștii N.D. Cocea, oratorii N. Iorga și Al. Marghiloman, medicii Toma Ionescu și G. Marinescu, inginerii Saligny și Vasilescu-Carpen, oamenii de știință dr. G. Marinescu și dr. Babeș «intelectuali în adevăratul înțeles al cuvîntului» N. Iorga și Rădulescu-Motru, N. Iorga și d-rul G. Marinescu figurau cîștigători în două ipostaze.

A doua bombă: se anunța marele festival al Săptămînii, cu concursul celor mai străluciți scriitori și artiști. Acesta n-a mai avut însă loc, iar revista și-a încetat apariția cu al unsprezecelea număr, de la 15 martie 1924, același care-l propunea pe Camil, la 30 de ani, plebiscitar, ca pe primul dramaturg contemporan. Revista i-a putut măguli vanitatea. Programul ei intra-va oare în istoria utopiilor social-politice? *Noocrația* e ignorată de micul și de marele Larousse.

Camil s-a desfășurat însă ca dialecticianul de forță al unei cauze pierdute.

În ziua de 12 aprilie, la ora 7 d.a., în cadrul «rotondei», inițiată de Muzeul literaturii române, a fost comemorat Camil Petrescu, cu ocazia zilei sale de naștere. Dacă ar fi trăit pînă azi, autorul *Patului lui Procust* ar fi împlinit 80 de ani. Este de mirare că n-a atins această vîrstă. Aspectul său, la 63 de ani, era acela al unui bărbat tînăr, scund, îndesat, lat în umeri, cel puțin după croiala hainelor, cu pasul sigur și vioi. L-au evocat cu căldură romanciera Cella Serghi, academician Alexandru Rosetti, care i-a fost și editor, criticul și istoricul literar Alexandru Balaci, poetul Virgil Carianopol, și impetuosul cercetător Vasile Netea, care a obținut aplauzele puternice ale unei săli supraîncălzite (la figurat, se-nțelege!). Asemenea întruniri festive implică de obicei elogiul integral și trecerea ușoară sau ignorarea micilor scăderi ale oamenilor mari. *De mortuis nihil nisi bene*, spune un adagiu latin, iar noi, ca urmași acreditați ai Romei, îl respectăm cu sfințenie. Mi-am îngăduit totuși o ușoară abatere, uzînd și abuzînd de calitatea mea de președinte al acelei «rotonde», din grația lui Alexandru Oprea, directorul Muzeului. Ridicîndu-mă grav de la locul meu și privindu-l țintă pe poetul Virgil Carianopol, m-am adresat către dînsul, cu prefăcută severitate în glas:

— S-a rostit aci o calomnie la adresa lui Camil.

Și după o mică pauză de «suspans», am precizat:

— Ați afirmat despre el că era un om modest!

Vinovatul a respirat ușurat. Luase în serios gravitatea acuzației mele și se aștepta la cu totul altceva, deși nu se făcuse culpabil cu nimic, evocînd cum eroul său salvase de la împușcare în timpul primului război mondial pe o eroină și pe sora ei, luate ca — exact contrariul — niște trădătoare! Nu deflorez subiectul, în așteptarea stenogramei după banda de magnetofon, care va apărea într-un număr viitor al prețuitei reviste trimestriale *Manuscriptum*, scoasă din grija aceluiași Alexandru Oprea.

Am restabilit așadar adevăratul portret al lui Camil Petrescu, conștient de genialitatea sa și bucuros să și-o afirme cu toată puterea.

Cella Serghi m-a confirmat, precizînd că într-o împrejurare, cînd domnia-sa îi spunea maestrului că nu-i înțelesese prea bine nu mai știu ce lucrare, Camil i-a răspuns pe loc:

— Va fi înțeleasă abia peste 500 (citește: cinci sute, nota noastră) de ani!

Atunci am confirmat-o la rîndul meu, amintind cu vădită satisfacție că, într-o împrejurare similară, considerîndu-mă ca un mai vechi client al său, îmi făcuse rabat, răspunzîndu-mi astfel:

— Nu voi fi înțeles decît peste 200 de ani!

Am replicat atunci cu un sincer regret:

— Îmi pare rău! Nu contez pe longevitate!

Prin alte cuvinte, nu întrezăream norocul de a apuca acel termen. Nici astăzi, cu prelungirea vieții prin beneficiul atîtor factori, ca poluarea aerului, frecvența bolilor cardiace, a cancerului ș.a., nu cred să ating acea zi fericită.

Nu apăruse încă, pe vremea lui Camil, cartea lui Umberto Eco, cu a sa teorie a «operei deschise», de pe urma căreia ne-am obișnuit cu fenomenul indefinitei variații în interpretare și a ilimitatelor descoperiri de semnificații ale creațiilor literare și artistice.

Unul dintre vorbitori s-a declarat de acord cu Camil, care trimisese la Biblioteca Vaticanului, spre mai multă siguranță, opera sa filozofică fundamentală, conținînd teoria Substanțialismului. Desigur, în țară bîntuiau în acel moment forțele întunericului și amenințau să distrugă toate operele spiritului. Orice precauție era bună ca să pună la adăpost acea carte viitoare, căreia autorul ei îi prevedea autoritatea de tip aristotelian, pe modestul spațiu al unui mileniu. Sub acest unghi, al eternității, se poate susține că autorul noilor canoane ale înțelepciunii era un om modest, dacă îi este dată omenirii o existență de cîteva zeci de milioane de ani.

Cunoașteți anecdota?

Într-o sală de conferințe vorbitorul ataca tocmai această problemă: a vieții pe pămînt. După calculele sale, omenirea va mai exista timp de 80 de milioane de ani, pînă ce planeta noastră se va răci ca și celelalte din sistemul nostru solar. Unul dintre auditori se ridică și cu glasul sugrumat de emoție reușì să articuleze în *sotto voce* această întrebare:

— Cît ați spus, domnule Profesor?

— Optzeci de milioane de ani, răspunse conferențiarul.

— Uf! articulă ușurat omul nostru. Auzisem greșit: opt milioane de ani...

La lumina acestor cifre, două sute de ani, cît îmi fixase mie, cinci sute, cît îi spusese Cellei Serghi, și chiar mileniul pe care-l acorda sistemului său filozofic, erau o bagatelă! De ce ne-am speriat noi de ceea ce ar putea fi interpretat, la scara eternității, un autentic semn de modestie?

Există oare oameni mai modești decît era Camil? Stau și mă întreb... Fiecare om, atît cît gîndește, stă călare pe șaua certitudinii și nu descalecă decît odată cu ultima lui suflare. Oamenii de rînd încalecă pe locurile comune și pe noțiunile universal admise, dar cît se poate de confuze, cum ar fi triada: adevărul, binele, frumosul. Nici aceștia însă, așa-zișii oameni de rînd, nu trebuie generalizați. În frumoasa noastră țară, ideea de frumos e astfel trasă la strungul subiectivității:

— Nu-i frumos ce e frumos. E frumos ce-mi place mie.

— Da, dar respectivul admira în trecut pictura de gang, iar acum, dacă s-a snobizat, cumpără tablouri abstracționiste și admiră mogîldețele din parcurile publice, tăiate în lemn, fără să gîndească o clipă că plînge cel dintîi «Codrul, frate cu românul».

M-am depărtat însă de la subiect. Consideram și consider că este o calomnie a spune despre Camil Petrescu că era un om modest. În revista «Contemporanul», cînd Camil era încă tînăr, a fost definit umoristic ca inventatorul chibritului cu gămălia la celălalt capăt și al halbei de bere cu mînerul în stînga. Pentru ce oare? Pentru că scriitorul de incontestabil talent se credea original în *absolut* tot ce gîndea, spunea și făcea.

În memoriile lui, E. Lovinescu observase că și atunci cînd strănuta, Camil privea împrejur, mulțumit de sine și savurînd efectul. Citesc, în *Pagini inedite* de jurnal, apărute la Paris, în numărul 1 al revistei *Limite*, din septembrie 1969, următoarele însemnări iritate ale marelui critic și memorialist:

«16 ianuarie (1929). — Camil Petrescu, 3 1/2 —5 1/2 (ceasuri de d.a.). Cel mai mare geniu al României!»

Al României numai? Eu știam despre Camil că se considera cosmic!

«27 ianuarie. — Ședința XXI. (...) La masă: Ramiro și d-na Ortiz, Ticu Archip, Camil Petrescu. C.P. a plecat de la *Univerul literar* conflict..., *(indescifrabil)*. Recapitulăm situația și mă declară *debitorul* lui!! E un sinistru maniac!!!»

Într-adevăr, Lovinescu îl «lansase» pe el, iar nu invers. Geniului îi rămînem însă cu toții debitori, chiar dacă l-am servit într-un fel sau altul. Datoria noastră și a generațiilor viitoare rămîne deschisă pe termen nelimitat, cît va fi viață pe acest pămînt (8, ori 80 sau *n* milioane de ani). Continuăm:

«29 mai. (...) Camil Petrescu, tot maniac. Nu vrea să dea pe *Danton*, ci pe *Mitică Popescu*. Se prepară pentru studii universitare!».

Și mai departe:

«22 iunie. — Camil Petrescu despre *Danton*. Îi invidiază pe Hamlet și pe Danton că au dat peste Shakespeare și Camil Petrescu!!».

Eu cred că avea dreptate Camil. Pentru Hamlet, lucrul e cert. Despre Danton va vorbi viitorul dacă Georg Büchner a fost mai bun cu *Moartea lui Danton* (1835) sau Camil, cu pînă astăzi nejucatul (dar în repetiție, zice-se) *Danton*.

Deschid exemplarul meu, pe care Camil a pus o dedicație edificatoare asupra discuțiilor noastre anterioare (fragmente din piesă seră în presa literară). Autorul a scris rînduri:

«Lui Șerban Cioculescu, acest spirit ezită între raționalismul amabil-sceptic ș raționalismul neînduplecat-iacobin.

Cu caldă pr
Camil P

P.S. Cu rugămintea să sară toate parar ca să nu-i încurce imaginația

P.S. 2 și cu promisiunea că voiu face el pe viitor o ediție specială fără par

Era o ironie la adresa mea, deoarece putusem împăca — și i-o spusesem — cu cații de regie în acest fel concepute:

«ROBESPIERRE (are *un surîs de mort* simte în ceea ce spune o rană ascunsă, las vadă în el adîncimi de omenie și de vis)..

Același: (a crescut, pare *un mort birui*

Scena se petrece în Tabloul XVI, înai arestarea și condamnarea lui Danton.

L-am întrebat pe Camil:

— Cum va juca actorul pe *mortul care* cu «adîncimi de omenie și de vis» sau pe *biruitor?*

— N-ai grijă, îl învăț eu, că n-am să altul să facă regia piesei.

Mă întreb și acum, mai ales acum, dac putea juca drama, unde va fi ea mai sei în sală sau în sufletul bietului regizor, ne de autor?

Camil își trăia cu intensitate ideile, p pretindea că le și vedea. Era convins de țea, dacă nu și de corporalitatea lor, a formă se desenează destul de anodin în nalitatea lor, prin natură abstractă. pasionat în tot ce spunea, sau măcar un tant. Vorbea cu glasul scăzut și cerea c ridicau glasul, știindu-l surd, să scadă că-i aude. Purta un aparat în urechi și atent la mișcarea din buze a convorbi său. Nu mai e nevoie să spun că infirm oricît ar fi rectificat-o cu timpul, prin ob unui excelent microfon atașat de șnur, cise sentimentul de singurătate și in dezolantă că era un mare neînțeles. Fieca poate, poartă cu el un secret, o rană în sau o țară nevăzută, dar cei mai mulți iz să-și ascundă complexul de inferiorita Camil, același complex era redresat pr marea orgolioasă a genialității sale. Nu nise vîrsta de cincizeci de ani, cînd a prietenilor săi, avocatul Aurelian Ben doctorul Vasile Trifu, o substanțială lunară, care l-ar fi pus la adăpost de gr de mîine și i-ar fi creat posibilitatea de în tihnă, de a se desfășura plenar. Le-a r tăios:

— N-am nevoie de bani. Mă descurc!

— Dar ce putem face pentru tine?

— Ce puteți? Organizați-vă într-o As a prietenilor operei lui Camil Petrescu. vîlvă în jurul numelui meu. Asta-mi ti

Am contribuit la dorita vîlvă printr-un negativ în care contestam celor ce se c după vorba lui Rivarol, să-i înțeleagă lui opera și s-o difuzeze.

Camil nu s-a supărat. Mi-a răspuns, de du-mă «un fel de primcritic» și neascunz satisfacția.

Regimul nostru popular i-a acordat onorurile și toată recunoașterea la c poate aștepta un scriitor în viață. A mu demician și laureat al Premiului de Stat, glorie. Fără a mai fi direct solicitat, ti se arată astăzi mai avid de a-l citi ca în Va fi citit, cred, și peste o mie de ani! Și nu-i va reproșa lipsa de modestie. Poetul nopol a avut dreptate.

POLUAREA FOLCLORULUI

„tineri“ și tineri

Am în față două scrisori. Corespondenții mei își iubesc și țara, și cîntecele, și jocurile ei populare. Ambii îmi mărturisesc nespusa lor fericire ori de cîte ori au prilejul să vadă frumosul port popular, să-i asculte pe săteni cîntîndu-și creațiile autentice, păstrate cu sfințenie și transmise de-a lungul generațiilor, acele creații ce reprezintă fondul de aur al spiritualității românești.

Am în față două scrisori. Primite cu același curier. Impresionante prin căldura cu care necunoscuții mei corespondenți apără cu înverșunare bunurile create de geniul poporului și prin îngrijorarea ce o arată față de practicile ce le-ar putea periclita soarta. Într-o scrisoare plină de duh, *Ion Morcovescu* din București își exprimă indignarea acuzînd vehement: «*tineretul nostru*» (s.n.) care (citez): «crezînd că realizează ceva bun preluînd țipete de junglă, cu schimonoseli ca acei din epoca de piatră... închide radioul sau televizorul cînd este muzică populară, strîmbă din nas cînd vede un costum popular...»

Prins în mrejele polemicii, corespondentul meu, devenind din ce în ce mai violent împotriva tineretului, pierde din vedere că progresul tehnic schimbă viața oamenilor și tocmai domnia-sa, care construiește contemporanilor locuințe moderne, nu se gîndește că dacă p.v.c.-ul ar fi fost la îndemîna strămoșilor, nu ar fi fost de mirare să-și fi fabricat și ei «șerpar-briceneag»-ul din acest material. Oricît am fi de îndrăgostiți de arta populară, nu avem voie să uităm că trăim în anul 1974, că vrînd-nevrînd lumea se schimbă. Dealtfel, din propriile-i mărturisiri, chiar domnia-sa, în deplasările pe care le face în scopul de a-și bucura sufletul prin binefacerile folclorului, utilizează mijloacele cele mai moderne de transport, adică automobilul.

Fără îndoială, se pot spune multe în privința adoptării fără discernămînt a modei venite de peste hotare. Cu atît mai vîrtos cu cît tocmai o parte dintre cei de la care am preluat noi diferite «mode» au ajuns să adopte și ei... moda noastră străveche, învățînd să cînte și să joace românește.

Sfatul ce îl dau nu prea vîrstnicului meu corespondent bucureștean este să se ferească de generalizări în aprecierile sale. Ce înseamnă oare «tineretul nostru»?

Iată cealaltă scrisoare. E iscălită de *Dănilă Moldovan*, «născut și crescut» în comuna Nușeni, județul Bistrița-Năsăud, locuind azi în Tîrgu Mureș. Dănilă îmi mărturisește printre altele: «*Am iubit și iubesc locurile natale, și oa ele și creația populară din celelalte zone a Ori de cîte ori aud cîntecul popular m fericit că sînt fiul acestui pămînt român acestui popor atît de original în creația popul* iar mai departe: «*Am 25 de ani, «guril spun că tinerii de azi nu iubesc muzica lară...*»

Vezi deci, stimate Ion Morcovescu, fe a gîndi și de a simți al unuia dintre cei parte din «tineretul nostru»? Desigur că produce și matale aceeași bucurie, pe ca simțit-o și eu citind scrisoarea. Și ar fi ca, alături de Dănilă, toți ceilalți Dăn țară, cărora le este la fel de scumpă, ca tale, arta populară românească să se nedreptățiți.

Cît despre ceilalți tineri, care nu iube poporului lor, avem oare noi drept acuzăm? Să-i pedepsim?

Firește, nu. Se pedepsesc singuri, lipsi de bucuriile pe care ți le dăruiește o dr mare. Și de aceea noi nu putem dec plîngem.

HARI BRAUN

oraș satelit ıtru anul 2000!

ă încep cu o știre de presă de pe acum veche: comuna Colibași se va trans- într-un oraș satelit al Piteștiului. n să continuu cu precizările pe care mi ut în privința aceasta tovarășul **Gheor- arinescu,** vicepreședinte al Consiliului al municipiului Pitești, un om pe care inuit doar o bancă bogată de date, dar a dovedit construit dintr-o cu totul de plămadă.

ișul-satelit va avea 50 000 de locuitori. ma etapă, 1976-1980, se vor construi apartamente pentru 20 000 de locuitori, etapa a doua, care va dura pînă în anul e vor mai construi încă 10 000 de apar- e. Bineînțeles, blocuri, mai ales cu zece Dar un oraș nu-i format numai din lo- Se vor mai construi: o școală cu 25 de clasă, un liceu profesional cu 18 săli ă, un liceu cu 12 săli de clasă, un mare ar uman, o farmacie, 4 circumscripții e, o policlinică, un spital cu 350 de pa- casă de cultură cu 650 de locuri, cu olivalentă și o sală de expoziții de artă, otecă orășenească, un cinematograf cu locuri, un teatru de vară cu 200 de locuri, ne alimentare, un magazin universal ne- ar, un restaurant cuplat cu un hotel de locuri, o sală de sport, o popicărie, in de înot și unul pentru sărituri, tere- ortive în aer liber, o piață agroalimentară, dministrative, un garaj etajat, o gară spații pentru C.E.C., poștă, ADAS și ronosport, un parc, și în general tot trebuie ca o localitate să fie cu adevărat

*

șeful de proiect al viitorului oraș-sate- itectul **Victor Popa,** nu este cum mi chipuit eu. Bănuiam o întîlnire cu un si am fost pus față-n față cu un om al creatoare, foarte concretă și foarte imperativelor termenelor planificate: iunea unui orășel-satelit al Piteștiului ce de la necesitatea de a-i apropia pe de platforma industrială de la Colibași. olo sînt 15 kilometri, dar mulți salariați mai departe de Pitești și, așa, mii de fac o navetă de 2-3 ore pe zi. Iar în colo vor munci zeci de mii de oameni. o soluție ca să le scurtăm ziua de lungită artificial. Iar soluția adoptată a ea a unui oraș-satelit, firește legat de iu printr-un tren electric ultrarapid. că 25 la sută din salariații industriei o vor rămîne în continuare în deplasare riorul unei ezocrone de 30 minute și că unele funcțiuni culturale vor fi e tot de municipiu. Cît despre persona- de care mă întrebați, orășelul o va avea. ezvoltat pe două terase cu vedere spre lac de acumulare Argeșelul, care va a cu apă Bucureștiul; va fi situat între nesfîrșite livezi; centrul său — piață ulturală și totodată promenadă pieto- va avea, socotim noi, proiectanții, un special; orașul nu va fi bîntuit de nici le poluare; circulația auto va fi complet ă de cea pietonală; în fine, clădirile so- urale vor avea elemente de arhitectură nă».

*

șit, mărturisesc că, din chiar prima clipă rii noastre, și profesorul-primar și secre- omitetului de partid comunal Colibași, he Căpățînă, m-a uluit. Pentru că întîi ăturit pe o întreagă masă de ședințe viitorului oraș, dar, așa cu privirea în- ă spre viitor, a început să-mi vorbească trecut.

re documentele de la sfîrșitul secolului ceputul secolului 16, care vorbesc pentru dată despre satele Colibași, Mioveni, a, Clucereasa și Vieroși, sate care dăi- mult înainte de documentele acelea care azi alcătuiesc comuna Colibași. nuna noastră e plină de urmașii celor care v-am vorbit pînă acum: români ți care au muncit și au trăit drept pe ul colțului ăstuia de țară. Sînt vreo de locuitori stabili, dar, de cînd cu e autoturisme și în general cu platforma ială, numărul locuitorilor flotanți ne ște. Sigur, oamenii se bucură că aici va aș, dar fiecăruia în parte îi este și teamă intre gospodăria în zona de demolări. că, e drept, au gospodării frumoase, ate cu case din cărămidă. Bunăstarea rește uzinei, în care fiecare gospodărie car un membru angajat și se datorește iciei oamenilor care după ce se întorc nă, în loc să se plimbe cu nevestele cum din Pitești, lucrează în acord global ul cooperativei agricole.

*

poate în economia acestui reportaj prea at mult loc trecutului și prezentului, sculul și sentimentalului. Dar azi cînd orașul abia se naște — azi cînd n-are decît cîteva blocuri, un dispensar și un mare centru de sănătate — e bine să fie foarte limpede că el nu va fi construit pe un loc gol; e bine să fie foarte limpede că și acolo avem o vatră strămoșească; e bine să fie foarte limpede că nucleul populației orășenești de mîine îl formează sătenii așteptă, pînă acum cîțiva ani doar țărani, iar de la înființarea uzinei de automobile, muncitori-țărani; e bine să fie foarte limpede că orașul de pe planșele arhitecților are, încă înainte de a se înălța, o istorie foarte veche, foarte dureroasă, foarte demnă.

NELU IONESCU ■

CRONICA OREI ZERO

primul nesomn sub clar de lună

Într-un magazin superaglomerat al Bucureștiului, unde scările rulante alunecă fără întrerupere pînă la ora închiderii (la care ne aflam) m-am întîlnit... alunecînd pe aceeași treaptă cu inginerul silvic Mihai Bulai de la Ocolul Ceahlău. Omul era frînt de alergături, transparent de oboseală și totuși el a fost acela care prin ceața anilor m-a descoperit. Am ieșit din magazin. Dînsul a voit ca după atîta alergătură și așteptare pe la diferite «casse» pentru orice fleac trebuitor gospodăriei, să «șadă oleacă» să respire. Am intrat la «Self service restaurant» cu gîndul să găsim puțină liniște, iar inginerul vroia să și mănînce rapid ceva că era sfîrșit. La garderobă nu ne-au primit pardesiurile și pachetele: «Mergeți cu ele înăuntru că noi închidem», am intrat, am mototolit pardesiurile sub braț, «înăuntru» era înghesuială, fum de țigară să-l tai cu briceagul, îmbulzeală și gălăgie. Garderoba, deși există, nu este obligatorie, cei de la garderoba au alte treburi, cu țigări... În «self service» majoritatea clienților erau îmbrăcați ca de stradă. Un individ înconjurat de alți șase, șapte cu depozit de sticle de bere pe masă, fără pahare, insulta femeia care aduna vesela. Un altul din companie făcea pe «arabul» și încerca să intre în vorbă cu diferiți străini care se aflau în expres într-o limbă bișnițărească în genul Chirițoaiei. Inginerului Bulai nu-i venea să creadă că la self service «Intercontinental» poate fi o asemenea atmosferă. Nici mie. Totuși indivizii se bucurau acolo de simpatia barmanului care-i servea cu bere la discreție. Comerțul nu are scrupule... N-au decît să transforme mesele O.K.-ului în tarabe bișnițărești, cei care îi servesc nu văd și nu aud. «Mă uit la ei, îi văd tineri, vînjoși, guralivi dar în afară de pahar și țigări lungi mîinile lor, îmi zice inginerul Bulai, nu s-au învrednicit să se înăsprească de muncă, să se contureze, ce zici de ei, parcă toți sînt coafori». Rămînînd în local inginerul nu i-a mai luat în seamă și a început să-mi vorbească despre treburile ocolului din această primăvară, despre împăduririle cu rășinoase și foioase, despre deversările de puiet de păstrăv și lostriță din propria păstrăvărie, despre copiii săi, despre elevi și contribuția lor la împăduriri. Firește, am ajuns și la propriile noastre amintiri cînd, într-una din primăverile mai de mult trecute, duși cu școala la împăduriri, mai sus de Izvorul Rece, pe un versant nordic al masivului Ceahlău, cantonați pentru noapte într-o colibă conică făcută din loazbe, ne-am înșirat în jurul unui foc strașnic aprins, și ne-am tăcut pături de cetină. Masa a fost improvizată din slănină perpelită pe jar și ceapă dulce de apă, spartă pe genunchi. Domnea o șturlumbatică veselie de băieți cărora le dau tuleiele, se simt în păduri exotice și fac declarații despre viitoarea lor carieră. Ne simțeam bărbați, feciori de-ai Vrînceoaiei, pădurari în toată puterea cuvîntului. Nu ne era frică de nimic și aveam chef de fapte mari, de o întîlnire cu urșii, de exemplu. Sub luna plină a acelei nopți noi trăiam primul nesomn. Cineva avu inițiativa să planteze sub clar de lună, în pămîntul cenușiu ca solul lunar, puieții de molid care așteptau pregătiți în snopuri lîngă colibă și iată-ne, unul cîte unul, în miezul nopții, plantînd molizi pe un versant de la poalele Ceahlăului. Săpam groapa adîncă de un lat de lopată și cu mîinile pipăiam și aruncam bolovanii care ar fi strivit rădăcinile firave ale puieților, sfărîmam cu degetele pămîntul pentru a-l face fin, penetrabil, cărам cu sticlele și cu ranița apă de la izvorul din vale și udam pămîntul după ce îl bătuceam cu palmele. Cînd luna a trecut de miezul nopții totul era ca o perie verde, aruncată împotriva dezolantului peisaj sterp de stîncă și pămînt erodat. Ne-a plăcut să ne amintim de acest episod și inginerul Bulai de la Ocolul Ceahlău mi-a spus că arborii aceștia s-au ridicat și au crescut și au devenit o pădure tînără. E o plantație frumoasă, fără știrbituri care a crescut ca din apă odată cu vîrsta noastră. Și noi știm că orice lucru bine făcut ne sfințește trecerea noastră prin viață, sfințește locurile acestor pămînturi care sînt ale noastre și le numim țară. Brațele noastre, mintea noastră și rodul faptelor lor nu pot avea vreun sens dacă nu le dăruim cu toată cinstea și puterea noastră de creație gospodăririi și înfrumusețării acestui pămînt.

COMAN ȘOVA ■

JURNAL DE ȘANTIER

ce înseamnă ziua de 18 ianuarie 1974 în istoria bucurestiului?

Sînt pe dealul Piscului și vecinătatea Mărțișorului cu umbra celui ce umbla cu bastonul prin București, minunîndu-se de prefacerile moderne ale orașului, îmi cam îngheață condeiul și parcă îmi accentuează neputința de a găsi cuvinte potrivite ca să redau ceea ce se petrece aici. Aproape în fiecare zi o performanță, în fiecare zi un record, fiindcă fiecare zi e o scadență, fiindcă numărătoarea inversă se derulează în conștiințe și bate în orologii interioare. Mai sînt 2 luni și 15 zile și 14 zile și 13 și 12... pînă la *30 iunie*. 30 iunie 1974 — data cînd constructorii vor spune *gata!* și-și vor așeza uneltele jos, și-și vor îngădui clipa de răgaz să privească opera lor: un nou edificiu, un nou unicat o nouă perlă arhitectonică pe axa Intercontinental-Teatrul Național-Magistrala Nord-sud-Parcul Tineretului-Sala polivalentă, spre care se extinde centrul metropolei noastre.

Literalmente, fără exagerare și fără a ținti la metafore, cred că asist la un act de mare cutezanță, la o minune împlinită de oameni. «Nu este o minune, mă temperează inginerul Constantin Popa, directorul Întreprinderii de Construcții montaj nr. 6, omul de numele și de inteligența căruia se leagă înălțarea Intercontinentalului, a sălii Teatrului Național și a altor și altor edificii, unice în Capitală. Este, ce-i drept, un record și un unicat. O sală de dimensiunile acesteia, cu destinațiile multiple ale acesteia, cu soluțiile constructive ale ei, n-am mai făcut nici unul de-aici. Poate o vom repeta, dar sînt sigur că altfel, nu chiar identică». Și iată că acolo unde noi, profanii, credem că rutina este necesară, este refuzată și nimic nu seamănă cu nimic, chiar dacă fiecare clădire înseamnă tot cărămidă, fier, beton și sticlă.

Aici, sus, pe dealul Piscului, sub ochii Mărțișorului (care va intra și el curînd în raza prefacerilor, va fi parte integrantă a marelui parc) se face *totul* ca să se poată realiza ceea ce nu s-a făcut încă niciodată, ceea ce se credea că nu se poate. Și totuși se *poate!* În cît timp credeți dumneavoastră, inginer sau neinginer fiind, că se poate construi un edificiu, o sală în scaunele căreia s-ar putea instala comod populația unui oraș de 8000 de locuitori? De la prima zi, cînd excavatorul mușcă pămîntul pînă la ultima, cînd se dă sub cheie? Constructorii, cunoscînd normativele și mai ales legile betonului, spun că între 20 și 30 de luni. Ei bine, sala polivalentă se face în șapte. Ați citit bine, nu e nici o greșeală de tipar: *în șapte luni!* Timpul comprimat de trei ori. Vreo 400 de oameni, muncitori, tehnicieni, ingineri, probează în fiecare zi că se poate. Se forțează legile fizicii pentru că pot fi forțate prin alte legi ale fizicii și ale muncii. Și ale inteligenței. Și ale dăruirii, ale răspunderii, ale eticii, ale dragostei, ale mîndriei.

Inginerul Popa îmi spunea că una din stările de unicat ale clădirii — ceea ce noi, din afară nu vom ști și nu ne vom da seama — constă în faptul că este prima construcție de la noi ale cărei importante elemente de structură sînt prefabricate de mare tonaj. 32 de grinzi a cîte 17 tone fiecare, 32 de cadre triunghiulare numite inginerește C.P., a cîte 27 de tone fiecare așteaptă să fie montate, să devină scheletul interior și nevăzut de noi al edificiului. Și ele constituie un record și un unicat. S-au turnat în 14 zile în loc de 28 cît cerea tehnologia lor clasică. Peste 3 000 de metri cubi de beton au fost turnați în cofraje încălzite, obligîndu-l să se închege mai rapid, la voința omului. Și totul aici, direct pe șantier, în preajma sălii, unde alt beton curgea în fundație, în piloni, în planșee. Ca să nu se mai piardă timp cu transportul.

Nimeni nu se îndoiește de reușită. Dar fiecare are dreptul să pună la îndoială un calcul, o decizie luată la un moment dat, o idee. Acea binefăcătoare îndoială carteziană care te pune să mai verifici o dată și încă o dată, care te face mai înțelept și te ferește de eșecuri. Și asta am văzut cu ochii mei.

Ajung pe dealul Piscului, în botul de deal unde s-a înfipt sala, întîmplător în 18 aprilie, dar într-un moment — eveniment. Tensiune. Ca într-o sală de operație sînt rugată să nu întreb — «acuma nu, nu acuma!» — să nu vorbesc. Macaraua, colosul de macara P.H. ia în cioc, ca pe nimic, una din cele 32 de grinzi prefabricate, pe cea cu numărul 17, o rotește în aer, lin, ca un vultur, și apoi încet-încet, ca o seringă în venă, o împinge prin materia terestră, o înclină la unghiul indicat de inginerii Octavian Hărăguș și Mircea Ștefănescu și încearcă să o aseze cu un cap pe eșafodajul dinainte montat. Stop. Macaragiul Dumitrică oprește înaintarea. Sare din cabină, dă tîrcoale macaralei, apleacă urechea și-i ascultă vibrațiile. Cineva dintre cei de față îl îndeamnă să meargă mai departe. Nu vrea. Macaraua ar trebui ajutată — zice. Alertă. Răsăriți ca din pămînt, un grup de ingineri încep să facă raportări și calcule, învîrt pe spatele cutiilor de chibrituri, scoase rapid din buzunare, sinusuri și cosinusuri, se avansează o idee și încă una, se contrazic și se propun altele. Inginerul Mircea Ștefănescu, șeful șantierului, apare, cînd sus pe planșeul de la 10,650 metri, unde urmează să se așeze grinda, vorbind, vorbind cu șeful de echipă Constantin Chiriac, cînd la muncitorii care țin de-o parte și de alta cu frînghii de siguranță colosul din văzduh, cînd din nou la macaragiu. Soluția s-a găsit. Constantin Chiriac face semne lui Dumitrică să-i dea drumul. Ușor, ușor, urmărind centimetru cu centimetru. După 120 de minute, după 720 de secunde, simțite în mușchi, în nervi, în sînge, victorie. Coardele de metal ale grinzii de 17 tone s-au îmbinat cu cele din planșeu, axul a pătruns cu precizie unde trebuia, așa cum trebuia, cu mai puțin decît toleranța aceea de milimetri admiși.

După alte 60 de minute, adică la orele 16,30, inginerul Hărăguș intră în birou. E încă palid, Starea de tensiune nu s-a scurs. Dar cîte tehnologii de montaj n-a proiectat acest inginer reputat?! Atunci, de ce atîtea emoții? Soluția de montaj este, ca însăși folosirea prefabricatelor de mare tonaj, ca multe alte soluții constructive ale acestei săli premieră. Un alt edificiu, o altă noutate, o altă experiență! Și, constructorul de orice fel ar fi el, proiectant, tehnolog, șantierist, ca și chirurgul nu are voie să greșească. Acest gînd mă duce la o întrebare stupidă: «și ce s-ar fi putut întîmpla dacă nu reușea montarea grinzii?» Cutremur. Mi se trimit priviri distrugatoare și tac. iar gîndul mă poartă spre asociații mai proprii oamenilor din fața mea care se bucură reținut, bărbătește, Cu siguranță, mitul Meșterului Manole n-a murit încă. Zace în noi. Am simțit că, de grinda aceea care, acum, acolo în aer, pare suplă și ușoară ca o statuie, este prins — ca într-o metaforă — trupul Anei. Cînd vom pătrunde în acest edificiu din beton, sticlă, metal și marmoră ar fi bine să nu uităm ziua de 18 aprilie 1974

V. GHERGHINOIU ■

ANTOLOGIE REBUS

pămînt

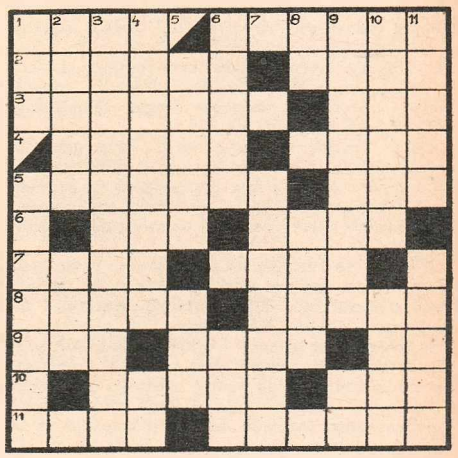

ORIZONTAL: 1) Pămînt (fig.) — Pămînt fărămițat *(â)*. 2) A închiria pămînt pentru lucrat *(od.)* — «Barba lui...», plantă erbacee. 3) Obîrșie (fig.) — Fășie de pămînt nearată. 4) Vază *(nu de pămînt)* — Dobitoace. 5) Care umblă pe jos — Riglă. 6) *Calapod* — Un adevărat rai pămîntesc *(fig.)*. 7) Ascuțit — Schimb direct de obiecte. 8) Cusur (fig.) — Treceai cu vederea *(conj. ort. veche)*. 9) Interval mare de timp — Lăsate pe pămînt — Transportă! 10) Tai din nou — *Animale de casă*. 11) Ca pămînt ! lipsit de ploaie — Glob *(â)*.

VERTICAL: 1) Pămînt semănat — Soră cu Pămîntul. 2) Dorișî binele cuiva — Deasupra pămîntului. 3) *Olarii, de exemplu*. 4) Esența unui lucru (filos.) — Pui de capră *(ort. veche)*. 5) Domnește într-un regat subpămîntean (fig.) — Pămînt galben. 6) Trăiește din munca pămîntului — *Onomatopee pluvială*. 7) Oiștea lui a rămas de pomină. 8) Lumina pămîntul Egiptului — Ilustru desenator francez (m. 1883). 9) *Unul cu care* se *face casă bună* — Notă. 10) Miel de doi ani — Golf în Arabia. 11) Primea mereu forțe noi de la pămînt (ant.) — Dacă ți-l ia cineva, scapi pămîntul de sub picioare *(argotic)*.

Dicționar: NEGEL, DORE.

NICU ȘT. LĂZĂRESCU ■

(«Revista Jocurilor», No. 83, 18 februarie 1933)

Dezlegarea jocului «VEHICULE» apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) TRASURA—EVANS. 2) RAPIDE — AX — BAC. 3) ACAR — POD — DUBA. 4) M — REMORCHER — U. 5) VE — NAVA — AVION. 6) ACCELERATE — RE. 7) IHA — IS — SANIE. 8) UITA — TACSID — S. 9) TACTILE — TARE. 10) DARIU — INRI — AN. 11) RT — ARMASI — ALI. 12) IIE — AUTOMOBIL. 13) CERC — CARAUSIE.

ZECE ANI IN SLUJBA MAIESTĂȚII SALE, TENISUL ROMÂNESC (26)

țiriac la un pas de a-l învinge pe celebrul laver

— Și cum a fost, Ioane, în India?

— Cum să fie. Am jucat pe tot felul de terenuri. Pe iarbă, pe un lut alb pe care îl zideau în fiecare zi fiindcă se crăpa din cauza căldurii, am jucat chiar și pe nisip.

Ilie aleargă puțin și apoi schimbă mingi cu Marcu și Santei.

— Pe-acasă ce mai e,Ioane? Ați mai stat mult?

— Cîteva zile, era timp frumos. Am impresia că în ceea ce te privește, profesore, vor să te schimbe de la lotul de Cupa Davis la cel de tineret.

— Și ce pot să fac?

— Eu știu?, răspunde Ion ridicînd din umeri.

— Lasă asta. Ai văzut că au fost definitivate turneele «Open»?

— S-a hotărît deja? Știam că se discută...

— Am citit în ziarul de dimineață.

— Eu cred că va fi mai bine. Pe lîngă faptul că marile turnee vor fi mult mai tari, va fi mai bine pentru toată lumea. Pînă acum numai firma conta. De-acum încolo se pare că pentru fiecare tur trecut în plus primești un premiu în plus. Am impresia că s-au mai deșteptat puțin și organizatorii de turnee. Pentru că de multe ori plăteau nu știu cîte mii de dolari ca să le vină Santana, Emerson sau Roche, care pierdeau în primele tururi și dădeau totul peste cap.

...Am petrecut o săptămînă frumoasă la Roma. Ion a jucat foarte bine și a cîștigat concursul fără să piardă un set, iar la dublu Țiriac și Năstase au bătut în finală pe Mulligan și Pietrangeli. Apoi Marcu, Santei și cu mine am venit la București, iar Ion și Ilie au continuat seria succeselor la Catania și Palermo.

La București, ceea ce îmi spusese Ion avea să se adevereacă. Am fost trecut, fără prea multe explicații, de la lotul de Cupa Davis la cel de tineret. Dar asta nu m-a împiedicat să-i urmăresc în continuare pe cei doi campioni și prieteni cu care împărțisem ani de-a rîndul multe bucurii.

În primul tur al Cupei Davis, Ion și Ilie cîștigă cu 4–1 la reprezentativa Danemarcei, iar o săptămînă mai tîrziu, Țiriac ajunge în sferturi de finală la Foro Italico. Cam în aceeași perioadă Santei și Marcu întrec surprinzător, cu 3–2, pe sovieticii Korotkov (cîștigător al concursului de juniori de la Wimbledon) și pe Volkov, la Galați. Apoi, în al doilea tur al Cupei Davis, Țiriac și Năstase trec ușor de reprezentativa Norvegiei. În sfîrșit, vine Roland Garros-ul. Primul Roland Garros «open» și cel mai mare turneu din ultimii ani, unde Țiriac va fi singurul jucător amator care reușește să intre în sferturi de finală. Redau doar cîteva din comentariile apărute pe marginea acestei remarcabile performanțe obținute de Ion:

B.B.C. Londra: «Performanța lui Țiriac demonstrează că turneele «open» nu sînt la discreția profesioniștilor. Laver a fost knock-down în primele două seturi și numai epuizarea fizică a adversarului său în ultima parte a întîlnirii l-a salvat de la înfrîngere».

«Tennis de France»: «La 29 de ani, Țiriac reușește isprava carierei sale, luptîndu-se ca un leu, după obiceiul său, fără complexe, atacîndu-l pe Laver prin voleuri bine plasate sau plictisindu-l prin mingi înalte și lente. L-a jenat prin loburi precise și adesea l-a surprins prin curajul și voința sa. Țiriac, cu capul lui de bandit calabrez, este omul pe care nu-l oprește nimic. Aleargă, alunecă, apoi cade, se ridică, întoarce mingile și continuă să se năpustească cu tricoul și șorțul roșii de zgură fără să se gîndească la transpirație.»

«France Presse»: «Românul Țiriac, ultima speranță a jucătorilor amatori în turneul «open» de la Paris, a fost eliminat de Rod Laver, favoritul numărul unu al competiției. Dar victoria acestuia din urmă a fost obținută mai greu decît se aștepta. Surpriza părea posibilă la un moment dat, mai ales că în al treilea set Țiriac reușise să-l țină în șah (3–3) pe temutul stîngaci australian. Laver a avut însă o neașteptată revenire.»

Așadar, Ion a fost ultimul dintre amatori care a închinat steagul în acel Roland Garros '68, ținîndu-l în șah pe Laver. Celebrul Laver,care a dominat cu autoritate multă vreme tenisul mondial. Pe singurul jucător din istoria tenisului care avea să realizeze două Grand Chelem-uri, cîștigînd pe rînd marele turneu din Australia, Roland Garros-ul, Wimbledon-ul și Forest Hills-ul. Pe cel mai exigent dintre jucători, a cărui judecată a uluit lumea: «dacă nu reușesc să-mi bat adversarul cu 6–0, trebuie să caut greșeala în jocul meu». Stîngaciul australian — cel mai eficient jucător. Deținătorul, ani de-a rîndul, a recordurilor absolute în dolari cîștigați din tenis.

Cînd am discutat cu Ion despre meciul lui cu Laver, avea să-mi spună: «Am condus cu două seturi la zero și în setul trei am avut o bună ocazie de a face 4–3 dar, crede-mă, nu m-am gîndit nici un moment că pot să cîștig. Laver e o mașină de mingi. Pe lîngă faptul că impune jocului un ritm foarte susținut, și tot timpul ești cu sufletul la gură, nu-ți face nici un cadou. Îți lipsește permanent oxigenul speranței».

La dublu, Țiriac și Năstase ajung în semifinală, după ce învinge pe celebrii Gonzales și Gimeno, dar pierd apoi la Laver și Emerson. Odată cu rezultatele la dublu, aflăm că pe Ilie îl dor șalele și eu îmi amintesc de niște dureri asemănătoare cărora el nu le dăduse importanță cu cîțiva ani înainte.

În concursul următor, la Lugano, durerile lui Ilie se transformă într-o adevărată criză de rinichi care-l obligă să întrerupă pentru două luni concursurile și să se interneze într-un spital la București. Ion continuă să joace, confirmînd rezultatele de la Roland Garros. Cîștigă concursul de la Lugano. Un concurs greu, cu mulți campioni, și cu Okker în finală. Okker, care era pe atunci în cea mai bună formă a sa, care cîștigase Foro Italico și peste cîteva luni avea să ajungă în finală la Forest Hills. Țiriac a cîștigat cu 2–1, iar în ultimul set scorul a fost categoric, 6–0. Apoi pe iarba Wimbledon-ului Ion pierde în turul doi la Emerson, pentru ca, imediat după aceea, pe zgura de la Baastad, să realizeze o altă mare suită de victorii ale carierei sale, învingîndu-i, printre alții, pe Koch, Arilla, Santana și Mulligan.

În Cupa Galea reușim să-i învingem pe cehi la ei acasă, dar pierdem calificarea pentru Vichy în fața italienilor.

Spre sfîrșitul verii, însănătoșit, Ilie reintră la Viareggio cu o victorie la Iovanovici. Vin apoi naționalele. Se așteaptă cu interes finala Năstase-Țiriac, dar Ion se îmbolnăvește și este nevoit să se retragă din concurs. Ilie cîștigă pentru a doua oară titlul de campion, învingîndu-l de data aceasta în finală pe Mărmureanu. După naționale, urmează internaționalele de la Mamaia. Răspunde invitației și celebrul antrenor australian Harry Hopman, însoțit de o trupă de tinere speranțe. Printre ei, Dent și Alexander. Ilie cîștigă din nou. Hopman îmi lămurește cîteva semne de întrebare. Antrenorul nu trebuie să fie un polițai, ci un prieten, un frate mai mare. Munca istovitoare la antrenamente face jucătorul disciplinat în meciuri. Campionii execută lucruri simple, dar le execută de sute de mii sau de milioane de ori.

La sfîrșitul lui septembrie, întîlnirea Țiriac-Năstase, care fusese ratată la naționale din cauza îmbolnăvirii lui Țiriac, avea să se dispute în meciul Dinamo-Steaua. A cîștigat Ilie, dar mie mi s-a părut că Ion a fost handicapat de terenul înmuiat de ploi. Odată cu terminarea campionatului pe echipe, Ion își schimbă colegii de la Dinamo cu cei de la Canottieri Olona din Milano, echipă unde va juca împreună cu Pietrangeli, Mulligan, Iovanovici, Merlo.

Spre sfîrșitul anului 1968, Țiriac face un turneu demonstrativ în Italia, iar Ilie pleacă în fruntea unui lot de cîțiva jucători pentru cîteva luni în India. Se fac tradiționalele clasamente și Ion urcă mai multe trepte deodată, figurînd printre primii zece jucători amatori din lume și pentru a patra oară consecutiv în ierarhia celor mai buni zece sportivi români.

Ca de obicei, pe la mijlocul lunii ianuarie aflăm tragerea la sorți în Cupa Davis. Echipa României este plasată pe locul celui de-al patrulea favorit în grupa B europeană. Privesc tabloul. În primul tur, învingătoarea dintre R.A.U. și Liban. Cu siguranță R.A.U., fiindcă El Shafei îi poate bate singur pe libanezi. Pentru noi un meci nu prea dificil, pentru că în fața lui Țiriac și Năstase același El Shafei poate face cel mult un punct, iar al doilea jucător egiptean este prea slab. Trec mai departe. Portugalia, Israel, Turcia. Probabil Israel. Meci mai ușor decît primul. Și trec din nou mai departe. Spania, Rhodesia, Franța. Mai mult ca sigur, Spania. Se va juca în Spania, pentru că în 1967 s-a jucat la București. Mă opresc. E greu să anticipezi o victorie împotriva Spaniei la Madrid sau Barcelona.

...În America rezultatele lui Ilie culminează cu victoria de la Barranquilla, în finala căreia l-a întrecut, după o luptă dramatică de cinci seturi, pe Kodes. Ion își petrece iarna mai mult prin Italia, se antrenează și joacă concursuri mici. În primăvară, la Parrioli — Roma cîștigă semifinala cu englezul Stilwel, dar pierde finala cu Mulligan. Cîteva săptămîni mai tîrziu, adică pe la sfîrșitul lui aprilie, Ion și Ilie se reîntîlnesc la Palermo. În semifinale, Ion îl bate pe Iovanovici, iar Ilie pe Gulyas. Finala este deosebit de dîrz disputată. Cîștigă Ion cu 3–2. La dublu, Ion și Ilie învîng în finală pe Gulyas și Kalogheropoulos. În săptămîna următoare marele concurs de la Foro Italico, dar băieții noștri sînt eliminați în optimi de finală. Ion de Tom Okker, iar Ilie de Tony Roche. La București echipa de tineret întîlnește o formație estoniană. Meci pe care-l privesc din tribună fiindcă federația renunțase complet la serviciile mele.

În primele zile ale lunii mai, un meci amical cu echipa Ungariei la București. Ilie îl bate din nou pe Gulyas. Ion nu joacă. Și primul tur al Cupei Davis al ediției 1969. El Shafei este mai periculos decît mă așteptam. A progresat mult de cînd l-am văzut ultima oară la Cairo. Riscă în permanență și Țiriac face eforturi mari să-i ajungă mingile. Se joacă aproape două ore, dar Shafei cîștigă cu 3–0 (6–3, 6–3, 6–3). Ilie îl bate pe Sonbol. Ion și Ilie cîștigă apoi dublu. În ultima zi, Ion își dă seama că ceea ce a pățit el cu Shafei i se poate întîmpla și lui Ilie, joacă cu maximum de atenție și cîștigă chinuit meciul cu Sonbol. Apoi El Shafei face și cel de al doilea simplu al său în fața lui Ilie, dar echipa noastră este deja calificată în turul următor.

Turul doi al Cupei Davis a fost, așa cum prevăzusem, o formalitate. România-Israel: 5–0.

În seara dinaintea plecării la Roland Garros, Ilie face un accident de automobil. Șocul psihologic este atît de mare, încît pierde în primul tur la englezul Matthews. Mărmureanu se califică în 16-zecimile de finală, iar Țiriac este eliminat de Santana. La dublu, Ion și Ilie intră pentru a patra oară consecutiv în semifinală, întrecînd pe celebrii Rosewall-Stolle. Sînt eliminați însă, ca și cu un an înainte, de Emerson-Laver. După Roland Garros, al treilea tur de Cupa Davis, programat la Valencia. În preajma începerii meciului se anunță indisponibilitatea lui Santana. În fața echipei noastre se deschide o mare și nesperată perspectivă. Așteptăm nerăbdători rezultatul. După numai două zile, Ion și Ilie reușesc să elimine Spania și să se califice în finala grupei B. Adică printre primele patru echipe de pe continent.

ȘTEFAN GEORGESCU ■

(Va urma)

VIAȚA LUI GROCK - „REGELE“ CLOVNILOR (10)

farse

Între timp,circul Medrano din Paris ne-a angajat din nou, în același timp ca și pe un alt clovn, cumnatul lui Antonet.

L-aș fi uitat de mult timp dacă n-ar fi fost un farsor înveterat. Din nefericire nu își rezerva cele mai bune glume pentru public. Le juca în culise și le destina colegilor. Toată lumea trecea prin asta.

Într-o seară, puțin timp înainte de a intra în arenă, îmbrăcat și machiat, m-am aplecat să-mi iau ghetele. Imposibil să le ridic. Această pușlama le lipise cu grijă de dușumea. Și nu folosise un lipici ieftin! Acesta se uscase și totuși ghetele rămîneau lipite.

Am tras din toate puterile. Ghetele s-au dezlipit, dar tălpile ... au rămas.

A trebuit să-mi fac intrarea doar aparent încălțat, cu talpa picioarelor goală.

După reprezentație l-am luat pe vinovat de-o parte:

— Înțeleg glumele, dar cînd nu mă privesc pe mine. Mai fă o dată și să știi că vei privi lumea de la fereastra unui spital. Mîine seară ghetele mele trebuie să fie pingelite, la locul lor obișnuit. Ai înțeles?

A înțeles și a plătit pingelitul. După ce mi-a trecut furia am găsit întîmplarea mai degrabă comică.

Cea mai grozavă farsă a fost cea rezervată corpului de balet, cînd a băgat praf de scărpinat în toate costumele. Efectul a fost teribil, depășind limitele grotescului. Douăsprezece tinere fete, prăpădite, dînd peste cap toate legile coregrafiei! Din armonie și din ritm nu mai rămăsese decît o țopăială dezordonată și dansatoarele încercau să se scarpine de îndată ce credeau că nu sînt văzute de public.

Și toate acestea pe o muzică de Ceaikovski!

Farsa asta i-a adus însă autorului ei concedierea.

Printre artiști se găsesc totdeauna oameni extraordinari. În aceeași vreme circul mai număra și un alt specimen. Dar de o specie mai încîntătoare. Acest tînăr se numea Coco. Avea 27 de ani și făcea parte dintr-un trio de zburători, cu tatăl său și un alt artist.

N-am văzut niciodată, în lunga mea viață, un tip mai îndemînatic la tir ca acest Coco. Nu trăgea nici cu pistolul, nici cu arcul, nici cu pușca. Arma și-o purta în buzunarul hainei și era o praștie de format mic, în formă de Y, a cărei parte inferioară abia măsura cinci centimetri, iar cele două ramuri superioare cîte trei centimetri.

Un elastic reținea un buzunăraș din piele, reunind cele două capete ale furcii. Întrebuința niște alice de diferite calibre, ținute în diferitele buzunare ale hainei. Buzunarul de sus, din dreapta, era rezervat alicelor numărul unu. Cele mai mari purtau numărul șase și se aflau în buzunarul din dreapta, jos.

Nimerea exact la țintă de la douăzeci de metri. Ochea doar o clipă și-și ascundea apoi imediat arma, cu un aer nevinovat.

Am petrecut momente minunate cu Coco.

Odată, pe cînd eram cu el într-o cafenea, îmi făcu semn cu cotul. La o masă, patru oameni jucau cărți. Aplecat deasupra mesei,un tip dădea sfaturi unuia dintre jucători. Vorbea ținînd în gură un capăt de țigară stins.

Coco și-a armat praștia.

În momentul precis, cînd dătătorul de sfaturi se apleca pentru a indica o bună figură, poc! țigara îi zboară.

N-am văzut niciodată o expresie mai stupidă decît cea a omului care-și pipăia gura fără să-nțeleagă nimic.

Era o încîntare să ieși cu Coco.

Într-o altă zi ne reunisem în camera mea, situată la parter. Era foarte cald și coborîsem jaluzelele. Lăturile erau foarte strînse și abia se putea vedea în stradă. Deodată, pe trotuar apăru un polițist, tot atît de gras pe cît era de demn și sever.

Coco îl și vizase și... îl atinse drept în piept, cu o alice nr. 6. Lovitura izbise cu atîta forță, încît am auzit-o din cameră. Agentul se opri ca lovit de trăsnet, privind în toate părțile. Era amiază și strada pustie. Cred că toate ferestrele erau închise, căci privirea lui care inspecta fațada casei nu se opri niciunde.

Cu încetineală și greutate își încrucișă mîinile la spate și începu să se plimbe în sus și în jos. Corpul lui masiv părea să spună: Mai încearcă o dată, să te văd, netrebnicule! Poc! O nouă lovitură în același loc. Omul deveni rigid. Obrazul îi luă o expresie amenințătoare, aproape stupidă. Se întoarse pe călcîie prudent, examină din nou casa, nu descoperi nimic și-și agită furios pumnul.

Părăsind acel loc neospitalier se depărtă cîțiva metri pentru ca, la adăpostul unui copac, să-și surprindă inamicul.

Dar pentru Coco, asta nu era un obstacol. Un nou proiectil îl lovi pe polițaiul care dispăru într-un salt în spatele copacului. Nu se arătă decît după vreo zece minute. Ce se petrecea în căpățîna lui de polițai? Încet, cu prudență, dădu înconjur copacului, aruncă o privire circulară în jur și se depărtă fără grabă. Nu-și pierduse nimic din talie, ci doar puțin din demnitate.

Cea mai frumoasă aventură pe care am trăit-o cu Coco s-a întîmplat pe rue des Martyres. Ședeam pe terasa unei cafenele cum sînt atîtea la Paris. Strada era în pantă și birjarii de trăsuri o urcau la pas.

Tocmai trecea o birjă și birjarul lăsase totul pe seama calului. Nerăbdător, cu fața înroșită de căldură, biciuia coastele bietului cal. Omul era prototipul perfect al colericului.

Cînd trecu prin fața noastră nu îi vedeam decît partea din spate.

Ah! dragii mei, ce spectacol!

Un enorm fund pe care-l mula o stofă bine întinsă, mîngîiată de aerul cald al Parisului, se ridica deasupra caprei.

Coco putea să rămînă insensibil?

Baremi dacă vizitiul nu și-ar fi lovit calul! Omul duse repede mîna la locul moles emisfera dreaptă, îmi amintesc bine.

Țesătura pantalonului fusese o slabă p contra acțiunii proiectilului nr. 6.

Oprind animalul, ținîndu-se mereu de pc omul aruncă priviri mînioase în jur.

Vederea unei ferestre deschise la prir fu o revelație. Cu gîtul ridicat, lansă un tc înspăimîntătoare înjurături. Bang! Proie atinse cealaltă parte a posteriorului. Al l-ați fi văzut! Asta avu pentru el efectul m întrerupă turuiala. Din nou se făcu vînăt. vedea pe nimeni la fereastra incriminată invectivele. Nici un moment nu i-a tre minte că lovitura putea veni de la cafeneaua Eram abia la 15 pași de el.

Mai mulți curioși se adunaseră deja în j Ce pleașcă pentru parizieni!

Se apropia un polițist.

Începea să devină captivant.

— Ce se întîmplă aici?, se informă repr tul ordinii.

— Ce să fie? Treceam liniștit, cînd un mă bombardează de la această fereastră. ori, în spate. Cred că e de ajuns!

Din nou se întoarse spre fereastră.

— ...Mai trage încă o dată! Trage acum, flatule, cînd e polița aici!

— Tăcere, ordonă polițistul maiestuo aici, mă duc să anchetez.

Dispăru în casă. O adevărată mulțime jură pe birjarul care trăsnea și fulgera, ne să-și adreseze invectivele către fereastr doar pentru a povesti publicului înveseli lui, de fiecare dată mai înflorat.

Coco și cu mine ne amuzam regește.

Agentul reveni.

— Spune, amice, ai visat? Apartament reastra deschisă e ocupat de o bătrînă. E tate surdă și oarbă. Nu cumva, din întîm băut?

Întrebarea fu o greșeală din partea polițai. Era prea mult pentru birjar. Ochi că-i ies din cap, se făcu negru la față, vinele i se umflară. Dezlănțuit, se luă la harță c zentantul autorității. Urmă o frumoasă i oratorică care se termină printr-un ave sec al agentului.

— Ajunge! Încă un cuvînt și te iau la

La limitele apoplexiei, birjarul își biciu citul cal și trăsura porni clătinat în rîset țimii.

Marele lui fund reapăru sub stofa întinsă

Birjarul scoase un urlet.

— Au! L-ați văzut? Încă una!,mugi el încă o dată, animalul. Și trebuie să mă las!

Nimeni nu văzuse nimic. Proiectilele e mici. Polițaiul examină trăsura dar nu gă Spre marea veselie a mulțimii de gură-cască dădu o nouă dovadă a bogăției vocabular

— Du-te și caută-te la doctor — îl s strengar.

Cînd veni momentul plecării noastre spr Antonet a călătorit cu trenul iar eu, bin cu mașina. Trebuia să-l întîlnesc la Lond premierele au loc luni.

La Boulogne mi-am îmbarcat mașina pe debarcat-o apoi la Folkestone, de unde ar pe șosea spre Londra.

Orașul e destul de mare ca să te rătăceș să merg la Sydenham, unde se afla «Crystal am apucat-o spre est, de cealaltă parte a Garden. Se făcuse tîrziu, aproape de c Numărul meu era la opt. Am început să mă neputînd să mă fac înțeles cu cele o sută tre necesare rolului meu și care îmi formau rep

Cei cărora mă adresam înțelegeau bine c «Crystal Palace». Dar eu eram acela care cepeam explicațiile ce mi se dădeau.

Mă învîrteam pe loc. Se făcuse ora șapt neam din ce în ce mai nervos. Mă aflam înt mare de unde porneau o infinitate de st îndrăzneam să mă aventurez la întîmp vreuna din ele. În cele din urmă un ciclist s de mine și mă conduse la destinație. Fără samaritean m-aș fi învîrtit și acum pe loc blestemată piață.

Ajuns în sfîrșit la teatru, m-am oprit la să privesc afișele. Dar unde era scris «Ar Grock»? Am recitit placardul cu grijă: nim că n-au lipit încă noile afișe? L-am privi vechi. Ba da, data era corectă. Am reîncepu ția mea și am descoperit numele noastre caractere minuscule la capătul unei lungi

Care trebuie să fie valoarea colegilor mele noastre nu figurau decît în penulti

Mă simțeam agitat de sumbre presen Auzisem că publicul englez era foarte se accepta decît vedete de renume mondial sem că posed acest renume. Dar mă în În orice caz,nu era momentul potrivit să dez chestiunea; era timpul să mă grăb cabină.

Toată lumea era în culmea emoției. Di regizorul, Antonet și cîteva alte persoan ghesuiau în micuța cabină. La sosirea mea toți buzna spre mine, înecîndu-mă sub u de vorbe din care nu pricepeam nimic. și fericiți au plecat, în fine, lăsîndu-mă s Antonet. Acesta nu știa dacă trebuie să se sau să se supere. Se hotărî și îmi expedie de înjurături de prim ordin. L-am suportat Slavă Domnului, se aranjase cu orchest nu aveam eu de făcut. Cu capul plecat, îl l debiteze repertoriul în timp ce mă machi

A. IOSE

oratorul spațial strada romulus

fost de curînd oaspeții Institutului de ză și recuperare a capacității de muncă, ești, strada Romulus 62), aici unde — cu imp în urmă — a început aplicarea în terestră» a unor importante cuceriri dicinii cosmice. Rezultatele fructuoase e în urma unor îndelungate și minu- cercetări de medicină spațială au fost se și în domeniul terapeuticii obișnuite, losul miilor de pacienți, grație unor la- are și instalații complexe de înaltă spe- e. Le-am vizitat însoțiți de unul dintre vechi cercetători de aci, medicul Anghel scu, șef de secție în institut.

ul popas: Laboratorul de *pletismografie lă și de efort în trepte*. Aspectul lui general ectează de îndată gîndurile la imaginile fotografice transmise de la centrele de mente și lansări spațiale. Ne referim al la cabina circulară în interiorul căreia ul pierde orice legătură cu mediul extern, oligat să respire prin intermediul unor de cauciuc blindat. Acestea la rîndul lor t informațiile unor aparate ce înre- ă pe un grafic toate caracteristicile res- .

din cabină, «cosmonautul» este îndrumat ece o bicicletă și, respirînd în continuare o mască, pedalează pe loc cîteva minute. n în continuare teste privind respirația, numai atît: aparatele realizează concо- o electrocardiogramă, înregistrează au- tensiunea arterială, cantitatea de oxigen o consumă și cea de bioxid de carbon o elimină subiectul cercetat, ventilația ut, frecvența cardiacă etc. Prelucrarea trilor obținuți, din a căror corelare peste 80 de coloane de cifre, permite obținerea unei imagini exacte a felului omul respectiv se adaptează la efort, capacitatea lui maximă, care e cea de și în ce relații se află cu cerințele muncii fesionale. Pe scurt: ce capacitate *fizică* ică are.

ecte tot atît de spectaculoase se prezintă itilaje care au intrat de curînd în dotarea ului. Cercetătorii de aici dispun de un de biotelemetrie — aparataj cu ajutorul e pot stabili și înregistra de la distanță parametri funcționali (pulsul, encefalo- electrocardiograma, electromiograma n aparat de captare — de fapt un mic radio-emisie — este purtat asupra sa ce urmează a fi examinat. Respectivul tat la locul său de muncă, într-o uzină (nu demult s-au făcut asemenea testări ura de lînă pieptănată). Instalați cu apa- or într-un loc aflat la zeci sau sute de le cel examinat, cercetătorii urmăresc ecran ca de televizor diagramele explo- ce se execută. Simultan, acestea se în- ează și pe o bandă de magnetofon, astfel torși în laborator, cercetătorii le pot înregistra pe benzi de hîrtie, trăgînd ii asupra «costului organo-funcțional al și, ca atare, asupra a ceea ce ar putea ce nu ar putea să facă cel testat.

*

ur că, relatîndu-vă cele de mai sus, departe de a fi desenat o imagine com- upra rolului și mijloacelor de care dis- cest institut. O convorbire purtată cu ul profesor universitar doctor Octavian a, directorul Institutului, ne-a ajutat egem că e vorba de un for medical al ol nu este numai de coordonare a acti- celor 24 oficii interjudețene și circa 200 ăți de specialitate (comisii de expertiză lă) din întreaga țară, dar și unul de cer- științifică în acest domeniu. E vorba de întreprinse pentru recuperarea celor intr-un motiv sau altul, și-au pierdut capacitatea de muncă. La ora actuală ul dispune în București de 320 de paturi al (120 la sediul institutului și 200 în din Șoseaua Pantelimon).

u puțin timp în urmă, ne spune profesor O. Berlogea, institutul nostru a desfă- suită de cercetări ergonomice la între- ea «Arta grafică», avînd drept scop rea unor locuri de muncă potrivite pen- alizi și deficienți. Astfel am constatat la cului că aici muncitorii oboseau prea , fără să-și dea seama de ce. Ce se în- Din dorința de a îmbunătăți cît mai mult ile de muncă în ateliere, conducerea inderii asigurase în secțiile de producție minat mult prea puternic. Specialiștii au calculat care ar fi iluminatul optim e preconizate de noi au fost puse de n practică și, în scurtă vreme, s-a consta- pectaculoasă scădere a numărului celor ăviți cu simptome în general cunoscute umirea de «surmenaj». Pe de altă parte, luni de la aplicarea măsurilor preconi- zate de noi, randamentul muncii a crescut în secțiile respective cu 16%! Ca să nu mai vorbim de faptul că am putut încadra în muncă, în această întreprindere, o serie de oameni cu anumite invalidități.

Iată încă un exemplu: Fabrica de strunguri din Arad a început producția unui nou tip de strung. Destinat și exportului, noul strung necesita un atestat ergonomic. În colaborare cu Institutul de cercetări pentru mașini-unelte și agregate, strungul a fost supus la numeroase teste, urmărindu-se diferitele mișcări ce trebuie să le facă strungarul în timpul lucrului (consumul de oxigen, starea de oboseală după un număr de ore de lucru etc.). Urmarea: diferite manete, butoane, dispozitive etc. au fost reamplasate și, înainte de a intra în producție de serie, strungul a suferit mai multe modificări care au însemnat tot atîtea îmbunătățiri.

Acțiuni de cercetări asemănătoare, de profesiologie medicală și de ergonomie, cît și cele menite a duce la încadrarea în diferite munci a unor invalizi sau deficienți — s-au mai întreprins la Uzina «Danubiana», în școlile profesionale speciale, în cooperativele de invalizi, în unele unități din industria chimică și din sectorul agricol. În prezent, o acțiune importantă se duce în industria textilă. Eficiența tuturor acestora se traduce atît prin cunoașterea condițiilor de muncă din respectivele întreprinderi (urmate uneori de propuneri de îmbunătățire a lor), cît și în aflarea unor noi locuri de muncă pentru unii invalizi și deficienți. În paralel se obțin — așa cum am văzut la «Arta grafică» — și efecte cu eficiență economică.

V. SAVIN ■

CE ESTE NOU?

PRIORITATEA ROMÂNEASCĂ ÎN STABILIREA ORIGINII CANCERULUI — După mai bine de o jumătate de veac de controverse, intervenția unor virusuri în etiopatogenia cancerului este astăzi unanim admisă. De la domeniul ipotezelor, bazate în special pe observații și intuiții geniale, s-a trecut la domeniul experiențelor concrete, verificabile și convingătoare. Specialiștii nu se mai întreabă acum dacă boala canceroasă, în general, este cauzată sau nu de virusuri — originea virotică este definitiv demonstrată pentru foarte multe tumori benigne sau maligne — ci de modul în care virusurile determină transformarea unei celule normale într-o celulă canceroasă, dacă această proprietate este specifică oricărui virus sau numai anumitor virusuri, în fine, dacă pentru transformarea malignă este necesar un virus, mai multe virusuri sau numai fragmente de virusuri. Pornind de la aceste «întrebări-cheie», profesor doctor Nicolae Cajal a relevat, într-o substanțială comunicare prezentată la Academia R.S.R., meritul prioritar al regretatului academician Ștefan S. Nicolau în determinarea originii infravirale a cancerului. Contribuția absolut originală a savantului român constă în a fi explicat și formulat cel dintîi, în teoria sa asupra originii cancerului, faptul că acizii nucleici virali cancerigeni sînt încorporați în însuși aparatul genetic celular. Ștefan S. Nicolau considera acidul nucleic viral ca fiind de fapt «o porțiune de virus», un așa-zis «artrovirus» pe care îl aprecia ca «necesar și suficient» pentru a determina, în anumite condițiuni, apariția tumorii. Aducînd omagiul său de fost discipol și colaborator al marelui inframicrobiolog dispărut, profesor doctor N. Cajal subliniază progresele recentelor cercetări, care au adus argumente temeinice în sprijinul teoriei originii infravirale a cancerului, în primul rînd prin faptul dovedit că numai o parte a unui virus, și anume acidul său nucleic, poate fi considerat răspunzător de provocarea bolilor canceroase.

O NOUĂ TEHNICĂ DE FOTOGRAFIERE A AFECȚIUNILOR ORTOPEDICE. *Plantograma* este astăzi o metodă curentă de examinare a labei piciorului. Mijloacele prin care se execută ea sînt numeroase, începînd cu rudimentarele contururi desenate pe hîrtie, așa cum se procedează în atelierele de încălțăminte ortopedică, și pînă la fotopodogramele realizate prin cele mai variate tehnici fotografice. Din dorința de a obține pe aceeași hîrtie fotografică o imagine a suprafeței de sprijin a tălpii piciorului, în diferite condiții de încărcare adică, în termeni științifici spus, o fotokimogramă plantară, perfectă, doctorul E. Gherman și doctorul P.Andreescu de la Clinica de ortopedie și traumatologie din Cluj au imaginat o nouă tehnică fotografică, nu numai extrem de simplă, dar și puțin costisitoare. Ea nu necesită o aparatură specială și se poate executa usor, dînd imagini concludente și de cea mai bună calitate. Iată cum se procedează cu această tehnică cu care se lucrează la lumină. Pacientul șade pe scaun. Talpa piciorului de examinat se badijonează cu o soluție concentrată de revelator fotografic (soluție ORWO-R 9 nediluată). Piciorul astfel preparat se aplică pe o foaie de hîrtie fotografică tip ARFO-AC-1 sau BC-1. După 10—15 secunde, bolnavul se ridică în picioare, fără a ridica însă piciorul de pe hîrtia fotografică. După alte 10—15 secunde este pus să stea numai pe piciorul ce se examinează, lăsînd astfel întreaga greutate a corpului pe el. După încă 10—15 secunde, pentru a «supraîncărca» piciorul, se poate da pacientului să țină și o greutate. În fine, după alte 10—15 secunde se detașează hîrtia fotografică de pe talpa piciorului. Pe această hîrtie a apărut acum o triplă sau cvadruplă imagine concentrică a suprafeței de sprijin plantar, fără încărcare, cu încărcare parțială și totală, eventual de supraîncărcare. Hîrtia fotografică se spală, se fixează, se spală din nou și se usucă la fel ca orice fotografie. Cu această metodă simplă și necostisitoare se pot realiza imagini fotografice perfecte ale unor diformități de picior, cum sînt piciorul plat total și transversoplat, degetele în gheară și în ciocan etc. etc.

O STATISTICĂ A OPERAȚIILOR EFECTUATE ÎN CURSUL UNUI AN. Trei specialiști în probleme de statistică medico-sanitară și demografică din cadrul Centrului de calcul și statistică sanitară al Ministerului Sănătății, doctor P. Mureșan, doctor T. Teodoru și Fl. Pașcanu, au efectuat o extrem de sugestivă investigare statistică privind intervențiile chirurgicale, după felul lor, efectuate în cursul unui singur an (1971) pe tot cuprinsul țării. Din datele prezentate rezultă că în acel an s-au efectuat un total de 883 320 de intervenții chirurgicale, în creștere semnificativă față de anul precedent, cînd au fost efectuate 799 338 intervenții, fapt explicabil desigur și prin sporirea în decurs de un an a unităților spitalicești din țară. Cu toate acestea, comparativ cu anii anteriori, mortalitatea operatorie din 1971 a reprezentat numai 0,3% față de 0,6% decese în anii precedenți. Județele cu cel mai ridicat număr de operații, în ordine descrescîndă, au fost: Municipiul București, Timiș, Prahova, Cluj, Dolj, Mureș și Brașov. Din totalul operațiilor, procentul cel mai ridicat a fost însumat de intervențiile pe organe genitale (43,9%), pe tubul digestiv (13,8%), pe aparatul osteomuscular (7,9%) etc. Cele mai multe decese operatorii s-au datorat intervențiilor în afecțiunile craniene și ale coloanei vertebrale (7,3%), ale celor pe torace (3%), și pe aparatul urinar (2,1%) Dintre toate intervențiile chirugicale pentru afecțiuni ale tubului digestiv, care au reprezentat o pondere importantă — 121 873 (13,8% din totalul operațiilor) mai mult de 2/3 au fost reprezentate de apendicectomii (86 580 de operații), gastroectomii (5 790), homoroidectomii (5 403), operații interesînd stomacul sau duodenul (4 156), pe intestinul subțire (3 446) și gros (1 700), pe rect sau anus (3 107) etc. Dintre intervențiile făcute pe alte părți ale abdomenului, ponderea cea mai mare o deține cura operatorie pentru hernie (36 531), apoi colecistectomiile etc. În intervențiile chirurgicale pentru boli ale organelor genitale, care au reprezentat procentul cel mai ridicat din totalul operațiilor, adică 388 075 (49% din total), cea mai mare parte este dată de chiuretajul uterin (260 438). S-au mai înregistrat operații cezariene (14 698), histerectomii (8 708), operații pe vagin sau vulvă (7 824) etc. etc.

POȘTA MEDICULUI

A.S. — Hunedoara: Înțeleaptă zicala: «Ce-și face omul cu mîna lui...!». Acum, nu disperarea și regretele au vreun rost. Trebuie să fiți examinat de un urolog, singurul competent să acționeze asupra complicațiilor dumneavoastră, datorate numai neglijenței. În prealabil este necesar însă să faceți o antibiogramă pentru a se vedea la ce antibiotic sînt sensibili stafilococii. În concluzie, v-aș cita o scurtă parabolă orientală care vi se potrivește. Cică un om se plîngea că trebuie să se țină toată ziua de strengarii care-i zădărau cîinele. ...Pe cîini îi gonea însă, ca să nu-i fugărească pisica... Pe pisici le otrăvea ca să nu-i înhațe porumbeii... Iar pe porumbei îi împușca, pentru ca să nu-i ciugulească cireșele...

N. MACARIE — Constanța: 1) Cum sechelele cardiace ale reumatismului infecțios contractat de fiul dumneavoastră în prima copilărie sînt practic irecuperabile, el trebuie îndrumat spre o ocupație strict sedentară, care să nu implice mari eforturi fizice. De aceea sugerăm să urmeze cursurile unui liceu cu profil economic; 2) Referitor la miopiile congenitale sperăm că între timp ați citit nota publicată în pagina «Războiul sănătății» din numărul 14 al revistei noastre.

CONTA CONSTANTIN — Orașul Gh. Gheorghiu-Dej: Scrisoarea împreună cu buletinul medical radiologic nu ne-au parvenit. **I. DANEȚ — Cluj, str. Fîntînele, bloc I scara D apartament 57:** «Supunem Direcției sanitare a Municipiului Cluj doleanța dumneavoastră îndreptățită de a se lărgi spațiul și de a se îmbunătăți condițiile tehnico-sanitare ale serviciului de acupunctură de la spitalul C.F.R. din Cluj, condus de tovarășul doctor Crăciun, care a adus vindecare sau alinare algiilor reumatismale sau migrenoase pentru sute și mii de suferinzi. Sperăm că vi se va răspunde personal și în mod favorabil.

M.S. — București: 1) «Ca să nu zică verișoara că sînteți... fleață», ați fost de fapt așa cum spuneți, întrucît mai ales la o fată de 20 de ani, coardele vocale sînt sensibile la agresiunea chimică și fizică a fumului de tutun. Primul sfat este deci să părăsiți acest urît și nesănătos năravi (mai ales pentru fete!). Ca emolient al gîtlejului iritat și ca sedativ al tusei vă recomandăm ceaiul de lumînărică și de nalbă: 2-3 linguri de flori uscate într-un litru de apă clocotită, se lasă 15 minute, apoi se strecoară printr-o pînză pentru a se înlătura perii care acoperă florile și pot irita laringele. Se îndulcește cu 2 linguri de miere și se servește călduță, un pahar de infuzie de 3-4 ori pe zi; 2) Împotriva oboselii și a «gîndurilor negre», incompatibile cu «primăverile» ce vă așteaptă, în afara unei intense vitaminizări (Vitamina C200, Electovit, B_6), vă sfătuim să luați zilnic trei linguri de Lecitină vegetală, în cură îndelungată.

BĂRBUȚ GH. ILIE — Comuna Valea Mare, județul Vîlcea: Cu privire la igiena gurii și utilizarea pastelor de dinți sperăm că ați citit articolul «Responsabilul cu igiena bucodentară» din numărul 15 al «Flacării».

MICU IOANA — Drăgășani, județul Vîlcea: În problema ce vă interesează, adresați-vă tovarășului doctor D. Hociotă — Centrul medical de fonoaudiologie și chirurgie funcțională ORL, București, strada Gheorghe Dinicu 30.

SANDINA — Bistrița-Năsăud: Personal nu cred că... gelozia este o boală psihică ci o manifestare de temperament, educație, caracter. Cu toată stima pe care i-o păstrăm deci lui Sigmund Freud, părintele psihanalizei, care susținea că zonele cele mai tenebroase ale comportamentului uman se află în adîncul individului, noi sîntem de părere că laturile lui cele mai întunecate ca ura, invidia, gelozia etc. se găsesc în zonele «epidermice» ale conștiinței umane. Chiar și acele zone, care ni se par «abisale», le descoperim în straturile nu prea adînci ale conștiinței. Porniți și dumneavoastră de la aceste premise... optimiste pentru a depăși, fără medicamente, ci numai printr-o rațiune limpede, echilibrată, impasul în care vă aflați!

MOLDOVAN IOGIN — Comuna Junca Ilvei, județul Bistrița-Năsăud: Există într-adevăr o ipoteză — pe lîngă multe altele — asupra naturii virotice a limfogranulomatozei maligne (boala Hodgkin), dar în general tratamentul afecțiunii se face cu așa-zîși «agenți alchilanți» (Vincaleucoblastină, Metilhidrazină, Leukeran, Endoxam, Clafen etc.), mai recent cu preparatul Peptichenio, corticoterapie, radioterapie, și nu cu antibiotice. Efectul spectacular al Ampicilinei ne face să ne întrebăm dacă limfogranulomatoza dumneavoastră malignă nu este, în realitate, boala Nicolas-Favre, tot o boală ganglionară, care cedează într-adevăr la un tratament combinat de 14-20 zile cu Ampicilină sau Cloramfenicol, sulfamide și, eventual, radioterapie. Numai pe baza examenelor de laborator ne-am putea deci pronunța.

din nou despre jurămîntul lui hipocrat

Profesor doctor Viorel Ranga: «Jurămîntul lui Hipocrat este legat de profesie, de noblețea și îndatoririle morale pe care le implică, desemnînd principii de etică valabile oricînd pentru un medic, iar importanța rostirii lui constituie pentru toți absolvenții învățămîntului medical angajarea unei responsabilități civice și profesionale».

Conferențiar doctor Georgescu Mărășel: «Analizat de studenți în cursurile de «Istoria medicinei» de «Etică și deontologie medicală», jurămîntul punctează atașamentul care trebuie să existe față de ceilalți semeni, iar reluarea lui la terminarea facultății ar încheia un legămînt de onoare făcut la început de drum de către toți cei chemați să se ocupe cu ocrotirea sănătății».

Conferențiar doctor Virgil Pompilian: «Tradiția și valabilitatea universală a jurămîntului îi conferă o gravitate solemnă, iar cadrul în care se desfășoară, solemnitatea încheierii anilor de studii, reliefează marea răspundere morală și profesională pentru toți ucenicii lui Esculap. O tradiție nobilă a școlii medicale românești care trebuie să fie reînviată».

PORTRETUL UNUI MISOGIN.

„opriți timp vreau să cobor“

Pe unde se intră în pictura lui Popp? Unde începe lectura și unde sfîrșește? Retina privitorului caut reu neliniștită acel «drum al privi și nu-l găsește decît arareori în por Poate îl caută zadarnic, pentru c tura lui Popp nu este a unei singu pe, nici a unui timp liniștit cînd s ficațiile se dezvăluie sau pot fi i dintr-o singură privire. Timpul multiplu, compus din nenumărate turi care se interferează și coexi ambiguitate, care trăiește prin ziență, prin acel etern al clipei trebuie să exprime totul cu inten pentru că altfel durata n-ar avea Punînd alături clipă cu clipă, aglom durate, el creează aceste imagini f tive complexe, o lume în dezo aparentă, pentru că totul e preme iar privitorul ar fi înșelat dacă, g nu s-ar lăsa sedus de acest joc a ginilor și din nerăbdare ar striga: timpul, vreau să cobor!

Există aproape întotdeauna în a pictură un punct fix, un perso jurul căruia se aglomerează eveni și care prin suma lor constituie o i a unui sentiment sau a unui mo temporal. Fiecare tablou e astf mic spectacol la care participă obie arhitecturile sau peisajul pe care rul le descrie după canoanele une metrii spațiale imaginare, desco nîndu-le în fragmente și acordîn un rol sugestiv, amintind uneo practicile cubiste de construire a ginilor. Structurile se multiplică succed, inundă spațiul tabloului p că pictorul are oroarea vidului, a l unde nu se întîmplă nimic. Rareo nurile îndepărtate sînt calme, somn ca niște periferii cromatice și as du-și doar un rol psihologic.

Dar dacă pictorul își ia libertate pulverizeze în fragmente lumea și meditează cu generozitate dezo lucrurilor prin dispersia imagini drăzneala sa îngheață în fața ch omului, cu toate că impulsuri pica îl îndeamnă să se atingă și de a oglindă sacră a sufletului, tentat descompună. Dar aceasta, ar însem renunțe la explorări în psihicul să nu își poată desfășura secreta p de a vorbi despre sentimente și acute, ori despre proiecțiile prop sale emoții. De aceea el se apro chipul personajelor sale căutînd e sia unor stări existențiale ca în portret al misoginului. Acest d de construire a imaginii este în de acea atmosferă cromatică de ginte expresionistă în care prel unor culori sînt întrerupte bru insinuările și izbucnirile violent altora, explozii limitate ca durată, p că în această pictură totul este exp prin intensitate.

CORNEL BOZBI

VISARE.

TOAMNA.

PREGĂTIRI DE CARNAVAL.

Reproduceri color de Elena GHERA

ROMÂNIA FILM PREZINTĂ pe

GHEORGHE COZORICI
SEBASTIAN PAPAIANI
GEORGE CALBOREANU
TOMA DIMITRIU
GEO BARTON
SANDINA STAN

IURIE DARIE
EMANOIL PETRUȚ
FLORIN PIERSIC
IOANA DRĂGAN
VALERIA MARIAN
ȘTEFAN VELNICIUC

Frații Jderi

FRAȚII JDERI
un film de MIRCEA DRĂGAN

ÎNTR-O EVOCARE CINEMATOGRAFICĂ
DUPĂ MIHAIL SADOVEANU

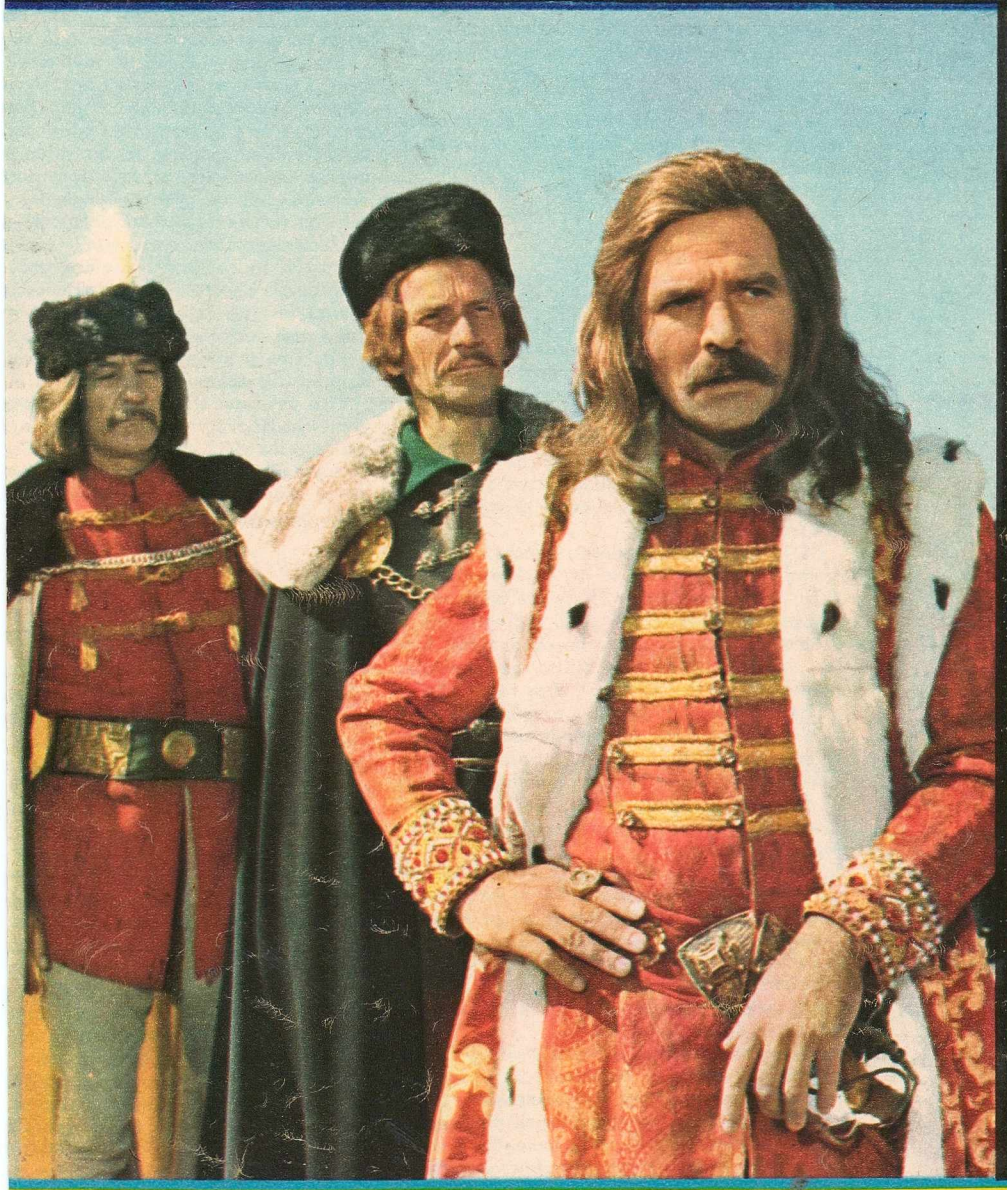

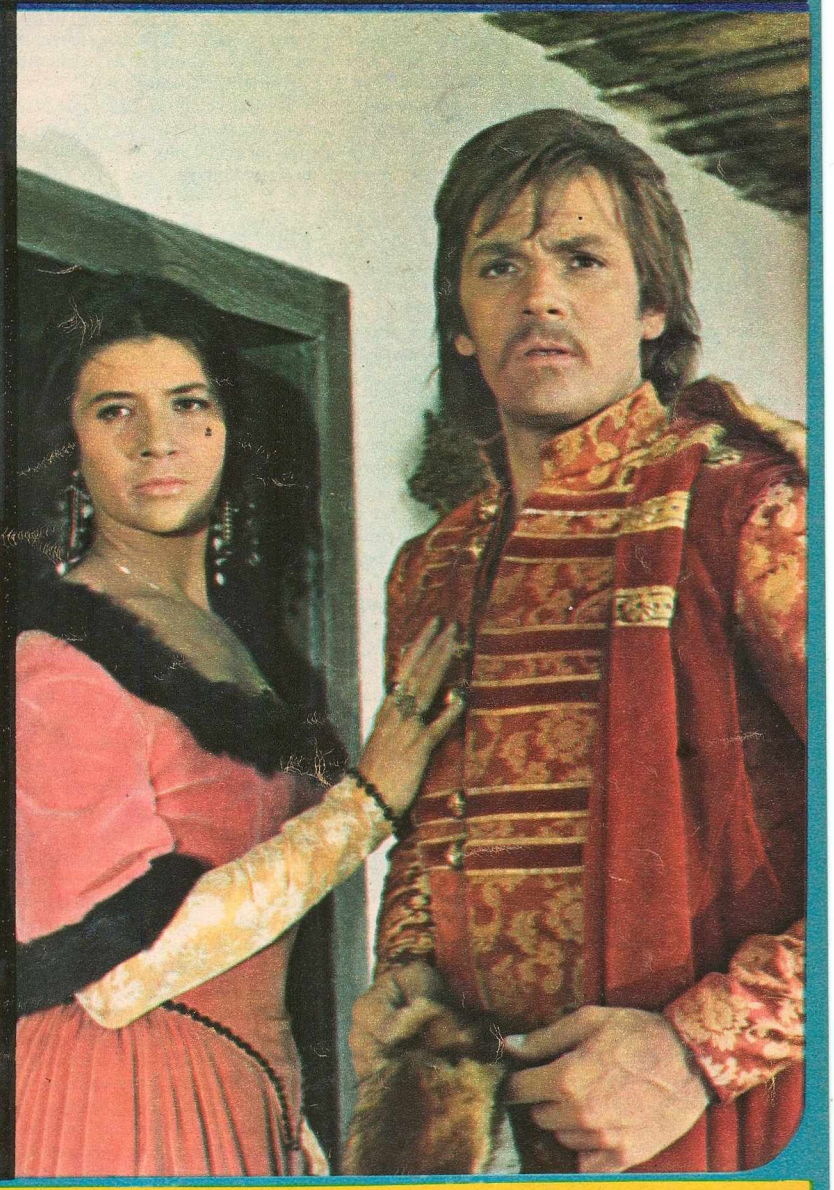

scenariul: Constantin Mitru - Profira Sadoveanu - Mircea Drăgan
maginea: Nicolae Mărgineanu - Mircea Mladin
muzica: Theodor Grigoriu

o producție
a Casei de Filme 5

EASTMANCOLOR

luați loc, serviți ceva și pînă atunci vă fabricăm mobila

Au produs mare senzație în București — asta cu doi ani în urmă — căsuțele din beton de ipsos construite după ideea și proiectul inginerului Nicolae Mărghitan de la Institutul de cercetări și proiectări pentru industria lemnului. Ele au fost prezentate sub formă de machetă în cadrul unei expoziții de invenții și inovații, iar în prezent ele pot fi văzute la scară realității în apropiere de aerogara de la Băneasa, pe malul lacului de la Snagov și în alte cîteva locuri din Capitală. Originalitatea construcțiilor se recomandă prin cîteva proprietăți notabile: ele pot fi construite în timp record (prin mijloace mecanizate după 100 ore de muncă o clădire cu 80 metri pătrați suprafață utilă este gata să-și primească locatarii), iar costul lor reprezintă a treia parte din cel necesar unui edificiu similar dar ridicat din materiale clasice.

Pentru a ajunge la aceste performanțe inginerul Mărghitan a rezolvat două ingratitudini ale materialului de construcție, înlăturînd hidroscopicitatea și slaba rezistență mecanică a betonului din ipsos. Pereții prevăzuți cu mici canale interioare permit circularea aerului (a celui cald în timpul sezonului rece), și, totodată, zidurile sînt întărite cu elemente de beton armat supuse la tensiune.

Locuințele sînt dotate cu tot confortul necesar, iar sistemul de încălzire este asigurat de o aerotermă, un sistem original care aparține, ca idee și construcție, aceluiași autor.

Învestit cu fantezie, ca orice creator autentic inginerul Mărghitan visează la ziua cînd caravane speciale de constructori vor colinda țara în lung și-n lat creînd căsuțe «la comandă». Asta deoarece deocamdată aceste clădiri nu sînt executate prin mijloace mecanizate, ceea ce face ca prepararea betonului din ipsos să întîmpine unele dificultăți, iar timpul afectat edificării să fie mult mai mare decît cel scontat inițial.

De anul trecut și pînă în prezent același inginer Mărghitan a devenit autorul unei alte invenții, de data aceasta cu adevărat fenomenală, care ne îndeamnă să călătorim pe volutele fanteziei spre celebra «Țară a minunilor» din vremea lui Lewis Carol și a copilăriei noastre: Agregatul inginerului Mărghitan, care va începe să funcționeze nu peste multă vreme, este în stare să fabrice *la comandă* mobilă de orice tip și dimensiune, preluînd pe un carton perforat modelul, gustul și capriciile oricărui virtual cumpărător. Stația pilot care va fi construită în cadrul Combinatului de la Pipera va reprezenta în fapt un soi de fabrică-magazin unde omul intră, comandă, bea o cafea, schimbă o vorbă și după două ore își încarcă mobila în camion și pleacă să și-o instaleze la el acasă.

Prin această nouă și originală tehnologie (unică pe plan mondial) va fi posibilă realizarea «de prototipuri în serie». Cu alte cuvinte se va putea trece în mod practic la o diversificare fără limite a producției de mobilă, la realizarea, în una și aceeași zi, a unor garnituri de mobilă deosebite ca dimensiune, stil, culoare, model, fără ca prin aceasta să intervină probleme irezolvabile privind aprovizionarea cu materie primă, normarea muncii, organizarea lucrului sau ridicarea prețului de cost și vînzare.

Cum e posibil acest lucru? Vom răspunde pe scurt că totul e posibil din moment ce omenirea a intrat în secolul minunilor, populat cu fantasmele tehnicii și științei moderne, în era mașinilor de gîndit în care invențiile și descoperirile fac parte din biografia fiecărei zile de lucru. Nu e mai puțin adevărat însă, că în prealabil cineva a trebuit să creeze cu minte vie aceste înfăptuiri remarcabile, iar acesta, în cazul de față, se numește Nicolae Mărghitan, omul care a gîndit aceste mecanisme miraculoase încă din 1959.

Agregatul este alcătuit din zece mașini legate organic între ele, prima dotată cu memorie. Un arhitect (antropoid!) preia comanda din partea clientului, intervine cu propuneri (dacă acesta le acceptă) cu sugestii (dacă omul le primește) sau pur și simplu se instituie ca intermediar între cumpărător și mașină. (În paranteză fie spus agregatul este capabil să realizeze mobilă corp cu suprafețe drepte furniruită obișnuit, și nu garnituri cu intarse sau modele pirogravate, sau sculptate. Dar mașinile sînt capabile a lucra piese de orice mărime și model, aplicînd furnirul și culoarea dorită). Apoi, odată programat, agregatul începe să producă ușa, soclul, porțile și pereții laterali fără ca pentru fiecare piesă în parte să fie necesară oprirea și reglarea lui. Automat se realizează și celelalte operații: găurirea, punerea pe canturi, furniruirea, și, în sfîrșit, asamblarea.

Și totul în 35 de minute! O garnitură completă, pat, dulap, masă, noptieră, în numai o jumătate de oră. Dacă adăugăm și timpul necesar consultărilor prealabile, alegerea, prezentarea modelului și transportului mobilei pînă la poarta întreprinderii obținem un total de 120 minute.

Inginerul Nicolae Mărghitan ne-a rugat să nu-i pomenim numele în cuprinsul relatării noastre. Ei bine, ar fi prea de tot! Oameni ca dumneavoastră merită să fie cunoscuți de o țară întreagă.

LIVIU TIMBUS ■

o premieră la iași

Vechea, frumoasa, impunătoarea clădire a Teatrului Național «Vasile Alecsandri» din Iași se află de aproximativ un an în atenția unor oameni de știință specializați în domeniul consolidărilor de construcții. Naționalul ieșean ridicat între 1894 și 1896 după planurile a doi arhitecți vienezi, celebri la vremea lor (Fellner și Helmer, aceiași care au proiectat și clădirile teatrelor din Cluj și Oradea), prezenta fenomene de degradare. Nu era vorba de o «îmbătrînire» subită; asemenea degradări ale clădirii s-au mai înregistrat de-a lungul istoriei teatrului ieșean — nici una însă de amploarea celei din ultima vreme. Așa se face că la intervenția oficialităților din capitala Moldovei s-a constituit un colectiv de specialiști menit a stabili cauza degradărilor și, bineînțeles, soluțiile ce se impun. Cauzele păreau limpezi: construcția fusese înălțată pe o porțiune de loess, pămînt sensibil la umezeală, ceea ce afecta fundațiile. Rezolvarea practică a problemei? Ea a venit după o serie întreagă de cercetări de laborator și la fața locului, efectuate de un colectiv de specialiști de la Institutul de studii și cercetări pentru îmbunătățiri funciare din București în frunte cu doctor inginer R.J. Bally. Metoda aleasă consta — după cum ne informează un membru al colectivului ce se ocupă de întinerirea clădirii teatrului ieșean, cercetătoarea inginer Mihaela Blidaru — în injectarea cu cantități masive a unei soluții de silicat de sodiu de o anumită calitate sub fundațiile construcției, la o adîncime care variază între trei și nouă metri. Injectarea se face prin țevi perforate; simultan — pentru o eficiență mai mare — se tratează zona respectivă cu un curent electric continuu. În acest fel se obține întărirea la maximum a pămîntului de sub clădire, terenul respectiv devenind insensibil la acțiunea apei. Lucrarea — după cum ni se spune — e pe sfîrșite. Deși urma să fie încheiată, conform unui grafic, în luna septembrie a acestui an (a fost începută în septembrie 1973), va fi terminată mai devreme.

Așadar, clădirii Teatrului Național din Iași, a doua scenă a țării, i se va asigura — după afirmațiile specialiștilor — o viață îndelungată și de-acum încolo.

F. URSEANU ■

psihologie industrială la galați: am sta foarte bine dacă n-am sta foarte prost

Ciudată situația laboratorului de psihologie industrială al Combinatului siderurgic Galați. Ar putea fi rezumată astfel: stăm foarte bine, stăm foarte prost. În adevăr, laboratorul se bucură de o excelentă dotare tehnică, ocupînd locul doi pe țară, după C.S. Reșița. Au fost procurate aparate costisitoare — s-au primit dintr-o dată zece! — și psihologul Veronica Damian le mîngîie satisfăcută cu privirea. Mare lucru în plus însă nu poate face cu ele, deocamdată. De ce?

«Nu există un for metodologic care să ne coordoneze activitatea — ne spune tovarășa Damian — și nici nu prea știm ce fac alții, la noi și în străinătate. Reviste străine de psihologie industrială nu primim la combinat, *ne* simțim cam izolați. Am folosit pluralul așa, ca să sune mai frumos; de fapt, în ultima vreme am rămas singurul psiholog pentru întregul combinat, adică pentru 20 000 de muncitori și tehnicieni, cu problemele lor atît de diverse. Știu foarte bine că există greutăți obiective și poate tocmai de aceea, pentru a le putea înlătura mai rapid, merită să ne oprim asupra lor.

Problema care mă preocupă cel mai mult este trecerea de la actuala tehnică de examinare colectivă, bazată exclusiv pe teste creion-hîrtie, la investigații psihologice multiple, în care ponderea cea mai mare revine simulatoarelor. De ce? Unii muncitori, din diferite motive, au dificultăți să răspundă în scris, și totuși se achită în mod exemplar de sarcinile lor. Cunosc, de pildă, excelenți macaragii care au dat teste scrise necorespunzătoare. Dacă ne-am fi luat numai după ele, ei ar fi trebuit concediați! Cu hîrtie și creion nu poți niciodată studia capacitatea de reacție, de coordonare și disociere manuală. reactivitatea la stimuli externi, precizia în mișcări, rezistența la efort. Toate acestea se investighează numai cu aparate. Or, neexistînd un for metodologic care să ne îndrume pe noi, cei din industrie, va mai trece timp pînă cînd ele vor fi folosite cum trebuie. Veți întreba: «În facultate n-ați învățat să le mînuiți?» Nu, acolo am studiat procesele psihice normale, pedagogie etc., dar prea puține lucruri legate de aparatura necesară unui psiholog într-o mare uzină. Inutil să precizez că aici e nevoie de o metodologie complexă, nu de un simplu prospect al fabricantului. Nu manevrarea butoanelor este complicată, ci elaborarea unei metodologii adecvate studiului și testării psihologice într-o colectivitate muncitorească!

Să presupunem însă că fiecare psiholog de uzină își va elabora singur, după un timp, propriile sale metode. Dar ce poate face *un singur om pentru 20 000 de salariați*, cum e cazul meu? Fără a mai vorbi de faptul că încăperea în care lucrez nu e nici adecvată, nici suficientă pentru un laborator de psihologie la dimensiunile combinatului.

Laboratorul de psihologie al regionalei C.F.R. Galați numără *șapte* psihologi și statisticieni, în afară de personalul auxiliar. Nu-mi dau seama de ce combinatul nostru, cu răspunderile și cu ponderea lui specifică binecunoscute, trebuie să se situeze la un nivel inferior în această privință.

Alt aspect: la laboratoarele cu profil similar de la C.F.R. și întreprinderile de transport auto un psiholog are norma de testare doi subiecți pe zi. Firește, la combinatul nostru o asemenea acțiune extinsă la 20 000 de oameni n-ar prezenta nici o utilitate practică, fără a mai vorbi de faptul că operațiunea ar dura cam 30 de ani... Totuși, *în anumite sectoare aportul psihologului mi se pare indispensabil*. Mă refer, de pildă, la selectarea și angajarea muncitorilor după aptitudini și nu numai după preferințe personale, adesea întîmplătoare. De asemenea, psihologul ar trebui să joace un rol important la selectarea și orientarea celor 5 000 de elevi de la școala profesională a combinatului. Se impune ca *admiterea și repartizarea elevilor pe meserii* să fie precedată de teste psihologice. La urma urmei, este vorba de un moment important, poate hotărîtor, în viața tînărului și lucrurile n-ar trebui lăsate să meargă cam la întîmplare, ca acum.

De asemenea, psihologul ar putea efectua examene periodice în microcolectivitățile în care se înregistrează și se repetă *accidente de muncă*, pentru a descoperi factorii cauzali întîmplători.

Un alt domeniu de cercetare: *determinarea trăsăturilor psihologice reclamate de anumite posturi sensibile*: operatori la liniile de laminare, dispeceri la pupitrele de comandă, furnaliști, oțelari... Inutil de argumentat valoarea practică a unor asemenea studii!

Psihologul ar fi, de asemenea, de neînlocuit în abordarea frontală a problemelor de *ergonomie*. Nu este un secret că această știință interdisciplinară, a cărei eficiență practică nu o contestă nimeni, nu se bucură de prețuirea cuvenită, dacă nu e, pur și simplu, ignorată.

Aș mai enunța o idee, care unora le va părea, poate, eretică: *la promovarea cadrelor tehnice ar trebui să se ceară și părerea psihologului*. Este un truism a spune că orice muncă de conducere presupune, între alte calități, aceea de a ști să lucrezi cu oamenii. Nu e totul să comanzi, ci să-i faci să te urmeze!

Să luăm, de pildă, selecția pentru școala de maiștri. De regulă aici se prezintă doi-trei sau chiar patru candidați pe un loc. La selecționare trebuit avut în vedere și faptul dacă respectivul candidat are personalitate de conducător. Eșecul unui maistru la acest capitol nu constituie numai un eșec pur personal, ci se repercutează asupra unui colectiv larg. Îmi pare bine să relev că la noi în combinat, cel puțin în ceea ce privește desemnarea maiștrilor, avizul psihologului a devenit obligatoriu. Fiindcă nu trebuie uitat: la 32-35 de ani — vîrsta la care, de regulă, devii maistru — nu se mai pot schimba datele psihologice fundamentale.

Am avut un asemenea caz. A venit la noi un absolvent al școlii de maiștri în preajma ocupării noului său post. Interiorizat și puțin sociabil, omul pur și simplu se temea să-și ia munca în primire într-un colectiv necunoscut. Am discutat mult cu el, l-am ajutat să se autocunoască și am netezit calea pe care înainte nu vedea decît obstacole.

Cam pe aceste linii aș vedea înscrisă munca psihologului într-un combinat ca al nostru. Privind lucrurile în față, să recunoaștem că un psiholog la 20 000 de oameni este prea puțin. Cîți ar trebui? Zece! Pare o utopie, dar cred că însăși punerea problemei în public, discutarea ei, poate aduce foloase. Și apoi, de ce să ignorăm și experiența acumulată în alte țări, care confirmă din plin că *psihologia industrială «rentează»*.

Această știință se află la noi la început de drum și e normal să existe dificultăți obiective, reticențe, căutări... Nu am pretenția că am găsit răspunsuri la toate întrebările; poate viața va aduce corective la unele afirmații ale mele, dar, oricum, îmi pare bine că am prilejul să împărtă-

șesc cîteva gînduri ale unui tînăr psih
dustrial. confruntat cu imensul furn
Combinatului siderurgic Galați».

Dacă demarajul laboratorului de ps
nu a fost prea lin, în schimb, tot la comb
întîlnit un sociolog fericit: Dumitru
Repartizat aici acum trei ani, după ab
facultății, el se declară perfect satisfăcut
dițiile create pentru activitatea sa. Ac
explică și prin împrejurări favorabile ob
În primul rînd, nu se simte o nevoie ac
se mări numărul sociologilor, proporția
20 000 fiind rezonabilă. În al doilea rîn
natura profesiei, sociologul lucrează c
și creion, nu cu aparate. (Nu ne ref
prelucrarea automată a datelor: laborat
sociologie al combinatului are acces la un
tor electronic în acest scop.)

Una din investigațiile sociologice e
de Dumitru Tuchilă prezinta, credem
interes mai larg. Lucrarea, realizată la i
Comitetului de partid C.S. Galați,
*bugetul de timp al cadrelor de condu
combinatului* — de la adjuncții de șef de
directorul general — așadar, cadre c
calificare, în zdrobitoare majoritate

Analiza s-a bazat pe prelucrarea a
chestionare, subiecții răspunzînd la
întrebări, de natură foarte diversă. Re
cercetării — rod al mai multor luni de n
s-au încorporat într-un studiu probabil
felul lui în țara noastră. Firește, deoare
pletarea chestionarelor datează de cîtăv
datele respective nu reflectă fidel situ
luna aprilie 1974, însă își păstrează
orientativă.

Iată cîteva constatări.

Pentru activitățile tehnice propriu-z
ar trebui să reprezinte însăși esența m
analiza proiectelor de execuție, a des
reparațiilor și întreținerii, analizele de
tare și de perspectivă, lansarea și întoc
cifre de plan etc. — cadrele de conduce
cheltuit pe zi decît 1 oră și 15 minute î
iar pentru activitățile administrativ-
năreși au alocat tot în medie, 2 ore și 30
deci *exact dublu!* Gîndiți-vă că este v
cadre tehnice cu o pregătire deosebită.
fost oare mai rațional ca pentru munci c
să fie folosiți funcționari și nu ing
retribuții de la 3 600 lei în sus, iar aces
urmă să li se repartizeze lucrări pot
cerințele unei munci tehnice superioa

Relativ lung — 2 ore, 45 minute —
timpul consacrat îndrumării și control
referim la controlul subalternilor, prii
sarcini de la șefi, transmiterea de sarc
subalterni, participarea la comisii de d
analize tehnologice la locul de produ
Aproape *trei ore* pentru asemenea
care nu totdeauna vizează probleme d

După elaborarea acestui studiu s-au lu
măsuri de îndreptare. Poate ar trebui
investigația pentru a se verifica eficacit
Merită însă de reținut utilitatea abor
mijloacele sociologiei moderne, a act
productive și inițiativele luate în aces
Combinatul siderurgic Galați.

Este un semn al timpului că la un a
combinat laboratoarele de psihologie și
gie au prins viață și acționează — chiar
cu toate pînzele sus! — scoțînd la lumir
tăți și ușurînd funcționarea complexul
nism pe care-l reprezintă o uzină r

LIONEL NIȚE

DE PRETUTINDENI

**NU MARȚEA, CI LUNEA E CU
NION.** Cercetări făcute în Franța î
de cazuri de afecțiuni respiratorii la ș
dus, printre altele, la această cu totul
tată concluzie: cele mai multe răceli
tractate în dimineața zilei de luni. Se
explicația: lunea copiii ar fi — chipuri
nervoși și, de aceea, mai puțin rezi
acțiunea bacteriilor.

MĂTASE IEFTINĂ. Perspective în
toare de coborîre vertiginoasă a pre
cost la mătasea naturală. Cercetători
au ajuns la concluzia că se poate înloc
tradițională a viermilor de mătase — f
dud — cu un amestec, ieftin și ușor de
din turte de soia, amidon, substanțe
anorganice și foarte puțină frunză de
runt tocată. S-au crescut deja cinci
succesive de viermi de mătase astfel
iar coconii lor au produs, cantitativ și
aceleași fire ca și cum ar fi fost hrăniți c

MÎNCAȚI MAI MULT BUMBAC!
reușit să utilizeze diferite elemente di
țele de bumbac în prepararea unor
mente, stimulatori biologici, drojdii
etc., o echipă de cercetători din Tașk
dusă de academicianul Sabir Iunasov,
perit în bumbac și o proteină aliment
roasă. Amestecată cu făină de grîu, ea
produs de panificație identic la gust
dar cu proprietăți nutritive echivale
duselor de carne.

NOU NOROCEL. În ultimele emisiuni «Album al» ale Televiziunii, publicul echii admiratori ai solistului Dimitriu l-au putut urmări a într-un frumos medalion nd trei melodii. De data cunoscutul cîntăreț nu a mai serviciile nici unui compozi- zentîndu-se în emisiune cu sale creații: Cîntec vesel, ă ești vîlceanca mea și Zoe, melodie fiind, după cum ne solistul, un posibil șlagăr. cele trei melodii cîntate nu urele compoziții, Norocel pregătind în prezent la Elec- un L.P. în care sînt incluse 12 ții la care semnează atît cît și muzica. Vom putea deci un disc de autor.

PĂDURI ÎN PRAHOVA. orii prahoveni anunță că pînă tea lunii aprilie a fost plan- uieți de rășinoase (900 hec- p (50 hectare) și alte esențe, ață de circa 1 400 hectare. ibuție deosebită în această ă acțiune au adus-o tinerii prahoveni. Acțiunea e încă desfășurare.

PROFESORILOR. Re- mbrii corpului didactic din au participat la festivitatea rii filialei Casei lor județene prilej au vizitat și expoziția cte produse în atelierele- in localitate și au aplaudat program artistic.

MIZI DE STICLĂ. Co- abricii de geamuri din Buzău ris în repertoriul său de e un nou reper: cărămida cu goluri. Noul produs întrunește caracteristici su- de folosință, fiind termo și tor. Cărămida de sticlă cu fi produsă într-o largă pa- ristică avînd în același timp ență sporită la intemperii, totodată cheltuielile nece- entru tencuieli, vopsitorie vitul exterioarelor.

OZIONUL DRAMA- EI. Sub auspiciile Centrului stică, istorie literară și fol- cadrul filialei ieșene a Aca- Republicii Socialiste Româ- t loc recent un interesant n pe teme de dramaturgie elor două mari evenimente ria acestui an: a XXX-a e a eliberării patriei și cel lea Congres al partidului.

DE GALAȚI. Recent bă- aș de pe Dunărea de jos — — și-a anunțat un nou nstructiv: intrarea în func- unei moderne fabrici de litatea primelor tranșe de ițeană pare să însemne un demn de toată lauda. De-ar cantitățile din cursul verii înălțimea actualei calități!

URIE» se intitulează cu- literară, tipărită recent de de îndrumare a creației și mișcării artistice de masă va. Volumul înmănunchează i proză selectate din pro- embrilor cercurilor și cena- literare doljene, inspirate nouă a patriei noastre so-

OI LA MĂTURĂ. Toată ie că adevărata curățenie mai bine cu aspiratorul și itura. Dar se pare că maga- ecializate în piese de schimb c acest amănunt, deoarece provizionează din timp cu de la aspiratoarele «Ideal», să le așteptăm pînă la ca- grecești.

NIT PRIMĂVARA. Dar ea și ploile. Cochetele cum- ar prefera să găsească în le de specialitate în locul or cu mînere lungi și inco- mbrele pliante ușoare la atît de utile.

MBAȚI FIRMA! La ma- «Plante medicinale» de pe efan cel Mare din Constanța d, cum ar fi normal, plante e, ci sticle cu sirop și apă N-ar fi mai firesc ca maga- transforme într-un chioșc toare?

RCA VIGILENȚA PAZ- NICILOR. Ioan Stanca (21 de ani) a comis o spargere în noaptea de 5 spre 6 aprilie la magazinul «Electrotehnica» din orașul Simeria. Încurajat de succes, a mai încercat o dată și în noaptea de 17 spre 18 aprilie. De data asta însă a fost prins asupra faptului. Da, ulciorul nu merge de multe ori la apă.

DACĂ N-AVEAU CE FACE! Iulian Bilcă și Marian Zamfir, elevi la Grupul școlar sanitar din Constanța, aflați în vacanță, au încercat să fure un telefon public din incinta Policlinicii nr. 1. Acum, cînd școala a început, cei doi elevi vor mai rămîne în vacanță.

PÎINE VECHE. Datorită unei aprovizionări necorespunzătoare, în municipiul Drobeta-Turnu Severin s-a vîndut zilele trecute numai pîine veche. Dentiștii din municipiu au acum mult de lucru.

ÎN SATUL OLARI din comuna Calvini-Buzău, mai sînt în momentul de față 3 olari și 1 olăriță. Total, 4. Deci, ori să se schimbe numele satului, ori să se schimbe altceva

BUZĂU—BUZĂU VIA BUCUREȘTI. Se fac angajări pentru șantierul fabricii de ulei din Buzău. Doritorii (de preferință buzoieni, bănuim) se vor adresa în București, strada cutare, telefon cutare. Relații suplimentare să ne dea, direct, Centrala uleiului.

BACALAUREAT '74. Anul acesta numărul absolvenților de liceu (la zi, seral și fără frecvență) trece binișor de suta de mii. La 25 mai vor începe cursa pentru bacalaureat '74 (care se va ține în iunie și în august) circa 120 000 adolescenți și tineri.

C. Florescu și *N. Cristescu* sînt autorii unei frumoase monografii **CLUBUL SPORTIV UNIVERSITATEA CRAIOVA — 25 DE ANI (1948—1973).** 25 de ani de muncă, speranțe și performanțe, dintre care lipsește una singură, de toți dorită, cucerirea titlului de campioană — la fotbal — a României. Poate vine și ea, în al 26-lea an...

CAPRICIILE VREMII JOACĂ FESTE C.F.R.-ului. Sîmbătă 6 aprilie, pe o vreme cu soare puternic și temperatură în jur de 20 de grade, în personalul 1154, care face legătura între Reșița și Caransebeș, toate caloriferele mergeau din plin iar oamenilor le curgea transpirația pe frunte. Miercuri 17 aprilie însă, cînd vremea a devenit de-a dreptul cîinoasă, cu vînt și o ploaie rece de toamnă, în personalul 2011, între București și Pitești, călătorii tremurau ca varga, nici hainele mai groase sau pardesiurile în care se strîngeau nefiindu-le de vreun folos. Bineînțeles, caloriferele erau închise. Capricii ale vremii, dar și capricii de-ale C.F.R.-ului!

«UN LEU O MÎNĂ MARE» PRIN COMERȚUL DE STAT. Cofetăriile ploieștene oferă amatorilor de cîtăva vreme un produs inedit în comerțul de stat: semințe de dovleac bine prăjite și sărate în regulă. Oricine poate cumpăra, bineînțeles contra unei sume corespunzătoare cantității dorite și prețului de vînzare — 20 de lei kilogramul de «bomboane agricole». Vă asigurăm însă că iese mai bine decît cu mîna mare.

NU NUMAI I.T.B.-ul. La Pitești, prezența a peste 50 de persoane într-o stație de autobuz ca și o mașină a întreprinderii de transport în comun locale care întîrzie de peste 20 de minute sînt lucruri care nu mai miră pe nimeni. Ba, am avut impresia, piteștenii nici nu prea se sinchisesc de ele — s-au obișnuit! De unde se trage concluzia că nu numai întreprinderea bucureșteană de resort...

«CE CAUȚI TU ÎN VIAȚA MEA?» La hotelul «Muntenia» din Pitești extrem de zgomotoasa orchestră a restaurantului se poate asculta, pînă la ore tîrzii de noapte, fără nici un efort, chiar de la ultimul etaj al clădirii. Se pare că unul dintre cele mai apreciate melodii din repertoriul sus-numitei orchestre este «Ce cauți tu în viața mea?»...

S.O.S. PE DUNĂRE. La Ostrovul turcesc (kilometrul 345 pe Dunăre) remorcherul cehoslovac «Moravia» și patru șlepuri se află puse pe uscat. Din timp în timp lansează semnale sonore de ajutor. Remorcherul «Cheile Bicazului» le recepționează și cu toată forța mașinilor pornește spre vasele aflate în pericol. După trei ore de strădanie, echipajele își strîng mîinile. «Moravia» poate continua cursa.

EFICIENȚA UNEI INOVAȚII. La întreprinderea «Solidaritatea» din Satu Mare a fost aplicată o valoroasă inovație. Este vorba de un opritor automat la ruperea firelor, introdus la mașinile de împletit. În prezent, acest dispozitiv funcționează la peste 400 de mașini de împletit, inovația avînd o eficiență economică de aproape 150 000 lei.

EXPOZIȚIE DE ACUARELĂ. În cadrul numeroaselor acțiuni culturale dedicate celor două mari evenimente din viața poporului nostru, cea de-a XXX-a aniversare a eliberării patriei și Congresul al XI-lea al P.C.R., a avut loc la Muzeul din Sfîntu Gheorghe vernisajul expoziției de acuarelă (40 de tablouri) ale artistului plastic Gamentzi Zoltán.

FOTOGRAFUL AMBULANT. Prin martie, în satul Tîrzii (județul Vaslui) și-a făcut apariția un așa-zis fotograf ambulant care angaja comenzi pentru executarea de tablouri «în alb-negru și color», care chipurile urmau să fie lucrate în atelierul foto din comuna Muntenii de Jos. După ce a încasat o sumă frumușică, el a încercat să dispară. Numai că un lucrător de miliție a recunoscut în Virgil Sîrbu pe un fost profesor care cutreiera satele îndeletnicindu-se cu escrocarea naivilor. De-acum, nu se mai plimbă.

270 NOI MODELE DE CONFECȚII. La Întreprinderea de confecții «Mondiala» din Satu Mare au fost realizate de curînd peste 270 noi modele de confecții: impermeabile, rochii din fire fine etc. O mare parte din aceste produse vor apărea pe piețele din Italia, Elveția, Anglia și Canada.

LONGEVITATE. Învățătorul pensionar Șerban Popescu din comuna Urși-Stoilești (județul Vîlcea) a împlinit de curînd vîrsta de 100 ani. Cel mai «tînăr» dintre foștii și numeroșii lui elevi care au hotărît să sărbătorească acest eveniment a împlinit vîrsta de 47 de ani.

SĂPTĂMÎNA PRIMĂVERII. În comuna Năruja (județul Vrancea), din cele 4 săptămîni ale lunii aprilie, una a fost intitulată «săptămîna primăverii». În acest interval de timp sute de pionieri și utecîști au participat la înfrumusețarea localității lor, plantînd între altele și 21 000 de puieți.

PRIN MUNCĂ PATRIOTICĂ, într-o singură zi, tinerii din cadrul sectorului IRE Drăgășani au amenajat o rampă pentru spălarea mașinilor din dotarea secției. Pentru rampă — tinerii merită aplauze la scenă deschisă!

INVITAȚIE LA PĂDUREA VERDE. Pădurea verde, familiarul spațiu de agrement al timișorenilor, oferă vizitatorilor o seamă de surprize silvice de o deosebită valoare: arborele pagodelor, magnolii, rășinoase de o mare valoare ornamentală. Tot aici există a doua fazanerie, ca vechime, din Europa.

DEȘI PUȚINE la număr, ceasurile electrice din Lugoj nu funcționează de aproape o jumătate de an. Pesemne că aici nici ceasornicarii nu funcționează?

PENTRU A NU RĂMÎNE cu nimic mai prejos față de părinții lor, cooperatorii, pionierii din comuna Țigănești, județul Teleorman, au luat în grija lor islazul comunei pe care s-au angajat să-l curețe și să-l îngrijească astfel încît producția de iarbă să crească simțitor.

NUMEROASE ECOURI favorabile vorbesc despre succesul de care se bucură în rîndul tineretului serile de poezie și muzică «Top disc — Ceahlăul '74», găzduite în fiecare vineri de Biblioteca municipală Piatra Neamț.

HAWAII» LA... MĂCIN. Cooperativa meșteșugărească din Măcin exportă modele de împletituri de papură în 12 țări ale lumii. Ultimul produs care face și el obiectul exportului este banca tip Hawaii cu multiple funcționalități.

GHIDUL TURISTIC AL BRAȘOVULUI, care cuprinde o hartă a județului, un plan al municipiului, șase trasee turistice și peste 70 de ilustrații, va fi tradus în engleză, franceză, germană, italiană și maghiară, pentru uzul vizitatorilor străini.

AU REALIZAT CINCINALUL CU 185 DE ZILE INAINTE DE TERMEN! Este vorba de colectivul de la sectorul de exploatare a lemnului din Comandău (județul Covasna). Pînă la finele cincinalului muncitorii acestui harnic colectiv vor realiza peste plan o producție globală industrială de peste 15 milioane lei.

LA GALAȚI, bibliograful Ion Mărunțelu a descoperit unul dintre cele mai vechi ex libris-uri românești. El aparține medicului de la curtea lui Constantin Brâncoveanu, Pantaleone Calerchi și este aplicat la tipografia domnească din Snagov pe o carte de istorie și geografie italiană.

SUPĂRAT PE SCAUNE. Ajuns cam beat la slujbă, Zoltan Balogh, de la Combinatul de produse sodice Ocna Mureș, s-a împiedicat de un scaun. Supărat foc că cineva îi stă lui în cale, Zoltan a început să arunce toate scaunele pe fereastră. Cînd oare s-o supăra pe sine?

LA CENTENARUL RECLAMAȚIILOR. În caietul de sugestii și reclamații al restaurantului **Cramă** din Aiud stau scrise negru pe alb, dar nerezolvate, 59 de plîngeri ale cetățenilor. Se vede treaba că Inspectoratul comercial județean așteaptă centenarul.

ȘOFERII IADULUI... au fost angajați să transporte porumb între stația C.F.R. Tg. Jiu și moara Sona. La întrecere ca la întrecere, mai sare porumbul din camioane. Pe traseul dintre gară și moară pot să stea la îngrășat toate găinile orașului.

GELOZIA DE BĂTRÎNEȚE a dat peste Floarea și Mihai F. din Șimleul Silvaniei la cei peste 60 de ani ai lor. «Nepotriviți» la caracter, cei doi se acuză pe toate căile, ba au intentat și acțiune de divorț. Instanța i-a amînat însă pînă după nunta de aur!

MOARTĂ, ÎNVIATĂ ȘI LOGODNICĂ. Floarea Covaci din Pusta-Vale, Sălaj, nu-și lasă feciorul nici în ruptul capului să se însoare cu Maria Iancău pe motiv că aceasta din urmă ar fi murit o dată, iar acum a înviat. Floarea zice că abia după 40 de zile poți vedea dacă un mort «înviat» e viu cu adevărat. Are dreptate, nu poți fi sigur niciodată cu «revenanții» ăștia!

«SALON ARTISTIC SUCEVEAN». Recent au avut loc la Iași cîteva acțiuni artistice grupate sub genericul «Salon artistic sucevean», organizate de Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Suceava și Centrul de îndrumare a creației populare și mișcării artistice de masă din același județ. Acțiunile au debutat cu inaugurarea expoziției de artă plastică «Culorile țării de sus», amenajată la Galeriile revistei «Cronica», și au continuat în sala «Filarmonicii de stat Moldova» cu un recital de poezie susținut de poeți suceveni, cu un concert de cameră și un program de muzică populară susținut de solista Sofia Vicoveanca.

VERNISAJ LA «CUPOLA». Sîmbăta trecută a avut loc la Galeriile de artă «Cupola» din Iași vernisajul expoziției de grafică a artistului Mihai Mădescu, scenograf la Teatrul Tineretului din Piatra Neamț. Expoziția, cuprinzînd peste 20 de lucrări, desene în tuș și xilogravuri, se bucură de un succes deosebit.

AVIAȚIA ÎN SPRIJINUL AGRICULTURII. Două echipaje ale aviației utilitare pentru agricultură, conduse de piloții Ion Mocanu și Constantin Damaschin, au participat la o amplă acțiune de fertilizare, cu îngrășăminte chimice a fînețelor și pajiștilor naturale din Munții Harghitei. Deși au zburat în condiții de vizibilitate uneori dificile, piloții și-au îndeplinit sarcinile cu măiestrie și curaj. Felicitări.

COCOȘUL SE ÎNCĂPĂȚÎNEAZĂ să se numească Schulmeister amintind de un bun serial de televiziune și vorbindu-ne de împrejurarea că doctorului A. Turbatu îi pozează și cocoșii din Pitești.

PIONIERI HARNICI. În perioada vacanței de primăvară, purtătorii cravatelor roșii cu tricolor din județul Harghita au executat un important volum de muncă patriotică. Astfel, pionierii harghiteni au amenajat 120 000 de mp de spații verzi, au plantat 25 000 de arbori, arbuști ornamentali și pomi fructiferi și au colectat peste 20 000 de kg de diferite deșeuri feroase și neferoase.

DREPTATE CU CUȚITUL. Conflictul dintre tinerii dansatori de la balul din comuna Todirești a pornit de la melodia preferată. Mihai Rusu, din comuna Tg. Frumos, n-a vrut să cedeze nici în ruptul capului, drept pentru care și-a făcut dreptate cu cuțitul. Timp de 18 ani va reflecta la actul său criminal.

ADUCĂTORULUI BUNĂ RECOMPENSĂ. La rubrica «Pierderi» din Mica publicitate a ziarului «Flacăra Iașului» citim cu oarecare uimire: «Pierdut deviz de lucrări eliberat de Casa pionierilor către cooperativa «Prestațiunea» și acceptul de bancă. Adresați cooperativa «Prestațiunea», tovarășul Signeanu Neculai. Recompensă». Înțelegem noi că aducătorului i se cuvine recompensă. Dar celui care pierde un deviz și un accept de bancă de parcă ar fi o umbrelă, nu i se cuvine și lui o recompensă?

PROSPECTARE. Elevii ultimului an ai Liceului industrial din Oradea au făcut o excursie de trei zile la Arad și Timișoara, vizitînd, între altele, uzinele constructoare de mașini din Arad și Timișoara. Viitorii absolvenți «prospectau», probabil, și viitoare locuri de muncă...

REFLECTOR MUZEISTIC. În ultimii ani punctele muzeistice la sate au încetat să fie o raritate. Ne bucură să consemnăm deschiderea unui nou «punct»: în satul Cinciș, județul Hunedoara. Sînt înfățișate obiecte, documente, date, ilustrații din evoluția localității, reflectînd ocupații ale localnicilor de-a lungul veacurilor.

LACTO-BAR CU SURPRIZE. Recent, șoferului Teodor Coprean, de la Întreprinderea de industrializare a laptelui Simeria, i s-a predat, în satul Vulcan, în loc de lapte bun, lapte sintetic pentru hrănit viței. Care viței? Cei din Simeria?

N-AVEȚI O APĂ RECE ÎN PLUS? De peste două luni, la robinetele blocului X2 din Hunedoara, strada Ciprian Porumbescu, nu mai curge apă rece. Curios: cea caldă curge din abundență. Deoarece însă nu se poate bea, locuitorii blocului ar vrea să facă schimb: oferă apă caldă pentru apă rece. Ar mai exista și o altă soluție: să curgă amîndouă.

GHICI CINE VINE LA CINĂ? La depozitul șantierului TCH—Bucecea, județul Botoșani, a sosit un oaspete: un vagon cu 80 de palplanșe metalice. Expeditor — Șantierul de poduri din Cîmpina. Pînă aici, toate bune și frumoase. Am uitat însă să menționăm că șantierul din Bucecea n-a comandat palplanșele și habar n-avea de ele. Pentru a evita plata locațiilor șantierul a descărcat totuși obiectele cu pricina și le-a depozitat. Se aude la Cîmpina?

POȘTA SPORTURILOR

un anghel radios pe semicerc

Dedicînd una dintre serile sale tradiționale handbalului, «Scînteia tineretului» ne-a oferit acum o săptămînă un excelent prilej de a ne omagia supercampionii. Alături de handbaliști și de amfitrioni, cîteva mii de spectatori au făcut din sala sărbătoririi o vatră a sentimentelor alese, un uriaș semicerc al bucuriei întru sport. A doua zi, transmițînd fragmente copioase înregistrate la festivitate, televiziunea a putut fi sigură că a realizat o emisiune așteptată și prețuită unanim. Mai ales că a avut excelenta idee de a relua filmul finalei, peliculă de generos dramatism, culminînd cu explozia de bucurie de după fluierul definitiv și cu tulburătorul moment cînd, în sunetele imnului de stat, profilurile campionilor, proiectate pe înălțarea tricolorului, se înscriau pentru totdeauna în fila marilor izbînzi sportive. O imagine de amplă frumusețe, demnă să prefațeze albumul omagial dedicat acestei victorii. Contribuția la acest album simbolic, reproducem mai jos fragmente din scrisoarea cititorului Lucian Jidav, doctorand, specialist legumicultor aflat la doctorat în Crimeea (la Simferopol):

«Ca iubitor de handbal, nu se putea să nu trăiesc la cea mai înaltă tensiune întreaga desfășurare a campionatului mondial. Nu am avut posibilitatea să urmăresc nici un meci, pe micul ecran, deoarece televiziunea sovietică nu a transmis decît ultimele 10—15 minute din finala România—R.D.G. (înregistrare). Am ascultat, însă, toate transmisiile radio. Am trăit finala, la fel ca mulți, foarte mulți compatrioți, cu radioul la ureche, în picioare. Speram in minunea victoriei (dacă atunci cînd cîștigi pentru a patra oară un campionat mondial mai poate fi considerată minune), deși mi-a fost, sincer să fiu, tare frică la 7—8 și 7—9. Aproape că nici acum nu-mi vine să cred că acești magnifici vrăjitori ai balonului au reușit să refacă, în condiții cu totul și cu totul dificile, pas cu pas, și să cîștige în acel final fantastic... S-a terminat meciul. Tremuram. Lacrimile, evident, erau și ele prezente. Crainicul a mai găsit totuși resurse pentru a lua interviuri.

Vreau să mă opresc puțin asupra celor spuse de antrenorul Oprea Vlase, imediat după memorabila finală. Vreau să repet cele spuse de el, în primul rînd pentru bravii noștri handbaliști, apoi pentru cei care, cuprinși de bucuria victoriei, n-au mai ascultat transmisia, grăbindu-se să-și sărute nevestele, copiii, prietenii sau să desfunde sticlele. Oprea Vlase a spus:

— *Victoria le aparține în totalitate.*

Oprea Vlase a «aruncat», astfel, tot binele și toate meritele asupra, e drept, celor bravi, într-un moment în care alții și-ar fi găsit destule merite, chiar dacă le-ar fi exprimat în mod elegant și în limitele bunului-simț (îmi vin în minte «plăcile» multor antrenori — de fotbal, evident: «...băieții au ascultat indicațiile date în pauză» sau «băieții nu au uitat cele învățate» etc., etc.).

Oprea Vlase, ați fost demn de înălțimea rezultatului obținut de ucenicii dumneavoastră!

Ca mare iubitor de sport, sînt uluit de modestia acestui mare șlefuitor de pietre scumpe, într-o perioadă în care se mai găsesc destui culegători-colecționari de bureți (a se citi: nimicuri).

P.S. După cele 10—15 minute din finală, transmise de televiziunea sovietică, bunii mei prieteni sovietici mi-au spus că și ei ar fi cîștigat Campionatul mondial, cu un asemenea anghel (anghel pe rusește înseamnă înger), Anghel fiind... simpaticul Penu.»

...Care, desigur, va citi radios aceste rînduri venite de departe. **PETRE DRAGU** ■

TENIS

m.r. = ???

Nu demult, în revista «Flacăra», care găzduiește de mai bine de un an și rîndurile mele cu rachete, mingi, smeciuri și duble greșeli, a apărut o nouă rubrică numită «De domeniul absurdului». O rubrică pe care atunci cînd o citești simți cum ți se urcă sîngele la cap. Din nevoie de variație, o citesc cu regularitate. Am fost convins că este vorba de un unicat. Amarnică înșelare. M.R. îmi dovedește că totuși nu este unicat. M.R. semnatarul, desigur întîmplător, al rubricii de sport a României literare din 18 aprilie, vrînd parcă să-și coloreze vorbele pe măsura predecesorului său, scrie: «*În vreme ce Ilie Năstase pare că face o pauză, nepotrivită, sau că pune racheta în cui, lîngă a lui Stan Smith, care a rînduit și mingile la murat, alte sporturi tot atît de frumoase, dar mai uitate, adună cununi de flori și medalii de aur*».

Am simțit — repet — că mi se urcă sîngele la cap, așa cum mi se întîmpla cu cîțiva ani în urmă cînd cineva, arătîndu-mi biletul de intrare la Cupa Davis, pentru a da greutate vorbelor, căuta să mă convingă că Năstase a vîndut meciul. Nu știu cine e M.R. și sincer să fiu nu sînt curios să-l cunosc. Dar cine poate fi M.R. care amestecă aurul încă nemarcat cu diamantele de mii de carate?

Rezultatele lui Năstase, Smith, Newcombe, Kodes ilustrează condiția draconică a campionului de tenis, pe care multe creiere, în ultimul timp chiar electronice, încearcă să o umanizeze. M.R. rezolvă problema cu dezinvoltură. M.R. care i-a văzut pe Năstase și Smith punîndu-și rachetele în cui, și petrecîndu-și nopțile îmbuibați de alcool, în fumul trabucelor. M.R. care a văzut sute sau mii de Smith și Năstase ratați. M.R. care probabil s-a plictisit de finale și vrea absolutul. Cine ești dumneata, M.R.? Ce știi dumneata despre Năstase și Smith? Ce știi dumneata despre transpirația rece și sfîrșeala fizică, dumneata ale cărui cuvinte vor să sune frumos? Nu știu cine ești, M.R., și nu știu dacă ți-ai vărsat sau nu veninul prin colțuri spunînd că Năstase a vîndut Cupa Davis. Dar mă întreb de unde ai aflat că pauza lui Năstase este nepotrivită, cînd, poate nu știi, marile concursuri nu au început încă!!! De unde știi că i se potrivește sau nu lui Năstase? Ce te face să crezi că tocmai această pauză nu-l va ajuta pe Năstase să-și dăruiască și dumitale un Roland Garros, Wimbledon, sau Forest Hills. Deocamdată, peste două săptămîni, Ilie joacă finala de la Dallas, primul mare concurs al anului. Și eu cred că avem toate motivele să fim cu gîndul și eventual și cu sufletul (nu e cazul acestui M.R.) alături de inegalabilul Năstase al nostru. El are de luptat în arenă, în vreme ce M.R. mîrîie.

ȘTEFAN GEORGESCU ■

FOTBAL WELTMEISTERSCHAFT '74

Din grupa a III-a a turneului final al campionatului mondial, poate cea mai echilibrată din punct de vedere valoric, vă prezentăm astăzi reprezentativele Olandei și Uruguayului.

OLANDA

Cel mai bun jucător european este olandez (Cruyff), cel mai bun club european din ultimii ani este olandez (Ajax), dar echipa națională a Olandei nu a fost niciodată la înălțimea reputației cluburilor (Ajax, Feyenoord, Eindhoven, Twente) care au reprezentat «țara lalelelor» în cupele europene. Acum, însă, diferendele dintre jucători și conducători s-au aplanat și după 36 de ani «brazilienii Europei» sînt din nou în turneul final, figurînd chiar printre favoriții multor specialiști. Argumente? Tehnica individuală și colectivă, forța atletică, jocul modern, complet și... Cruyff, deținătorul «balonului de aur» acordat de revista franceză France Football jucătorului nr. 1 din Europa în 1973. (Doar Di Stefano în 1957, 1959 și Cruyff în 1971, 1973 au cîștigat acest trofeu de două ori). Suporterii «olandezului zburător» merg pînă acolo încît afirmă că toate echipele în care a jucat Cruyff au cîștigat primul loc în competiția respectivă: Ajax (juniori), Ajax (seniori), Olanda (în preliminariile Cupei Mondiale) și acum Barcelona (în campionatul Spaniei)!

Formația probabilă: Schrijvers (Twente) — Suurbier (Ajax), Mansveld (Den Haag), Huulshof, Krol (ambii de la Ajax) — Haan, Neeskens, Mühren (toți trei de la Ajax) — Rep (Ajax), Cruyff (Barcelona), Rensenbrink (Anderlecht) sau Keizer (Ajax).

URUGUAY

Palmares la campionatele mondiale: 1930: campioană, în finală învinge Argentina (4—2), 1950: a doua oară campioană, în finală învinge Brazilia (2—1); 1954: învinsă în semifinale de Ungaria (2—4), ocupă locul patru după 1—3 cu Austria; 1958: eliminată în preliminarii de Paraguay; 1962: eliminată în optimi, după 2—1 cu Columbia, 1—3 cu Iugoslavia și 1—2 cu U.R.S.S.; 1966: eliminată în sferturi de către R.F.G. (0-4); 1970: învinsă în semifinale de Brazilia (1-3), ocupă locul patru după 0-1 cu R.F.G.

Națiune mică (3 milioane), fotbal mare, la cele două titluri mondiale adăugîndu-se și două succese olimpice. În campionatul național s-au remarcat numeroși jucători valoroși, după obținerea calificării frontierele au fost închise exportului de fotbaliști, «brazilienii» (Mazurkiewicz, Forlan, Ancheta și Rocha) și «spaniolii» (Morena, Esparrago, Milar, Cubilla, Rey) vor veni să apere culorile patriei lor.

Formația «celestă» nu renunță la elementele care au deosebit-o întotdeauna de celelalte selecționate sud-americane: regularitatea, constanța în comportare, forța de a specula orice slăbiciune a adversarului, riguroasa respectare a tacticii de joc. Uruguayenii «culcă» foarte des mingea, o fac să circule mult și știu să ocupe mijlocul terenului printr-o repartizare judicioasă a jucătorilor și printr-o deosebită elasticitate a compartimenteior între care nu sînt nici un moment spații prea mari. Sînt adevărați maeștri în stăpînirea balonului, în controlul și

protejarea lui. Luptă în apărare cu o s și un calm care nu prea sînt specifice reprezentanți ai continentului fotbal binte.

Formația probabilă: Mazurkiewic re) — Forlan, Ubinas, Ancheta, Pavoni - rago, Rocha — Cubilla, Morena, Re

CRISTIAN ȚOPE

SĂPTĂMÎNA SPORTIVĂ

GRIVIȚA ROȘIE SPULBERĂ STE RUGBY! Două glorii ale rugby-ului — Moraru și Demian — au ridicat tradițională și mult respectată cetate lui oval care este Grivița roșie o nouă de tineri rugbyști de 18 carate. Ultimu al tinerilor grivițeni — duminica trec minator (sever) — echipa campioană Rezultatul examenului? Examinatori surclasat, Steaua primind ceea ce obișnuit se cheamă o bătaie de pomi

M.V. PARAFRAZÎNDU-L PE EMINE tim — cu uluire — în articolul *Bucuri* tete, apărut în revista «Sport» nr. 8, pasaj: «Asistînd la startul acțiunii d a normelor complexului polisportiv sănătate» de către tinerele muncito fabrica de încălțăminte «Flacăra r București, am trăit simultan două se contradictorii. Primul — bucuria (...), — tristețea. De ce? Parafrazîndu-l pe ...De ce pana mea rămîne în cer întrebi?

De ce sportul nu mă-mbie cu ispi trebi?...» etc

După o asemenea lectură, rămîi, mut, interzis, pipăi, eventual, hîrti suportat o asemenea inspirație de fa ești '38, hîrtia rezistă, e tare, altfel fi suportat «parafrazarea», deschizi intre aer curat, respiri adînc și suspii grădina ta, Doamne! Și te apucă, vorb o mare tristețe. Eminescu, sport de ce nu și pepsi-cola sau bomboane Dar poate că M.V. — autorul — este profund pe care noi nu sîntem în sta țelegem. Chiar și cu acest risc, ne roa o întrebare. Cu ce prăștie o fi scris, articolul său?

NATAȚIA ROMÂNEASCĂ A DES UN TARZAN! Îl cheamă Zeno Op clujean, venit de cîteva luni la Steaua, la sfîrșitul săptămînii trecute un ex cord al României în proba de 100 m (53,4 secunde), reprezentînd a pat manță mondială a sezonului. Mult atenție față de acest tarzan al bazinelo Poate că el este marele performer așteaptă de atîția ani natația româ

DAN COE LA 2 PUNCTE DE LI tărît lucru, în pasionanta serie 1 a lupta pentru promovare este de un tism. De unde la început am asistat la duel Buzău—Suceava, acum se află în concurenți animați de o pătimașă am mul dintre ei — F.C. Galați, 32 de 2 p. de lider) — dînd impresia că se a bine lansat, «pe culoarul exterior ajunge în divizia A. Iată că povestea cu lui Dan pe prima scenă fotbalistică a ț să nu mai fie o simplă poveste. Du vede, Dan nu glumește.

DOUĂ ÎNFRÎNGERI ÎNCURAJA După cele două bătăi — scurte — în de reprezentativa noastră la Sao Paulo Aires s-au și auzit vocile «construct operetă cu dialectica lor anapoda. eșecuri care «promit», care «nu ne st ci, dimpotrivă, ne onorează», care chiar «un pas înainte», care «ne înc

În ce ne privește, nutrim speranța tin Stănescu și jucătorii (mai ales care au întreprins această adevărată de studii au învățat ceva de pe urma tăm să vedem ce și cît au învățat.

ROMÂNIA LIBERĂ — SPORTUL 1 petiție indirectă între cele două coti trale care s-au prezentat în numă marți cu o știre de ultimă oră, pe ace partida de la Buenos Aires. Între p știrii în *Sportul* și prezentarea ei î *liberă* au existat două deosebiri: î cotidianul cu specialitate sportivă atenția că «din cauza orei tîrzii, publica rezultatul partidei», informa interes (!) încadrată într-un elega (de 6 puncte), România liberă ne pre dest, fără chenar, știrea cu rezultatu și cu autorii golurilor. Altfel spus, la ceea ce s-ar putea numi meserie ga obținută, e adevărat, cu oarecare s redactorul de serviciu al «României s-a culcat pînă la ora 3 dimineața — socoteala, performanța (nu numai ce dar și cea de muncă) cere sacrificii, ce suplimentare.

MARIUS POP

niște țărani (8)

LUL IV

masa

ședut și tăcut, vîntul nu mai bătea, se liniște curată,se putea auzi cum se lasă ăpadă ușor, unul peste altul, și cum se i crengile negre ale prunilor prin grăite care plutea lumina calmă de dinărării, parcă se pregătea o sărbătoare. deasupra acestui sat nu mai stăruise dar ea avea să se dovedească repede e și mai ales prevestitoare a unor înleloc pașnice și deloc vesele. Drumueră troienite și nimeni nu mai ieșise au cu sania să răscolească zăpada și să potecile fuseseră înghițite sub nămeții u se mai cunoșteau șanțurile și gardurișurile albe veneau cu streșinile pînă nau cu foișoarele de lemn, și ningea satul pierea, dar pierea frumos ca este și din cînd în cînd Pătru cel scurt ălița din spatele casei și privea văile rau rostogolite acum și rotunjite pînă le munților, unde se întuneca și ochii reau și începeau să-i lăcrămeze. Așa acum, rezemat de stîlpul săliței, și astea aceea nefirească și auzea bine cum și cum ating ei stratul de zăpadă de și îi urmărea cum vin și cum se rotesc lin, simțea greutatea lor dar o simțea t era, o simțea ca pe o greutate adegreutatea asta nu se așeza pe zăpadă au ochii lui, ci pe pieptul lui și pe inima rezea oftînd. Era într-o vineri, se înptămînă de cînd nu mai ieșise nici el i nici pe la el nu mai venise nimeni, cu nevasta lui, nu vorbea nici el, nu ci ea, se uitau unul la altul și păreau leg, la prînz ea punea masa, dimineața nne, seara el își făcea de lucru prin hidea fără nici un rost o ușă la un beci ntra nimeni, căci n-avea cum, dar așa ul gospodarului să încuie seara toate zăvorască, noaptea trecea ca o petorcea pînă se isprăvea focul în sobă, ineața o luau de la început. Cînd vorbeau fiecare singur, cu cîte un lucru împiedicau sau de care aveau nevoie seau, cu vaca în grajd care nu se mai să vedem cum o să mai ieșim și din ? cu cîinele pe care seara îl dezlegau ea plin de zăpadă în săliță și chiar în a de bucurie și din lătratul lui se stinși atunci Pătru punea mîna pe cîte un certa vesel și-l amenința,iar cîinele pe ușă afară dărîmînd de fiecare dată ar Pătru îl înjura însă cu o mîndrie pe ai el o înțelegea căci cîinele acesta se cît un mînzat îl făcea pe Pătru să el gospodar cu cîine care are ce păzi, e, acareturi, strînsură. Casa lui era la început, nici nu fusese terminată, curte nici acareturi, n-avea nici cine rînsură, zestrea nevestei nu fusese e știe ce, iar într-o seară Pătru își nte că socru-său îi promisese și două rea lîngă Crăciun și Crăciunul venise, recuse și Sfîntul Vasile și Bobotează, nuarie, trecuse bine și din februarie iu nu se mai făcea că ține minte ce la nuntă.

neie, deschise el vorba după o lungă în timp ce ea strîngea masa cu felul niței adormit căci ținea mereu capul uite că vine și martie, o să se ia și că n-o să țină cît lumea, acuși vine și socru-meu nu se face deloc cu oile cîte le-a promis că dacă știam că nu iscutam altfel, aveam altă discuție... mase cu talerele de pămînt în mînă drumului de la masă la sobă unde vorba lui Pătru dar fără să întoarcă ul sau să-l ridice, parcă ar fi citit în ela peste care așezase lingurile de

nimic?,o întrebă Năiță, n-ai glas la a — adăugă el cu aerul că ea acum tocmai acum în timp ce în rest nu-i gura și el nu mai putea de răul gurii ei. at, zise ea și se strecură cu mersul ei esc și chiar vru să iasă afară dar Pătru sia că ea fuge de răspuns și că-l oco-

pleca — se răsti el — că dacă pleci ar te duci la ei și să le spui că acum se ia u vreau să mă fac cioban și să mă duc munte că o turmă ca aia pe care ți-a de zestre nu se poate ține pe-aici pe buie s-o ducem la munte. Femeia se o dată tot așa cu capul în pămînt și erele ca pe o colivă la parastas, cum lui Pătru,însă cînd acesta termină ce s ieși scurt pe ușă afară.

continuă Pătru cel scurt ca pentru el ind ar fi vorbit cu prietenul său Năiță rbim bine frumos, ne tocmim omenește,înțeleg și eu situația lor că oameni sîntem, zice că nu poate să-i dea decît două oi, acept două oi, acept și termenul și el bună-ziua. Păi o casă se ține greu, o muiere mănîncă, oricît ar fi ea ca sfînta vineri ca asta a mea, se mai și îmbracă fiincă nu e tot anul vară, mai dă și frigul și atunci ce să facă, să degere, nu se poate, toarce un caier de lînă și-și face ciorapi. Da — încheie el oarecum satisfacut, căci de mult aștepta să se supere pe nevastă-sa să-i zică ceva din care să priceapă și ea că are bărbat. «Că alții le bat de le rup, și de cîte două ori pe săptămînă, se gîndi el — văzînd că femeia nu se mai întoarce și că nici nu se aude cotrobăind cum îi era obiceiul prin săliță — le bat bine și ele dorm ca puii și dimineața cîntă înaintea cocoșilor. Se întorsese destul de tîrziu iar el bănuise că fugise acasă să-i spună lui taică-său ce și cum, adică să nu uite ce au făgăduit că el,Pătru,nu uită și e viața ei cu el la mijloc, nu sînt numai cele două oi.

— N-a uitat — zise ea cînd se întoarse, n-a uitat dar n-a avut bani, însă face acum că dă niște prune lui Terteci ăla de i-a mîncat calul nasul la botezul nepoate-si, face de bani și ori ți-i dă ție să le cumperi tu, ori le cumpără el cum a zis.

— Lu' care Terteci i-a mîncat calul nasul se înveseli brusc Pătru cel scurt, cînd i l-a mîncat, la care botez? Se făcea că nu-l mai interesau oile pentru că într-un fel se asigurase de ele. Acum îl distra chestia cu calul care putuse să mănînce nasul cuiva.

— Parcă tu nu știi — zise femeia și clătină din cap ca și cînd i-ar fi spus,om bătrîn,te bucuri de nenorocirea omului.

— A, făcu Pătru bine dispus în continuare căci și vedea oile în curte și se și vedea pe el tunzîndu-le la primăvară în curtea din fața casei să-l vadă toată lumea, și mai ales Năiță Lucian.

De mult se visase el tunzînd o oaie care era a lui și Năiță oprindu-se la gard și întrebînd cum făcea el cînd vrea să arate că se miră de sărăcia cuiva:

— ce faci măi Pătrule, ce-ai cu bietul animal, de-l lași în pielea goală acum, pe frigul ăsta, nu mai ai cu ce să te-acoperi? Acopere-te mă cu nevasta, nu fi prost, acopere-te cu ea și lasă oaia că e cel mai nevinovat animal,nu e ca muierea.

— Păi stai frate-meu — se adresă Pătru vesel de tot acum femeii care se ghemuise lîngă sobă și își făcea de lucru cu niște cîrlige de împletit, că pe Terteci ăsta eu l-am scăpat din gura calului că dacă nu eram eu îl mînca de tot și el nici nu băga de seamă, rămînea de umbla fără cap pînă la sfîrșitul vieții lui. Credeam că de altul vorbești — sîsîi el din ce în ce mai vesel, dar femeia lui continua să tacă și parcă nu-l auzea,nu credea în veselia lui, stătea mută și posacă și lui Pătru îi trecu repede tot cheful.

Și iar se scurseseră cîteva zile bune, tăceau amîndoi, casa era pustie cu ei în ea, masa era ca o pomană după cineva care murise, ziua se scurgea precum cenușa din gura sobei, noaptea se petrecea cu întunericul ei, Pătru ieșea afară la stîlpul săliței și stătea cum stătea acum, privea cum se rostogolesc văile pînă la poalele munților și cum ninge,și cum cad fulgii ca o părere. Era o liniște cum nu mai auzise decît pe front cînd se oprea bătaia artileriei pe neașteptate și ei în tranșee aveau impresia că aud fumul cum se ridică din gropile bombelor și așteptau să strige cineva după ajutor, acel «Fraților,nu mă lăsați» pe care îl auzise de o mie de ori.

Se întuneca încet, ninsoarea se cernea la fel de ușor și de așezat, văile nu se mai vedeau, Pătru cel scurt se desprinse de stîlp și intră în casă îngîndurat. Ar fi vrut ca nevasta să-l vadă așa și să bage de seamă că e supărat și să-l întrebe ce e cu el și ea ce să facă, dar această femeie chiar dacă vedea toată frămîntarea lui și o vedea nu putea să zică nimic, nu credea că e bine să-l întrebe ceva, ea aștepta să-i spună el ce avea de spus și ea să se supună, să facă adică tot ce zicea el și tot ce vrea el fiindcă de aceea era nevasta lui, să-l asculte supusă și nu să-l iscodească. Însă el nu știa toate acestea și nu vedea decît fața ei mută și fruntea ei care nu se mai ridica din pămînt. Își luă pe el o manta militară de postav gros cu care venise de pe front și un an doi o ținuse dosită, acum însă începuse să o poarte, nu-i mai era frică să nu-l întrebe careva de unde o are și dacă are chitanță pe ea. Mantaua nu fusese a lui, se vedea bine, căci era mai lungă decît ar fi trebuit, iar el nu o scurtase,îi păruse rău să bage foarfecele în ea, și mergea cu ea ca și cînd ar fi fost îmbrăcat într-un anteriu, măturînd cu poalele drumul iar poalele se cam zdrențuiseră, și el cum era scurt părea și mai scurt scufundat în acel sac militar, cu epoleții atîrnîndu-i pe umeri, căci nasturii lor se pierduseră de mult.

— Vezi că lipsesc niței — îi atrase el atenția femeii cu o grijă pe care ea nu i-o cunoștea căci nu prea obișnuia să spună cînd pleacă dacă întîrzie și cît întîrzie, pleca și era bun plecat iar cînd venea era bun venit, n-avea obiceiul să povestească pe unde fusese sau ce văzuse, acasă era la fel de mut cum se făcuse el cunoscut înainte de război și în felul acesta se potrivea bine cu muierea lui, credeau cei care nu știau ce e în casa lor și în sufletul lor.

— Mă duc pe la Năiță să vedem ce mai face, ce crede el de zăpada asta, ne astupă, că nu vezi că nu se mai oprește din nins și dacă o ține așa o să ieșim din casă prin tunel.

Vorbea însă mai mult pentru sine căci simțea că femeia nu participă la informațiile pe care le dădea el, ea stătea după sobă și tăcea, parcă nici nu auzea, deși ea auzea tot și chiar ar fi vrut acum să spună ceva căci era pentru prima dată de cînd se luaseră cînd el îi spunea unde se duce și de ce se duce și ea vedea bine că se întîmplă ceva cu acest om al ei, dar nu știa dacă era bine sau nu să răspundă, nu știa dacă nu era mai bine să stea smerită și el singur să priceapă că ea aude și vede tot ce zice și tot ce face el. Cînd ieși din casă simți un pustiu în el ca și cînd ar fi ieșit dintr-o moară și în moara aceea nu era nimeni iar moara măcina singură și în gol, între pietrele ei nu era nici un bob de porumb. Încercă să deschidă o portiță de lemn care îl scotea din curtea casei dar zăpada o troienise și se lăsă păgubaș, încălecă gardul și,scurt cum era, cînd sări dincolo se înfundă tot în zăpadă și se trezi și cu cîinele peste el, vesel.

Mergea greu prin nămeții care făcuseră tot una plaiul cu drumul lor vechi, mantaua îi mătura zăpada, se împiedica în ea și de la o vreme se apucă și ridică poalele și le prinse de brîu. Cîinele venea după el gîfîind,în salturi scurte și pe măsură ce înaintau Pătru începea și el să gîfîie și cum călca cum stătea să se rostogolească și să se înfunde în troienele peste care ninsoarea se cernea fără încetare cu o liniște nefirească. Nu se auzea absolut nimic, nici măcar pașii lui Pătru nu se auzeau căci se înfundau moale în zăpadă și întunericul le ascundea și mai viu urmele. Năiță Lucian nu stătea chiar așa departe de Pătru, nu-i despărțea decît un vîrf de măgură, vara se duce ca titirezul, acum era la poalele măgurii aceleia, acum era în vîrful ei unde niște moși ciopliseră o biserică din lemn, toată din lemn, și cuiele cu care erau prinși căpriorii erau din lemn. Biserica nu era mare, cît o bucătărioară de vară, dar stătea pe vîrful măgurii ca o corabie, și ce era de ea era turla, subțire și înaltă,strecurată printre crengile unor pruni vineți, crescuți și ei ca niște sălbatici. Casa lui Năiță fusese clădită într-o vale pitită sub niște nuci de demult, sălbăticiți și ei de cînd tot făceau umbră pămîntului și de cîtă lume scuturase toamne fără număr nuci verzi cît oul de mari. Prin fata casei trecea un fel de drum de cătun dar în dreptul casei lui Năiță Lucian acest drum pierea căci toată curtea cu acareturile,cu carul cu boi, cu plugul și roatele lui de lemn, cu un fel de tocător de lemne și cu cîinele legat de el cu un lanț destul de lung ca să ajungă și în curtea casei, toate acestea,și vara sau toamna,fără încetare, și cu butia de prune pusă la umflat plină de apa scoasă dintr-o fîntînă săpată și ea în marginea drumului sub un mal, toată averea lui Năiță aproape se părea că fusese scoasă de cineva în drum iar drumul se sfîrșea și se termina năpădit și sufocat de cîte putuse Năiță să pună deasupra lui. Acum însă nu se cunoștea nimic din acest prăpăd care înghițea drumul și Pătru chiar se miră unde dracul putea Năiță să strîngă și să ferească atîtea cîte strînsese Năiță și le ținea în văzul tuturor.

Cînd ajunse la poarta casei văzu cu uimire că aceasta se afla închisă și încercînd s-o împingă ca să intre înăuntru observă că fusese proptită cu un par și deși ar fi vrut să-l ia pe Năiță pe neașteptate căci cîinele acestuia îl cunoștea și nu îl lătra nu avu încotro și strigă cu glasul său răgușit și pierit, ca al unui om care văzuse lupul și nu se mai trezise din spaimă.

— Năiță!ăă, Lucianee, acasă ești mă, auzi?!

— Care ești de n-ai stare la tine acasă — se auzi repede vocea răstită a lui Năiță Lucian. Pătrule, tu ești, mă, pă tine nu te-a răbdat mă muierea și te-a dat afară din casă.

— He-he-he făcu Pătru cel scurt, omul tînăr mai pleacă și el,se face că se duce la cîte-un prieten și cînd se-ntoarce schimbă macazul că satul e mare și cerere multă.

— Mă, fire-ai al dracului de-aia plecași tu de-acasă, că nu mai ai unde ține calul și trebuie să-l scoți la linie?

— Mai e cineva? — întrebă Pătru cel scurt în timp ce se scutura de zăpadă în sălița de la intrare, auzind înăuntru glasuri necunoscute de bărbați, copiii lui Năiță fiind încă tinerei și de nebăgat în seamă,cel mai mare abia împlinise paisprezece ani iar ceilalți cinci se țineau unul după altul la cîte un an.

— Mai e — răspunse Năiță,că la omul cu cap vine și deșteptul, vine și prostul cum veniși tu acum, așa că intră și dă bună seara cum te-am învățat că acum așa e la modă,cînd intri în casă scoți căciula și zici și tu ce trebuie după cum e anotimpul, dacă e ca acum iarna și seara zici și tu bună dimineața la Moș Ajun.

Pătrunseră în celar, o odaie ținută ca bună dar cum Năiță avea mulți copii și doar într-o singură încăpere făceau focul iarna, celarul era și camera bună și rea,toți stăteau iarna în ea și de jur împrejurul ei făcuseră un fel de paturi pe niște capre de lemn și dormeau la rînd unul lîngă altul. Acum copiii fuseseră înghesuiți lîngă sobă și toți dormeau afară de unul,Vasilică,pitic ca maică-sa și pistruiat tot ca ea, însă rău de gură ca Năiță. Ăsta stătea cu o mînă la ochi și se făcea că doarme, însă nu scăpase nimic din ce auzea că vorbeau Năiță și cu prietenii lui și mai ales nu scăpa înjurăturile lui Gheorghe Oțăt, care nu putea să bage în gură o lingură de fasole fără să găsească un motiv și să pomenească un sfînt din calendarul pe care i-l lipea muierea în fiecare an de Crăciun deasupra capului unde dormea. Se dusese vestea despre el cum asista la lipitul calendarului de Crăciun chiar în ziua întîi și cum se uita el apoi curios pe rîndurile fiecărei luni să găsească un sfînt nou de care nu mai înjurase pînă atunci.

— Mă, Gheorghe,tu ai să fii pedepsit rău pe lumea ailaltă, îl amenința femeia, una Vetuța, neagră ca un drac și cu un glas subțire pe care el în tinerețele lui o furase dintr-un sat vecin la o petrecere de lăsata secului.

— Dracu' știa, fratele meu,că se înnegrește așa, că n-o mai luam că eu am luat-o neobligat, se justifica el din senin apoi înjura de cîte un sfînt de care nimeni nu auzise, de pildă de înălțarea sfîntului mare mucenic Aristică.

— Mă Gheorghe — îl contrazicea neapărat cine îl auzea, unde ai scos pe Aristică, ăsta nu e sfînt. Păi nu e mă,zice Gheorghe Oțăt,ăsta e mucenic. Mucenicii au altă catagrafie că și la ei e o socoteală, nu e ca aici, la noi, de pă toți ne înjură la fel.

Lîngă Gheorghe Oțăt stătea Dumitru lui Dincă, ciungul, și fuma dintr-un chiștoc de ziar, căci deși era ciung se ambiționa să-și facă singur țigările și le desfăcea pe cele de fabrică,le punea tutunul într-o tabacheră și își răsucea altele din ziar pe genunchi și repede,iar cotul în timpul acesta se legăna deasupra genunchiului închipuind aceleași gesturi pe care le-ar fi făcut mîna dacă era întreagă.

Mai era socrul lui Năiță Lucian, rămas surd de la 1916 însă cu niște ochi ca de viezure, prindea tot după mișcarea buzelor și reușea să se înțeleagă și cu Ion al lui Ciclop acesta nu numai surd dar și fonf.

Fugea cu ochii de la unul la altul și nu scăpa nici un cuvînt însă cîteodată le mai potrivea de la el și nimerea ca Ieremia dar nu se lăsa, era un om fudul și umbla cu un baston cu măciulie de alamă și fuma cu un țigaret de mesteacăn

Gheorghe Oțăt ținea în mînă o ceșcuță de pămînt ars pe care se mai vedeau niște litere afumate închipuind numele de Horezu, ceea ce dovedea că fusese făcută de olarii din tîrgul apropiat și cumpărată în vreo sîmbătă ca un lux de către cineva dintr-ai lui Năiță Lucian pentru că altfel și satul lor era de olari și chiar și socrul lui Năiță era olar și destul de iscusit dacă din palmele lui ieșeau ulcioare ca niște amfore și un sat întreg se ducea la cosit cu apă în ulcioarele arse de acesta și înflorate de acesta cu o pensulă muiată în alb de zinc.

Lîngă Oțăt fusese pus un scăunel mic de la o masă cu trei picioare, iar pe scăunel o sticlă verzuie astupată cu un dop de cocean. Sticla se cam golise, beau toți pe rînd din ceșcuța de Horezu, beau legumit, ținînd buzele lipite mult de buza ceșcuței, trăgeau pe nări damful țuicii de prună și de fiecare dată cu o falsă sfială și cu o falsă smerenie și clătinînd din cap, adică, ce să facă, se supun, sînt la om în casă și nu se face să-l refuze altfel nu acesta ar fi obiceiul lor, și chiar și Năiță făcea la fel, adică nici el n-ar fi băut, că doar era la el acasă, și avea cînd să bea, dar așa era obiceiul și era frumos să bea și el la rînd cu musafirii săi și mai era și situația asta nenorocită care îi strînsese la un loc și beau și de supărare, iar muierea lui Năiță îi fura cu coada ochiului și cam neagră, se gîndea că sticla se terminase cam repede și nărodul de Năiță iar o trimite în magazie să mai scoată una și uite așa se duce țuica și se trezesc primăvara cînd e mai scumpă și cînd ar fi putut să scoată și ei un ban mai mult pe ea că nu mai au pe ce scoate.

Genico — zise acesta chiar în acel moment, dă o fugă prin magazie și vezi de mai scoate nitică țuică, fiindcă veni și finul Pătru și e cam înghețat și mai avem și noi de vorbit. Din locul în care stătea femeia tresări arsă că i se împlinise prezicerea și se uită la Năiță ca la un om care spune la prînzul cel mic că a răsărit luna și a apus soarele. Se ghemuise și ea pe un astfel de scăunel mic cu trei picioare la gura sobei și din cînd în cînd rîcîia jarul cu o țăpușă de fag și răscolea focul care se și pornea bubuind în soba de cărămidă pe timpuri albă acum însă afumată, gălbuie și zgîriată de tot felul de semne făcute de copiii de școală ai lui Năiță.

— Auzi — adăugă Năiță întrebător și poruncitor în același timp căci vedea că femeia lui nu prea are de gînd să se îndrepte spre magazie.

DINU SĂRARU ■

(Va urma)

SCRISORI CU ADRESĂ

adevărata problemă

La prima vedere s-a crezut că este vorba de o gravă eroare de tipar: «litigiu de frontieră între Australia și Portugalia». Deci, un litigiu de frontieră între două țări situate la o distanță de mii de kilometri, între o mică țară vest-europeană și o țară din Pacific. Cum ar putea avea aceste două state o frontieră comună?!

Dar știrea precizează: «Printr-un protest oficial adresat de guvernul australian, la sfîrșitul lunii martie, guvernului portughez, între cele două țări a început o complicată dispută de frontieră, care ar putea avea consecințe nu numai juridice, ci și pe plan politic extern. Portugalia intenționează să acorde unei firme petroliere americane drepturile de exploatare a zăcămintelor de gaze și petrol presupuse a se afla în partea sudică din largul coloniei sale de pe insula Timor. Australia contestă Portugaliei acest drept».

Firește, nu intenționăm să intrăm în detaliile disputei și nici să-i evaluăm rațiunile și proporțiile. Ceea ce ni se pare demn de relevat este faptul că, în opinia noastră, nu-i vorba de un litigiu de frontieră: adevărata problemă în litigiu este prezența colonială portugheză în Pacific, ca, dealtfel, și în Africa. Apologeții de la Lisabona ai odiosului sistem colonial nu se sfiesc să atribuie Portugaliei calitatea de «mare putere colonială», de metropolă cu cel mai întins imperiu colonial. Dar, cum s-a mai spus, e vorba de o «mare putere» desculță, colonialiștii portughezi irosind resursele țării și aducînd-o în sapă de lemn ca urmare a încăpățînării lor de a menține prin forță coloniile de peste mări.

Protestul adresat Lisabonei este public și vechi de secole: curmarea dominației colonialiste și acceptarea dreptului sacru al popoarelor de a-și hotărî destinul potrivit voinței și aspirațiilor lor legitime.

Aceasta ni se pare a fi adevărata problemă.

ION CÂRJE■

CRONICA DE TREI SECUNDE

poveste neștiințifico - dar-fantastică

Fidel necititor de literatură științifico-fantastică, de mult convins că în ziarele mele nefantastice găsesc mai multă science-fiction decît în toate romanele specializate în acest sens, om rămas la Jules Verne, așa cum o mulțime de melomani n-au putut depăși Beethoven și Wagner, rămînîndu-le străini Xenakis și Stockhausen.

resemnat cu această certă infirmitate intelectuală, literară și muzicală, resemnat dar nu complexat,

incapabil să inventez ceva despre roboții anului 2074,

rece la tot ce inventează semenii mei cu privire la viața pe alte planete, rece dar nu intolerant,

indiferent însă deloc restrictiv, încît nu aș îndrăzni vreodată să incriminez o asemenea literatură pasionată de existența umană în anul 3012,

încredințat dealtfel că despre 1974 se pot spune gogomănii mult mai gogonate decît într-un roman despre anul 2015,

vin azi, aici, și declar cu toată sinceritatea, cu multă bucurie, cu un cert entuziasm că am citit o superbă nuvelă neștiințifico-fantastică,

o nuvelă care se petrecea, ce-i drept, în anul 1955 dar nu mai puțin fantastică,

o nuvelă nescrisă dar trăită, ceea ce pentru mine e îndeobște totuna,

trăită de un scriitor, și încă celebru, tocmai de romane științifico-fantastice, pe nume Ray Bradbury, de mult socotit julesverneul secolului 20,

și care în acel an 1955 a fost solicitat de un mare, de un uriaș, de un enorm actor, nu mai puțin celebrul Charles Laughton, cel care l-a jucat pe Quasimodo,

să transforme în piesă de teatru faimosul său roman «Fahrenheit 451», al cărui subiect, fie vorba între noi — o țară fictivă și coșmarescă unde nimeni nu avea voie să citească vreo carte — nu e chiar atît de fantastic,

solicitare la care scriitorul nu a rămas deloc rece, s-a apucat de lucru, a pus în dialog romanul, a terminat cît se poate de repede piesa și a dus-o peste cîteva zile, febril, actorului care după ce a citit-o, i-a dat scriitorului de faimă mondială cinci mari pahare de vin tare,

și după ce acesta le-a băut, Laughton i-a spus cu multă gingășie că adaptarea scenică e absolut execrabilă și e bună de aruncat la gunoi.

Pînă aici mulți vor găsi cu cale să spună că un anume realism n-a fost prea grav încălcat. Ceea ce mi se pare însă că ține absolut de romanele științifico-fantastice este urmarea acestei declarații nimicitoare, a unui artist către alt artist:

din acea clipă, Bradbury și Laughton au devenit prieteni la cataramă, pe viață, pînă la moarte!

Această poveste vrăjită — cu nimic mai puțin senzațională decît apariția unor farfurii zburătoare după care se aleargă ca haplea — s-a petrecut pe pămînt, repet, în anul 1955, e drept fără consecințe zguduitoare, lumea fiind preocupată de alte sentimente năvălitoare care fac din această poveste o întîmplare între martieni.

RADU COSAȘU ■

CRONICA EVENIMENTELOR INTERNAȚIONALE

la națiunile unite

Urmează să se încheie, la sfîrșitul acestei săptămîni, lucrările primei sesiuni extraordinare a Adunării Generale a O.N.U., consacrată problemelor materiilor prime și dezvoltării, convocată, după cum se știe, din inițiativa președintelui Algeriei, Houari Boumediene, și precipitată de intensificarea din ultimul timp a penuriei de energie.

La baza dezbaterilor desfășurate în decursul a trei săptămîni au stat două documente prezentate participanților — delegațiilor tuturor celor 135 de state membre ale O.N.U. — de «grupul celor 77» și anume: un proiect de «**Declarație asupra creării unei noi ordini economice internaționale**» și un proiect de «**Program de acțiune**» care vizează o activitate amplă și susținută pentru revizuirea sistemelor existente în relațiile economice, comerciale și monetare internaționale, garantarea dezvoltării independente a statelor și asigurarea progresului economic și social al tuturor țărilor, reducerea decalajului dintre nivelurile de dezvoltare ale țărilor avansate industrial și ale țărilor în curs de dezvoltare.

Vorbitorii care au luat cuvîntul atît în cursul ședințelor plenare ale Adunării Generale, cît și în comitetele ei de lucru au subliniat oportunitatea și însemnătatea deosebită a acestei sesiuni extraordinare, necesitatea statornicirii unui sistem de schimburi economice bazat pe echitate și justiție, crearea unei noi ordini economice internaționale echitabile absolut necesară lichidării stării de subdezvoltare a unui număr de țări. A fost subliniată de mai mulți vorbitori necesitatea punerii bazelor schimbării fundamentale a relațiilor economice internaționale — chiar la această sesiune — întrucît în caz contrar ar apărea multe «incertitudini și pericole». Unii dintre vorbitori au cerut ca principiile coexistenței pașnice active să fie aplicate cu consecvență și în relațiile economice internaționale. Cît privește relațiile de schimb internațional, reprezentanții țărilor mai puțin dezvoltate au cerut ca în viitor comerțul mondial să fie așezat pe bazele unei mai largi participări a țărilor în curs de dezvoltare la progresul economic și tehnologic actual.

În contextul acestei abordări a problemelor, șeful delegației române, George Macovescu, ministru al afacerilor externe, arăta că «România este ferm hotărîtă să contribuie activ la rezolvarea problemei materiilor prime în folosul tuturor popoarelor». În abordarea problemelor dezvoltării, arăta vorbitorul, este necesar să se pornească de la realitățile prezente, de la cauzele care le-au generat, adică de la situația de fapt că alături de țările dezvoltate continuă să existe — ca urmare a politicii imperialiste colonialiste și neocolonialiste — un număr mare de țări rămase în urmă din punct de vedere economic. Adîncirea necontenită a decalajului dintre aceste categorii de țări îngrijorează foarte mult popoarele lumii. Delegatul român a cerut ca în preocupările sesiunii să intre elaborarea, adoptarea și punerea în practică «a unui ansamblu de principii noi, universal valabile, care să asigure deplina egalitate în drepturi, respectarea independenței și suveranității naționale, neamestecul în afacerile interne, avantajul reciproc, nefolosirea forței și a amenințării cu forța în acțiunile statelor pentru soluționarea problemelor privind materiile prime și dezvoltarea și, în general, în relațiile economice și financiare dintre toate țările lumii». Pentru a se impulsiona atingerea acestor obiective, delegația română a cerut să se elaboreze un program concret de activitate pentru instituțiile specializate ale O.N.U. în domeniul cooperării economice, comerciale și financiare internaționale, menit să contribuie la soluționarea cît mai rapidă a problemelor legate de materiile prime și de dezvoltare.

Ultimele relatări de la O.N.U. arată că această sesiune extraordinară a ajuns, se pare, la consensul că cele două documente prezentate de «grupul celor 77» să fie trecute pe ordinea de zi a Adunării Generale ordinare din toamnă, iar anul viitor să se convoace o nouă sesiune extraordinară care să dezbată, în continuare, problemele materiilor prime și dezvoltării, ale reducerii decalajului mare existent între țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare, precum și măsurile concrete, deja întreprinse sau care urmează să fie puse în practică, pentru realizarea acestui important obiectiv al lumii contemporane.

FLOREA ȚUIU ■

OPINII

oceanele, o speranță

Marea teamă a viitorologilor în ceea ce privește rezervele mondiale de materii prime pare că a fost zdruncinată de cînd s-au descoperit pe fundul oceanului planetar acele «nodule polimetalice», sau cum li se mai spune, «nodule de manganez», roci miraculoase, într-un fel, pentru că nu se știe de unde vin și nici în ce împrejurări s-au format. Ceea ce s-a determinat însă cu exactitudine este faptul că lumea e mult mai bogată decît se presupunea nu cu mulți ani în urmă, că ea poate fi salvată din ghearele sărăciei de materii prime, pentru că aceste nodule ar reprezenta, după cum afirmă publicația «La Recherche», o rezervă de titan de 2 milioane de ani, de vanadium, cobalt, nichel, magneziu de sute de mii de ani. Pămîntul a devenit bogat pe neașteptate! Dar orice bogăție trebuie să aibă necondiționat un proprietar care s-o exploateze. Marea problemă a acestor zăcăminte, care se află în afara platoului continental, derivă din faptul că sînt «res nullius», nu aparțin nimănui. În vara aceasta o conferință O.N.U. va trebui să stabilească un cadru juridic și reglementări corespunzătoare pentru unele din problemele mărilor și ale bogățiilor sale subterane. Toate statele sînt mai mult sau mai puțin de acord asupra faptului că bogățiile oceanelor, dar mai ales exploatarea lor, trebuie plasată sub controlul și supravegherea unui organism internațional. A fost lansată de pe acum ideea ca exploatarea surselor submarine să fie acordată în primul rînd statelor riverane; pe de altă parte se cere protejarea acelor țări în curs de dezvoltare care sînt mari exportatoare de materii prime, cum este de exemplu Republica Zair, care produce 51 la sută din cobaltul mondial. Se prevăd deci lungi discuții în scopul reglementării juridice ale acestor bogății. Pînă atunci, nerăbdătoare, mari firme internaționale, presimțind cîștiguri fabuloase, au și început punerea la punct a unor tehnologii și chiar exploatarea nodulelor metalifere. «Summa Corporation», o întreprindere a miliardarului american Howard Hughes, extrage noduli din fundul mării, cu o escadră specializată încă din vara anului trecut; iar «Deep Sea Venture Inc» a și început separarea metalelor într-o uzină pilot. Oceanele se arată a fi o mare speranță a omenirii în potolirea foamei de materii prime.

DE TOATE PENTRU TOȚI

COLEGII CANINE. Se pare că japonezii dispun de primul colegiu din lume pentru pregătirea specialiștilor în cîini. Colegiul — informează agenția Kyodo — se află în cartierul Shibuya și a luat ființă acum șapte ani cu numai 30 de cursanți, pentru ca în cataloagele lui să apară în prezent aproape 2 000 de absolvenți. Președintele acestui colegiu, Ryo Yamazaki, afirmă, făcînd reclamă instituției sale, că în Japonia există opt milioane de cîini de cele mai diferite rase, dar există extrem de puține persoane care să-i îngrijească așa cum trebuie. De aceea, porțile colegiului sînt deschise tuturor, dar cursurile sînt frecventate îndeosebi de tinere și gospodine. Acum cîteva zile a avut loc ceremonia de intrare a unei noi serii de circa 300 de candidați care vor absolvi colegiul după unul sau doi ani de studii în cursul cărora vor învăța despre științele veterinare, psihologia canină, îngrijirea sanitară a cîin mente de dresaj, etica plimbării cîin

Pentru gospodine se organizează special. Celor ce nu pot participa cursuri li se ofera lecții prin coresp Au loc cîte trei ore pe zi, de cinci or tămînă, adică școală în toată regula, care interesul, mai ales al femeilor, es mare, dacă dăm crezare directorului care spune că pentru cursurile urmă fost primite 1 000 de cereri, făcîndu-s candidați o selecție riguroasă.

Într-adevăr, cîinii sînt realmente a Japonia. Pentru ei există magazine spe iar în supermarket-uri raioane specia mente și diferite piese de harnașame Nemaivorbind de clinicile pentru vreo cinci ani în urmă, pe o arteră din centrul orașului Tokio, pe lîng Hibiyz, a fost organizată, într-o dumin și o originală demonstrație la care au vreo 1 000 de cîini cu stăpînii lor. E în stradă pentru a protesta împotr păreri exprimate în presa londoneză Japonia cîinii nu s-ar bucura de co cuvenită.

TUTUNUL FACE RIDURI. Fun la 40 la 49 de ani au tot atîtea riduri c mătorii care au 20 de ani mai mult; ce încetat să mai fumeze, dar anterior mult, se găsesc în aceeași situație cu au continuat. Și toate acestea pentru cum rezultă din observațiile unui m fornian, nicotina diminuează calibru periferice, deci epiderma suferă mai îmbătrînește mai repede.

CRIZA DE BROAȘTE. După c tează revista Newsweek, Franța trece criză ce o afectează aproape la fel de cea a energiei: criza pulpelor de Poluarea apelor a redus catastrofal acestor batracieni nu numai în Fran în alte țări exportatoare, ca urmare a crescut considerabil. Francezii, car mau, în general, 800 milioane broaș suferă... dar suferă mai ales comercian văd viitorul condamnat.

ALARME FALSE. Sistemele de a poliției din marile orașe vest-germar fectează sistematic, uneori cauza fiin șoricel. În anul 1973 la Hamburg au alarme false și numai 172 corecte; la 2350 față de 56; la Mannheim 399 față 5. Pagubele poliției rezultate din aces false sînt considerabile.

DIN CAUZĂ DE CONCURENȚ burg este singurul oraș din lume în există două societăți hipice de trap. capital și în-are hipodrom, cealaltă ir fuzionat nu se poate, din cauză de co

AVEȚI LEGĂTURA CU LUME LALTĂ! Un întreprinzător cetățean pano Beach (Florida) a inventat «mo funerar audiovizual». Acesta va fi do stalații în măsură să redea nu num răposaților, ci și filme de scurt metra mente semnificative din efemera lo pe pămînt. «Iată un mod realist și n spiritist de a sta de vorbă cu cei dra dintre noi» — pledează prospectul d al invenției.

ZOOEXPLOZIE. Creșterea ve a populației animale în rezervațiile din pune dramatice probleme de spațiu numai pentru necuvîntătoare, ci ș oameni. În turmele de antilope, de pi terea natalității este de 28% pe an, mănătoare semnalîndu-se și în lumea lor. S-a pornit o viguroasă acțiune de al nașterilor» la animale, efectuată cu a armelor de foc.

SENTINELE PENTRU MEDIUL ÎNCONJURĂTOR

Aceste «sentinele» concepute de oameni pentru a supraveghea aerul pe care îl respiră — ba tru a constata dacă este de fapt respirabil — stau de pază peste orașul industrial Pittsburgh, stat vania. Detectoarele sînt amplasate în regiuni cheie și furnizează date care se introduc într-un electronic central, programat să avertizeze de orice violare a codului pentru combaterea poluă și de necesitatea adoptării unor măsuri urgente cînd poluarea atinge niveluri periculos de ridicat

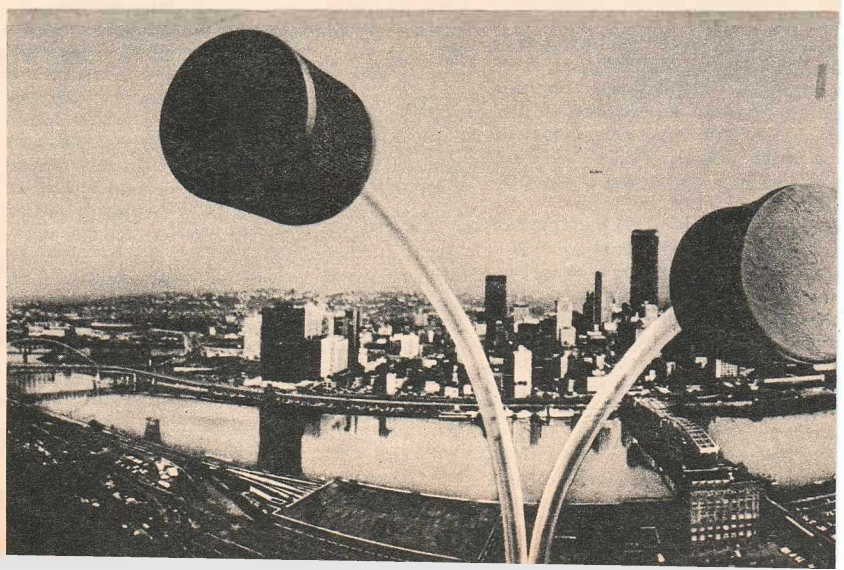

grăuntele acela pe care îl căutam

tru a cîta oară ai fost adus în fața mea?,

mai știu...
atul omeniei» ți-a oferit din nou un nuncă. Te-ai prezentat?

ce?
m-am prezentat.
că ești sănătos, în stare. deci să lucrezi.
sînt sănătos.
tunci, de ce nu muncești?
tru ea?
îta oară să îți spun că pensia de între-
revine ei, ci copiilor tăi!?
că știu eu dacă sînt ai mei?
m mai spus că exagerezi! Știu ce s-a
, știu, dar e o prostie să te răzbuni
copiii tăi! Ei au nevoie de pîine, de
nevoie de un tată. Nu te gîndești că
vremea în care ei vor judeca aspru
ta?
judece în primul rînd pe mama lor.
îngrijească de ei cel pe care li l-a ales
ă!
una alta, refuzul dumitale de a munci
resta întreținere copiilor e infracțiune
vom judeca pentru asta!
că voi ajunge la acel prag al discuției
voi înfunda și făceam eforturi să nu
ez.)
ă mă închideți... mi-a răspuns calm,
mi-ar fi cerut un foc la țigară.
lar vei fi condamnat! E inimaginabil
ați joc de viața dumitale!
a mea, domnule procuror? Viața mea?
-o căinați dumneavoastră din moment
mai dau nici doi bani pe ea?
crezi că...
cați-mă, arestați-mă, condamnați-mă...
n vedeți, nimic nu mai este important
nine.
mai există în sufletul dumitale nici...
etul meu?... Lăsați-l, domnule procu-
-l în plata domnului... Lăsați-l.

așa decurgeau discuțiile cu acest om, t ca fiind un caz «irecuperabil».
bărbat ca oricare altul. Fusese respec-l de muncă pentru priceperea și hăr-
era vestit pentru pasiunea cu care chipa de fotbal a uzinei chiar și în de-ind pierdea echipa era nervos o săptă-cînd cîștiga puteai prinde iepuri cu el,
cîte un pahar în plus la sărbătorirea acesteia... Era, adică, un om obișnuit, nevastă adusă din satul natal, cu doi noși și sănătoși, cu bucuriile și neca-

rească a vieții i s-a frînt atunci cînd ins soția — cum spunem noi, juriștii, nt» — cu un vecin din bloc.
unci, chiar din acel moment, compor-a fost nefirească. Adică el, care — se id era după un pahar în plus îi cam cină nevestei și — se zice — chiar îi
cîte una, atunci cînd a surprins-o -o, nu i-a spus nimic, ci tăcut, cu ges-e, și-a strîns cîteva haine într-un gea-
plecînd, a lăsat cheile casei pe masă, u îi mai sînt de lipsă.
nci a început să bea mult, să nu mai ă doarmă pe unde apuca, să trăiască ul foștilor săi colegi de muncă.
lul l-a obligat la o anumită pensie de e și cum nu o plătea, refuzînd să mun-i tîrziu l-a condamnat, acuzat fiind de familial». În zadar, fiindcă după exe-edepsei revenea în aceeași stare. Lua o indiferență dezarmantă, aș putea oape cu o plăcere de a se vedea decă-ușindu-se într-un mod de a fi ce nu-nu se mai putea numi.
d în cînd, venea pe la procuratură și ui, reclamîndu-l că nu-și ajută copiii u-se în general.
rei, doamna Luca, îi era milă de ea, ni era milă de el.
ul timp, efectul discuțiilor între se-soția mereu reclamatului și ancheta-siderat irecuperabil, a fost că aceasta reclama, ci căuta o cale de apropiere. stit și mie tot ce a făcut în acest sens, însă. Bărbatul părea că nu o mai vede, noaște. I-am reproșat că pentru toată easta are și ea o vină, chiar vina cauza-toare a dramei lor. Fiindcă era o femeie plîngă-cioasă și sîcîitoare, i-am spus la un moment dat că nu văd ce interes mai are într-o împă-care, din moment ce are un amant. S-a jurat că e singură, numai cu copiii, că o chinuie toc-mai vina ei și de aceea caută o împăcare cu el, «oricum ar fi...»

Într-o dimineață mi-a părut suspect că secre-tara m-a așteptat cu o ceașcă de cafea aburindă, cînd de obicei mă tot cicălea că beau prea multă cafea neagră și tot bombănea cînd o rugam să-mi pregătească una. M-am lămurit însă ime-diat despre ce era vorba.

— Nu vă supărați, mi-a spus, fiindcă știu că va veni la ora opt, i-am spus și ei... soției lui. Știți, ea vrea, sărmana femeie...

— Sărmana, atunci, cînd l-a înșelat, nu a fost așa de «sărmană»?

— Nu vă supărați, poate reușim...

— Ce adică să reușim? Doar nu crezi că mă apuc acum să-i prind de cîte o mînă și să-i împac cu forța?

— Nu chiar așa, dar e foarte important. A venit și cu copilașii...

— Adică? Ai regizat o scenă?

Nu mi-a răspuns. A deschis ușa și a chemat de pe coridor femeia cu băiețașul și fetița. I-am salutat și am lăsat-o pe secretară să le dea instruc-țiuni. Dealtfel, părea foarte încîntată că o las să facă așa cum crede mai bine. A scos din vaza de pe biroul meu cîteva fire de zambile (le primisem în ziua precedentă de la o fată) și a început să o învețe pe fetiță (care era mai măricică), cum să le țină în mînă și să le ofere tatălui ei. Femeia era cam încurcată, încerca să îmi explice ceva, dar nu prea avea spor, fiindcă secretara ținea să-i amintească mereu: «Trebuie să-ți ceri iertare... Auzi, să-ți ceri iertare că ai greșit și e omul tău... Să nu faci pe țîfnoasa, că din cauza ta a ajuns acolo unde este... Auzi?». Și, între timp, trebuia să-mi mai zîmbească și mie, să nu mă înfurii, fiindcă știa că în ziua aceea aveam programate cîteva anchete grele și nu-mai de asemenea scene nu aveam nevoie. Ca să nu își mai facă griji din cauza mea, i-am spus: «Bine, doamnă Luca, dacă vrei dumneata și crezi că au rost, să încercăm și cu flori...»

Bărbatul a apărut în ușă, slab, neras, cu hai-nele ponosite. Cred că nu și-a zărit familia decît în clipa în care, la gestul meu, a avansat ca să se așeze pe scaun.

Nu s-a uitat la soția lui decît o clipă, așa cum ar trece privirea peste un obiect, dar a tresărit cînd și-a văzut copiii. Băiețașul se strînsese lîngă fusta mamei, iar fetița, privind speriată la el, strîngea florile în pumnii ei mici și nu știa să le dea ori nu tatălui ei, deși secretara o împingea discret din spate. Mă gîndeam că omul de acum nu mai semăna cu figura tatălui din amintirea ei — dacă mai avea o asemenea amintire — și de aceea era atît de speriată.

Cred că și el a înțeles că propriii lui copii îl privesc ca pe un străin. Tăceam cu toții. Din cînd în cînd se auzea șoapta secretarei la ure-chea fetiței: «Dă-i florile... dă-i florile...» Băr-batul a făcut un gest ca și cum ar fi vrut să întindă mîinile spre fetiță, dar, poate văzînd și spaima din ochii ei, a renunțat și a venit spre mine.

— Pentru ce m-ați citat, domnule procuror?, m-a întrebat.

Vocea îi tremura și avea ochii umezi.

— Pentru ce m-ați citat?, a repetat.

— Te rog să treci pe hol. Soția dumitale vrea să îți spună ceva.

A făcut cu mîna un gest a lehamite, părînd că vrea să îmi spună că nu are nimic de discutat cu ea, m-a privit o clipă trist, teribil de trist, și a plecat spre ușă cu pașii tîrșîiți. Cred că secre-tara a împins-o de spate pe soția lui, care a ieșit împreună cu copiii de mînă, după el.

— Zarurile au fost aruncate, i-am spus se-cretarei. Introdu, te rog, în mașină formularul pentru depoziție de martor. Cei citați așteaptă.

Am chemat în cabinet primul martor din ancheta ce o aveam planificată pentru început, dar am luat o declarație cu multe întreruperi, fiindcă după fiecare întrebare, pînă ce martorul își formula răspunsul, secretara dădea fuga pînă la ușă și privea pe hol. După mina pe care o avea reîntorcîndu-se la mașina de scris îmi dă-deam seama dacă împăcarea celor doi soți se poate sau nu întrezări.

După treminarea depoziției martorului s-a grăbit să-l conducă. Cred că s-a amestecat niște în discuția celor doi, fiindcă a zăbovit cam mult, dar cînd s-a întors, buna mea secretară, cu păr alb, la numai cîteva luni de sorocul pensionării, radia.

— Doar dumneavoastră spuneți mereu că în fiecare om e un sîmbure de bunătate... Să vă mai fac o cafea?

— După ce terminăm cu martorii, i-am spus, deși ar fi trebuit să-i răspund că nu totdeauna am știut să am răbdare să caut sîmburele acela de bunătate...

EMIL POENARU ■

un judecător curajos

Miles Lord, judecător de district din Silver Bay, statul Minnesota, a ordonat sîmbăta trecută încetarea activității instalațiilor firmei «The Reserve Mining Co.» pe motiv că ele poluează grav apele Lacului Superior din care se aprovi-zionează cu apă potabilă cinci comunități din statele Wisconsin și Minnesota. Deversarea zilnică a unei cantități impresionante de roci în lac — circa 67 000 de tone — precum și de reziduuri de la prelucrarea minereului de fier destinat furnalelor au infectat în așa măsură apele lacului că acestea prezintă un pericol foarte serios pentru sănătatea tuturor locuito-rilor celor cinci comunități umane din jurul lui.

Într-o situație mai delicată și mai dificilă decît a acestora se află locuitorii așezărilor Silver Bay și Babbitt, care erau angajați, în pro-porție de 95 la sută din numărul lor, în fabricile cărora li s-a ordonat să-și închidă porțile. Cele 3 100 de persoane angajate din ambele așezări cîștigau anual, lucrînd în aceste fabrici, suma de 34 milioane de dolari. Cu alte cuvinte, întreaga lor existență depindea de prezența acestor fabrici. Închiderea lor anulează dintr-o dată sur-sele de venituri ale tuturor locuitorilor celor două comunități, întrucît, practic, atît cei anga-jați, cît și membrii familiilor lor — în total circa 6 500 de persoane — își duceau existența pe seama acestor mine și a prelucrării minereurilor extrase din ele de compania «The Reserve Mining Co.». Oficialitățile orășelului Silver Bay afirmă că, practic, fiecare locuitor al lui era men-ținut în așezare numai datorită posibilității de a lucra la compania menționată. Înseși bugetele administrative ale celor două așezări se bazau pe taxele percepute de la companie și mai puțin pe impozitele asupra veniturilor populației. Desființarea companiei pune într-adevăr pro-bleme extrem de grave pentru întreaga comu-nitate de locuitori ai celor două orășele.

În justificarea hotărîrii sale pentru public, judecătorul Lord a explicat că el a luat în consi-derare, în primul rînd, impactul pe care-l are poluarea asupra sănătății unui număr mult mai mare de oameni decît cel din Silver Bay și Babbitt, deși efectele economice asupra aces-tora din urmă sînt cum nu se poate mai grele. Hotărîrii lui Lord i s-a alăturat și guvernatorul statului Minnesota, Wendell Anderson, care apreciază că judecătorul din Silver Bay a fost, într-adevăr, curajos luînd o asemenea măsură, care este însă deosebit de necesară.

«The Reserve Mining Co.» a declarat că va face apel, iar Lord a programat deja o altă ședință de proces pentru lunea viitoare. Se așteaptă ca la această ședință să fie audiat grupul de ofițeri ai corpului de armată a S.U.A. și de ingi-neri militari invitați de tribunal să vină la fața locului pentru a elabora imediat un plan de garantare a folosirii apelor Lacului Superior pentru consumul potabil al locuitorilor din așezările din jurul lui, inclusiv ai orașului Du-luth.

Firma «The Reserve Mining Co» este pro-prietatea comună a două companii siderurgice — ARMCO și Republic — care afirmă că dispun deja de suficiente stocuri de minereu pentru a continua activitatea normală pentru încă o perioadă de timp, căutînd, în paralel, surse alternative de aprovizionare cu minereu pre-lucrat. Cu toate acestea, se crede că cele două oțelării vor fi serios afectate dacă în circa o lună nu se soluționează într-un fel problema mine-reului. Situația lor este cu atît mai dificilă, cu cît hotărîrea lui Lord interzice redeschiderea minelor și instalațiilor de prelucrare a minereu-lui fără să se respecte în întregime toate preve-derile statelor Minnesota și Wisconsin precum și standardele federale de luptă împotriva po-luării industriale. Pentru a le respecta va trebui construită o uriașă instalație prin care să fie purificate toate reziduurile rezultate de la pre-lucrarea industrială a teconitului pentru a fi transformat în minereu de fier. Această insta-lație ar costa aproape o jumătate de miliard de dolari și este greu de crezut și de acceptat că firma «The Reserve Mining Co.» va accepta să-și reducă profiturile cu o asemenea sumă uriașă. În acest caz locuitorii așezărilor Silver Bay și Babbitt vor fi nevoiți să-și părăsească practic gospodăriile pentru a căuta de lucru în alte părți ale Statelor Unite.

răpirea patriciei hearst (3)

După o perioadă de «tăcere deplină» în care poliția secretă a FBI-ului a continuat inves-tigațiile, cazul Patriciei Hearst, răpită la 4 fe-bruarie de un grup de necunoscuți, a revenit, la începutul acestei săptămîni, în paginile zia-relor unde este reprodusă declarația agentului FBI, Charles Bates din care reiese că o regiune destul de mare din jurul orașului Berkeley — unde a avut loc răpirea — a fost literalmente întoarsă pe dos de polițiști.

Este interzisă categoric darea în vileag a căi-lor și metodelor prin care poliția urmărește pe criminali, ceea ce este firesc. Orice informații despre acestea, apărute în presă, sînt imediat negate. Agentul special Bates, însărcinat cu investigarea cazului Patriciei, a respins afirma-țiile revistei «Newsweek» că FBI-ul ar fi împîn-zit regiunea în care se presupune că ar fi ascunși criminalii cu oameni care fac pe poștașii sau pe gunoierii. «Este, în mod cert, neadevărat, a spus el. FBI-ul nu a avut nici un fel de agenți deghizați în poștași sau gunoieri». El a indicat că investigațiile pentru descoperirea Patriciei acoperă o regiune destul de mare și că ele nu au fost localizate la o anume zonă din vecină-tatea locului răpirii. La rîndul lor, autoritățile cred că domnișoara Hearst, fiica magnatului presei din San Francisco, Randolph Hearst, proprietar și editor al ziarului «San Francisco Examiner», ar fi fost răpită de un grup de circa 25 de persoane, înarmate pînă în dinți.

În perioada de «tăcere deplină» s-a întîmplat totuși ceva. Un coleg de cameră al verișorului Patriciei a fost răpit, joia trecută, de un grup care se crede că are legături cu «grupul simbio-nez». Van R. Bush a declarat poliției că trei persoane l-au prins, l-au legat la ochi, l-au dus într-un loc necunoscut, și după două ore și jumătate i-au dat drumul, convingîndu-se că el nu este tînărul William R. Hearst II, colegul său de cameră și verișor al Patriciei. Răpitorii i se adresau cu Billy, așa cum este numit între prie-teni W.R. Hearst II. Întrucît poliția nu dispune de nici o altă mărturie despre această răpire, decît de cea a lui Van R. Bush, a hotărît să-l supună unui test la «detectorul de minciuni» pentru a verifica veridicitatea celor spuse de el.

Între timp, logodnicul Patriciei, tînărul Steven Weed, bătut măr de răpitori și lăsat în stare de inconștiență în apartamentul din Berkeley, unde se afla cu Patricia, a luat, se pare, cazul în cercе-tare proprie. Duminică seara el a luat parte la o adunare a femeilor din poliție, sperînd să des-copere, așa cum mărturisește el însuși, printre participante, că Nancy Ling Perry ar fi membră a «grupului simbionez», ceea ce nu s-a confirmat.

Întrucît au fost puse în mișcare toate depar-tamentele poliției pentru a se elucida acest caz dificil și misterios și-a spus cuvîntul și direc-torul închisorilor corecționale din California, Raymond K. Procunier, care este de părere că răpitorii își au originea în casele de corecție. El a afirmat într-un interviu cu Asociația din California a Radioteleviziunii și agenției Asso-ciated Press că, de această dată, penitenciarele și poliția nu au acționat tot așa de bine ca acum patru sau cinci ani, cînd s-au pus sub control cunoscutele «grupuri de cultură» care se întîl-neau în închisori și puneau la cale crime.

În toată această perioadă, Patricia ca și răpi-torii ei au tăcut. Familia Hearst nu a mai primit nici o veste prin benzile de magnetofon trimise pînă acum postului local de radio, ceea ce întă-rește credința, exprimată de unii investigatori, că Patricia ar fi fost deja executată.

FLOREA ȚUIU ■

OPERTA NOASTRĂ
tografii de Gheorghe VINȚILĂ
Emanuel TÎNJALĂ

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scînteii 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12. Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic «Casa Scînteii».

Prezentarea artistică:
Alexandru PĂSĂRIN

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI

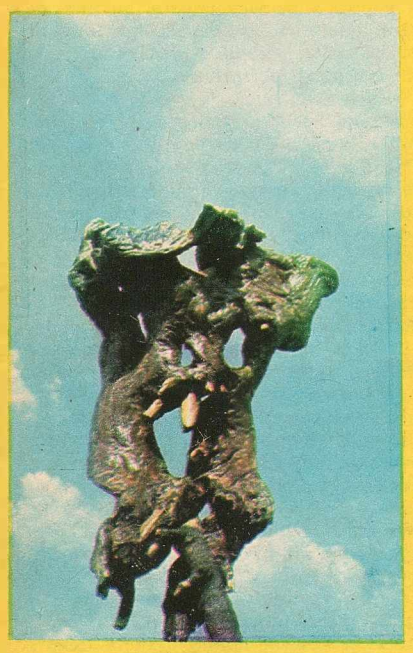

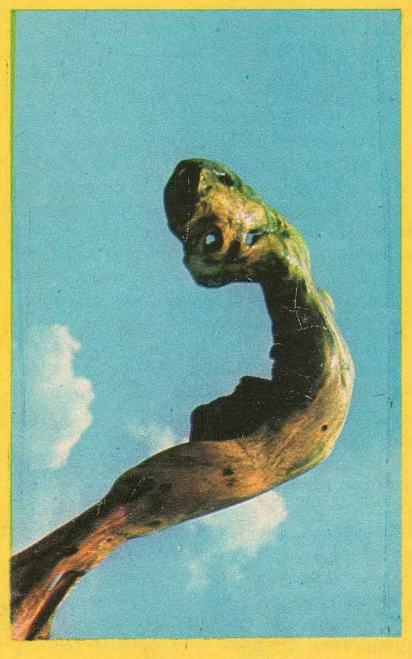

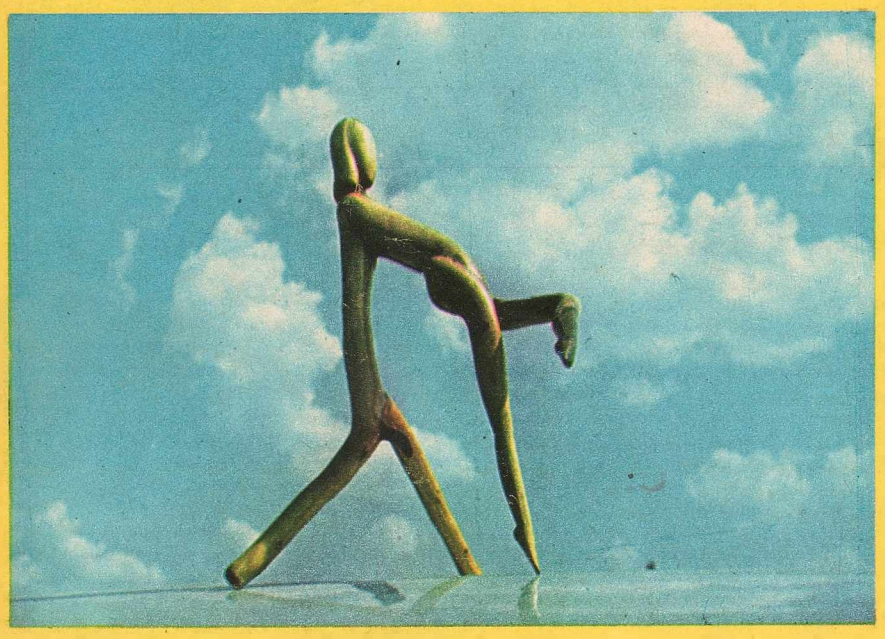

bucuria de a descoperi forme

Totul a pornit în urmă cu trei ani cînd Alexandru Mociran, păpușar la Teatrul de păpuși din Baia Mare, a descoperit în curtea unei școli o bucată de lemn pe care copiii o ciopliseră și făcuseră din ea o mască. «Atunci a început pasiunea mea pentru măștile din lemn. Cu crengile mă împac mai puțin. Cu ele pot să sugerez o mișcare, un gest. E la îndemîna oricui. În schimb, prin măștile pe care le fac din scoarță de copac, din scorburi, pot să dezvălui sufletul omenesc.» În camera în care locuiește Alexandru Mociran te întîmpină o lume ciudată, care te derutează pentru moment, pentru ca apoi, după ce îi accepți tovărășia, să te simți ca printre niște lucruri inofensive și prietenoase. Pe pereți sînt atîrnate măști care închipuie cele mai stranii fizionomii, amuzîndu-te și înfricoșîndu-te totodată. Din crengile cu care totuși Alexandru Mociran lucrează, se ivesc făpturi delicate, care îți amintesc plăsmuirile lui Giacometti. Fragilitatea lor te îndeamnă să le ocrotești, să invoci pentru ele apărare. Aceste ființe gingașe conviețuiesc cu alte forme, monstruoase, într-o pace și într-un echilibru pe care numai miracolul artei le poate realiza. Prin colțurile casei găsești pe Don Quijote și pe Rosinanta, pe Vlad Țepeș sau pe Stolnicul Cantacuzino. Un măscărici încearcă să distreze publicul dar pare mai curînd interesat de ce se petrece în sufletul său, doi luptători sînt încleștați într-o bătălie care nu se va sfîrși niciodată și nu va decide nici un învingător, fata pădurii răsare din vegetația ce parcă vrea s-o absoarbă, s-o mistuie pentru totdeauna, în vreme ce ea se zbate și caută să iasă la lumină. Un Atlas cum n-am văzut niciodată mi s-a întipărit obsedant în memorie. Întotdeauna mi l-am închipuit încovoiat de durere sub povara lui, dar Atlasul lui Alexandru Mociran hohotește batjocoritor, ca un geniu al răului, susținînd globul deasupra capului, dănțuind parcă în ritmul unui dans de neînțeles. O mască frumoasă este cea pe care creatorul ei a botezat-o «Ursul și păpușa». O femeie dorește să se smulgă din îmbrățișarea unui urs dar mișcarea ei este precipitată, violentă, ci plină de dreție, ca și cum s-ar desprinde din bra unui iubit și i-ar părea rău. Ursul o reține multă gingășie, o leagănă ca pe o păp și întreaga scenă pare de basm, în care male și oameni vorbesc o aceeași lim Alteori, fantezia lui Alexandru Moc se lasă acaparată de lumea păsărilor și malelor. O reptilă, o pasăre de baltă pasăre surprinsă cîntînd, deși confecțio din lemn, nu mai păstrează rigiditatea m rialului din care s-au ivit, ci capătă o via lor, fantastică, nebănuită.

Poate unele din măștile și obiectele care le-am văzut în apartamentul păp rului din Baia Mare au un aspect terifi Dar dorința lui a fost ca înfățișînd făp hide ale universului să le poată stăpîni le poată contempla surîzător, fără ni teamă. «Monstruosul nu-l poți învinge d cunoscîndu-l și descriindu-l», spune el adaugă: «Rolul meu e infim. Lumea își deja formele ei pe care le ascunde cu cauție, revelîndu-le totuși celor atrași tainele ei. Eu mă bucur cînd le desc într-o creangă, într-o scoarță de co Oamenii trec de obicei nepăsători pe l aceste embleme pe care le poți des numai cu ajutorul imaginației.»

Alexandru Mociran își prezintă crea cu detașare, persiflîndu-le uneori: «Co îmi spun că sînt lemne de foc. De ac m-am gîndit să le dau un nume». În umil unor lemne pe care poate am fi călcat poate nici nu le-am fi băgat în seamă descoperă forme care te urmăresc apo insistență. «N-am făcut pînă acum ni expoziție. Mi s-a propus de mai multe dar am fost avertizat că trebuie să din piesele expuse. Nu-mi convine s înstrăinez». Totuși, fotografiile lui Pop din Baia Mare ne înlesnesc cunoaște cîtorva din lucrările sale. Pentru că lu lui Alexandru Mociran merită să fie vă de cît mai mulți îndrăgostiți de frumos

GEORGE ARIO

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 130 000 exemplare

Redactor șef: ADRIAN PĂUNESCU